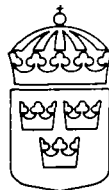

Regeringens proposition 1992/93:257

om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet
med anledning av EES-avtalet

Prop.
1992/93:257

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 3 juni 1993.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Lundgren

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsföretag. Ändringarna är betingade av de EG-rättsakter om försäkringsverksamhet som omfattas av avtalet mellan EG och EFTA-länderna om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), framför allt de s.k. första skadeförsäkringsdirektivet, första livförsäkringsdirektivet, andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Förslagen innehåller regler bl.a. om

- förutsättningar för koncession för svenska försäkringsbolag och för agenturer och filialer till utländska försäkringsgivare,
- rätt för försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar att etablera sig och få koncession här i landet,
- en ny indelning i försäkringsklasser,
- krav på visst minsta startkapital,
- krav på viss soliditet för svenska försäkringsbolag och för agenturer till utländska försäkringsföretag från ett land utanför EES,
- rätt för utländska försäkringsgivare från ett EES-land att med stöd av en auktorisation i sådant land marknadsföra försäkringar i Sverige utan att etablera sig här (gränsöverskridande verksamhet),
- hemlandstillsyn av soliditeten för försäkringsgivare inom EES,
- tillsyn över bl.a. försäkringstekniska skulder från det EES-land där det driftställe som marknadsför försäkringar är beläget, när tillstånd inte

krävs här i landet,

- rätt till domstolsprövning av vissa myndighetsbeslut.

Utöver omfattande ändringar i den nuvarande försäkringsrörelselagstiftningen föreslås en helt ny lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Lagen innehåller enhetliga regler dels för sådana utländska försäkringsföretag hemmahörande inom EES, vars verksamhet i dag regleras av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF), dels för utländska försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar hemmahörande inom EES. För dessa försäkringsgivares verksamhet i Sverige föreslås rörelse regler som i huvudsak överensstämmer med reglerna i LUF, men med anpassningar till bestämmelserna enligt EES-avtalet. Vissa särregler föreslås för försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar.

Propositionen innehåller även förslag till en ny lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring med regler om bl.a. vilken rätt en försäkringstagare skall ha att välja advokat eller annan person att företräda honom.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Tillämpningsområde m.m.

1 § Denna lag tillämpas på verksamhet i Sverige av försäkringsgivare med säte i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land).

Lagen gäller dock inte för

1. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare, om

a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner,

b) verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som försäkringsgivaren enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) får meddela utan att det särskilt anges i koncessionsbeslutet,

c) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu, och

d) minst hälften av premieinkomsten härrör från medlemmar i försäkringsgivaren,

2. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare som enligt avtal med en annan sådan försäkringsgivare fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen,

3. lokala skadeförsäkringsgivare som endast meddelar sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 försäkringsrörelselagen (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

4. ömsesidiga livförsäkringsgivare, om

a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag, minskning av förmåner eller uttag av bidrag från personer som förbundit sig till sådant bidrag, och

b) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande 500 000 ecu,

5. ömsesidiga understödsinstitut, om förmånerna varierar med tillgången på medel medan bidragen från medlemmarna utgörs av ett fastställt belopp.

Lagen gäller inte återförsäkring.

Med försäkringssammanslutning avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, såvitt angår försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.

2 § Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. De får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Ersättning, som betalas i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller skadeförsäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkring som har meddelats. Har sådan ränta köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 3 kap. 2 § andra stycket, 3 § första och andra styckena, 5 kap. 2-7 och 9-11 §§ samt 7 kap. 2 § i tillämpliga delar.

3 § Med EES-land där risken är belägen avses i denna lag

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det EES-land i vilket egendomen är belägen,

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det EES-land där registreringen skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäkringsklass täcker rese- eller semesterrisker, det EES-land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än dem som uttryckligen omfattas av 1-3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det EES-land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det EES-land där det driftställe som försäkringen gäller är beläget.

Det land där försäkringsgivaren har sitt säte anses som försäkringsgivarens hemland. Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall anses ha sitt hemland i det land där sammanslutningens verkliga ledning finns.

4 § Med stora risker avses i denna lag

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12 försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och den försäkrade risken avser näringsverksamheten, och

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8-10, 13 och 16 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i första stycket 3 gälla koncernen.

5 § Angående trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt, i mån av behov, besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 5 kap. 5 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap. Rätt att driva verksamhet i Sverige

Etablering

1 § Försäkringsgivare som avses i 1 kap. 1 § får driva försäkringsrörelse här i landet, om tillstånd (koncession) därtill lämnats av regeringen. Rörelsen skall drivas

1. genom en generalagent som syssloman,
2. genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller
3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, genom en generalrepresentation.

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller kraven i första och andra meningarna.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Verkställande direktör för en utländsk försäkringsgivares filial skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkrings-sammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i andra stycket. De till sammanslutningen hörande försäkringsgivarna skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkrings-avtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkringsgivare i försäkringssammanslutning finns i 4 kap.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett sådant förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Gränsöverskridande verksamhet

2 § Efter anmälan till Finansinspektionen får en försäkringsgivare marknadsföra försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land (gränsöverskridande verksamhet). Marknadsföring som avser livförsäkringar och som riktas till enskilda personligen skall ske genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession att genom ett fast driftställe i Sverige driva försäkringsrörelse här och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

Efter tillstånd av Finansinspektionen (koncession) får sådan marknadsföring som avses i första stycket andra meningen ske utan förmedling av en försäkringsgivare med koncession i Sverige.

3 § Gränsöverskridande verksamhet får inte avse försäkring av följande risker enligt 2 kap. 3 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713):

1. arbetsolycksfall (klass 1),
2. civilrättsligt ansvar för kärnenergi och produktansvar för läkemedel (klass 13), och
3. byggnadsarbeten, om sådan försäkring är obligatorisk (klass 9 och 13).

Den som deltar i koassuransavtal avseende stora risker på annat sätt än som ledande försäkringsgivare behöver inte göra sådan anmälan som avses i 2 §.

Bestämmelserna i 2 § om livförsäkring tillämpas även på verksamhet avseende tontiner och sådan kapitaliseringsverksamhet som grundas på försäkringstekniska beräkningar.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

4 § Om det finns särskilda skäl, får en försäkringsgivare som har fått sådan koncession som anges i 1 § medges att driva annan rörelse här i

landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt första stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Separationsprincipen

5 § Försäkringsgivare får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som försäkringsgivaren driver i sitt hemland.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen (1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av fjärde stycket.

En försäkringsgivare som i sitt hemland förenar direkt livförsäkringsrörelse med någon annan skadeförsäkringsrörelse än sådan som avses i andra stycket, får genom agentur eller filial här i landet endast driva skadeförsäkringsrörelse om inte annat följer av fjärde stycket.

Utöver vad som följer av andra och tredje styckena får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan verksamhet samtidigt bedrivs här vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller fjärde stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren.

3 kap. Koncession m.m.

Koncession för etablering

1 § Ansökan om koncession för etablering görs hos regeringen. I ansökan skall anges försäkringsklass som rörelsen skall avse. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten i Sverige. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Finansinspektionen skall överlämna planen och uppgifter om inspektionens iakttagelser vid granskning av planen till behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland för yttrande. Om ett yttrande inte avgetts inom tre månader efter det att de överlämnade handlingarna tagits emot av behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland, skall det anses som om ett yttrande avgetts till försäkringsgivarens förmån.

Finansinspektionen skall med eget yttrande överlämna ansökan till regeringen.

2 § Regeringen beviljar koncession om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen en företrädare. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte finns behov av ytterligare etableringar på försäkringsmarknaden.

I samband med beviljandet av koncessionen godkänner regeringen de grunder för verksamheten som anges i 5 kap. 3 § om grunderna överensstämmer med denna lag och andra författningar.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

3 § Bestämmelserna i 1-2 §§ gäller också när en försäkringsgivare avser att ändra grunderna eller utvidga sin verksamhet till en ny försäkringsklass eller ett nytt verksamhetsområde.

Avser ansökan endast ändring av grunderna, utvidgning av beviljad koncession till en ny försäkringsklass eller utbyte av koncession för en viss försäkringsklass mot koncession för en annan klass, får Finansinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Utses en ny företrädare skall denne godkännas av Finansinspektionen.

Koncession och anmälan vid gränsöverskridande verksamhet

4 § Ansökan om koncession för gränsöverskridande verksamhet enligt 2 kap. 2 § andra stycket skall göras hos Finansinspektionen. Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten i Sverige, dels bestämmelser om hur premiereserv skall beräknas, om försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev, om återbäring till försäkringstagarna samt, om inte Finansinspektionen medger undantag, om hur försäkringspremier skall beräknas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Koncession skall beviljas inom sex månader om de uppgifter försäkringsgivaren lämnat står i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Har koncession inte beviljats inom den angivna tiden skall det anses som att ansökan avslagits.

Sedan koncession beviljats får försäkringsgivaren inte utan Finansinspektionens tillstånd ändra uppgifterna i verksamhetsplanen eller de bestämmelser som avses i första stycket. Vad som anges i första-tredje styckena skall gälla för sådana ändringar.

5 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till en anmälan om gränsöverskridande verksamhet enligt 2 kap. 2 § första stycket.

När Finansinspektionen har fått del av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet och de handlingar som skall fogas till denna får försäkringsgivaren starta verksamheten.

Sedan anmälan skett enligt första stycket får försäkringsgivaren inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän han har anmält ändringen till Finansinspektionen.

6 § En försäkringsgivare som har koncession att driva försäkringsrörelse här i landet genom agentur eller filial och som har för avsikt att från agenturen eller filialen marknadsföra försäkringar avseende risker i ett annat EES-land skall underrätta Finansinspektionen om detta och därvid ange i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker den skall avse. Vad nu sagts gäller även när en försäkringsgivare avser att utvidga sådan verksamhet.

Finansinspektionen får från försäkringsgivaren infordra en plan för den tilltänkta verksamheten.

Om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet skall Finansinspektionen på ansökan utfärda intyg som visar vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession här i landet omfattar och att inspektionen inte har någon invändning mot att försäkringsgivaren i ett annat EES-land marknadsför försäkringar genom agenturen eller filialen.

Medgivande till annan verksamhet än försäkringsrörelse

7 § Ansökan om medgivande för en försäkringsgivare att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse skall ges in till Finansinspektionen och vara åtföljd av fullmakt för företrädaren att beträffande den med ansökan avsedda verksamheten företräda försäkringsgivaren gentemot tredje man samt vid domstolar och andra myndigheter.

4 kap. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkringssammanslutningar

1 § I en generalrepresentation för en försäkringssammanslutning ansvarar ombudet för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag. Ombudet är skyldigt att rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter i alla de förhållanden som hänför sig till verksamheten.

2 § Ombudet skall föra en förteckning över dels de särskilda medhjälpare som har rätt att för försäkringsgivarna i sammanslutningen förvärva försäkringsaffärer, dels de försäkringar som dessa medhjälpare förmedlar för sammanslutningen. Härvid skall för varje försäkring anges de premier och skadeersättningar som är att hänföra till försäkringen. Uppgifterna skall föras in fortlöpande och grundas på handlingar som härrör från affärshändelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna enligt första stycket.

5 Kap. Om försäkringsrörelsens bedrivande

1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller för försäkringsrörelse som bedrivs här i landet genom en generalagent, en filial eller, i fråga om försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

För sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i 2 kap. 2 § andra stycket gäller 2 § första-fjärde styckena, 5-7 och 9 §§. Vad som där sägs om företrädare skall i stället avse försäkringsgivaren.

Försäkringstekniska skulder m.m.

2 § Företrädaren skall för varje räkenskapsår upprätta en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Redogörelsen skall upprättas enligt formulär som fastställts av Finansinspektionen.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det beräknade värdet vid räkenskapsårets utgång av försäkringsgivarens ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning och
5. sådan tilldelad återbäring inom skadeförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

Sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som har förfallit till betalning men inte kunnat betalås ut skall föras till ersättningsreserven.

Ansvarar flera försäkringsgivare solidariskt för en försäkring, skall i den enskilde försäkringsgivarens redovisning av försäkringstekniska skulder endast beaktas den del av försäkringen som enligt avtal mellan försäkringsgivarna belöper på denna försäkringsgivare.

En försäkringsgivare som från ett fast driftställe här i landet driver gränsöverskridande verksamhet avseende skadeförsäkring skall, om den årliga premieintäkten, utan avdrag för återförsäkring, från ett EES-land överstiger ett belopp som motsvarar 2 500 000 ecu, särskilt redovisa det försäkringstekniska resultatet avseende sistnämnda verksamhet. Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om denna redovisning.

3 § För livförsäkring skall, om det inte med hänsyn till försäkringens särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,

2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren,
4. verkan av underlåten premiebetalning,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen upphör i förtid av annan anledning än som avses i 2 och 4 eller försäkringsgivaren annars är fri från ansvar för försäkringsfall,
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

4 § Med avseende på de i 3 § 1-4 angivna grunderna tillämpas 7 kap. 3 §, 4 § första-fjärde styckena samt 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713). Beträffande övergångsgrunder enligt 7 kap. 4 § första-fjärde styckena nämnda lag gäller dock 3 kap. 3 § i fråga om ändring av grunder och 8 kap. 1 § i fråga om kungörande. Som villkor för godkännande av övergångsgrunder får bestämmas, att försäkringsgivaren skall införa tillgångar utöver vad som motsvarar de försäkringstekniska skulderna i det register som avses i 9 §.

Tillgångarna

5 § Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån Finansinspektionen medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar som har övertagits i återförsäkring.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna som inte motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

6 § För de tillgångar som används för redovisning av de försäkringstekniska skulderna gäller 7 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

7 § Värdehandlingar får vid redovisning enligt 5 § inte tas upp till högre värde än som följer av bestämmelserna i bokföringslagen (1976:125) om värdering av omsättningstillgångar. De får dock tas upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingens anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

8 § För skadeförsäkring av annat slag än sådan sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragsförsäkring beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 2 § tredje stycket, gäller bestäm-

9 § Företrädaren skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna enligt 5 §.

Om en tillgång som antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 2 §, skall detta antecknas i registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som finns upptagna i registret, när försäkringsgivaren försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in. Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om livförsäkring eller på avtal om återförsäkring avseende livförsäkring. En fordran på grund av ett avtal om livförsäkring har företräde framför återförsäkrares fordran.

Företrädaren skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av de försäkringstekniska skulderna, dels kopior av registret.

10 § Om en försäkringsgivare, genom en agentur eller filial här i landet, driver gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land och om det krävs tillstånd där för sådan verksamhet, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla om

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,
2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,
3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt
4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

Allmänna bestämmelser

11 § Försäkringstekniska utredningar och beräkningar som angår en försäkringsgivares här i landet drivna livförsäkringsrörelse skall utföras under överinseende av en av Finansinspektionen godkänd aktuarie.

12 § En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för enskilda försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

13 § Företrädaren skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos företaget sker på ett sätt som överensstämmer med god affärssed i Sverige. I fråga om en försäkringssammanslutning åligger detta försäkringsgivarna.

På begäran av den som biträtt en försäkringsgivare i dennes verksamhet enligt första stycket skall Finansinspektionen utfärda intyg över verk-

samhetens omfattning och innehåll om sådant intyg krävs för att få driva liknande verksamhet i ett annat EES-land. Försäkringsgivaren och den som begärt intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

14 § Om företrädaren inte kan utöva sitt uppdrag, om han avsäger sig det eller om fullmakten återkallas, skall Finansinspektionen för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad och godkänd förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Ett sådant förordnande skall inspektionen genast kungöra i Post- och Inrikes Tidningar. Till dess att en sådan kungörelse skett får, beträffande andra försäkringsgivare än försäkringsgivare i försäkrings-sammanslutning, försäkringstagare hos inspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

6 kap. Om tillsyn över försäkringsverksamheten

Tillsynens inriktning

1 § Verksamhet som bedrivs enligt denna lag skall stå under tillsyn av Finansinspektionen i den utsträckning som följer av lagen. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten.

Inspektionen skall lämna de uppgifter till behöriga myndigheter i försäkringsgivarnas hemländer som dessa myndigheter behöver för kontroll av försäkringsgivarnas soliditet samt i övrigt ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders behöriga myndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Verksamhet genom etablering

2 § När försäkringsgivaren börjat sin verksamhet här i landet skall företrädaren genast underrätta Finansinspektionen om detta.

3 § Företrädaren skall lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär om försäkringsgivaren och den verksamhet som denne driver här i landet genom etablering.

Företrädaren skall hålla tillgångar samt räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en försäkringsgivare skall lämna till inspektionen.

4 § Skyldighet enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även

1. styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i landet med föremål uteslutande att biträda utländsk försäkringsgivare som driver rörelse här i landet,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådan försäkringsgivare vid rörelsens bedrivande, och

3. personer som är införda i en förteckning som anges i 4 kap. 2 §.

5 § Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsgivares verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte längre är tillräckliga, eller

4. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

Om ett föreläggande enligt första stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer en försäkringsgivare inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder får regeringen, efter att ha underrättat behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att fritt förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Om behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen får besluta hur skadeförsäkringsverksamhet skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och femte styckena. För livförsäkringsverksamhet skall bestämmelserna i 7 kap. 2 § tillämpas.

6 § Regeringen kan förklara koncessionen förverkad, om försäkringsgivaren

1. inte längre uppfyller kraven för koncession här i landet, eller

2. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten här i landet, särskilt reglerna om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder.

Innan koncessionen förklaras förverkad skall samråd ske med behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland. I brådskande fall får koncessionen förverkas utan föregående samråd. Hemlandsmyndigheten skall underrättas så snart det kan ske.

Om försäkringsgivarens koncession i hemlandet har förklarats förverkad, skall regeringen genast förklara koncessionen i Sverige förverkad.

7 § Om en försäkringsgivare med stöd av 2 kap. 2 § första stycket marknadsför försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen lämna behörig myndighet i det landet de uppgifter som den behöver för kontroll av försäkringstekniska skulder och tillgångar som motsvarar dessa.

8 § Om en försäkringsgivare som marknadsför försäkringar enligt 2 kap. 2 § överträder denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, skall Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse.

Underlåter försäkringsgivaren att vidta rättelse, skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland och i det land varifrån försäkringarna marknadsförs.

Om försäkringsgivaren inte upphör med överträdelserna får Finansinspektionen återkalla koncessionen för gränsöverskridande verksamhet eller, om verksamheten inte är koncessionpliktig, förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att meddela nya försäkringar här i landet. Inspektionen får vidta även andra åtgärder som behövs för att hindra fortsatta överträdelser. Innan åtgärd vidtas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i det land där det fasta driftställe som marknadsför försäkringarna är beläget.

Om den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland eller i det land där det fasta driftställe som marknadsför försäkringar är beläget förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar, skall inspektionen vidta alla nödvändiga åtgärder för att tillvarata försäkringstagarnas intressen. Om den utländska myndigheten återkallar försäkringsgivarens, agenturens eller filialens auktorisation, skall inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att meddela nya försäkringar här i landet.

Om försäkringsgivarens samtliga fasta driftställen sammantaget har en årlig premieintäkt från skadeförsäkring från Sverige som, utan avdrag för återförsäkring, överstiger ett belopp som motsvarar 2 500 000 ecu får Finansinspektionen hos behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland begära att försäkringsgivaren i hemlandet särskilt redovisar det försäkringstekniska resultatet avseende verksamheten i Sverige.

Försäkringsgivaren skall lämna Finansinspektionen de upplysningar och handlingar som inspektionen begär för tillämpning av denna paragraf.

Vite m.m.

9 § Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon utan koncession driver tillståndspliktig verksamhet, skall inspektionen förelägga denne att inom

viss tid ansöka om koncession eller vidta de ändringar i verksamheten som inspektionen anger eller också upphöra med verksamheten.

Bestämmelsen i andra stycket skall i tillämpliga delar gälla om Finansinspektionen finner att någon driver gränsöverskridande verksamhet utan att anmälan skett.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas mot såväl försäkringsgivaren som den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning.

10 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite.

11 § Försäkringsgivare som omfattas av denna lag skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

7 kap. Om försäkringsverksamhetens upphörande och om överlåtelse av försäkringsbestånd

1 § Om en försäkringsgivare upphör att driva försäkringsrörelse här i landet, åligger det försäkringsgivaren att med bifogande av giltig fullmakt hos Finansinspektionen uppge ombud, som godkänns av inspektionen, att på försäkringsgivarens vägnar företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får Finansinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar om godkännandet eller förordnandet. Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

2 § Om en försäkringsgivares koncession att driva livförsäkringsrörelse här i landet har förklarats förverkad, skall en särskild administration för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt träda in. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp vartill de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring uppgår. För det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäk-

ringstekniska skulderna för livförsäkring, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren.

De försäkringar som övertagits av administrationsboet skall om möjligt överföras till en svensk eller utländsk försäkringsgivare som har fått koncession för livförsäkringsrörelse här i landet. Anser Finansinspektionen att ett anbud om övertagande bör antas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra anbudets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna, att inom en bestämd tid - minst en månad efter kungörelsens utfärdande - hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. När sådant kungörande sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare och de som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför.

Om inte försäkringsbeståndet överlåtits inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

Om det vid överlåtelse av försäkringarna eller annars har uppstått överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen och sådant bidrag som avses i 6 kap. 11 § och som inte erlagts. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkringar varit föremål för administration.

När en försäkringsgivares koncession förklarats förverkad, får nya försäkringar inte meddelas. Under administrationstiden får dock sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen förklarats förverkad skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av livförsäkrings- och återbäringsbelopp, som förfaller till betalning under administrationstiden, får innan administrationen avslutas endast betalas ut så mycket som Finansinspektionen anser kunna utbetalas utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämrats. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkring eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalats, skall återbetalning inte ske.

Om en försäkringsgivare i annat fall än enligt första stycket har upphört att driva livförsäkringsrörelse här i landet, är försäkringsgivaren ändå skyldig att på det sätt som anges i 5 kap. 5-7 och 9 §§ redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för redan meddelade livförsäkringar. Det åligger ombud, som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 1 §, att fullgöra de skyldigheter enligt 5 kap. 2 och 9 §§ samt 6 kap. 3 §, som förut åvilat företrädaren. Om inte tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna redovisas

eller om det av annat skäl finns anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankommer det på Finansinspektionen att besluta om administration enligt första stycket skall inträda. Om de till redovisning avsatta tillgångarna anses otillräckliga får dock administration inte föreskrivas förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter det att sådant föreläggande skett. Om i ett sådant fall administration inträder, skall bestämmelserna i första stycket om upphörande av företagets rätt att driva livförsäkringsrörelse här i landet i stället avse meddelandet av beslut om administration.

3 § En försäkringsgivare som har koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som i Sverige har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse.

Om det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk EES-försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i andra stycket, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

En försäkringsgivare som har fått koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet till en EES-försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna. Tillstånd får medges endast om behörig myndighet i övertagande försäkringsgivares hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats och behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen gäller vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) föreskrivs i tillämpliga delar.

Om ansökningen bifalls, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skall åvila övertagaren. Angående underrättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen tillämpas.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de handlingar som skall bifogas en ansökan om tillstånd.

1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. beviljande av koncession eller utvidgning av koncession,
2. godkännande av företrädare eller ändring av grunderna,
3. ändring i bolagsordning eller liknande handling som innefattar ändring av försäkringsgivarens firma,
4. förverkande av koncession, och
5. tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd.

2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande som enligt lagen skall kungöras, inte lagligen åberopas mot annan än den som visas ha haft kännedom om det.

3 § Är en handling, som enligt denna lag lämnas till Finansinspektionen, avfattad på främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.

4 § Ett ombud, som enligt 5 kap. 14 § eller 7 kap. 1 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

5 § En försäkringsgivare som driver försäkringsrörelse här i landet skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalade förbindelser av delägare eller garanter om dessa belopp inräknats i fonderna.

Om en försäkringsgivare marknadsför försäkringar avseende andra risker än stora risker genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land, skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsgivarens huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den som företräder försäkringsgivaren vid skadefall.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom gränsöverskridande verksamhet i andra fall än som avses i 2 kap. 2 § andra stycket skall försäkringsgivaren till försäkringstagaren överlämna en handling där för-

säkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsgivaren är underkastad tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

6 § Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,
 2. att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket,
 3. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket,
 4. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket eller
 5. om att förelägga vite
- får överklagas till kammarrätten.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

7 § Har regeringen eller Finansinspektionen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen eller Finansinspektionen inte meddelat beslut inom sex månader efter det att en sådan förklaring avgetts, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

8 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

9 § Till böter döms företrädare, personal eller annan som företräder försäkringsgivaren om han bryter mot föreskrift i 5 kap. 12 § eller 8 kap. 5 § eller på annat sätt än som anges i det sistnämnda lagrummet lämnar oriktiga uppgifter om försäkringsgivaren i meddelanden som är avsedda för allmänheten.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. En försäkringsgivare som omfattas av denna lag och som enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige har koncession vid denna lags ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om

koncession i enlighet med 3 kap. 2 § tredje stycket då har getts in, till dess att ansökningsen har prövats slutligt.

3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall, beträffande försäkringsgivare som avses i punkt 2, prövas av Finansinspektionen, om inte ett bifall till ansökningsen skulle innebära en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningsen av regeringen. Finansinspektionen skall, i samband med sin prövning av en koncessionsansökan, även pröva en därav föranledd ansökan om godkännande av grunder.

4. Försäkringsgivare, som avses i punkt 2 och som har deponerat värdehandlingar i bankinstitut enligt 6, 10 och 15 a §§ lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och vars ansökan enligt samma punkt har bifallits, har rätt att få ut de deponerade tillgångarna. För tiden intill dess ansökningsen har prövats slutligt skall vad som föreskrivs om sådan deponering i 10 § andra stycket, 13 § andra stycket, 15 a §, 16 §, 21 § första stycket andra meningen, 25 § andra stycket 3, 27 § andra stycket och 28 § nämnda lag gälla. Har försäkringsgivaren vid utgången av den tid som anges i punkt 2 inte gett in ansökan om koncession skall vad som föreskrivs om de deponerade tillgångarna i 27 och 28 §§ samma lag gälla.

Lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller avtal om försäkring enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 17 försäkringsrörelselagen (1982:713), rättsskyddsförsäkring.

2 § Om en försäkring omfattar även andra försäkringsklasser än rättsskyddsförsäkring, skall avtalet om rättsskyddet utgöra en särskild del av försäkringsbrevet eller motsvarande handling. Rättsskyddets omfattning skall alltid anges i brevet eller handlingen.

3 § Ett avtal om rättsskyddsförsäkring, som meddelas av en försäkringsgivare som har koncession att driva försäkringsrörelse här i landet, skall ge den försäkrade rätt att vid försäkringsfall efter eget val utse en advokat eller annan lämplig person att biträda honom. Denna rätt får inskränkas endast om valet av en viss person skulle medföra avsevärt ökade kostnader som inte är motiverade av den rättsliga angelägenhetens beskaffenhet eller omfattning. Den försäkrade skall underrättas om rätten att utse advokat eller annan lämplig person när han anmäler ett försäkringsfall till försäkringsgivaren.

4 § Bestämmelserna i 3 § gäller inte sådana åtgärder som försäkringsgivaren vidtar på grund av en ansvarsförsäkring för att företräda den försäkrade vid undersökningar eller förhandlingar, om åtgärderna vidtas för att tillvarata även försäkringsgivarens intressen. Bestämmelserna gäller inte heller vid tvister eller risker som hänför sig till eller har samband med fartyg som används i sjöfart.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Lagen tillämpas på försäkringar som har meddelats eller förnyats efter ikraftträdandet.

Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)¹

dels att 19 kap. 4 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2-8 och 10 §§, 2 kap. 3-6, 13, 14, 16 och 18 §§, 7 kap. 1, 9-11, 16, 17 och 19 §§, 11 kap. 1 §, 13 kap. 1 och 3 §§, 14 kap. 22 §, 15 kap. 1 och 3 §§, 19 kap. 1, 3, 5, 11 och 13 §§ samt 21 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § skall lyda "Reservfonden, utjämningsfond för kreditförsäkring och annan användning av försäkringsbolagets egendom",

dels att det i lagen skall föras in ett nytt kapitel, 2 a kap., samt fjorton nya paragrafer, 1 kap. 8 a §, 2 kap. 3 a-3 c §§, 7 kap. 12 och 22-28 §§, 12 kap. 9 a § och 19 kap. 13 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser finns om utländska försäkringsföretags rätt att driva försäkringsrörelse här i landet.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:000) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

3 §

Ett försäkringsbolag får inte driva annan rörelse än försäkringsrörelse, om det inte finns särskilda skäl för det.

Med direkt livförsäkringsrörelse får inte förenas försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § (direkt livförsäkringsrörelse) får förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon

¹Senaste lydelse av 19 kap. 4 § 1991:1767.

av dessa klasser och av livförsäkring, om inte annat följer av tredje stycket.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse bedrivas i samma försäkringsbolag, om sådan verksamhet samtidigt bedrevs vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som bedrivs i samma försäkringsbolag enligt andra eller tredje stycket skall hållas åtskilda hos bolaget.

4 §

Med livförsäkringsbolag förstås i denna lag bolag vilkas försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring samt arbetslöshetsförsäkring). Andra bolag är skadeförsäkringsbolag.

Med livförsäkringsbolag förstås i denna lag bolag som uteslutande eller så gott som uteslutande driver direkt livförsäkringsrörelse enligt 2 kap. 3 b § eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring. Andra bolag är skadeförsäkringsbolag.

5 §²

Bestämmelserna om livförsäkring gäller också i fråga om personförsäkringar av annat slag. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats antingen för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§,

- får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragsförsäkringar,
- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

²Senaste lydelse 1989:1081.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 §, 14 kap. 7, 21 och 24-28 §§ *samt 19 kap. 3 och 4 §§.*

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 § *samt* 14 kap. 7, 21 och 24-28 §§.

6 §

I ett försäkringsaktiebolag svarar delägarna inte personligen för bolagets förpliktelser.

Försäkringsaktiebolagets aktiekapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

Är bolagets aktiekapital fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

7 §

Delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag är försäkringstagarna. Återförsäkringstagare skall dock inte på grund av återförsäkringen anses som delägare. I fråga om *personförsäkring och återförsäkring* svarar endast bolagets tillgångar för dess förpliktelser. För försäkringar av annat slag svarar delägarna personligen för bolagets förpliktelser utan begränsning eller med begränsning till ett visst belopp.

Delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag är försäkringstagarna. Återförsäkringstagare skall dock inte på grund av återförsäkringen anses som delägare. I fråga om *livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2, avgångsbidragsförsäkring samt återförsäkring* svarar endast bolagets tillgångar för dess förpliktelser. För försäkringar av annat slag svarar delägarna personligen för bolagets förpliktelser utan begränsning eller med begränsning till ett visst belopp.

Delägarnas ansvarighet får göras gällande endast på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Med delägare avses i de följande kapitlen endast delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag.

8 §

Ett ömsesidigt försäkringsbolag får inte bildas utan garantikapital, om det inte finns särskilda skäl för det. *Garantikapitalet skall bestämmas*

Ett ömsesidigt försäkringsbolag får inte bildas utan garantikapital, om det inte finns särskilda skäl för det. Garantikapitalet skall betalas med

med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Garantikapitalet skall betalas med pengar. Garantikapitalet skall återbetalas när det inte längre behövs för rörelsens ändamålsenliga bedrivande. Om villkor för sådan återbetalning finns bestämmelser i 12 kap. 4 §.

pengar. Garantikapitalet skall återbetalas när det inte längre behövs för rörelsens ändamålsenliga bedrivande och en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning och storlek i 7 kap. 22-27 §§. Om villkor för sådan återbetalning finns bestämmelser i 12 kap. 4 §.

8 a §

Ett försäkringsbolag skall, utöver tillgångar motsvarande försäkrings tekniska skulder enligt 7 kap. 1 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Bestämmelser om vilka poster kapitalbasen får omfatta finns i 7 kap. 22 § och 26 § tredje stycket för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 24 § för skadeförsäkringsrörelse.

Vid utövandet av verksamheten skall kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginalen) enligt bestämmelserna i 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse. Dock skall kapitalbasen aldrig vara mindre än det garantibelopp som anges i 7 kap. 26 § andra stycket för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 27 § för skadeförsäkringsrörelse.

När ett försäkringsbolag bildas skall kapitalbasen minst uppgå till garantibeloppet.

Om kapitalbasen understiger solvensmarginalen eller garantibeloppet skall Finansinspektionen vidta åtgärder enligt bestämmelserna i 19 kap. 11 § tredje, femte och sjätte styckena.

10 §³

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § får dock undantag inte medges.

Avvikelser från denna lag får medges i fråga om tjänstepensionsförsäkringar, i den mån avvikelserna är ändamålsenliga från allmän synpunkt, och i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt.

Om ett försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, får sådana avvikelser från denna lag medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rättstillämpning.

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har ett verksamhetsområde som är begränsat till viss del av riket och rörelsen är av ringa storlek, får sådana undantag från denna lag medges som föranleds av verksamhetens omfattning och bolagets förhållanden i övrigt.

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § *samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§* får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagande bolag som avses i fjärde stycket 3 skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om direkt försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om skadeförsäkringar får undantag från denna lag medges för

1. ömsesidiga försäkringsbolag som driver skadeförsäkringsrörelse under förutsättning att verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket behandlas som underordnad, att den årliga premieinkomsten från skadeförsäkringsrörelsen inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu samt att minst hälften av denna premieinkomst härrör från bolagets delägare,

³Senaste lydelse 1991:1767.

2. lokala skadeförsäkringsbolag som meddelar endast försäkring enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

3. ömsesidiga försäkringsbolag som enligt avtal med ett annat sådant bolag (det mottagande bolaget) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen.

Medgivanden enligt första-fjärde styckena lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

2 kap.

3 §⁴

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse livförsäkring eller avser rörelsen annat slag av försäkring för längre tid än tio år, skall dessutom särskilda regler (grunder) för verksamheten upprättas enligt vad som sägs i 6 §. Grunderna skall underställas regeringen för stadfästelse.

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse sådan försäkring för vilken grunder skall upprättas enligt 6 § eller därför att med stöd av 1 kap. 5 § bestämmelserna om livförsäkring tillämpas skall grunderna fogas till verksamhetsplanen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.

Regeringen prövar att bolagsordningen och grunderna överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och grunderna samt beviljar koncession, om inte den planerade verksamheten bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Koncession beviljas tills vidare eller,

Regeringen stadfäster bolagsordningen och grunderna samt beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Koncession beviljas tills vidare eller, om sär-

⁴Senaste lydelse 1984:1115.

om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

skilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. *Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.*

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-tredje styckena i tillämpliga delar.

3 a §

Koncession för direkt skadeförsäkringsrörelse skall avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1. olycksfall, dock inte försäkring som avses i 3 b § första stycket klass 4,

2. sjukdom, dock inte försäkring som avses i 3 b § första stycket klass 4,

3. landfordon (andra än spårfordon),

4. spårfordon,

5. luftfartyg,

6. fartyg,

7. godstransport,

8. brand och naturkrafter,

9. annan sakskada,

10. motorfordonsansvar,

11. luftfartygsansvar,

12. fartygsansvar,

13. allmän ansvarighet,

14. kredit,

15. borgen,

16. annan förmögenhetsskada,

17. rättsskydd samt

18. assistans.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de risker som hänför sig till varje försäkringsklass och om beteckningar för grupper av försäkringsklasser.

Ett försäkringsbolag får försäkra risker som inte omfattas av bolagets koncession om risken är underordnad i förhållande till den risk som omfattas av koncessionen

(huvudrisken). En rättsskyddsförsäkring får dock behandlas som underordnad endast om den avser tvister eller risker med anknytning till högsjöfart under klass 6 eller 12 eller om huvudrisken faller under första stycket 18 (assistans). Risker enligt första stycket 14 och 15 (kredit och borgen) får inte behandlas som underordnade.

3 b §

Koncession för direkt livförsäkringsrörelse skall avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1 a) försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av en persons eller flera personers liv, dock inte försäkringar enligt klass 3,

b) försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt a,

2 a) försäkring som utfaller vid giftermål,

b) försäkring som utfaller vid födelse,

3. försäkring som avses i klasserna 1 a och 2 som är anknuten till värdepappersfonder,

4. sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring som gäller för längre tid än fem år, under obestämd tid eller till dess den försäkrade uppnått en viss ålder och som inte får sägas upp av försäkringsbolaget eller får sägas upp endast under särskilda förhållanden som anges i försäkringsavtalet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de risker som hänför sig till varje försäkringsklass.

3 c §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om indel-

ning i försäkringsklasser beträffande koncession för återförsäkring.

4 §⁵

Om bolagsordningen eller grunderna ändras skall även ändringen stadfästas. Regeringen kan uppdra åt Finansinspektionen att i regeringens ställe meddela stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller som i övrigt inte är av synnerlig vikt.

Avser ändringen en utvidgning av bolagets rörelse till en ny försäkringsgren eller ett nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen, gäller i övrigt 3 § första-tredje styckena i tillämpliga delar.

5 §

Bolagsordningen skall ange
för samtliga försäkringsbolag

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, varvid det särskilt skall anges om verksamheten skall avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,
4. området för verksamheten, om det gäller direkt försäkring i Sverige,
5. i förekommande fall, att bolaget skall driva försäkringsrörelse i utlandet,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
7. sättet att sammankalla bolagsstämman,
8. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,
9. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,
10. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring, om det gäller annan försäkring än livförsäkring,

för försäkringsaktiebolag

11. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och

⁵Senaste lydelse 1991:1767.

maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

12. aktiernas nominella belopp,

för ömsesidiga försäkringsbolag

13. garantikapitalet,

14. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utsträckning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

15. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

16. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

17. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

18. i vilken ordning garanterna skall betala in *de* tecknade garan- 18. i vilken ordning garanterna skall betala in *det* tecknade garan-
tibeloppen samt tikapitalet samt

19. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

6 §

För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier,
2. beräkning av premiereserv,
3. försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev,
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
5. verkan av underlåtenhet att betala premie,
6. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 3 eller 5 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet,

7. återbäring till försäkringstagarna,

8. skyldighet att teckna återförsäkring och

9. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Om *försäkringar, som inte är personförsäkringar*, skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för *sådana försäkringar* liksom för bestämmande av försäkringstagarnas rätt när *sådan* Om *andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §* skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för *försäk-*

försäkring upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

ringarna liksom för bestämmande av försäkringstagarnas rätt när *försäkringen* upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

Om grunder för livförsäkring finns ytterligare bestämmelser i 7 kap. 2-8 §§ och 12 kap. 8 § andra stycket vilka i tillämpliga delar även gäller för premiereservgrunder enligt tredje stycket.

13 §⁶

Ett försäkringsbolag skall anmälas för registrering senast sex månader efter det att koncession har beviljats.

För registrering av ett försäkringsaktiebolag krävs

1. att det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för de aktier som enligt 15 § har förklarats förverkade och inte har övertagits av någon annan (bolagets aktiekapital) svarar mot aktiekapitalet eller minimikapitalet enligt bolagsordningen och

2. att de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är helt betalda.

Genom registreringen fastställs bolagets aktiekapital till det belopp som anges i andra stycket 1. De aktier som enligt 15 § har förklarats förverkade och inte övertagits av någon annan blir därvid ogiltiga.

För registrering av ett ömsesidigt försäkringsbolag, där garantikapital skall finnas, krävs

1. att minst hälften av garantikapitalet har betalats och

2. att garanterna har lämnat till bolaget ställda skriftliga förbindelser på de *garantibelopp* som inte har betalats.

2. att garanterna har lämnat till bolaget ställda skriftliga förbindelser på de *belopp* som inte har betalats.

Om inte försäkringsbolaget anmäls för registrering inom den tid som anges i första stycket eller om Finansinspektionen genom lagakraftvägande beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget, har frågan om bolagets bildande fallit. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetalningen av de belopp som har betalats in på de tecknade aktierna, eller som har erlagts på grund av garantiavtalet eller de tecknade försäkringarna. Till beloppen skall läggas uppkommen avkastning varjämte avdrag skall göras för kostnaderna på grund av åtgärder enligt 18 § första stycket tredje meningen.

14 §

Skulder som grundas på aktieteckning eller på teckning av *garanti*

Skulder som grundas på aktieteckning eller på teckning av *garanti*

⁶Senaste lydelse 1991:1767.

belopp får inte kvittas mot fordringar hos försäkringsbolaget.

Försäkringsbolaget kan inte överlåta eller pantsätta fordringar på aktiebelopp eller *garantibelopp*.

Den som genom överlåtelse har förvärvat aktier som inte är helt betalda är tillsammans med överlåtaren ansvarig för betalningen, sedan han anmält sitt namn för införande i aktieboken.

kapital får inte kvittas mot fordringar hos försäkringsbolaget.

Försäkringsbolaget kan inte överlåta eller pantsätta fordringar på aktiebelopp eller *garantikapital*.

16 §

Innan styrelsen för ett försäkringsbolag som är under bildande har valts, kan aktierna, *garantibeloppen* eller försäkringarna betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna öppnat för detta ändamål hos ett svenskt bankinstitut.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för bolaget när styrelsen valts. Har frågan om bolagets bildande fallit eller är teckningen av aktier, *garantibelopp* eller fordringar av annan orsak inte bindande, skall de inbetalda beloppen betalas tillbaka med gottgjord ränta till tecknarna.

Innan styrelsen för ett försäkringsbolag som är under bildande har valts, kan aktierna, *garantikapitalet* eller försäkringarna betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna öppnat för detta ändamål hos ett svenskt bankinstitut.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för bolaget när styrelsen valts. Har frågan om bolagets bildande fallit eller är teckningen av aktier, *garantikapital* eller fordringar av annan orsak inte bindande, skall de inbetalda beloppen betalas tillbaka med gottgjord ränta till tecknarna.

18 §⁷

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara inför domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de *tecknade garantibeloppen*.

För en åtgärd som vidtas på bolagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgärden eller beslutet om denna solidariskt. När bolaget har registrerats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av bolagsordningen, teckningslistan eller grunderna eller ha tillkommit efter det att bolaget har bildats.

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara inför domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de *belopp som tecknats som garantikapital*.

⁷Senaste lydelse 1991:1767.

Har ett avtal för bolaget slutits före registreringen med en medkontrahent som visste att bolaget inte var registrerat, kan denne, om något annat inte följer av avtalet, frånträda detta endast

1. om bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som föreskrivs i 13 § eller

2. om Finansinspektionen genom ett lagakraftätagande beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget.

Visste medkontrahenten inte att bolaget var oregistrerat, kan han frånträda avtalet innan bolaget har registrerats.

2 a kap.

Gränsöverskridande verksamhet

1 §

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en agentur eller filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) marknadsföra försäkringar avseende risker belägna i ett tredje land och detta skall ske på annat sätt än genom en där etablerad agentur eller filial, skall bolaget underrätta Finansinspektionen om sin avsikt med angivande av i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker den skall avse.

Första stycket gäller också när ett försäkringsbolag avser att ändra eller utvidga sådan verksamhet till att avse ett nytt slag av risker eller på något annat väsentligt sätt.

Finansinspektionen får från bolaget infordra en plan för den tilltänkta verksamheten.

Finansinspektionen skall på begäran av bolaget, om förutsättningar därtill föreligger, utfärda ett intyg som utvisar att bolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 7 kap. 22-27 §§ och att bolagets koncession tillåter det att driva verksamhet utanför det land där det fasta drifställe är beläget från vilket marknadsföringen skall ske. Skall marknadsföringen ske från Sverige skall intyget även utvisa

vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar och att inspektionen inte har någon erinran mot att bolaget marknadsför försäkringar i ett annat land. Intyg skall utfärdas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet.

2 §

Ett försäkringsbolag som avser att marknadsföra försäkringar i Sverige från en agentur eller filial i ett annat EES-land avseende risker belägna här i landet skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till underrättelsen.

Försäkringsbolaget får starta verksamheten när Finansinspektionen har fått del av de handlingar som avses i andra stycket.

Ett försäkringsbolag får inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän det anmält de ändringar som skall företas till Finansinspektionen. Vad som anges i första-tredje styckena skall gälla även när bolaget avser att på något väsentligt sätt utvidga sin verksamhet.

7 kap.

1 §

I ett försäkringsbolags balansräkning skall som skulder, under benämningen försäkringstekniska skulder, tas upp värdet på balansdagen av bolagets ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffande försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning *och*
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning, *och*
6. *avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkring upp till det belopp för reservens storlek som anges i 12 kap. 9 a § första stycket andra meningen.*

Sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som har förfallit till betalning men inte kunnat betalas ut skall föras till ersättningsreserven.

Ansvarar flera försäkringsbolag solidariskt för en försäkring, skall i det enskilda bolagets redovisning av försäkringstekniska skulder endast beaktas den del av försäkringen som enligt avtal mellan bolagen belöper på bolaget.

9 §⁸

Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid redovisas i följande slag av tillgångar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,
2. obligationer, som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra av nu angivna kreditinstitut utfärdade skuldförbindelser, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

⁸Senaste lydelse 1992:1626.

3. obligationer, utfärdade eller garanterade av ett svenskt bankaktiebolag, en svensk sparbank eller en central föreningsbank, eller av ett sådant bankinstitut eller av riksbanken utfärdade andra fordringsbevis, med undantag av förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av en svensk kommun,

5. av ett svenskt näringsföretag utfärdade obligationer som offentlig utbudits av ett svenskt bankaktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser för vilka bolaget äger säkerhet genom

panträtt i en jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom 70 procent av fastighetens uppskattade värde eller, om pantvärdet har fastställts för fastigheten enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, inom 75 procent av pantvärdet,

panträtt i tomrätt, till vilken hör en byggnad som är avsedd för bostads-, kontors- eller affärsändamål, inom 70 procent av det uppskattade värdet av byggnaden eller någon annan egendom som hör till tomrätten eller, om pantvärde har fastställts för egendomen enligt nämnda bestämmelser, inom 75 procent av pantvärdet, allt med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomrättsavtalets innehåll eller någon annan omständighet eller

panträtt i en fastighet, som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet, eller i en tomrätt till vilken hör byggnad som helt eller delvis är inrättad för sådan verksamhet, inom 60 procent av det uppskattade värdet av egendomen, såvitt avser tomrätt med den ytterligare begränsning Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomrättsavtalets innehåll eller någon annan omständighet,

varvid dock en förutsättning för att panträtt i fastigheten eller tomrätten skall godkännas - utom i fråga om sådant lån till en svensk kommun för vilket Finansinspektionen har medgett undantag - är att tillhörande byggnader skall vara brandförsäkrade i försäkringsbolag som avses i denna lag eller i utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet,

7. inhemska eller utländska värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de under 1-6 nämnda, varvid dock värdehandlingar, som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, får användas för redovisning endast i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning för försäkringar i samma valuta,

8. lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, *dock endast* i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposi-

ställt av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget, varvid dock värdet av utländska försäkringsföretags ansvarighet inte får användas till redovisning av försäkringstekniska skulder i större omfattning än vad Finansinspektionen medger med hänsyn till försäkringstagarnas säkerhet,

tion som har ställt av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget och i den omfattning som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriver,

10. försäkringsbolagets egna fastigheter och tomträtter,

11. aktier i dotterbolag, som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag),

12. medel på konto i bank.

Om ett försäkringsbolag har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven livåterförsäkring, får återförsäkringsgivaren använda sin fordran hos det avgivande bolaget för redovisning av försäkringstekniska skulder för den mottagna livåterförsäkringen.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Utan hinder av första stycket får ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning redovisas i andra tillgångar än som avses i första stycket, dock inte i aktier.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås den del av dessa skulder som överstiger värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

9 a §⁹

De tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder skall finnas i Sverige, dock med undantag för utländska återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt 11 kap. med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomträtter får Finansinspektionen bestämma ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 §

⁹Senaste lydelse 1991:1767.

första stycket 6. För fastigheter och tomträtter som inte omfattas av 9 § första stycket 6 fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas.

Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fastighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade i ett försäkringsbolag som avses i denna lag eller i ett utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.

10 §¹⁰

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar försäkringar av annat slag än personförsäkringar, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

För skadeförsäkringar som meddelas för kortare tid än tio år och beträffande vilka inte bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall följande gälla. De medel som motsvarar de försäkringstekniska

¹⁰Senaste lydelse 1989:1081 (jfr 1991:204 och 1992:1311).

skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet som försäkringsbolaget bedriver, varvid risken för framtida växlingar i tillgångarnas avkastning och värde samt risken för valutakursförluster skall beaktas. Dessutom gäller vad som i 9 a § första stycket sägs om var tillgångar skall vara lokaliserade.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall föreskriva hur stor del av de försäkringstekniska skulderna som får motsvaras av återförsäringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring samt meddela närmare föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skall beaktas.

10 a §¹¹

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 §.

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 § första stycket.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 9 § eller premiereserv enligt 10 §, skall detta antecknas i registret.

Styrelsen och verkställande direktören skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av försäkringstekniska skulder respektive premiereserv, dels kopior av registret.

11 §¹²

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 9 och 9 a §§ finns upptagna i det register som anges i 10 a §, när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring,

¹¹Senaste lydelse 1991:1767.

¹²Senaste lydelse 1989:1081.

2. försäkring som inte är personförsäkring, om den meddelas för längre tid än tio år, eller

2. annan skadeförsäkring än beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, om den meddelas för längre tid än tio år, eller

3. återförsäkring avseende sådan försäkring som sägs i 1 och 2.

Fordran enligt 1 eller 2 har företräde framför fordran enligt 3.

12 §

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat EES-land genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet och det krävs tillstånd i det landet för verksamheten, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla för

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,

2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,

3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt

4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

16 §

Styrelsen och verkställande direktören skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos bolaget sker på ett sätt som överensstämmer med god försäkringssed.

På begäran av den som biträtt ett försäkringsbolag i dess verksamhet enligt första stycket skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll, om sådant intyg krävs för att få driva liknande verksamhet i annat EES-land. Bolaget och den som begärt intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

17 §¹³

Ett försäkringsbolag får inte utan Finansinspektionens medgivande äga större andel av aktierna i ett svenskt eller utländskt aktiebolag än som svarar mot ett röstetal om högst fem procent av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget en koncern, skall bestämmelsen gälla koncernen. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock, intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i aktiebolaget, bortses från aktier som innehas av bankföretag i koncernen eller av dotterföretag till bankföretagen.

Ett försäkringsbolag får inte utan Finansinspektionens medgivande äga andelar i en värdepappersfond eller i annan juridisk person än aktiebolag.

Första stycket skall inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars verksamhet uteslutande har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande.

Beträffande försäkringsbolags rätt att äga aktier eller andelar i företag som driver någon form av finansiell verksamhet gäller 17 a §.

19 §

Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Om ett försäkringsbolag marknadsför försäkringar genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsbolagets huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10, skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till

¹³Senaste lydelse 1991:1767.

den representant som företräder försäkringsbolaget vid skadefall.

Vad som sägs i andra stycket gäller inte när marknadsföringen avser

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12,

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15, om försäkringstagaren är näringsidkare och risken avser näringsverksamheten, eller

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8 - 10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i tredje stycket gälla koncernen.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i 2 a kap. 2 § skall försäkringsbolaget till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringsstagaren uppmärksammas på att försäkringsbolaget är underkastat tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

22 §

Kapitalbasen för livförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,
2. hälften av ännu ej inbetalat aktie- eller garantikapital, om minst tjugofem procent av kapitalet inbetalats, samt
3. övrigt eget kapital, återbäringsmedel och obeskattade reserver.

Finansinspektionen får, i den mån 26 § tredje stycket inte hindrar det, medge att också andra poster än som sägs i första stycket får ingå i kapitalbasen.

23 §

Solvensmarginalen enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall för livförsäkringsrörelse bestämmas på det sätt som anges i denna paragraf.

Solvensmarginalen för livförsäkring som avses i 2 kap 3 b § första stycket klasserna 1 a och 2 utgör summan av följande belopp:

1. fyra procent av premiereserven utan avdrag för avgiven återförsäkring (bruttopremiereserv) multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan premiereserven efter avdrag för avgiven återförsäkring och bruttopremiereserven; faktorn får dock inte understiga 0,85, samt

2. tre tiondels procent av samtliga positiva risksummor multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan de positiva risksummorna efter avdrag för avgiven återförsäkring och de positiva risksummorna utan sådant avdrag; faktorn får dock inte understiga 0,5.

För försäkringar enbart för dödsfall skall vid tillämpning av andra stycket 2 i stället för tre tiondels

procent gälla en tiondels procent om försäkringstiden är högst tre år och femton hundra delar procent om försäkringstiden är längre än tre år men högst fem år.

Solvensmarginalen för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 beräknas på det sätt som anges i andra stycket 1.

Solvensmarginalen för försäkringar enligt 2 kap. 3 b § första stycket klass 1 b (tilläggsförsäkring) beräknas på grundval av premieindex enligt vad som föreskrivs i 25 §.

24 §

Kapitalbasen för skadeförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,

2. hälften av ännu ej inbetalat aktie- eller garantikapital, om minst tjugofem procent av kapitalet inbetalats,

3. övrigt bundet eller fritt eget kapital, obeskattade reserver, samt

4. ett belopp som motsvarar fordran på uttaxering enligt 13 kap. 1 §; beloppet får dock inte överstiga vare sig hälften av skillnaden mellan den högst tillåtna uttaxeringen och vad som faktiskt har uttaxerats eller halva kapitalbasen.

Finansinspektionen får medge att också andra poster än som sägs i första stycket får ingå i kapitalbasen.

25 §

Solvensmarginalen enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall för skadeförsäkringsrörelse bestämmas med utgångspunkt i premieindex eller skadeindex.

Premieindex grundas på ett belopp som uppgår till under det

föregående räkenskapsåret förfallna premier brutto för direkt försäkring och mottagen återförsäkring med avdrag för dels däri ingående skatter och avgifter, dels premier för under samma tid annullerade försäkringsavtal. Premieindex utgörs av arton procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst tio miljoner ecu och sexton procent av återstoden.

Skadeindex grundas på ett belopp bestående av

1. genomsnittet av utbetalda ersättningar brutto eller kostnader för utförd assistans i direkt försäkring och mottagen återförsäkring för vart och ett av de tre föregående räkenskapsåren med avdrag för erhållna regressbelopp under samma tid, samt

2. en tredjedel av ersättningsreserven brutto i direkt försäkring och mottagen återförsäkring vid det föregående räkenskapsårets utgång minskad med en tredjedel av ersättningsreserven brutto i direkt försäkring och mottagen återförsäkring vid början av den treårsperiod som slutade med det föregående räkenskapsårets utgång.

Skadeindex utgörs av tjugosex procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst sju miljoner ecu och tjugotre procent av återstoden.

Om försäkringsrörelsen huvudsakligen omfattar kreditförsäkring eller försäkring som omfattar risker till följd av storm, hagel eller frost, skall dock beräkningen enligt tredje stycket beräknas på grundval av de sju föregående räkenskapsåren.

Solvensmarginalen utgör det högsta av premieindex eller skadeindex, multiplicerat med en kvot som för det föregående räkenskapsåret motsvarar förhållandet mellan, å ena sidan, summan av utbetalda ersättningar och ersättningsreservens förändring efter avdrag för

återförsäkrares andel samt, å andra sidan, summan av utbetalda ersättningar och ersättningsreservens förändring utan avdrag för återförsäkrares andel. Kvoten får dock inte understiga 0,5.

Om försäkringsbolagets verksamhet inte har pågått så länge som förutsätts enligt bestämmelserna om skadeindex i tredje och femte styckena, skall solvensmarginalen beräknas med utgångspunkt i premieindex.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om beräkning av kostnader för utförd assistans och om annan beräkning av solvensmarginalen för sjukränta.

26 §

För livförsäkringsrörelse gäller följande.

Garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall uppgå till ett belopp som motsvarar 800 000 ecu.

Kapitalbasen skall intill en sjättedel av solvensmarginalen motsvaras av poster som anges i 22 § första stycket 1-3. Detsamma gäller garantibeloppet, om det är större än en sjättedel av solvensmarginalen.

27 §

För skadeförsäkringsrörelse utgör garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket ett belopp motsvarande

a) 1 400 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klass 14 och för vart och ett av de tre senaste räkenskapsåren den sammanlagda premieinkomsten av sådan försäkring överstiger ett belopp motsvarande 2 500 000 ecu

eller fyra procent av bolagets totala premieinkomst,

b) 400 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 10-13 och 15 samt klass 14 i annat fall än som avses i a,

c) 300 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 - 8, 16 och 18, samt

d) 200 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 9 och 17.

Om rörelsen omfattar flera försäkringsklasser skall endast den klass beaktas som kräver det högsta beloppet.

När ett försäkringsbolag till följd av bestämmelserna i första stycket a är skyldigt att höja kapitalbasen skall det ske upp till ett belopp som motsvarar minst 1 000 000 ecu inom tre år, minst 1 200 000 ecu inom fem år och 1 400 000 ecu inom sju år.

28 §

Om direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse drivs i samma försäkringsbolag enligt 1 kap. 3 § andra och tredje styckena skall följande gälla.

Kapitalbasen för livförsäkringsrörelsen respektive skadeförsäkringsrörelsen skall redovisas separat. Om båda verksamhetsformerna uppfyller kraven på kapitalbasens storlek enligt 23 och 25-27 §§ får dock poster hänförliga till den ena kapitalbasen, till den del den överstiger den föreskrivna storleken, räknas in i den andra kapitalbasen. Finansinspektionen skall underlättas om ett sådant förfarande.

11 kap.

1 §¹⁴

Kalenderår utgör räkenskapsår, om inte annat följer av 12 § *andra* stycket bokföringslagen (1976:125). För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse. I resultaträkning skall ingå resultatanalys.

I fråga om resultaträkning och balansräkning i årsredovisning och i årsboks slut enligt bokföringslagen gäller, förutom bestämmelserna i nämnda lag, föreskrifterna nedan i detta kapitel.

Resultatanalysen skall närmare utvisa rörelseresultat för varje verksamhetsgren.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande Finansinspektionen, får utfärda närmare föreskrifter om försäkringsbolagens löpande bokföring, årsboks slut och årsredovisning samt därvid, om särskilda skäl föreligger, meddela föreskrifter som avviker från bokföringslagen. Föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande översikt av försäkringsbolagets resultat och ställning.

Kalenderår utgör räkenskapsår, om inte annat följer av 12 § *tredje* stycket bokföringslagen (1976:125). För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse. I resultaträkning skall ingå resultatanalys.

12 kap.

9 a §

Skadeförsäkringsbolag som meddelar försäkring enligt 2 kap 3 a § första stycket klass 14 (kreditförsäkring) skall inrätta en utjämningsreserv för förlusttäckning inom denna försäkringsklass. Avsättningar till reserven skall göras till dess den uppgår till ett belopp som motsvarar 150 procent av den högsta årliga premieintäkten för egen räkning under de fem föregående räkenskapsåren. Avsättningarna skall för varje räkenskapsår motsvara 75 procent av det tekniska överskottet i kreditförsäkringsrörelsen. Avsättningarna får dock inte överstiga tolv procent av premieintäkten för egen räkning. Återföring av utjämningsreserven får

¹⁴Senaste lydelse 1991:1767.

göras bara för att täcka ett tekniskt underskott i kreditförsäkringsrörelsen.

Första stycket gäller inte bolag vilkas årliga premieinkomst av kreditförsäkring understiger fyra procent av bolagets totala premieinkomst och ett belopp motsvarande 2 500 000 ecu.

13 kap.

1 §

Om det i ett ömsesidigt försäkringsbolag uppkommer förlust på sådan försäkringsrörelse som inte avser *personförsäkring* eller återförsäkring, skall den del av förlusten, som inte kan täckas genom användning av obeskattade reserver, fritt eget kapital och reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras på dem som varit delägare i bolaget under någon del av det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit. Innehåller bolagsordningen bestämmelser om att delägarnas personliga ansvarighet är begränsad till ett visst belopp eller om att uttaxeringen i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller i övrigt på annat sätt än som föreskrivs i denna paragraf, skall uttaxeringen ske enligt dessa bestämmelser.

Om det i ett ömsesidigt försäkringsbolag uppkommer förlust på sådan försäkringsrörelse som inte avser *livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring* som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2, *avgångsbidragförsäkring* eller återförsäkring, skall den del av förlusten som inte kan täckas genom användning av obeskattade reserver, fritt eget kapital och reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras på dem som varit delägare i bolaget under någon del av det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit. Innehåller bolagsordningen bestämmelser om att delägarnas personliga ansvarighet är begränsad till ett visst belopp eller om att uttaxeringen i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller i övrigt på annat sätt än som föreskrivs i denna paragraf, skall uttaxeringen ske enligt dessa bestämmelser.

Täcks inte förlusten genom uttaxering på det sätt som föreskrivs i första stycket, skall den kvarstående förlusten utjämnas genom nedsättning av delägarnas andel i den del av premiereserven som inte avser sjuk- eller livränta enligt 1 kap. 5 § tredje stycket. Därvid skall nedsättning också ske av försäkringsbeloppen liksom av ersättningsbelopp som belöper på delägarna och svarar mot de försäkringsfall som inträffat under det räkenskapsår då förlusten har uppkommit.

Om det finns garantikapital skall täckande av förlust genom uttaxering endast gälla det belopp varmed förlusten överstiger garantikapitalet.

3 §

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägars premier som avser annan direkt försäkring än *personförsäkring* och belöper på det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit.

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägars premier som avser annan direkt försäkring än *livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt avgångsbidragsförsäkring* och som belöper på det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit.

Vid nedsättning av delägarnas andel i premiereserven och av ersättningsbelopp som belöper på delägarna skall alla andelar och ersättningsbelopp sättas ned i förhållande till varje delägars premier enligt första stycket.

Har någon redan erhållit större ersättning än som tillkommer honom sedan ersättningsbeloppen satts ned, är han skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet till bolaget.

I bolagsordningen kan meddelas bestämmelser som avviker från första-tredje styckena.

14 kap.

22 §

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har trätt i likvidation eller blivit försatt i konkurs, får en garant inte erhålla betalning av bolagets tillgångar för fordran *på grund av ett inbetalt garantibelopp* förrän bolagets övriga skulder har blivit fullt betalda eller erforderliga medel avsatts till detta.

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har trätt i likvidation eller blivit försatt i konkurs, får en garant inte erhålla betalning av bolagets tillgångar för fordran *avseende inbetalt garantikapital* förrän bolagets övriga skulder har blivit fullt betalda eller erforderliga medel avsatts till detta.

15 kap.

1 §

Avtal om överlåtelse av hela försäkringsbeståndet eller del därav i ett försäkringsbolag (överlåtande bolag) till ett annat försäkringsbolag (övertagande bolag), skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget trätt i likvidation.

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som har koncession i Sverige (den övertagande försäkringsgivaren).

Om försäkringsbeståndet består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får överlåtelsen med inspektionens tillstånd också ske till en försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna.

Ett avtal om överlåtelse skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna respektive de röstberättigade under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av överlåtelseavtalet skall behandlas, samt läggas fram på stämman,

1. ett förslag till bolagsstämmans beslut,
2. avtalet om överlåtelse,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagens lämplighet för bolaget och försäkringstagarna,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3 samt
5. om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, de handlingar som avses i 4 kap. 7 § första stycket 1-3.

Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare respektive till de röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

3 §¹⁵

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall försäkringsbolagen ansöka om Finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämras.

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall såväl överlåtande som övertagande försäkringsgivare ansöka om Finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämras.

Om den övertagande försäkringsgivaren har koncession i Sverige och det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig

¹⁵Senaste lydelse 1991:1767.

myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

I de fall som avses i 1 § andra stycket får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i första-tredje styckena, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsbolagen att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämrats.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämrats.

19 kap.

1 §¹⁶

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. *Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders tillsynsmyndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Styrelsen och verkställande direktören i ett försäkringsbolag skall, när bolaget har börjat sin verksamhet, genast underrätta Finansinspektionen om det.

¹⁶Senaste lydelse 1991:1767.

3 §¹⁷

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag är skyldiga att lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen anser behövliga.

Styrelsen och verkställande direktören skall ombesörja att det inom sju månader från föregående räkenskapsårs utgång till Finansinspektionen sänds in

1. avskrifter av årsredovisningen och revisionsberättelsen,
2. en särskild redogörelse för bolagets verksamhet under räkenskapsåret och ställning balansdagen, och
3. i fråga om livförsäkring, en redogörelse för beräkningen av premiereserven.

Redogörelserna skall vara undertecknade, redogörelsen för bolagets verksamhet och ställning av styrelsen och verkställande direktören samt redogörelsen för beräkningen av premiereserven av aktuarien.

På avskriften av årsredovisningen skall finnas av styrelseledamot eller verkställande direktören undertecknat bevis, om balansräkningen har fastställts eller ej. Har fastställelse skett skall beviset även innehålla uppgift om bolagsstämans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land, skall de lämna motsvarande upplysningar till behörig myndighet i det landet i enlighet med där gällande bestämmelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsbolag skall lämna till inspektionen.

5 §¹⁸

Styrelsen och verkställande direktören i de bolag som meddelar

Styrelsen och verkställande direktören i de bolag som meddelar

¹⁷Senaste lydelse 1991:1767.

¹⁸Senaste lydelse 1991:1767.

försäkring av annat slag än som avses i 4 §, skall med hjälp av fortlöpande statistik eller på annat sätt övervaka att premiesättningen är skäligt avvägd med hänsyn till den risk som försäkringen är avsedd att täcka, nödvändiga driftskostnader för försäkringen samt omständigheterna i övrigt. Statistik får efter Finansinspektionens medgivande upprättas för två eller flera bolag gemensamt. Styrelsen och verkställande direktören skall dessutom till Finansinspektionen, för den tid som inspektionen bestämmer, sända in en redogörelse för den metod som har använts för övervakning av premiesättningen och för erfarenheter av övervakningen.

Första stycket gäller inte verksamhet som bedrivs i utlandet. I fråga om transport- och sjökaskoförsäkring, som bedrivs i Sverige, gäller första stycket endast reseförsäkring och båtörsäkring tecknad av en konsument huvudsakligen för enskilt ändamål.

11 §¹⁹

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att inom viss tid vidta erforderliga åtgärder, rättelse om inspektionen finner att om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,

2. bolagsordningen eller grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska skulder redovisas, inte är tillräckliga,

4. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall

¹⁹Senaste lydelse 1991:1767.

Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver gränsöverskridande verksamhet och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen får förbjuda bolaget att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Om ett föreläggande enligt andra stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall Finansinspektionen göra anmälan om detta till regeringen. Om regeringen finner så svåra missförhållanden föreligga, att försäkringsverksamheten bör upphöra, kan regeringen förklara koncessionen förverkad.

Om ett föreläggande enligt andra-fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på att bola-

gets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet och, om det behövs, begära att denna vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,

2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller

3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

13 §²⁰

Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat.

Finansinspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket, om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om besvär över beslut i vissa fall finns bestämmelser i 20 kap. 7 § och 21 kap. 2 § sista stycket.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

13 a §

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex

²⁰Senaste lydelse 1991:1767.

månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen inte meddelat beslut sex månader efter det att kammarrätten avgett en sådan förklaring, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

21 kap.

2 §²¹

Finansinspektionen kan vid vite förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

1. till Finansinspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar eller revisionsberättelser eller

2. hos inspektionen göra behöriga anmälningar för registrering.

Föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenhet att göra anmälan medför att bolagsstämman eller styrelsens beslut förfaller eller bolaget blir skyldigt att träda i likvidation.

Finansinspektionen kan förena annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall den mot vilken förelägget riktas genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Ett försäkringsbolag som har koncession vid lagens ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 2 kap. 3 a, 3 b eller 3 c § då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt. Den myndighet som beslutar om koncession får bestämma att ett pågående räkenskapsår skall avbrytas och att ett nytt räkenskapsår skall börja löpa. Det nya räkenskapsåret får avse kortare tid än tolv månader eller utsträckas till högst arton månader och skall löpa ut den 31 december.

²¹Senaste lydelse 1991:1767.

3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall, beträffande försäkringsbolag som avses i punkt 2, prövas av Finansinspektionen, om inte ett bifall till ansökningen skulle innebära en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. När ett ärende skall prövas av Finansinspektionen gäller vad i 19 kap. 13 a § sägs i fråga om inspektionen. Finansinspektionen skall, i samband med sin prövning av en koncessionsansökan, även pröva en därav föranledd ansökan om stadfästelse av ändring av bolagsordning eller grunder.

4. För ett försäkringsbolag som har koncession vid lagens ikraftträdande tillämpas bestämmelsen i 1 kap. 4 § om vad som förstås med livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag i sin äldre lydelse till dess bolaget erhållit ny koncession eller inte längre får fortsätta med rörelsen enligt punkt 2.

5. Sådana avvikelser från försäkringsrörelselagen som har medgivits för tjänstepensionsförsäkringar med stöd av 1 kap. 10 § andra stycket i dess äldre lydelse gäller fortfarande.

Lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige¹

dels att i 5, 8, 9, 15, 17, 18, 22, 23, 25 a-28, 31-33, 35, 38 och 40 §§ ordet "försäkringsinspektionen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "Finansinspektionen" i motsvarande form,

dels att 1, 1a, 2, 4, 6, 7, 9 a, 10, 13, 15 a, 16, 20, 21, 22 a, 24, 25 och 29 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall föras in fyra nya paragrafer, 2 a, 13 a, 16 a och 23 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:000) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Utländskt försäkringsföretag får, under förutsättning att företaget erhållit tillstånd (koncession) därtill enligt 7 §, här i riket driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman och i övrigt under villkor, som stadgas i denna lag.

Försäkringsinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt andra stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även försäkringsinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det,

Utländskt försäkringsföretag får driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman här i landet, om det har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt andra stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt tredje stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det,

¹Lagen omtryckt 1989:1082. Senaste lydelse av författnings rubrik 1982:1083.

får ett utländskt försäkringsföretag som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *försäkringsinspektionen*.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt *fjärde* stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

får ett utländskt försäkringsföretag som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Finansinspektionen*.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt *femte* stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Det land där företaget har sitt säte anses som dess hemland.

1 a §²

Utöver vad som följer av 1 § *första* stycket får ett utländskt försäkringsföretag, under förutsättning att *försäkringsinspektionen* lämnar tillstånd därtill, i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker i detta land, om det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och de båda företagen tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

Tillstånd enligt första stycket skall lämnas om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om förutsättningar för tillstånd inte längre föreligger, får *försäkringsinspektionen* förklara tillståndet förverkat.

Utöver vad som följer av 1 § *andra* stycket får ett utländskt försäkringsföretag, under förutsättning att *Finansinspektionen* lämnar tillstånd därtill, i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker i detta land, om det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och de båda företagen tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

Tillstånd enligt första stycket skall lämnas om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om förutsättningar för tillstånd inte längre föreligger, får *Finansinspektionen* förklara tillståndet förverkat.

2 §

Utländskt försäkringsföretag får här i riket driva livförsäkringsrörelse, endast om företaget i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt annan försäkringsrörelse, endast om företaget i hemlandet med laga rätt driver

Ett utländskt försäkringsföretag får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland.

²Senaste lydelse 1990:813.

rörelse avseende något slag av försäkring, annan än livförsäkring.

Utländskt försäkringsföretag här i riket får inte med direkt livförsäkringsrörelse förena försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring gäller också i fråga om personförsäkringar av annat slag. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats antingen för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 § fjärde stycket, 7 § tredje stycket, 9 § första stycket, 10-15 samt 17, 24 och 28 §§ i tillämpliga delar.

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713). Med livförsäkring avses sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas endast med rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 16 a §,

- får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar,
- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 § sjunde stycket, 7 § tredje stycket, 9 § första stycket, 10-13 samt 14, 15, 17 och 28 §§ i tillämpliga delar.

2 a §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns sär-

skilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4 §³

Generalagenten skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig eller i konkurs eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Generalagentur må även innehavas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller ock av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän äga behörighet enligt vad i första stycket sägs. För fullgörande av de skyldigheter, som åligga generalagent, svare i förra fallet envar styrelseledamot och i det senare envar bolagsman, som ej är enbart kommanditdelägare.

Generalagenten skall ha behörighet att på företagets vägnar här i landet driva försäkringsrörelsen samt att ta emot stämning och tala och svara i alla rättsförhållanden som har samband med försäkringsrörelsen. Han skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Generalagentur får även innehas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän har behörighet enligt vad som sägs i första stycket. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall företaget utse ett ombud som uppfyller kraven i första stycket.

6 §

Ansökan om koncession görs hos regeringen. I ansökningsen skall anges den försäkringsgren, som rörelsen skall avse. Ansökningsen skall inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av:

1. handlingar som styrker generalagentens behörighet enligt 4 §;
2. det för företaget gällande reglementet;
3. bevis att företaget i sitt hemland driver försäkringsrörelse

Ansökan om koncession görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

³Senaste lydelse 1992:164.

enligt 2 § första stycket jämte behörigen styrkt uppgift om den tid detta ägt rum samt om anmärkningar, som av myndigheterna i företagets hemland under de sista tre åren kan ha framställts mot företagets verksamhet, och dessutom företagets årsredovisningar och revisionsberättelser för den tid företaget varit i verksamhet, dock längst för de tio sista åren;

4. behörig fullmakt för generalagenten att på företagets vägnar här i riket driva försäkringsrörelsen samt att ta emot stämning och själv eller genom annan tala och svara i alla rättsförhållanden som har samband med försäkringsrörelsen;

5. bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som försäkringsinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningslängan lämnades in;

6. en plan för den tilltänkta verksamheten.

Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten, dels bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som Finansinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningslängan lämnades in.

Deponering enligt första stycket 5 skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för annan försäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som försäkringsinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet

Deponering enligt andra stycket skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som Finansinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet anser

anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge företag undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 23 a §.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Om rörelsen skall avse livförsäkring, skall enligt 11 § upprättas särskilda grunder för verksamheten. Grunderna, som skall bifogas ansökningsen om koncession, skall underställas regeringen för stadfästelse.

7 §

Regeringen beviljar koncession om ansökningsen står i överensstämmelse med denna lag och den planerade verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten.

Regeringen beviljar koncession om ansökan har skett enligt 6 § och den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Innan koncession meddelas för rörelse, som avser livförsäkring, prövar regeringen om de upprättade grunderna för verksamheten överensstämmer med denna lag och andra författningar. Regeringen prövar då också om särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den tilltänkta rörelsen. I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster regeringen grunderna för verksamheten.

I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster regeringen enligt 11 § upprättade grunder för verksamheten om dessa överensstämmer med denna lag och andra författningar.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som

Avser ansökan endast *utvidgning* av beviljad koncession till *ny försäkringsgren* eller *utbyte av koncession för viss försäkringsgren mot koncession för annan gren*, får försäkringsinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet *icke* är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Avser ansökan endast *ändring* av beviljad koncession får *Finansinspektionen* besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet *inte* är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

9 a §

Ansökan om medgivande för utländskt försäkringsföretag att driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse skall *inlämnas* till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av fullmakt, *som angives i 6 § första stycket 4*, gällande den med ansökningen avsedda rörelsen.

Ansökan om medgivande för utländskt försäkringsföretag att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse skall *lämnas in* till Finansinspektionen och vara åtföljd av fullmakt för generalagenten att *beträffande* den med ansökan avsedda verksamheten företräda företaget enligt vad som *anges i 4 § första stycket*.

10 §

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av försäkringsinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom riket.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § första stycket 5 motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § första stycket 5, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § tredje stycket.

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av Finansinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom landet.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § andra stycket motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det vid samma tidpunkt beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning och
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

13 §

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån *försäkringsinspektionen* medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna, som icke motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller bestämmelserna i 7 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån *Finansinspektionen* medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket *och inte beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen.*

De tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna skall finnas i Sverige, dock med undantag för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund

av livförsäkringar som övertagits i form av återförsäkring. I övrigt gäller vid tillämpningen av denna paragraf bestämmelserna i 7 kap. 9 a § andra-sjätte styckena försäkringsrörelselagen.

13 a §

För skadeförsäkringar av annat slag än sådan sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragförsäkring, beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 2 § fjärde stycket, skall 13 § femte stycket första meningen gälla. Dessutom skall bestämmelserna i 7 kap. 10 § andra stycket andra meningen och tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla.

15 a §

För försäkring av annat slag än sådan *personförsäkring*, beträffande vilken *rörelsen drivs med tillämpning av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring*, skall depositionen enligt 6 § första stycket 5 inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

För försäkring av annat slag än sådan *sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragförsäkring*, beträffande vilken *bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 2 § fjärde stycket*, skall depositionen enligt 6 § *andra stycket* inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

Om bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret överstiger depositionen enligt första stycket, skall depositionen uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret.

För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § första stycket 5, som första och andra styckena kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § tredje stycket.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad ett försäkringsföretag har deponerat väsentligt

För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § *andra stycket*, som första och andra styckena kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § *fjärde stycket*.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad ett försäkringsföretag har deponerat väsentligt

den premieinkomst som anges i andra stycket, får *försäkringsinspektionen* medge företaget att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt första stycket.

den premieinkomst som anges i andra stycket, får *Finansinspektionen* medge företaget att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt första stycket.

16 §

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte avsatts till täckande av försäkringstekniska skulder enligt 13 § får användas endast till betalning dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i riket, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller av företaget utsett ombud som avses i 27 §, dels ock, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos företaget.

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte *beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen* eller avsatts till täckande av försäkringstekniska skulder enligt 13 § får användas endast till betalning dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller av företaget utsett ombud som avses i 4 § *andra stycket* eller 27 §, dels, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i landet, av administrationsboets fordran hos företaget.

16 a §

För ett försäkringsföretag som driver verksamhet enligt denna lag gäller bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp i 1 kap. 8 a § första och andra styckena och 7 kap. 22-27 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) samt, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Garantibeloppet för verksamheten i Sverige skall dock för livförsäkring uppgå till ett belopp som motsvarar 400 000 ecu och för

skadeförsäkring till halva det minimibelopp som anges i 7 kap. 27 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen. Tillgångar som ett försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst intill ett belopp motsvarande hälften av minsta beloppet för garantibeloppet.

En tredjedel av solvensmarginalen för livförsäkring, eller garantibeloppet om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1-3 försäkringsrörelselagen samt, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, av balanserad vinst.

Poster som ingår i kapitalbasen skall till minst ett belopp motsvarande solvensmarginalen finnas i land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varav de till minst ett belopp motsvarande en tredjedel av solvensmarginalen skall finnas i Sverige.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 23 a §.

20 §

Generalagenten skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos företaget sker på ett sätt som överensstämmer med god affärs sed.

På begäran av den som biträtt ett försäkringsföretag i dess verksamhet enligt första stycket skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg erfordras för att få driva liknande verksamhet i annat land som omfattas av avtalet om Europeiska

ekonomiska samarbetsområdet (EES-land). Företaget och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

21 §

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktigt att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta hemlandet samt angiva huruvida företaget drives såsom aktiebolag eller ömsesidigt bolag eller i annan form. Ej må sådant företag eller dess ombud eller personal i meddelanden, som äsyfta anskaffning av försäkring eller äro avsedda för allmänheten, lämna uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla ej mindre uppgift om de för företaget gällande allmänna försäkringsvillkoren än även de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

Där i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av företagets fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garantier, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland. I meddelandena får inte lämnas uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna.

22 a §

Försäkringsinspektionen skall verka för en sund utveckling av den verksamhet som bedrivs av ut-

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av den verksamhet som bedrivs av utländska

ländska försäkringsföretag här i riket.

försäkringsföretag här i landet. Inspektionen skall ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

23 a §

Om ett utländskt försäkringsföretag har ansökt om tillstånd i ett eller flera andra EES-länder att driva verksamhet genom agentur eller filial där, får Finansinspektionen efter ansökan medge företaget följande förmåner, vilka endast kan medges samtidigt:

1. Den del av deponeringen enligt 6 § andra stycket som skall beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen behöver företaget inte göra i mer än ett av dessa länder.

2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till företagets verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra länderna.

3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa länder.

I ansökan skall företaget ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

Ett medgivande får lämnas endast om samliga behöriga myndigheter hos vilka företaget ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om företaget har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att inspektionen av den av företaget angivna utländska myndigheten underrättats om att myndigheten kommer att kontrollera företagets soliditet även beträffande företagets verksamhet i Sverige. Finansinspektionen skall till den behöriga myndigheten

lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

24 §

Generalagenten vare pliktig:

att, där ändring vidtages i det för företaget gällande reglementet, inom tre månader därefter till försäkringsinspektionen insända beslutet därom;

att, därest av myndigheterna i företagets hemland framställs anmärkning mot företagets verksamhet, så fort ske kan skriftligen underrätta försäkringsinspektionen därom;

att, inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår till försäkringsinspektionen insända den i 10 § avsedda redogörelsen angående företagets verksamhet inom riket;

att, beträffande livförsäkringsrörelse, till försäkringsinspektionen insända följande enligt inspektionens anvisningar upprättade och av aktuarien under-tecknade handlingar nämligen dels inom åtta månader efter varje räkenskapsårs utgång redogörelse för beräkning av premiereserv och av återbäring, dels ock, i den mån så påfordras av inspektionen, statistisk-ekonomisk utredning angående verksamheten;

att, inom tre månader efter det att årsredovisningen och revisionsberättelsen blivit å sammanträde med företagets delägare framlagda till försäkringsinspektionen insända ett exemplar av dessa handlingar;

att, även i andra fall än ovan sagts lämna försäkringsinspektionen de upplysningar, som av inspektionen begäras i fråga om

Generalagenten skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsföretaget och dess verksamhet här i landet som inspektionen begär.

företaget och dess verksamhet inom riket, samt att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som är behörig att företräda inspektionen, eller annan som av inspektionen förordnats att företräda denna, hålla kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Innefattar ändring i reglementet ändring av företagets firma, skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i Post- och Inrikes Tidningar.

Generalagenten skall hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsföretag skall lämna till inspektionen.

Innefattar ändring i företagets reglemente ändring av dess firma, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i Post- och Inrikes Tidningar.

25 §

Försäkringsinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i riket som inspektionen anser behövliga.

Försäkringsinspektionen skall förelägga företaget att inom viss tid vidta erforderliga åtgärder, om inspektionen finner att

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga företaget att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. i bankinstitut enligt 6, 10 eller 15 a § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte är tillräckliga eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Om ett utländskt försäkringsföretags kapitalbas understiger

solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713), skall Finansinspektionen förelägga företaget att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 16 a §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har en sådan sammansättning som anges i 16 a § tredje stycket, skall inspektionen förelägga företaget att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Vad som sägs i tredje stycket skall inte gälla i de fall företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar företagets soliditet förbjuder det att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande företagets tillgångar i Sverige.

Om ett föreläggande enligt andra stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall försäkringsinspektionen göra anmälan om detta till regeringen. Om regeringen finner så svåra missförhållanden föreligga, att försäkringsverksamheten bör upphöra, kan regeringen förklara koncessionen förverkad.

Om ett föreläggande enligt andra eller tredje stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer företaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller företaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda företaget att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar. Om företaget medgetts förmåner enligt

23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten skall regeringen, innan åtgärd vidtas, underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och sjätte styckena.

Regeringen kan förklara koncessionen förverkad om så svåra missförhållanden föreligger att försäkringsverksamheten bör upphöra.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och dess auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar företagets soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att företagets soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara företagets koncession i Sverige förverkad.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av försäkringsinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av Finansinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

29 §

Utländskt försäkringsföretag må med försäkringsinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i riket hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som erhållit koncession för det slag av försäkringsrörelse varom fråga är.

Ett utländskt försäkringsföretag får med Finansinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i landet hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som har koncession för det slag av försäkringsrörelse det är frågan om. Har den övertagande försäkringsgivaren säte i ett EES-land får Finansinspektionen medge tillstånd bara om behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen skall vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) stadgas äga motsvarande tillämpning.

Bifalles ansökningen, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skola åvila övertagaren. Angående under rättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § ovannämnda lag äga motsvarande tillämpning.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Det avtal, som träffats angående överlåtelsen, skall fogas till ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap. 3 § femte stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

När ansökan bifallits, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkrings tagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall under rättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Ett försäkringsföretag som har koncession vid lagens ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 7 § fjärde stycket då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt.
 3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall, beträffande försäkringsföretag som avses i punkt 2, prövas av Finansinspektionen, om inte ett bifall till ansökningen skulle innebära en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. Finansinspektionen skall, i samband med sin prövning av en koncessionsansökan, även pröva en därav föranledd ansökan om stadfästelse av ändring av grunder.

Lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder¹

dels att i 11 § ordet "Försäkringsinspektionen" skall bytas ut mot "Finansinspektionen",

dels att 7 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 12 och 13 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *försäkringsinspektionen* medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen.

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Finansinspektionen* medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen. *Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

12 §

Kapitalbasen för ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får, utöver vad som anges i 7 kap. 22 § försäkringsrörelselagen (1982:713), omfatta balanserad vinst. Sådan vinst får beaktas även vid tillämpning av 7 kap. 26 § tredje stycket samma lag.

13 §

För ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag utgör solvensmarginalen summan av

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:1117.

1. fyra procent av den del av premiereserven beräknad enligt 7 kap. 23 § andra stycket 1 försäkringsrörelselagen (1982:713) som motsvarar åtaganden vilka innehåller en finansiell risk för försäkringsgivaren,

2. en procent av premiereserven i övrigt, beräknad på det sätt som anges i 1, under förutsättning att försäkringstiden överstiger fem år och att det belopp som skall täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år, samt

3. tre tiondels procent av de positiva risksummorna enligt 7 kap. 23 § andra stycket 2 försäkringsrörelselagen i den utsträckning som försäkringarna gäller för dödsfall.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Härigenom föreskrivs att 5 och 24 §§ trafikskadelagen (1975:1410)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Trafikförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring.

I tillstånd som avses i första stycket kan skyldigheten att meddela trafikförsäkring begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

Utöver vad som följer av första stycket får trafikförsäkring meddelas av en utländsk EES-försäkringsgivare som för sådan försäkring har gjort anmälan enligt 2 kap. 2 § första stycket lagen (1993:000) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och som har utsett en representant för sig här i landet. En försäkringsgivare som har gjort sådan anmälan är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. Finansinspektionen kan på ansökan begränsa denna skyldighet till att avse personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

En representant som avses i tredje stycket skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid

¹Lagen omtryckt 1977:949.

²Senaste lydelse 1983:309.

kontroll av om giltig trafikförsäkring föreligger. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representeranten får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

24 §³

I fall som avses i 16 § fördelas försäkringsanstaltarnas inbördes ersättningsansvar efter förhållandet mellan beloppen av de premier för direkt tecknade trafikförsäkringar som för var och en av dem belöper på näst föregående kalenderår.

I fall som avses i 16 § fördelas försäkringsanstaltarnas inbördes ersättningsansvar efter förhållandet mellan beloppen av de premier för direkt tecknade trafikförsäkringar *som härrör från verksamheten här i landet och* som för var och en av dem belöper på näst föregående kalenderår.

Trafikskadeersättning som har utgetts enligt 16 § andra stycket får intill en tiondedel av det basbelopp som anges i 21 § krävas åter från den som var skyldig att ha trafikförsäkring. Ersättningen får dock ej krävas åter, om fordonet vid skadetillfället brukades olovligen av annan och antingen ej var registrerat i bilregistret eller var avställt.

Har trafikskadeersättning utgetts enligt 16 § tredje stycket och blir fordonet sedermera känt, får ersättningen krävas åter från den försäkringsanstalt som har meddelat trafikförsäkring för fordonet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

³Scnaste lydelse 1983:309.

Lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:508) om försäkringsmäklare

dels att i 3, 7, 8, 9, 15, 16 och 17 §§ ordet "försäkringsinspektionen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "Finansinspektionen" i motsvarande form,

dels att 12 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall föras in en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**7 a §*

På begäran av en fysisk person som är registrerad som försäkringsmäklare eller som har biträtt en försäkringsmäklare i dennes verksamhet skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg erfordras för att få driva liknande verksamhet i annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den som begär intyg och, i förekommande fall, den för vars räkning denne har förmedlat försäkringar skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

12 §

Försäkringsmäklaren skall se till att uppdragsgivaren får den information som en försäkringsgivare enligt 5 § och 6 § första stycket konsumentförsäkringslagen (1980:38) är skyldig att lämna i samband med att en försäkring tecknas.

En försäkringsmäklare som får i uppdrag att inhämta upplysningar om eller förmedla livförsäkringsavtal som erbjuds av utländska försäkringsgivare, som inte har koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall till uppdragsgiva-

*ren överlämna en handling i vilken
uppdraget anges. Uppdragsgivaren
skall skriva under handlingen.
Handlingen skall överensstämma
med formulär som fastställs av
regeringen eller, efter regeringens
bemyndigande, Finansinspektionen.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen
(1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ändras så att 2 § 6 mom. samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till ändringslagen får följande lydelse.

*Lydelse enligt
prop. 1992/93:187*

Föreslagen lydelse

2 §

6 mom. Med livförsäkringsföretag förstås i denna lag företag vars försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring samt arbetslöshetsförsäkring).

Med skadeförsäkringsföretag förstås annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag. Utländskt försäkringsföretag, som drivit försäkringsrörelse här i riket, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som företaget drivit här.

Livförsäkringsföretag frikallas från skattskyldighet enligt denna lag för dels den del av nettointäkten som avser personförsäkring och som är hänförlig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning, dels influtna premier hänförliga till personförsäkring. Avdrag får inte göras för utgivet belopp hänförligt till sådan försäkring.

Att särskilda bestämmelser gäller vid beskattning av livförsäkringsföretag följer av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av inländskt skadeförsäkringsföretag, anses överskottet av försäkringsrörelsen.

Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som drivits av inländskt skadeförsäkringsföretag, får från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 23 § kommunalskattelagen, för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanlutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka faller inom ramen för den av företaget bedrivna rörelsen, för ökning av försäkringstekniska skulder för egen räkning, för ökning av säkerhetsreserv samt för utbetald återbäring och verkställd premieåterbetalning.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås sådana skulder enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, ersättningsreserv, skadebehandlingsreserv och tilldelad återbäring) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås sådana skulder enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, ersättningsreserv, skadebehandlingsreserv, tilldelad återbäring och utjämningsreserv för kreditförsäkring) minskade med värdet

av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med säkerhetsreserv förstås den reserv skadeförsäkringsföretag får redovisa enligt en av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Finansinspektionen fastställd normalplan.

Minskning av försäkringstekniska skulder för egen räkning, av säkerhetsreserv, av regleringsfond för trafikförsäkring och minskning av utjämningsfond skall anses som intäkt.

Utöver vad ovan stadgas får avdrag inte ske för avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning till försäkringstagare.

Bestämmelserna i detta moment om inländskt livförsäkringsföretag har motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländskt livförsäkringsföretag drivit här i riket.

Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländskt skadeförsäkringsföretag, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande två procent av företagets premieinkomst av här bedriven försäkringsrörelse. Med premieinkomst förstås bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Blir det på grund av bestämmelserna i detta moment nödvändigt att dela upp intäkt eller avdrag mellan olika delar av ett försäkringsförenags verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget göras på skäligt sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid 1995 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

1. De nya bestämmelserna i 2 § 6 mom. sjunde stycket träder i kraft den dag regeringen bestämmer och tillämpas första gången vid taxering för det beskattningsår som påbörjas närmast efter den tidpunkt då bestämmelsen träder i kraft.

2. Den nya lagen i övrigt träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid 1995 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

Lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 a §²

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 15 § tredje stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713), 15 § tredje stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och 5 kap. 9 § tredje stycket lagen (1993:000) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹Lagen omtryckt 1975:1248.

²Senaste lydelse 1989:1083.

Lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ändras så att 3 § och ikraftträdandebestämmelsen till ändringslagen 1992:560 får följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
2. för värdepappersföretag 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8-10 §§ lagen (1992:000) om kreditmarknadsbolag,
4. för utländska *försäkringsföretag* lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
4. för utländska *försäkringsgivare* lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:000) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för utländska fondföretag 7 a - c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 3 § 1, 3, 4 och 6 den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 januari 1993.

Lag om ändring i lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Härigenom föreskrivs att lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410) skall ändras så att 16 § och ikraftträdandebestämmelsen till ändringslagen får följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Beträffande motordrivet fordon som med stöd av 4 § 2 har undantagits från trafikförsäkringsplikt och som saknar trafikförsäkring svarar samtliga försäkringsanstalter, som vid skadetillfället hade tillstånd att meddela trafikförsäkring, solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått, om försäkring hade funnits.

Beträffande motordrivet fordon som med stöd av 4 § 2 har undantagits från trafikförsäkringsplikt och som saknar trafikförsäkring svarar samtliga försäkringsanstalter, som vid skadetillfället hade tillstånd att meddela trafikförsäkring *eller som hade gjort sådan anmälan som avses i 5 § tredje stycket*, solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått, om försäkring hade funnits.

I fråga om fordon som är försäkringspliktigt men som saknar trafikförsäkring har de försäkringsanstalter som avses i första stycket samma ersättningsansvar som anges där. För sakskada som tillfogas den försäkringspliktige gäller dock detta ansvar endast i fall då fordonet brukades olovligen av annan och antingen ej var registrerat i bilregistret eller var avställt.

De försäkringsanstalter som avses i första stycket svarar även solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått från trafikförsäkringen för motordrivet fordon vars identitet ej kan fastställas. Från ersättning för sakskada skall därvid avräknas ett belopp som svarar mot en tjugonedel av det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller för det år då skadehändelsen inträffar.

Denna lag träder i kraft såvitt avser tredje stycket den 1 januari 1994 och i övrigt den dag regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 juni 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, af Ugglas, Thurdin, Hellsvik, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Lundgren

Proposition om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet

1 Ärendets beredning

I detta ärende tas upp framför allt förslag till ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsföretag som har aktualiserats av avtalet mellan Europeiska gemenskapen (EG), gemenskapens medlemsländer och EFTA-länderna om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Till grund för förslagen ligger två utredningsbetänkanden och två inom Finansdepartementet utarbetade promemorior. Den ena promemorian innehåller i huvudsak en bearbetning av de två betänkandena men behandlar även vissa frågor som inte berörts i dessa.

Hösten 1990 tillkallades med stöd av regeringens bemyndigande en kommitté, Försäkringsutredningen, Fi 1990:11 (justitierådet Bertil Bengtsson, ordförande, professorn Mats Persson, överinspektören Yngve Pettersson, docenten Staffan Viotti och numera vice verkställande direktören Per Welin), för att utreda vissa frågor på försäkringsområdet och föreslå ändringar i försäkringsrörelselagstiftningen. Syftet med utredningen är att skapa mera rationella rörelseregler för försäkringsbolagen och att åstadkomma ett regelsystem som är förenligt med det inom EG.

Jag tar nu upp stora delar av kommitténs delbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 1 (SOU 1991:89). Betänkandet innehåller framför allt förslag till regler om soliditet, placeringsregler och regler rörande koncessionsprövningen. Vidare föreslås en omdefinition av de försäkringstekniska skulderna vid livförsäkring. Betänkandet har remissbehandlats.

Sommaren 1990 tillkallades med stöd av regeringens bemyndigande en särskild utredare, dåvarande avdelningschefen Håkan Wunderman, med uppdrag att utreda på vilket sätt Lloyd's och andra försäkrings-sammanslutningar kan få möjlighet att erhålla koncession eller på annat sätt etablera sig i Sverige (Utredningen om koncession för försäkrings-sammanslutningar, Fi 1990:06).

Utredaren överlämnade i februari 1992 betänkandet Koncession för försäkringssammanslutningar (SOU 1992:5). I betänkandet föreslås en ny lag om rätt för utländska försäkringssammanslutningar att driva försäkringsrörelse i Sverige. Betänkandet har inte remissbehandlats.

Inom Finansdepartementet upprättades sommaren 1992 en promemoria med utkast till lagrådsremiss om EES-anpassad lagstiftning om försäkringsverksamhet (huvudpromemorian). Promemorian innehåller förslag till sådana ändringar i lagstiftningen för svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsgivare som föranleds av EES-avtalet.

I huvudpromemorian bearbetas de frågor som de två nämnda utredningarna tagit upp. Dessutom behandlas i huvudpromemorian frågor om EG-harmonisering som legat utanför utredningarna. Beträffande soliditet och koncessionsprövning lämnas förslag till regler som i huvudsak ansluter till Försäkringsutredningens. Vad däremot gäller placeringsregler för försäkringsföretagen och vissa därmed sammanhängande frågor föreslås i promemorian att lagändring skall anstå. De förslag som lämnats av utredningen om koncession för försäkringssammanslutningar föreslås inarbetade i en ny lag om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige som dessutom skall reglera den verksamhet som andra försäkringsgivare med säte inom EES driver i Sverige. Slutligen innehåller huvudpromemorian förslag som avser att i svensk rätt införliva EG:s regler om gränsöverskridande verksamhet, dvs. rätt att driva verksamhet i ett land utan att etablera sig där. Huvudpromemorian har remissbehandlats. Remissinstanserna har i samband med remissbehandlingen av huvudpromemorian eller i särskild ordning fått ta del av betänkandet Koncession för försäkringssammanslutningar.

Huvudpromemorian utarbetades med utgångspunkt i att EES-avtalet skulle träda i kraft den 1 januari 1993. Av tidsskäl behandlades inte alla de EES-regler som måste införlivas i svensk lagstiftning på grund av EES-avtalet. Utgången av den folkomröstning som i december 1992 ägde rum i Schweiz angående EES-avtalet innebar emellertid att avtalet måste omförhandlas och inte kunde träda i kraft vid den tidpunkt som planerats. Det försenade ikraftträdandet gjorde det möjligt att behandla de EES-regler som inte hade kunnat tas upp i huvudpromemorian i en tilläggspromemoria om EES-regler på försäkringsområdet, som upprättades inom Finansdepartementet i januari 1993. I tilläggspromemorian behandlas framför allt frågor om gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkringar och vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring. Tilläggspromemorian har remissbehandlats.

Till protokollet i detta ärende bör fogas förteckningar över de remissinstanser som yttrat sig över Försäkringsutredningens betänkande, huvudpromemorian och tilläggspromemorian som *bilagorna 1-3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr. 4130/91 och 3682/92).

Regeringen beslutade den 25 mars 1993 att inhämta Lagrådets yttrande över inom Finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring,

3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
5. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
6. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
7. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
8. lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
10. lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

De angivna lagförslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

Lagrådet har den 18 maj 1993 yttrat sig över lagförslagen. Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 5*.

Lagrådet har förordat en omprövning av den ordning som föreslås i 4 § lagen om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring. Som kommer att framgå av den allmänna motiveringen avsnitt 2.10 ansluter jag mig till vad Lagrådet anför. Övriga lagförslag har Lagrådet lämnat utan erinran.

Efter lagrådsgranskningen har rubriken på lagen om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige ändrats på sätt att ordet "utländska" tagits bort så som obehövligt. Vidare har punkterna 4 i övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige också ansetts obehövligen tagits bort. För att undvika onödig detaljreglering har bestämmelserna i 2 kap. 3 a § tredje stycket försäkringsrörelselagen om grupper av försäkringsklasser ersatts med en bestämmelse om normgivningsdelegation till regeringen eller Finansinspektionen som tagits in i paragrafens andra stycke.

I förtydligande syfte har vidare tillägg gjorts i 2 kap. 1 § sjätte stycket lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, 7 kap. 22 § andra stycket försäkringsrörelselagen, 16 § lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i 24 § första stycket trafikskadelagen.

Av författningstekniska skäl har 16 § i det lagrådsgranskade förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen - i oförändrad lydelse - brutits ut och lagts i ett särskilt förslag till lag om ändring i lagen om ändring i trafikskadelagen.

Utöver vad som nu angetts har vissa redaktionella ändringar gjorts i de remitterade lagförslagen.

2 Införlivande av EES-regler om försäkringsverksamhet

Prop. 1992/93:257

2.1 Allmänt om EES-regler om försäkringsverksamhet

Avtalet mellan Europeiska gemenskapen (EG), gemenskapens medlemsländer och EFTA-länderna om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) undertecknades den 2 maj 1992. Den 6 december 1992 ägde en folkomröstning rum i Schweiz angående avtalet. Utgången av omröstningen innebar att Schweiz var förhindrat att ratificera avtalet. Avtalet kunde därför inte träda i kraft som planerat den 1 januari 1993.

De avtalsslutande parterna (utom Schweiz) undertecknade den 17 mars 1993 ett protokoll med en överenskommelse om justering av EES-avtalet med anledning av att Schweiz inte skall medverka i EES-samarbetet. Överenskommelsen innebär att EES-avtalet kommer att träda i kraft den 1 juli 1993 under förutsättning att ratificeringsprocedurerna då är genomförda hos samtliga avtalsparter. Om det inte är fallet skall avtalet träda i kraft den första dagen i en följande månad enligt bestämmelser som närmare fastlagts i överenskommelsen.

Genom avtalet har Sverige och övriga EFTA-länder bl.a. åtagit sig att införa regler om etableringsfrihet och om rätt att tillhandahålla tjänster, motsvarande vad som enligt Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (Romfördraget) gäller för medlemsländerna i EG. De grundläggande bestämmelserna om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster finns i artiklarna 31 och 36 i EES-avtalet. Dessa artiklar liksom övriga bestämmelser i huvuddelen av EES-avtalet har inkorporerats med den svenska rättsordningen genom EES-lagen (SFS 1992:1317). Artiklarna 31 och 36 i EES-avtalet hänvisar i sin tur till preciserade regler i särskilda bilagor till avtalet. Av dessa hänför sig bilaga IX till området för finansiella tjänster, omfattande bl.a. försäkringsverksamhet.

Bilaga IX är i likhet med andra motsvarande bilagor disponerad så att det refereras till ett antal EG-rättsakter (direktiv, förordningar etc.). Referenserna till rättsakterna innebär att dessa skall tillämpas inom hela EES. I några fall har referenserna kompletterats med särskilda regler, enligt vilka ett eller flera EFTA-länder har rätt att avvika från det för EG gällande regelverket. Det kan då vara fråga om temporära lättnader i tillämpningen eller om utsträckt tid för införlivande i nationell lagstiftning av de relevanta bestämmelserna. I den mån sådana övergångsregler inte gäller för något särskilt land, skall varje EFTA-land införliva reglerna vid ikraftträdandet av EES-avtalet. Den nämnda överenskommelsen innebär dock att Schweiz inte skall omfattas av EES-avtalet. Det skall inte heller tillämpas på Liechtenstein förrän Liechtenstein klargjort sitt förhållande med Schweiz samt att EES-rådet konstaterat att detta förhållande inte hindrar att avtalet fungerar tillfredsställande (jfr prop. 1992/93:225).

I min anmälan till propositionen om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (prop. 1991/92:170, bil 6) har jag lämnat en översiktlig redo-

görelse för de EG-regler på det finansiella tjänsteområdet som omfattas av EES-avtalet. I propositionen beskrivs närmare tre grundprinciper för en inre finansiell marknad: en enda auktorisation, hemlandstillsyn och minimiharmonisering för ömsesidigt godtagande av medlemsstaternas regelverk. På försäkringsområdet har utvecklingen mot en inre finansiell marknad gått långsammare än på övriga områden för finansiella tjänster. De nämnda grundprinciperna gäller således ännu inte fullt ut inom EG på försäkringssidan.

I korthet innebär EG:s regler på försäkringsområdet att alla medlemsländer skall uppställa krav på auktorisation för att ett försäkringsföretag som etablerar ett huvudkontor inom landets territorium skall få driva försäkringsrörelse där. Detsamma skall gälla för att ett sådant företag i ett annat medlemsland skall få driva försäkringsrörelse genom en agentur eller filial. Principen om etableringsfrihet innebär att auktorisation alltid skall beviljas om i direktiven fastställda krav uppfyllts.

Hemlandets myndigheter skall ha huvudansvaret för övervakning av företagets soliditet inom hela gemenskapen. Hemlandets tillsynsansvar för soliditeten omfattar således även den verksamhet som bedrivs genom agenturer och filialer etablerade i andra medlemsländer. För övrig tillsyn svarar myndigheterna i det land där verksamheten bedrivs.

I vissa fall får försäkringsföretaget med stöd av sin auktorisation i hemlandet eller i det land där en agentur eller en filial är belägen erbjuda försäkringar i andra länder utan att det där får ställas krav på etablering eller särskilt tillstånd. Det är fall där försäkringstagarna typiskt sett inte anses ha behov av särskilt skydd i sitt land. Om försäkringstagarna anses ha behov av sådant skydd har det land mot vilket verksamheten riktas en valmöjlighet om man vill uppställa krav på tillstånd eller inte. Däremot får etablering inte krävas.

När särskilt tillstånd inte krävs skall myndigheterna i det land där huvudkontoret, agenturen eller filialen finns (beroende på från vilket driftställe försäkringarna tillhandahålls) ha tillsyn över beräkningen av de försäkringstekniska skulderna och över att tillgångar finns till tryggnad av dessa skulder.

Denna ordning, där tillsynen i vissa fall utövas av myndigheterna i ett annat land än det där riskerna finns, förutsätter att varje medlemsland godtar övriga medlemsländers regler om bl.a. soliditet. Direktiven innehåller därför regler som syftar till harmonisering av grundläggande regler för verksamheten i ett försäkringsföretag. Detta gäller bl.a. i fråga om auktorisationskrav och soliditetsberäkning. Direktiven innehåller även regler om ömsesidigt godkännande av andra länders bestämmelser om bl.a. beräkning av försäkringstekniska skulder. För att tillsynen skall kunna fungera smidigt har också antagits regler om rutiner för administrativt samarbete mellan medlemsländernas behöriga myndigheter.

Etableringsreglerna skall i princip tillämpas på alla försäkringsföretag på den gemensamma marknaden, således även på agenturer och filialer till företag med huvudkontor utanför EG. Med hänsyn till att sådana företags tillgångar befinner sig utanför EG har dock för dessa företag införts särskilda bestämmelser om bl.a. tillsyn.

De rättsakter på försäkringsområdet som berör Finansdepartementets ansvarsområde och som upptas i den till EES-avtalet fogade bilagan IX är följande. (Rättsakterna finns samlade i skriften EES-avtalet, bilagor med rättsakter, band 2).

Annan försäkring än livförsäkring

1. Rådets direktiv 64/225/EEG av den 25 februari 1964 om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster avseende återförsäkring och retrocession. (Återförsäkringsdirektivet).

2. Rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring. (Första skadeförsäkringsdirektivet).

3. Rådets direktiv 76/580/EEG av den 29 juni 1976 om ändring av direktiv 73/239/EEG om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring. (Ändring av första skadeförsäkringsdirektivet).

4. Rådets direktiv 73/240/EEG av den 24 juli 1973 om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten för verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring. 73/240/EEG. (Direktivet om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten för skadeförsäkringsverksamhet).

5. Rådets direktiv 78/473/EEG av den 30 maj 1978 om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen. (Koassuransdirektivet).

6. Rådets direktiv 84/641/EEG av den 10 december 1984 om ändring, speciellt med avseende på reserisker, av första direktivet (73/239/EEG) om samordning av lagar och andra författningar om rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring. (Assistansdirektivet).

7. Rådets direktiv 87/343/EEG av den 22 juni 1987 om ändring, såvitt avser kreditförsäkring och borgensförsäkring, av första direktivet 73/239/EEG om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring. (Kreditförsäkringsdirektivet).

8. Rådets direktiv 87/344/EEG av den 22 juni 1987 om samordning av lagar och andra författningar angående rättsskyddsförsäkring. (Rättsskyddsdirektivet).

9. Rådets andra direktiv 88/357/EEG av den 22 juni 1988 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster samt om ändring av direktiv 73/239/EEG. (Andra skadeförsäkringsdirektivet).

10. Rådets direktiv 90/618/EEG av den 8 november 1990 om ändring, särskilt såvitt avser ansvarsförsäkring för motorfordon, av direktiv 73/239/EEG och direktiv 88/357/EEG, vilka avser samordning av lagar

och andra författningar angående annan direkt försäkring än livförsäkring. (Direktivet om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring).

Prop. 1992/93:257

Livförsäkring

1. Rådets första direktiv 79/267/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse. (Första livförsäkringsdirektivet).

2. Rådets direktiv 90/619/EEG av den 8 november 1990 om samordning av lagar och andra författningar om direkt livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster, och om ändring av direktiv 79/267/EEG. (Andra livförsäkringsdirektivet).

Övriga områden

Rådets direktiv 77/92/EEG av den 13 december 1976 om åtgärder för att underlätta det effektiva utövandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster vid verksamhet som försäkringsagent eller försäkringsmäklare (ur grupp 630 ISIC) och särskilt om övergångsbestämmelser för sådan verksamhet. (Försäkringsmäklardirektivet).

Regler i andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet såvitt avser tillämplig lag på försäkringsavtal och försäkringstagarens rätt att säga upp avtal har behandlats i proposition 1992/93:222 om ändringar i svensk försäkringsavtalsrätt med anledning av EES-avtalet. Propositionen har utskottsbehandlats (bet. 1992/93:LU16).

EG-rådet har dessutom den 19 december 1991 antagit ett direktiv 91/674/EEG om årsredovisning och koncernredovisning för försäkringsföretag, den 18 juni 1992 ett tredje direktiv om skadeförsäkring (92/49/EEG) och den 10 november 1992 ett tredje direktiv om livförsäkring (92/96/EEG). Dessa direktiv ingår ännu inte i EES-avtalet.

De förslag som kommer att läggas fram i det följande tar sikte främst på svenska och utländska försäkringsbolag. Även lagstiftningen om understödsföreningar behöver harmoniseras med EES-reglerna. Jag anser emellertid att det bör göras i anslutning till en mer övergripande reformering av lagstiftningen på området. Ett förslag till en sådan reform presenterades år 1990 av Understödsföreningsutredningen i betänkandet Försäkringsföreningar (SOU 1990:101). Utgångspunkten för utredningens arbete var att understödsföreningar skulle finnas kvar jämsides med försäkringsbolagen och att föreningarna skulle regleras i särskild lag. Utredningens förslag utformades i enlighet härmed. De senaste årens utveckling har emellertid medfört att en reformering bör göras från andra utgångspunkter än utredningens. I första hand bör en lösning övervägas som innebär att understödsföreningarna helt eller delvis inordnas i

försäkringsrörelselagens regelsystem. Dessa överväganden kräver sådana insatser att det inte är möjligt att lägga fram något förslag i detta sammanhang. Arbetet bör i stället utföras i särskild ordning. Jag skall se till att detta arbete kommer till stånd så snart som möjligt.

De förslag jag här lägger fram är delvis komplicerade och svårtillgängliga. Det beror i stor utsträckning på att den inre marknaden på försäkringsområdet ännu inte är helt genomförd. Den svenska lagstiftningen måste därför anpassas till olika begränsningar i etablerings- och tjänstefriheten. Först i och med genomförandet av tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet skapas förutsättningar för en inre marknad på försäkringsområdet. Bortsett från dessa övergångsvisa förhållanden är de aktuella EG-reglerna till sin natur ofta komplicerade och svårtillgängliga. Det har dessutom inte varit möjligt att göra någon genomgripande systematisk förändring av den svenska försäkringsrörelselagstiftningen i detta sammanhang. De ändringar som krävs på grund av EES-avtalet har i stället måst göras inom ramen för den nuvarande svenska systematiken som i väsentliga delar avviker från EG:s. Detta har inte befrämjat regelverkets överskådlighet.

Några remissinstanser har framhållit att bl.a. innebörden av vissa begrepp och uttryck hämtade från direktiven bör bli föremål för närmare överväganden. Vidare har efterlysts ytterligare vägledning för tolkning och tillämpning av de föreslagna reglerna.

Syftet med lagstiftningsarbetet är att anpassa svensk rätt till EG-direktivens regler. Dessa regler är i vissa fall så utformade att möjligheterna att avvika från direktivtexten är mycket begränsade. Man måste då gå mycket försiktigt till väga för att inte avlägsna sig från direktivens EG-rättsliga innebörd. Vissa begrepp och uttryck i direktivtexten måste användas också i de svenska reglerna eftersom det inte finns utrymme för att ersätta dem med andra inarbetade nationella formuleringar.

Till EG:s lagstiftning finns inte förarbeten av den typ som vi är vana vid. Beslut om ny lagstiftning i EG utgör inte sällan kompromisser inom rådet och kommissionen, beslut som dessutom har förhandlats fram utan offentlig insyn. De enda officiella motiv som finns till EG-lagstiftning är de relativt kortfattade och allmänt hållna ingresser som vanligen inleder varje förordning eller direktiv. Dessa ingresser är inte av den resonerande eller argumenterande karaktär som vi hos oss finner i propositioner och utskottsbetänkanden. Några uttalanden om hur en viss bestämmelse i en förordning eller ett direktiv skall tolkas förekommer inte där. Inte heller i några andra dokument eller uttalanden från kommissionen eller ministerrådet i samband med att nya regler antas ges någon sådan vägledning. Detta beror på att det är EG-domstolen som enligt EG:s rättsordning är exklusivt behörig att göra auktoritativa uttalanden om innebörden av EG:s rättsregler.

I EES-avtalet finns regler om en enhetlig tolkning och tillämpning av EES-regler som materiellt motsvaras av regler i EG-rätten (artikel 105-107 och 111). Förordningar skall införlivas utan några som helst ändringar eller tillägg. Vad gäller direktiv finns valfrihet endast i fråga om formerna för och sättet för införlivande.

Vad jag nu anför innebär alltså att det endast finns begränsat utrymme för att genom lagbestämmelser eller motivuttalanden genomföra en svensk tolkning av direktivens regler. En lagbestämmelse eller ett motivuttalande som ger uttryck för en specifikt nationell uppfattning riskerar nämligen att underkännas av EG-domstolen eller - inom ramen för EES-avtalet - av EFTA-domstolen och skulle därigenom kunna skapa en vilseledande bild av det faktiska rättsläget.

På grund av det anförda ansluter jag mig till den lagstiftningsteknik som tillämpats i huvudpromemorian och tilläggspromemorian.

Det bör också framhållas att även Sveriges övriga internationella åtaganden måste beaktas när EES-reglerna införlivas i den svenska lagstiftningen. Jag tänker då närmast på Sveriges förpliktelser i förhållande till OECD. De åtaganden som OECD:s medlemsländer har gjort på försäkringsområdet ingår i stadgan för liberalisering av löpande osynliga betalningar (Code of Liberalisation of Current Invisible Operations) och i kapitalliberaliseringsstadgan (Code of Liberalisation of Capital Movements). Ett medlemsland som inte förmår uppfylla en eller flera liberaliseringsförpliktelser enligt stadgorna har möjlighet att reservera sig. Sverige har på försäkringsområdet endast gjort en reservation, som inte är aktuell i detta sammanhang. Sverige uppfyller alltså i allt väsentligt sina åtaganden gentemot OECD. Flera av de reformer som föreslås i det följande avser endast de OECD-länder som omfattas av EES. Det är angeläget att - i den omfattning EES-reglerna så medger - motsvarande reformer genomförs även för sådana försäkringsföretag utanför EES beträffande vilka grundläggande skyddsintressen och tillsynskrav är tillgodosedda. Detta kräver emellertid så genomgripande ändringar i den nuvarande lagstiftningen att de inte kan genomföras i detta sammanhang. Jag avser emellertid att föreslå sådana ändringar så snart som möjligt.

Mitt förslag: Det nuvarande kravet på att koncession skall beviljas om inte den planerade verksamheten bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet ersätts med ett krav som enbart tar sikte på sundheten i den enskilda försäkringsgivarens verksamhet. Dessutom införs en uttrycklig regel om att koncession inte får vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession får beviljas en utländsk försäkringsgivare hemmahörande inom EES som i Sverige etablerar en agentur eller filial. Sådan försäkringsgivare behöver inte deponera värdehandlingar här i landet för att få koncession.

En koncession för direkt försäkring skall beviljas med utgångspunkt i en ny indelning i försäkringsklasser hänförliga till direkt skadeförsäkringsrörelse respektive direkt livförsäkringsrörelse. Direkt livförsäkringsrörelse och (direkt och indirekt) skadeförsäkringsrörelse får som huvudregel inte bedrivas i samma försäkringsbolag. Detta gäller dock inte om sådan samtidig verksamhet bedrivs vid tidpunkten för EES-avtalets undertecknande, den 2 maj 1992. Dessutom får rörelse avseende sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som enligt den nya klassindelningen är att anse som skadeförsäkring alltid bedrivas tillsammans med direkt livförsäkringsrörelse.

Gränsdragningen mellan livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag anknyts till uppdelningen mellan livförsäkring och skadeförsäkring enligt den nya klassindelningen och inte, som hittills, till begreppet personförsäkring.

En utländsk försäkringsgivare hemmahörande inom EES, som i sitt hemland samtidigt driver livförsäkringsrörelse och rörelse avseende annan skadeförsäkring än sjuk- och olycksfallsförsäkring, får beviljas koncession endast för skadeförsäkringsrörelse.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. Promemorian innehåller dock inte något uttryckligt förbud mot behovsprövning. Promemorians indelning i försäkringsklasser omfattar såväl direkt som indirekt försäkring. Dessutom innebär promemorians förslag, till skillnad från mitt förslag, att indirekt livförsäkringsrörelse inte får förenas med skadeförsäkringsrörelse samt att viss sjuk- och olycksfallsförsäkring inte får förenas med livförsäkringsrörelse.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har varit positiva eller inte haft någon erinran mot syftet med omformuleringen av sundhetskravet, nämligen att undvika all form av behovsprövning. *Svea hovrätt* och *Försäkringsförbundet* anser dock att hänvisningen till sundhet vid koncessionsprövningen bör undvikas helt och hållet. *Konkurrensverket* förordar i första hand att de kriterier som ligger till grund för det nya

sundhetskravet konkretiseras i lag och i andra hand att förbudet mot behovsprövning uttryckligen anges i lag.

Finansinspektionen och *Försäkringsförbundet* anser att indirekt försäkring inte skall omfattas av den nya indelningen i försäkringsklasser. Enligt *Försäkringsförbundet* bör indirekt livförsäkringsrörelse, som hittills, få förenas med såväl direkt som indirekt skadeförsäkringsrörelse. *Försäkringsförbundet*, *Folksam* och *SEB Försäkring* anser att sjuk- och olycksfallsförsäkring, hänförlig till skadeförsäkring, i enlighet med förslaget till det tredje livförsäkringsdirektivet skall få drivas i livförsäkringsbolag. *Försäkringsförbundet* anser att verksamhetsformerna tontiner och capital redemption skall få drivas av svenska försäkringsbolag.

EES-avtalet: Enligt artikel 6 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet skall varje medlemsland för *direkt* försäkringsrörelse inom sitt territorium föreskriva auktorisation av behörig myndighet. En ansökan om auktorisation skall göras dels av varje företag som etablerar sitt huvudkontor inom medlemslandet, dels av varje företag som etablerar en agentur eller filial i medlemslandet och har sitt huvudkontor i ett annat medlemsland.

I artikel 8 i båda direktiven anges vilka krav som skall vara uppfyllda för att auktorisation skall beviljas ett försäkringsföretag som etablerar sitt huvudkontor i ett medlemsland. Företaget skall anta viss associationsform, begränsa sin verksamhet till försäkringsområdet och till sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område, förete en verksamhetsplan och ha ett minsta startkapital.

I artikel 10 i båda direktiven anges vilka krav som skall vara uppfyllda för att auktorisation skall beviljas en agentur eller en filial till ett försäkringsföretag som har huvudkontor i ett annat medlemsland. Företaget skall förete dels sin bolagsordning, dels en förteckning över styrelsemedlemmar och personer i den verkställande ledningen, dels en verksamhetsplan och ett intyg från hemlandsmyndigheten som visar både vilka försäkringsklasser företaget har auktorisation för och vilka risker företaget faktiskt försäkrar och som visar att företaget har en tillräcklig soliditet och tillräckliga medel avsatta för uppbyggnad av administration och nödvändiga företagsfunktioner.

En ansökan om auktorisation får enligt artiklarna 8 och 10 i båda direktiven inte behandlas med hänsyn tagen till marknadens ekonomiska behov. Enligt artikel 6.3 i direktiven får medlemsländerna inte heller föreskriva deposition eller ställande av säkerhet som villkor för auktorisation. Vad en verksamhetsplan skall innehålla anges närmare i direktiven, i artikel 9 för huvudkontor och i artikel 11 för agentur och filial.

I det följande (avsnitt 2.4) utvecklas närmare direktivens krav på företagets startkapital.

När ansökan om auktorisation avser etablering av en agentur eller filial skall, enligt artikel 11 i båda direktiven, den tillståndsgivande myndigheten överlämna verksamhetsplanen till behöriga myndigheter i försäkringsföretagets hemland. Samtidigt skall uppgifter lämnas om de iakttagelser som gjorts. Hemlandsmyndigheten skall inom tre månader lämna sin uppfattning om verksamhetsplanen. Om något yttrande inte avgetts inom

denna tid skall det anses som att hemlandsmyndigheten avgett yttrande till försäkringsföretagets förmån.

En auktorisation skall, enligt artikel 7 i båda direktiven, beviljas för en viss försäkringsklass eller för vissa risker i en försäkringsklass. Indelningen i försäkringsklasser framgår av bilagor till direktiven, med de ändringar som för skadeförsäkringens del gjorts genom assistansdirektivet artikel 14 och rättsskyddsdirektivet artikel 9. En auktorisation för skadeförsäkring kan även avse vissa *grupper* av försäkringsklasser. Dessa grupper skall enligt bilagan till det första skadeförsäkringsdirektivet ha särskilda beteckningar.

Särskilda bestämmelser finns som reglerar vilka krav som skall ställas på ett försäkringsföretag som har sitt säte utanför EG och som avser att etablera en agentur eller filial inom EG. Varje medlemsland skall kräva auktorisation för en sådan etablering. Företsättningsarna för att få auktorisation är utformade som minimivillkor. Det är alltså möjligt för varje medlemsland att uppställa strängare krav. För att erhålla auktorisation skall företaget enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 23 och första livförsäkringsdirektivet artikel 27 ha rätt att utöva försäkringsverksamhet enligt sitt eget lands lag, etablera en agentur eller filial i det medlemsland där det avser att driva verksamhet, förbinda sig att föra räkenskaper hänförliga till verksamheten på den plats där agenturen eller filialen är belägen och att där förvara alla handlingar som hör till verksamheten samt befullmäktiga ett ombud som skall godkännas av behöriga myndigheter. Företaget skall dessutom i det land där verksamheten bedrivs inneha tillgångar av en viss storlek och deponera tillgångar till ett visst belopp samt ha en viss soliditet. Slutligen skall företaget förete en verksamhetsplan.

Skälen för mitt förslag: Enligt 1 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (FRL) och 1 § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) krävs tillstånd (koncession) för att driva försäkringsrörelse här i landet. Försäkringsrörelse enligt FRL får drivas endast av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag.

Ett utländskt försäkringsföretag kan driva försäkringsrörelse här i landet genom ett svenskt dotterbolag eller genom en generalagent. Alternativet med ett svenskt dotterbolag innebär att för detta bolag gäller samma regler som för svenska bolag i allmänhet, dvs. främst FRL. Om verksamheten drivs genom en generalagent gäller i stället LUF.

För att ett utländskt försäkringsföretag skall få koncession i Sverige krävs enligt gällande rätt att det här etablerar en generalagentur. Av 6 § LUF följer vidare att företaget till sin koncessionsansökan skall foga bevis om att det i bankinstitut deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. För sådana företag som har sitt huvudkontor inom EES, och som omfattas av direktiven, är kravet på etablering av en generalagentur inte förenligt med EES-reglerna som även tillåter etablering genom filialer. Filialetablering måste därför tillåtas i nu angivna fall. Inte heller kravet på deponering av värdepapper är förenligt

med EES-reglerna och måste således avskaffas. När det däremot gäller andra utländska försäkringsföretags etablering här i landet strider de nuvarande bestämmelserna om agenturetablering och deponering inte mot direktivens minimiregler och bör kvarstå. Det gäller både företag från tredje land och sådana företag från EES-land som inte omfattas av direktiven.

När det gäller direkt respektive indirekt försäkringsrörelse avviker de aktuella försäkringsdirektiven från det svenska regelsystemet. Direktiven avser endast direkt försäkringsrörelse. FRL däremot är tillämplig på både direkt och indirekt försäkringsrörelse medan LUF endast gäller för direkt försäkringsrörelse. I den svenska motsvarigheten till direktivens indelning i försäkringsklasser ingår även indirekt försäkring. I redovisningshänseende behandlas mottagen indirekt försäkring som en separat verksamhetsgren, trots att den verksamheten i vissa bolag har mycket stor omfattning och egentligen avser många olika verksamhetsgrenar. Eftersom direktiven endast avser direkt försäkringsrörelse står det Sverige fritt att avgöra i vilken utsträckning anpassningen av svensk rätt till EES-reglerna på försäkringsområdet skall omfatta även indirekt försäkringsrörelse. Enligt min mening bör man i detta sammanhang vara återhållsam när det gäller sakliga ändringar i regelsystemet för indirekt försäkring.

Den materiella koncessionsprövningen

Enligt 2 kap. 3 § FRL skall regeringen bevilja koncession om inte den planerade verksamheten bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Bestämmelsen trädde ikraft den 1 januari 1985 samtidigt som den dittills gällande behovsprincipen upphävdes. Enligt Försäkringsutredningen finns det dock utrymme för ett visst mått av behovsprövning även inom ramen för den nuvarande regeln. Utredningen har därvid hänvisat till uttalanden i prop. 1984/85:77 s. 47 ff. Utredningen har därför föreslagit att det nuvarande sundhetskravet skall ersättas med ett krav på *förenlighet med FRL*. I promemorian ställer man sig bakom utredningens synsätt. Man har emellertid valt en annan teknik än utredningen. Prövningen bör enligt promemorian knytas till *sundheten i det enskilda försäkringsbolagets verksamhet*. Svea hovrätt har förordat försäkringsutredningens förslag med motiveringen att detta minskar utrymmet för skönsmässiga bedömningar. Försäkringsförbundet anser att tiden är mogen att helt avskaffa sundhetsprincipen i FRL. Enligt Konkurrensverket bör de objektiva kriterier som gäller för koncessionsprövningen framgå av lagtexten.

För att uppnå överensstämmelse med EES-reglerna bör varje form av behovsprövning av koncessionsansökningar undvikas. På bankområdet avskaffades behovsprincipen år 1990 genom att det infördes ett sundhetskrav som endast fick avse sundheten i den enskilda bankens verksamhet, se prop. 1989/90:116 s. 58-62 och 82. Motsvarande regel har införts på värdepappersområdet, se prop. 1990/91:142 s. 115, 116, 155 och 156 samt 2 kap. 1 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Enligt min

mening är det värdefullt om man i det nu aktuella hänseendet har en enhetlig reglering inom Finansinspektionens tillsynsområden. Jag anser därför, i likhet med vad som föreslagits i promemorian, att det nuvarande sundhetskravet skall ersättas med ett krav som enbart tar sikte på sundheten i det enskilda försäkringsbolagets verksamhet. Motsvarande sundhetskrav bör gälla även för utländska försäkringsföretag som avser att etablera sig här. Vad gäller den närmare innebörden av sundhetskravet hänvisas till specialmotiveringen. För att undvika missförstånd om innebörden i sundhetskravet kan det också, som *Konkurrensverket* föreslagit, vara lämpligt att i lagtexten uttryckligen ange att behovsprövning inte är tillåten. En sådan bestämmelse har införts för bl.a. banker (SFS 1992:1613).

Svea hovrätt anser att koncessionsprövningen bör anförtros Finansinspektionen, eftersom några näringspolitiska bedömningar knappast längre kan bli aktuella. Jag återkommer till detta när jag behandlar frågan om rätt till domstolsprövning av vissa beslut (avsnitt 2.15).

Försäkringsklasser

Den svenska motsvarigheten till EES-reglernas indelning i försäkringsklasser återfinns i den branschkatolog som dåvarande försäkringsinspektionen utfärdade år 1962 och i Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsbolagens årsredovisning (FFFS 1991:20). Branschkatologen lägger fast den indelning i grenar som - i tillämpliga delar - skall finnas i den s.k. ändamålsparagrafen i ett försäkringsbolags bolagsordning. Föreskrifterna om årsredovisning innehåller bl.a. regler om de verksamhetsgrenar som skall användas i redovisningssammanhang. Den svenska indelningen avviker i flera hänseenden från klassificeringen i första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. I svensk rätt görs en uppdelning mellan skadeförsäkring och personförsäkring. Till personförsäkring räknas bl.a. livförsäkring samt sjuk- och olycksfallsförsäkring. En viss begreppsförvirring råder så till vida att enligt 1 kap. 4 § FRL definieras livförsäkringsbolag som ett bolag som uteslutande eller så gott som uteslutande meddelar personförsäkring, trots att livförsäkring definitionsmässigt är underordnat personförsäkring. EES-reglernas klassindelning innebär bl.a., till skillnad från den svenska försäkringsrörelselagstiftningen, att sjuk- och olycksfallsförsäkring som huvudregel skall hänföras till skadeförsäkring. Det bör dock påpekas att den klassindelning som föreskrivs i direktiven inte är tillämplig när det gäller försäkringsbolagens redovisning. Klassindelningen syftar i stället till en harmonisering av ländernas koncessions- och soliditetsregler. Den indelning som skall tillämpas i redovisningshänseende behandlas i det direktiv 91/674/EEG om årsredovisning och koncernredovisning för försäkringsföretag som antogs i december 1991 och bygger närmast på grupper av försäkringsklasser. Det direktivet omfattas ännu inte av EES-avtalet.

Som tidigare nämnts avser de aktuella försäkringsdirektiven endast direkt försäkring. Promemorians förslag till indelning i försäkringsklasser

omfattar emellertid även indirekt försäkring. *Finansinspektionen* har avstyrkt förslaget i denna del eftersom det torde medföra att koncession inte kan meddelas för enbart indirekt försäkring. Även *Försäkringsförbundet* har avstyrkt förslaget i denna del. Förbundet har anfört att ett skadeförsäkringsbolag bör kunna få koncession för indirekt försäkring, tillhörande även andra försäkringsklasser än dem som omfattas av koncessionen för direkt försäkring. En sådan förändring av det nuvarande systemet som promemorians förslag innebär är enligt min mening inte motiverad. Jag delar därför uppfattningen att den nya indelningen i försäkringsklasser endast skall avse direkt försäkring.

Enligt första livförsäkringsdirektivet kan vissa verksamhetsformer utgöra särskilda försäkringsklasser (se bilagan klasserna V-IX) under förutsättning bl.a. att verksamheten står under tillsyn och är auktoriserad. I promemorian uttalades att det för närvarande inte finns anledning att öppna för dessa verksamhetsformer inom ramen för FRL.

Försäkringsförbundet anser att i varje fall de verksamhetsformer som avses i klasserna V och VI (tontiner och capital redemption) skall få drivas av svenska bolag, för att inte dessa skall diskrimineras i förhållande till utländska bolag som får driva sådana verksamhetsformer. *Försäkringsförbundet* har framhållit att det i Tyskland och Danmark har ansetts nödvändigt att ge inhemska bolag möjlighet att tillhandahålla motsvarande produkter som andra EES-försäkringsgivare får tillhandahålla genom gränsöverskridande verksamhet.

Klass V avser *tontiner* (efter den italienske bankmannen Lorenzo Tonti, 1630-1695), "som innebär inrättande av medlemssammanslutningar för gemensam kapitalisering av bidragen och för fördelning av därigenom uppbyggda medel bland de överlevande eller förmånstagare till den avlidne", se artikel 1.2 a. Tontiner kan också beskrivas som en form av livräntelån som innebär att det aktuella institutet i stället för att betala vanlig ränta till långivarna åtar sig att betala livränta under långivarnas livstid. När en långivare avlider övergår hans livränta till de övriga. Den långivare som lever längst får till slut samtliga livräntor.

Klass VI avser "*capital redemption*". Detta är enligt artikel 1.2 b en form av kapitaliseringsverksamhet grundad på försäkringstekniska beräkningar, som omfattar förpliktelser med fastställd varaktighet och beloppsstorlek mot inbetalning av engångsbelopp eller fastställda periodiska inbetalningar.

Frågan om dessa verksamhetsformer skall omfattas av det svenska koncessionssystemet aktualiserar flera frågor. I varje fall beträffande capital redemption föreligger ingen försäkringsrisk. Någon definition av begreppet försäkring finns inte i svensk rätt. Begreppet har i stället avgränsats i rättstillämpningen. Den rådande uppfattningen har varit att det måste finnas en försäkringsrisk som täcks genom försäkringsavtalet. Frågan om hur stort riskmomentet måste vara har ytterst fått prövas mot bakgrund av sundhetsprincipen (se prop. 1989/90:34 s. 42). Denna fråga har fått förnyad aktualitet på senare tid. Som *Försäkringsförbundet* berört har utländska livförsäkringar med lägre riskinnehåll än vad svenska

försäkringsbolag får tillhandahålla kommit in på den svenska marknaden. Riksdagen antog den 28 maj 1993 en proposition om individuellt pensionssparande utan försäkringsinslag (prop. 1992/93:187, bet. 1992/93:SkU31, rskr. 1992/93:359). Tillstånd att driva sådan pensions-sparrörelse skall kunna ges till banker och värdepappersbolag men inte till försäkringsbolag. I propositionen konstateras att den gällande försäkringslagstiftningen hindrar försäkringsbolag att vara kontraktspart i avtal om rent sparande utan försäkringsinslag. I avvaktan på resultatet av Försäkringsutredningens arbete föreslås inga ändringar i dessa grundläggande förutsättningar för försäkringsverksamhet. Propositionens utgångspunkt är dock att försäkringsbolagen har administrativa rutiner och kompetens som skulle göra dem väl lämpade som pensionssparinstitut. Försäkringsbolagen bör ha samma goda förmåga att administrera capital redemption. Detsamma gäller tontiner. Enligt min mening kan dock de båda verksamhetsformerna inte föras in i det svenska koncessionssystemet utan att deras rättsliga karaktär samt deras civilrättsliga och skatterättsliga behandling blir föremål för ytterligare utredning. Jag avser att senare återkomma i frågan.

De verksamhetsformer som avses i klasserna VII-IX bör enligt min mening tills vidare hållas utanför det svenska koncessionssystemet. Det kan emellertid finnas anledning att senare återkomma även i denna fråga.

Den klassindelning som nu föreslås skall gälla även för utländska försäkringsgivare som etablerar sig här i landet.

För att undvika två samtidigt existerande klassindelningar måste även redan beviljade koncessioner anpassas. Detta kommer att innebära praktiska problem. De redan etablerade försäkringsgivarna bör därför under en övergångsperiod få fortsätta att driva verksamhet med stöd av sina gamla koncessioner. Beträffande den närmare utformningen av övergångsbestämmelserna hänvisas till specialmotiveringen.

Separationsprincipen

Enligt EES-reglerna råder ett förbud mot att driva direkt liv- och skadeförsäkringsrörelse i ett och samma bolag (den s.k. separationsprincipen), se första livförsäkringsdirektivet artikel 13.1. Separationsprincipen är inte undantagslös. Enligt en övergångsregel i bilaga IX till EES-avtalet (avsnitt I.11.f) får försäkringsbolag som vid tidpunkten för EES-avtalets undertecknande samtidigt bedriver liv- och skadeförsäkringsrörelse fortsätta med detta (övergångsregeln motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 13.3). De båda verksamhetsformerna måste dock hållas isär hos bolaget. En ytterligare uppmjukning av separationsprincipen finns i det tredje livförsäkringsdirektivet. Ett försäkringsbolag kan få koncession för både livförsäkringsrörelse och rörelse avseende sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som hänförs till skadeförsäkring. Även i detta fall måste verksamhetsformerna hållas åtskilda hos bolaget.

I den svenska försäkringsrörelselagstiftningen gäller också en separationsprincip, se 1 kap. 3 § andra stycket FRL (jämför även 1 kap. 4 §

och 5 § första stycket samma lag) och 2 § andra stycket LUF. Bestämmelserna innebär bl.a. följande. Direkt livförsäkringsrörelse får endast förenas med försäkringsrörelse som avser personförsäkring (till personförsäkring räknas bl.a. sjuk- och olycksfallsförsäkring). Indirekt livförsäkringsrörelse får däremot förenas med (direkt och indirekt) skadeförsäkringsrörelse. "Lång" sjuk- och olycksfallsförsäkring, dvs. försäkring som meddelas för längre tid än fem år och mot en premie som är beräknad och bestämd för längre tid än fem år i sänder, får meddelas endast av livförsäkringsbolag. "Kort" sjuk- och olycksfallsförsäkring får meddelas av såväl skade- som livförsäkringsbolag.

Huvudpromemorians förslag innebär bl.a. att rörelse avseende kort sjuk- och olycksfallsförsäkring, i enlighet med EES-avtalet, som huvudregel skall hänföras till skadeförsäkringsrörelse, vilken får drivas tillsammans med direkt livförsäkringsrörelse endast under förutsättning att den samtidiga verksamheten bedrevs vid tidpunkten för EES-avtalets undertecknande, den 2 maj 1992. Detta är helt i enlighet med den nämnda övergångsregeln till bilaga IX till EES-avtalet. Ett försäkringsbolag som etableras efter den tidpunkten skulle, enligt huvudpromemorians förslag, som huvudregel alltså vara förhindrat att samtidigt meddela direkt livförsäkring och sjuk- och olycksfallsförsäkring. Några remissinstanser, bl.a. *Försäkringsförbundet* och *Folksam*, har haft invändningar mot promemorians förslag i denna del. Remissinstanserna har därvid hänvisat till den möjlighet att förena direkt livförsäkringsrörelse med rörelse avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring i nystartade bolag som ges i det tredje livförsäkringsdirektivet. Jag håller med om att det vore opraktiskt att ta bort möjligheten att förena livförsäkring med kort sjuk- och olycksfallsförsäkring för bolag som nu vill starta sådan samtidig verksamhet, för att sedan återinföra denna rätt när Sverige blir bundet av det tredje livförsäkringsdirektivet vilket ännu inte ingår i EES-avtalet. Mot denna bakgrund bör möjligheten att även efter den 2 maj 1992 starta samtidig livförsäkringsrörelse och rörelse avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring som hänförs till skadeförsäkring behållas. Att detta under en övergångsperiod innebär en viss avvikelse från EES-avtalet måste accepteras eftersom de aktuella reglerna kommer att bli förenliga med EES-avtalet då det tredje livförsäkringsdirektivet integreras i EES-avtalet.

Motsvarande separationskrav som för svenska försäkringsbolag skall gälla för verksamhet som drivs här i landet av utländska försäkringsföretag hemmahörande inom EES. För andra utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet finns i det tredje livförsäkringsdirektivet inte någon möjlighet att förena livförsäkringsrörelse med rörelse avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring som hänförs till skadeförsäkring. För att inte komma i konflikt med separationskravet i första livförsäkringsdirektivet kan utländska försäkringsföretag hemmahörande utanför EES inte här i landet få förena direkt livförsäkringsrörelse med rörelse avseende annat än återförsäkring av livförsäkring.

För utländska företag hemmahörande inom EES som i sitt hemland får fortsätta att förena liv- och skadeförsäkringsrörelse innebär EES-reglerna

ytterligare en begränsning av möjligheterna att *nyetablera* agenturer eller filialer i andra länder. En sådan nyetablering får endast avse skadeförsäkringsverksamhet (första livförsäkringsdirektivet artikel 13.4). De agenturer och filialer till blandade företag som vid den tid första livförsäkringsdirektivet anmälades till EG-medlemsländerna drev endast livförsäkringsverksamhet får fortsätta med detta. Om företaget i samma land även avser att driva skadeförsäkringsrörelse måste livförsäkringsverksamheten drivas i ett dotterbolag (artikel 13.6 c).

Huvudpromemorians förslag innebär en anpassning även till dessa begränsningar. Enligt vad jag redan anført anser jag att en viss ändring av promemorians förslag skall ske på så sätt att möjligheten att förena livförsäkringsrörelse med rörelse avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring som hänförs till skadeförsäkring skall behållas även för nyetableringar. En utländsk försäkringsgivare, som i sitt hemland förenar livförsäkringsrörelse med annan skadeförsäkringsrörelse än sådan som avser sjuk- och olycksfallsförsäkring, bör dock i enlighet med EES-reglerna inte kunna nyetablera sig här för annat än skadeförsäkringsrörelse. Det finns annars risk att svenska livförsäkringstagares intressen äventyras av skadeförsäkringsdelen i företags hemland. Det finns inget utländskt företag som här i landet bedriver endast livförsäkringsverksamhet. Det finns därför inte något behov av övergångsbestämmelser som tillåter sådan fortsatt verksamhet. Beträffande blandade företags möjlighet att driva gränsöverskridande verksamhet återkommer jag i det följande (avsnitt 2.5).

Gränsdragningen mellan livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag

Gränsdragningen mellan livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag görs i FRL med ledning av begreppet personförsäkring (1 kap. 4 § FRL). Till livförsäkringsbolag räknas sådana bolag vars försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (dvs. livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring och arbetslöshetsförsäkring). Med skadeförsäkringsbolag avses andra bolag än livförsäkringsbolag.

Den nya indelningen i försäkringsklasser innebär att begreppet personförsäkring inte längre bör användas i FRL. Gränsdragningen mellan livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag bör i stället knytas till den uppdelning som görs mellan livförsäkring och skadeförsäkring enligt den nya klassindelningen (se specialmotiveringen till 1 kap. 4 § FRL).

Gränsdragningen mellan livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag har framför allt betydelse i redovisnings- och skattehänseende. Den nu gällande gränsdragningen i FRL överensstämmer således med den som görs i skattelagstiftningen, jämför 2 § 6 mom. (lagen 1947:576) om statlig inkomstskatt. Gränsdragningen mellan de båda företagsformerna måste därför ändras även på skatteområdet. Detta bör dock inte göras nu eftersom det kan finnas skäl att överväga även andra ändringar än rena följdändringar, främst med anledning av att sjuk- och olycksfallsförsäkringar delvis kommer att räknas som skadeförsäkringar. Jag avser

2.3 Placeringsregler m.m.

Mitt förslag: Förbudet för försäkringsbolag att utan Finansinspektionens medgivande äga större andel av aktierna i ett aktiebolag än som motsvarar fem procent av röstetalet (femprocentsregeln) behålls i avvaktan på att EG:s placeringsregler blir bindande för Sverige. Däremot skall ett försäkringsbolags förvärv av andelar i värdepappersfonder eller i andra juridiska personer än aktiebolag inte längre kräva Finansinspektionens medgivande.

För skadeförsäkringsbolag införs en allmänt formulerad placeringsregel av provisorisk natur.

Försäkringsutredningens förslag: För samtliga försäkringsbolag föreslås placeringsregler grundade på ännu inte antagna direktiv. Vidare föreslås att femprocentsregeln upphävs, att försäkringsbolag skall få driva annan verksamhet genom dotterbolag och att större delen av den nuvarande återbäringsfonden för livförsäkring skall ingå i de försäkringstekniska skulderna. Därtill föreslås en skyldighet för skadeförsäkringsbolag att föra register över de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag i fråga om femprocentsregeln och en allmänt formulerad placeringsregel för skadeförsäkringsbolag. Promemorian innehåller inget förslag angående kravet på Finansinspektionens medgivande för förvärv av andelar i värdepappersfonder m.m.

Remissinstanserna: *Försäkringsförbundet* och *Folksam* anser att femprocentsregeln strider mot EG:s direktiv och bör avskaffas samt att, i varje fall provisoriska, EG-anpassade placeringsregler skall införas redan nu. Även *TCO* förordar friare placeringsregler redan i detta skede. *Folksam* menar dessutom att det principiella förbudet att äga andelar i värdepappersfonder strider mot EG:s direktiv och därför skall tas bort.

Skälen för mitt förslag: För livförsäkring (samt därmed jämställd annan personförsäkring och försäkring av annat slag om den meddelas för längre tid än tio år) innebär nu gällande placeringsregler att de försäkringstekniska skulderna till stor del skall motsvaras av obligationer eller andra säkra tillgångar. Ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning får emellertid motsvaras av andra tillgångar (den s.k. fria sektorn), dock inte aktier. De försäkringstekniska skulderna får, med ett smärre undantag, inte motsvaras av aktier. För medel som inte motsvaras av försäkringstekniska skulder (i dagligt tal kallade "fria" medel) gäller den begränsning som följer av den s.k. femprocentsregeln. I det officiella bokslutet motsvaras de fria medlen till stor del av återbäringsfonden. Femprocents-

regeln innebär att ett försäkringsbolag, eller en koncern vari bolaget ingår, inte utan Finansinspektionens medgivande får äga större andel av aktierna i ett enskilt aktiebolag än som motsvarar fem procent av det totala röstvärdet i bolaget. Dessutom gäller att ett försäkringsbolag inte utan Finansinspektionens medgivande får äga andelar i en värdepappersfond eller i en annan juridisk person än aktiebolag. För annan skadeförsäkring än sådan som är jämförbar med livförsäkring eller som meddelas för längre tid än tio år gäller inga andra placeringsbegränsningar än femprocentsregeln samt förbudet att äga andelar i värdepappersfonder och andra juridiska personer än aktiebolag.

Försäkringsutredningens uppdrag innebär bl.a. att den skall överväga en uppmjukning av nuvarande placeringsrestriktioner i syfte att skapa ekonomiskt mer effektiva placeringsregler. Frågor som föranleds av anpassningen till EG:s regelsystem skall behandlas med förtur.

EG:s ministerråd antog den 18 juni 1992 det tredje skadeförsäkringsdirektivet (92/49/EEG) och den 10 november 1992 det tredje livförsäkringsdirektivet (92/96/EEG) vilka innehåller placeringsregler avseende försäkringstekniska skulder. Direktiven ingår ännu inte i EES-avtalet.

Då Försäkringsutredningen lämnade sitt betänkande fanns således inte några EG-direktiv med placeringsregler avseende de försäkringstekniska skulderna. Utredningen ansåg sig dock inte kunna avvakta den slutliga utformningen av EG:s placeringsregler i de kommande direktiven.

Utredningens ställningstagande är en följd av att den anser att femprocentsregeln strider mot bestämmelser i de första skade- och livförsäkringsdirektiven och därför måste avskaffas. Ett avskaffande av regeln skulle, enligt utredningen, emellertid medföra att försäkringsbolagen får så stor frihet att förfoga över återbäringsmedlen att det inte ens övergångsvis är acceptabelt. Med anledning därav har utredningen föreslagit att större delen av återbäringsfonden skall redovisas som en försäkringsteknisk skuld. En sådan utvidgning av begreppet försäkringsteknisk skuld innebär att det "fria" placeringsutrymmet minskar i motsvarande mån. Med oförändrade placeringsregler skulle därför försäkringsbolagen tvingas avveckla stora innehav av vissa tillgångsslag, främst aktier. För att undvika sådana konsekvenser har utredningen lagt fram förslag till nya placeringsregler. Reglerna har karaktären av riskspridningsregler och är flexibla än de nuvarande.

Utgångspunkten för utredningens förslag till placeringsbestämmelser har varit EG-kommissionens ursprungliga förslag till tredje skadeförsäkringsdirektiv (COM(90)348) och tredje livförsäkringsdirektiv (COM(91)57). I de nu antagna tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet har emellertid placeringsbestämmelserna reviderats i en inte obetydlig omfattning. Framför allt har direktivens detaljföreskrifter kompletterats med allmänt formulerade krav och riktlinjer. Direktiven överlämnar i högre utsträckning åt de enskilda länderna att självständigt bestämma hur de skall uppnå de mål som direktiven anger.

Mot denna bakgrund fann regeringen i beslut den 17 december 1992 att Försäkringsutredningens förslag till placeringsregler bör bearbetas

med hänsyn till innehållet i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet samt att detta kräver sådana insatser och överväganden att arbetet bör utföras i särskild ordning. Regeringen uppdrog därför i beslutet åt docenten Lars Nyberg att föreslå nya placeringsregler för försäkringsbolag. Uppdraget är ännu inte slutfört. Det är därför inte aktuellt att nu lägga fram förslag om placeringsregler som grundas på de nämnda direktiven.

Vid remissbehandlingen av Försäkringsutredningens förslag ansåg vissa remissinstanser att man kan nöja sig med en övergripande, allmänt formulerad, placeringsregel. Vad gäller livförsäkring skulle en sådan ordning, enligt min mening, inte ge tillräckligt tydliga regler för kapitalförvaltningen och allvarligt försämra möjligheterna att upprätthålla en godtagbar tillsyn. De nuvarande placeringsreglerna för livförsäkring bör därför inte ens övergångsvis ersättas med en sådan regel.

Vad däremot gäller skadeförsäkringsbolagen kan konstateras att dessa inte omfattas av några placeringsbestämmelser utöver femprocentsregeln samt förbudet avseende placeringar i andelar i värdepappersfonder och i andra juridiska personer än aktiebolag. Enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15.2 skall för de försäkringstekniska skulderna finnas motsvarande och valutamatchande tillgångar lokaliserade till varje land där verksamheten bedrivs. I promemorian har därför förslagits en allmänt formulerad placeringsregel för skadeförsäkring. *Folksam* har invänt att direktivet inte innebär att det krävs någon placeringsregel för skadeförsäkring. Jag anser att direktivbestämmelsen kräver någon form av nationell reglering i varje fall avseende valutamatchning och tillgångarnas lokalisering. Enligt min mening är det naturligt att man i samband med detta inför även en sådan allmän placeringsregel som förslagits i promemorian. *Finansinspektionen* anser att den regel som förslagits i promemorian är alltför allmänt hållen för att ha en funktion att fylla i lagstiftningen. För egen del vill jag framhålla att en sådan allmän regel främst syftar till att provisoriskt anpassa lagstiftningen till den aktuella direktivbestämmelsen i avvaktan på utförligare placeringsregler grundade på det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet. Jag föreslår därför att det i linje med promemorians förslag införs en allmän placeringsregel, som inbegriper krav på valutamatchning och lokalisering av tillgångarna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Finansinspektionen* bör ges möjlighet att utfärda närmare föreskrifter om krav på valutamatchning. En reglering av motsvarande innehåll bör gälla även för utländska försäkringsgivares etableringar här i landet.

Det sagda innebär att jag anser att de nuvarande placeringsreglerna för livförsäkring bör behållas tills vidare. Den föreslagna utvidgningen av de försäkringstekniska skulderna bör också övervägas senare eftersom bolagen, som utredningen konstaterat, annars skulle tvingas avveckla stora innehav av främst aktier.

Under sådana förhållanden är livförsäkringsbolagens relativt stora fria placeringsutrymme oförändrat tills vidare. Av den anledningen är det enligt min mening önskvärt att behålla femprocentsregeln. Som utred-

ningen framhållit skulle bolagen annars få alltför stor frihet att förfoga över återbäringsmedlen. I detta sammanhang är naturligtvis frågan om femprocentsregeln är förenlig med EES-reglerna av största betydelse. Detsamma gäller i fråga om förbudet att äga andelar i värdepappersfonder och andra juridiska personer än aktiebolag. Utredningen anser, som nämnts, att femprocentsregeln strider mot första skadeförsäkringsdirektivet artikel 18.1 och första livförsäkringsdirektivet artikel 21.1. Enligt dessa bestämmelser får medlemsländerna, för de medel som inte motsvarar de s.k. tekniska reserverna, inte föreskriva några regler för valet av tillgångar, i den engelska versionen uttryckt som "... as to the choice of the assets in excess of those representing the technical reserves ...".

I fråga om femprocentsregelns förenlighet med dessa direktivbestämmelser gör jag följande bedömning. Femprocentsregeln är ingen absolut gräns för ett försäkringsbolags aktieinnehav i ett och samma aktiebolag. Finansinspektionen kan medge att ett försäkringsbolag får överskrida femprocentsgränsen. Dessutom kan ett försäkringsbolag, utan inspektionens medgivande, äga aktier med lågt röstvärde till ett samlat belopp som svarar mot en långt större andel av ett företags totala *aktiekapital* än fem procent. Det kan därför inte med säkerhet hävdas att femprocentsregeln är oförenlig med EES-reglerna. Det bör dessutom beaktas att de fria medlen utgör ca 40 procent av de svenska livförsäkringsbolagens balansomsättning, medan livförsäkringsbolag i andra europeiska länder ofta endast har 5-10 procent fria medel. Skillnaderna sammanhänger bl.a. med olikheter i fråga om redovisning och återbäringshantering.

Femprocentsregeln kan mot denna bakgrund behållas tills vidare. Frågan om regelns avskaffande får övervägas i samband med att placeringsbestämmelserna i det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet införlivas i svensk rätt. Direktivens placeringsbestämmelser bygger på att riskerna skall spridas genom att placeringarna fördelas mellan flera olika tillgångsslag och att den tillåtna storleken på enskilda engagemang begränsas.

Utredningens förslag om att försäkringsbolag skall tillåtas att genom dotterbolag driva annan verksamhet än försäkringsrörelse har ett sådant samband med femprocentsregeln att även den frågan får prövas i ett senare sammanhang.

Det principiella förbudet för försäkringsbolag att äga andelar i värdepappersfonder och andra juridiska personer än aktiebolag framstår som mer svårförenligt med de aktuella direktivbestämmelserna. Förbudet bör därför tas bort. Under sådana förhållanden kan det sättas i fråga om i stället möjligheten att placera i sådana andelar inom den tidigare nämnda fria sektorn skall begränsas. Jag anser emellertid inte att en sådan begränsning är påkallad, främst med hänsyn till att försäkringsbolagens placeringsregler relativt snart kommer att reformeras med utgångspunkt i det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet. Därtill kommer att värdepappersfonderna är underkastade placeringsbestämmelser som tar sikte på riskspridning och begränsning av enhandsengagemang.

Försäkringsutredningen har, för att möjliggöra kontroll av placeringsreglernas efterlevnad, föreslagit en skyldighet för skadeförsäkringsbolag att föra register över de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Eftersom detaljerade placeringsregler nu inte införs bör även den frågan anstå och övervägas i ett senare sammanhang.

2.4 Soliditetsregler

Mitt förslag: Krav på ett minsta konsolideringskapital (kapitalbas) i ett försäkringsbolag införs i enlighet med EES-reglerna.

Skadeförsäkringsbolag som meddelar kreditförsäkring skall dessutom inrätta en särskild utjämningsreserv för förlusttäckning inom den försäkringsklassen. Utjämningsreserven skall ingå i de försäkringstekniska skulderna.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. Till skillnad från mitt förslag har utjämningsreserven för kreditförsäkringsrörelse inte behandlats som en försäkringsteknisk skuld.

Remissinstanserna: Har överlag varit positiva till förslaget. De synpunkter som framförts har i huvudsak varit av terminologisk och teknisk karaktär. Enligt *Finansinspektionen* och *Bokföringsnämnden* bör det klargöras om utjämningsreserven för kreditförsäkringsverksamhet skall betraktas som en del av de försäkringstekniska skulderna eller som en obeskattad reserv.

EES-avtalet: EG:s konsolideringsbestämmelser återfinns huvudsakligen i det första skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 16, 17 och 25 (med de ändringar som gjorts genom assistansdirektivet artikel 9 och 10 och kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.4-1.6) och det första livförsäkringsdirektivet artiklarna 18-20 och 29. Reglerna har sitt ursprung i diskussioner som började inom OECD:s föregångare, OEEC, i mitten av 1950-talet. Enligt de båda direktiven skall medlemsländerna föreskriva att försäkringsbolagen upprätthåller en tillräcklig *solvensmarginal* i förhållande till sin totala verksamhet.

Direktiven behandlar först kraven på solvensmarginalens sammansättning och därefter på dess storlek. I det första livförsäkringsdirektivet används begreppet *minsta solvensmarginalen* i fråga om solvensmarginalens storlek. I första skadeförsäkringsdirektivet däremot används beteckningen solvensmarginal både beträffande sammansättningen och storlekskravet.

Solvensmarginalen skall, enligt direktiven, i huvudsak motsvaras av poster på passivsidan av viss kvalitet. De får inte vara belastade med förpliktelser. Det skall främst vara fråga om eget kapital och reserver som inte ingår i de försäkringstekniska skulderna. Med tillsynsmyndighetens medgivande får också andra poster räknas in.

För skadeförsäkring är storleken på solvensmarginalen väsentligen relaterad till premieinkomst respektive (genomsnittliga) skadeersättningar,

med viss reduktion med hänsyn till avgiven affär. För att hantera försäkringsriskerna (dvs. riskerna i själva försäkringsrörelsen och inte i kapitalförvaltningen) beräknas skadeersättningarna som ett genomsnitt av ersättningarna under flera räkenskapsår. Premieinkomsten och skadeersättningarna ger ett mått på rörelsens omfattning.

För livförsäkring bestäms solvensmarginalens storlek oftast som en viss procent av premiereserven respektive av de s.k. positiva risksummorna, efter avdrag upp till en viss nivå för avgiven återförsäkring. Premiereserven utgör värdet av försäkringsbolagets samlade ansvarighet för löpande försäkringar. Med risksumma avseende en viss persons liv menas det belopp varmed premiereserven förändras vid vederbörandes död. Risksumman är positiv om premiereserven ökar och negativ om den minskar. Genom att knyta an till en viss procent av de positiva risksummorna är soliditetskravet relaterat till det totala belopp som ett försäkringsbolag riskerar att betala om samtliga försäkrade skulle avlida samtidigt.

Om de poster som motsvarar solvensmarginalen är otillräckliga och marginalen därför underskrider den föreskrivna storleken skall tillsynsmyndigheten begära att försäkringsbolaget upprättar en plan för att återställa en sund finansiell ställning.

En tredjedel av den föreskrivna solvensmarginalen kallas garantifonden. Garantifonden får dock aldrig underskrida vissa absoluta miniminivåer (minsta garantifonden). För skadeförsäkring har dessa nivåer bestämts med hänsyn till riskernas storlek i varje försäkringsklass. Beträffande livförsäkring är miniminivån 800 000 ecu. De enskilda länderna får dock underskrida dessa nivåer i fråga om vissa institut. För livförsäkring gäller att en del av garantifonden och den minsta garantifonden skall ha en viss sammansättning.

Om solvensmarginalen underskrider en tredjedel av den föreskrivna storleken på solvensmarginalen (dvs. garantifonden) eller den minsta garantifonden (om den är större än en tredjedel av den föreskrivna solvensmarginalen) skall försäkringsbolaget åläggas att upprätta en plan för kortfristig finansiering. Tillsynsmyndigheten får även inskränka försäkringsbolagets rätt, eller helt förbjuda det, att förfoga över sina tillgångar.

Det sagda innebär att solvensmarginalen aldrig får understiga den minsta garantifonden även om verksamheten varit av mycket blygsam omfattning. Om bolaget inte tidigare bedrivit någon verksamhet får solvensmarginalen inte heller underskrida den minsta garantifonden. Med andra ord skall den minsta garantifonden dessutom säkerställa att varje bolag vid bildandet har ett tillräckligt startkapital.

Skadeförsäkringsbolag som meddelar kreditförsäkringar skall dessutom, enligt kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.3, ha en extra säkerhet i form av en utjämningsreserv som får användas endast för förlusttäckning i kreditförsäkringsverksamheten. I direktivet anges fyra alternativa metoder för beräkning av utjämningsreserven, vilka skall anses inbördes likvärdiga och som länderna därför får välja fritt mellan. Utjämningsreserven utgör en säkerhet utöver solvensmarginalen. Reserven får användas för att täcka solvensmarginalen endast till den del reservens storlek översti-

ger det belopp som den minst skall uppgå till enligt någon av beräkningsmetoderna. Såvitt framgår av direktivet 91/674/EEG om årsredovisning och koncernredovisning för försäkringsföretag skall utjämningsreserven, till den del den inte får ingå i solvensmarginalen, utgöra en försäkrings-teknisk skuld.

Skälen för mitt förslag: FRL innehåller ett flertal regler som ytterst syftar till att försäkringsbolagen skall kunna fullgöra sina förpliktelser mot försäkringstagarna. Exempel på sådana regler är bestämmelserna om försäkringstekniska skulder, kraven på grunder för livförsäkring och skyldigheten att teckna återförsäkring. Den svenska lagstiftningen innehåller dock inga uttalade krav på minimikonsolidering i ett försäkringsbolag.

Försäkringsbolagens konsolideringskapital, dvs. reserver utöver de försäkringstekniska skulderna, utgör en extra buffert mot riskerna i verksamheten. Riskerna kan delas in i *försäkringsrisker* respektive *finansiella risker*. Försäkringsriskerna avser, som tidigare nämnts, riskerna i själva försäkringsrörelsen. Finansiell risk är en sammanfattande benämning på olika risker som förekommer i kapitalförvaltningen.

Enligt Försäkringsutredningen och huvudpromemorian föreligger följande skillnader i konsolideringsbehov mellan livförsäkring och skadeförsäkring. Inom livförsäkring finns det goda möjligheter att hantera försäkringsriskerna medan de finansiella riskerna är svårare att bemästra. Stora variationer i dödligheten är nämligen ovanliga och förändringar av den genomsnittliga livslängden är en långsam process som till stor del kan förutses. Inom skadeförsäkring råder det omvända förhållandet. De ofta korta avtalstiderna gör de finansiella riskerna förhållandevis lätta att bemästra. Försäkringsriskerna däremot kan vara mycket svårhanterliga till följd av slumpmässiga variationer i skadeutfall och ersättningsbelopp.

Jag vill för egen del tillägga att skillnaderna mellan konsolideringsbehoven i praktiken inte är så tydliga. Livförsäkring har ju återbäring som en, visserligen inte utfäst, förmån. Skadeförsäkring med lång avvecklingstid eller katastrofrisker kan också vara känslig för den finansiella risken.

Enligt Försäkringsutredningen och huvudpromemorian är de beskrivna EG-reglerna absoluta, dvs. medlemsländerna får inte avvika från reglerna genom att föreskriva mildare eller strängare bestämmelser. Jag är emellertid själv inte helt övertygad om att ett land skulle vara förhindrat att föreskriva strängare regler för *sina egna* försäkringsbolag. EG:s regler om minimikonsolidering tillkom på 1970-talet (det första skadeförsäkringsdirektivet antogs år 1973 och det första livförsäkringsdirektivet år 1979). Syftet var då att åstadkomma en heltäckande harmonisering av medlemsländernas regler. Efter hand blev det emellertid uppenbart att det var omöjligt att åstadkomma en heltäckande harmonisering av ländernas lagar. Denna insikt kom till uttryck i EG-kommissionens s.k. vitbok år 1985. Harmoniseringsarbetet skall enligt vitboken i fortsättningen inriktas på att åstadkomma en *minimiharmonisering*, dvs. samordningen begränsas till de punkter som är oundgängligen nödvändiga för att reglerna skall bli likvärdiga. De skillnader som därför kommer att finnas

mellan ländernas regelsystem hanteras enligt *principen om ömsesidigt erkännande*. Denna innebär att man godtar ett annat lands regleringar som likvärdiga det egna landets. Mot denna bakgrund kan EG:s regler om minimikonsolidering ursprungligen ha uppfattats som absoluta. Till följd av den redovisade utvecklingen inom EG kan emellertid detta synsätt sättas i fråga. Enligt uppgift uppställer också flera EG-länder strängare krav på konsolidering för sina försäkringsbolag än EG-direktiven. Det kan därför, enligt min mening, inte uteslutas att ett land för sina egna försäkringsbolag får föreskriva strängare regler i fråga om konsolidering än vad direktiven kräver.

I Försäkringsutredningens och huvudpromemorians förslag har man inte övervägt att införa strängare bestämmelser än vad EG:s regler föreskriver eftersom dessa betraktats som absoluta. Inte heller jag är nu beredd att föreslå strängare regler eftersom detta skulle kräva överväganden och beredning som det inte finns utrymme för i förevarande ärende. Det är emellertid möjligt att jag återkommer i frågan om det visar sig att de föreslagna bestämmelserna behöver justeras sedan de aktuella EG-reglernas rättsliga karaktär blivit klarlagd.

Försäkringsutredningen har föreslagit en utformning av lagtexten i denna del som nära ansluter till direktiven. I huvudpromemorian utformades lagtexten på ett något avvikande sätt för att göra den ganska komplicerade regleringen lättare att förstå. Mitt förslag knyter an till promemorians. Ytterligare justeringar har gjorts för att göra lagtexten i denna del mer lättillgänglig. För att undvika förväxlingar används termen *kapitalbas* som grundläggande begrepp i stället för solvensmarginal. Begreppet solvensmarginal behålls dock som beteckning för kravet på kapitalbasens storlek. Begreppet garantifond kan ge det felaktiga intrycket att bolagen skall redovisa en fond i sina balansräkningar. Det finns dessutom risk för förväxling mellan begreppen garantifond och minsta garantifond. Lagtexten har därför utformats så att en särskild term för att motsvara begreppet garantifond inte behövs och att termen *garantibelopp* används för att motsvara begreppet minsta garantifond. Beträffande utformningen av dessa regler hänvisas till specialmotiveringen.

De gällande svenska reglerna innebär att livförsäkringsbolag får räkna in återbäringsmedel (dock inte tilldelad återbäring) i konsolideringskapitalet. Enligt de föreslagna reglerna kommer samma sak gälla i fråga om vad som får ingå i kapitalbasen. De svenska livförsäkringsbolagen kommer därför inte att ha några problem med att uppfylla kraven på minimikonsolidering. I samband med att det tredje livförsäkringsdirektivet införlivas i den svenska lagstiftningen kan emellertid möjligheten att räkna in återbäringsmedlen i kapitalbasen komma att inskränkas.

För kreditförsäkring föreslås, i enlighet med EG:s direktiv, vissa bestämmelser som avviker från övrig skadeförsäkring. Det gäller inte bara den nämnda utjämningsreserven utan också bestämmelserna om solvensmarginal och minsta garantibelopp. Särbestämmelserna motiveras av att kreditförsäkringsverksamheten är särskilt utsatt för stora konjunkturbundna svängningar i rörelsen. Detta förhållande belyses av de inträffade konkurserna i Försäkringsaktiebolaget Njord och Svenska

Kreditförsäkringsaktiebolaget. *Försäkringsförbundet* har framhållit att avgångsbidragsförsäkring i samma utsträckning som kreditförsäkring är känslig för konjunktursvängningar. Förbundet anser därför att motsvarande särregler som för kreditförsäkring skall införas även för avgångsbidragsförsäkring. Jag håller med om att det kan vara motiverat med likartade regler för kreditförsäkring och avgångsbidragsförsäkring. Frågan kräver emellertid ytterligare överväganden. Jag avser att ta upp frågan i ett senare sammanhang.

För utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES innebär EES-reglerna att det är det land där företaget har sitt huvudkontor som skall föreskriva regler som uppfyller direktivens konsolideringsbestämmelser. Sådana regler skall avse företagets samlade verksamhet, även sådan som drivs i andra länder. Det finns därför inte behov av svenska konsolideringsregler för dessa företags verksamhet här i landet. För utländska försäkringsföretag hemmahörande i ett land utanför EES innebär EES-reglerna däremot att varje EES-land där företaget driver verksamhet skall föreskriva konsolideringsbestämmelser för verksamheten i det landet. Jag föreslår därför sådana regler. Beträffande den närmare utformningen av dessa regler hänvisas till specialmotiveringen.

2.5 Gränsöverskridande verksamhet

Mitt förslag: Utländska försäkringsgivare hemmahörande i ett EES-land skall ha rätt att med stöd av en auktorisation i ett EES-land marknadsföra och meddela skadeförsäkringar och, i vissa fall, livförsäkringar i Sverige utan tillstånd av svensk myndighet och utan att etablera sig här i landet. Innan en sådan verksamhet inleds skall viss information ges in till Finansinspektionen. Tillstånd krävs om marknadsföring av livförsäkringar riktas direkt mot enskilda och verksamheten inte sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige.

För svenska försäkringsbolag införs ett formaliserat förfarande för att få försäkra risker i ett annat land.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. I promemorian föreslås dock att en försäkringsgivare hemmahörande inom EES skall få bedriva gränsöverskridande verksamhet med livförsäkring i Sverige utan några begränsningar även när marknadsföringen riktar sig direkt mot enskilda.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. *Konsumentverket* har förordat att den möjlighet som EES-reglerna ger att kräva särskilt tillstånd för att en utländsk försäkringsgivare skall få bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige med vissa livförsäkringar skall utnyttjas. *Finansinspektionen* har av tillsynsskäl förordat att koncession skall krävas för utländska försäkringsgivares gränsöverskridande verksamhet i Sverige

med s.k. massriskor och avstyrkt förslaget om att tillåta samtidig verksamhet genom etablering och genom gränsöverskridande verksamhet (kumulation). Dessutom har Finansinspektionen ifrågasatt om bestämmelsen i 1 a § LUF är förenlig med EG:s direktiv. Inspektionen har dessutom, liksom *Folksam och Försäkringsförbundet*, av konkurrensskäl inte ansett det lämpligt att införa möjlighet till gränsöverskridande verksamhet innan andra länder inom EES infört motsvarande möjligheter för svenska försäkringsbolag att där bedriva gränsöverskridande verksamhet. *Folksam* har också anfört att det inte är lämpligt att medge gränsöverskridande verksamhet utan krav på tillstånd utan att närmare ha utrett vilka konsekvenser detta kan få för försäkringstagarskyddet. *Finansinspektionen* har vidare pekat på det förhållandet att direktivbestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet inte gäller samtliga försäkringsbolag och samtliga försäkringsformer. En komplettering av promemorians förslag behövs därför enligt inspektionens mening för att inspektionen skall kunna vägra ett svenskt försäkringsbolag tillstånd till gränsöverskridande verksamhet om direktivens bestämmelser inte är uppfyllda.

EES-avtalet: Regler om frihet att tillhandahålla tjänster utan krav på etablering (gränsöverskridande verksamhet) har i EG-rätten införts genom andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. De aktuella reglerna gäller när ett företag genom ett fast driftställe (huvudkontor, agentur eller filial) beläget i ett visst medlemsland försäkrar en risk som är belägen i ett annat medlemsland.

Förutsättningarna för att genom gränsöverskridande verksamhet få försäkra risker i ett annat medlemsland är i direktiven beroende på om försäkringstagarna anses typiskt sett vara i behov av särskilt skydd i det land där risken är belägen eller inte. Om försäkringstagaren anses ha sådant skyddsvärde får medlemslandet där risken är belägen uppställa krav på särskild auktorisation. Föreligger däremot inte sådant skyddsvärde får medlemsländerna inte uppställa sådant krav. I det senare fallet får en försäkringsgivare tillhandahålla försäkringstjänster i ett annat land efter att behöriga myndigheter där underrättats om den planerade verksamheten. En förutsättning är dock att den auktorisation försäkringsgivaren redan har i ett annat land omfattar den planerade verksamheten.

Frågan vilka försäkringstagare som anses särskilt skyddsvärda har lösts på olika sätt för skadeförsäkring och livförsäkring. Av andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 16, jämfört med första skadeförsäkringsdirektivet artikel 5 d som införts genom det andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 5, framgår att s.k. stora risker hänförs sig till sådana kategorier försäkringstagare som inte anses vara i behov av särskilt skydd. Det är här fråga om försäkringstagare av viss ställning eller som har en verksamhet av viss omfattning eller som försäkrar vissa särskilda risker. Gemensamt för dessa kategorier är att det typiskt sett är fråga om försäkringstagare som har möjlighet att själva tillvarata sina intressen gentemot försäkringsgivaren. Övriga risker kallas allmänt för massriskor. (Jämför specialmotiveringen till 1 kap. 4 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige).

För livförsäkring görs i stället skillnad mellan försäkringstagare som själva tar initiativ till att ingå försäkringsavtal med en utländsk försäkringsgivare och andra försäkringstagare (andra livförsäkringsdirektivet artiklarna 12-14). Försäkringstagaren skall inte anses ha tagit initiativ t.ex. när försäkringsgivare först genom direktreklam vänder sig till en presumtiv försäkringstagare via telefonförsäljning eller försäljning genom direktadresserad post. Däremot anses försäkringstagaren ha tagit initiativ när han kontaktar en utländsk försäkringsgivare som har marknadsfört sig i t.ex. tidningar och TV.

Innan en försäkringsgivare inleder sin gränsöverskridande verksamhet skall i samtliga fall behöriga myndigheter i hemlandet underrättas (andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 14 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 11). Underrättelsen skall innehålla vissa uppgifter och det finns en möjlighet för myndigheten att även begära in en plan för den planerade verksamheten.

I samtliga fall innebär bestämmelserna i skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 15 och 16 samt i livförsäkringsdirektivet artiklarna 12 och 14 att försäkringsgivaren därefter måste inge vissa handlingar till värdlandets behöriga myndigheter. Det är intyg från behöriga myndigheter om att försäkringsgivaren har tillräcklig soliditet och erforderlig auktorisation för att driva den planerade verksamheten. Uppställer värdlandet krav på auktorisation skall försäkringsgivaren dessutom inge en plan för den tilltänkta verksamheten.

Om auktorisation krävs i värdlandet har behörig myndighet där en tid om sex månader för att bifalla eller avslå en ansökan. Om auktorisation inte krävs får försäkringsgivaren inleda sin verksamhet sedan myndigheterna i värdlandet mottagit erforderliga handlingar.

Andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 13 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 16 behandlar frågan om kumulation, d.v.s. frågan om en försäkringsgivares möjlighet att i ett land driva verksamhet både genom etablering och genom gränsöverskridande verksamhet. Direktivens bestämmelser innebär att värdlandet får hindra viss gränsöverskridande verksamhet om försäkringsgivaren redan har etablerat en agentur eller filial där.

Tillsyn över verksamhet som drivs genom gränsöverskridande verksamhet behandlas i det följande (avsnitt 2.14).

I andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 21 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 22 finns bestämmelser som anger vilken minsta information som en försäkringsgivare är skyldig att lämna både innan ett avtal ingås och sedan avtal har träffats.

Skälen för mitt förslag:

Rätt för utländska försäkringsgivare hemmahörande i ett EES-land att driva gränsöverskridande verksamhet i Sverige

För utländska försäkringsföretag gäller enligt 1 § LUF att de får driva försäkringsrörelse i Sverige genom generalagent endast om de har koncession därtill. Genom 1 a § samma lag infördes år 1990 en möjlighet

för utländska försäkringsföretag att marknadsföra försäkringar här i landet utan att vara etablerade här. För sådan verksamhet krävs att Finansinspektionen gett sitt tillstånd till verksamheten och att förmedling sker genom ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag som har koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige. Dessutom krävs att försäkringsgivarna tillhör samma koncern eller att det finns ett samarbetsavtal mellan dem. Bestämmelsen tillkom på näringsutskottets initiativ (bet. 1989/90:NU22, rskr. 1989/90:353, SFS 1990:813) för att undanröja konkurrensnackdelar av att försäkringsmäklare redan hade möjlighet att rekommendera försäkringar hos utländska försäkringsgivare medan samma möjlighet inte fanns för koncessionerade försäkringsbolag.

Medlemsländerna inom EG har avancerat olika långt vid införlivandet av andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Av de länder som redan infört bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet med skadeförsäkringar är det endast Storbritannien och Nederländerna som valt att inte uppställa krav på tillstånd för s.k. massriskor. *Finansinspektionen, Folksam och Försäkringsförbundet* har avstyrkt huvudpromemorians förslag att tillåta utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES att marknadsföra försäkringar i Sverige utan krav på tillstånd eftersom svenska försäkringsbolag inte kommer att ha motsvarande möjlighet i andra länder. De menar att förslaget skulle kunna få negativa verkningar för svenska bolags konkurrenskraft. Enligt Försäkringsförbundet har Tyskland och Danmark inte för avsikt att införliva andra livförsäkringsdirektivet; de avvaktar tredje livförsäkringsdirektivet.

Det kan konstateras att svenska och utländska försäkringsgivare med koncession i Sverige redan i dag är utsatta för konkurrens från utländska försäkringsgivare utan sådan koncession. Jag har redan nämnt den möjlighet som finns för utländska försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar här i landet genom samverkande koncessionerade försäkringsbolag. Till detta kommer att försäkringsmäklare är oförhindrade att förmedla försäkringavtal med utländska försäkringsgivare. Det kan därför sättas i fråga om konkurrenssituationen på den svenska marknaden kommer att påverkas i någon större grad om promemorians förslag genomförs.

De svenska försäkringsbolagen är inte heller helt betagna möjligheten att konkurrera på EES-marknaden, låt vara att de flesta länder fortfarande uppställer krav på tillstånd för viss gränsöverskridande verksamhet och att andra livförsäkringsdirektivet ännu inte införlivats i vissa länders lagstiftning.

Enligt min mening talar alltså konkurrensskäl bara med begränsad styrka mot huvudpromemorians förslag.

EES-reglerna om fri gränsöverskridande verksamhet innebär att krav på tillstånd i värdlandet inte kan uppställas för vissa typer av risker som inte ansetts som särskilt skyddsvärda. I dessa fall har värdlandet att godta den auktorisation som medgetts i andra länder och dessa länders tillsyn. EES-reglerna för dessa risker medger inte någon avvikelse. För de försäkringsgivare som har sitt hemland inom EES och som inte har en

etablering här kan därför de villkor som idag uppställs för marknadsföring i Sverige inte behållas såvitt avser dessa risker. Jag föreslår därför lagstiftning som avser att införliva EES-reglerna för dessa risker. Innan marknadsföring inleds skall viss information ges till Finansinspektionen.

Vad sedan angår de risker som i direktiven ansetts särskilt skyddsvärda föreligger för vädlandet en valmöjlighet. Det är tillåtet att uppställa krav på tillstånd i vädlandet. *Finansinspektionen, Folksam och Försäkringsförbundet* har förordat att tillstånd skall krävas beträffande dessa risker. *Konsumentverket* har förordat att särskilt tillstånd skall krävas för att en utländsk försäkringsgivare skall få bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige med vissa livförsäkringar.

Det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet har nyligen antagits. Genom dessa direktiv skall den inre marknaden på försäkringsområdet öppnas helt. Det innebär att principen om en enda auktorisation ("one single licence") och hemlandskontroll genomförs. Det kommer då inte att vara möjligt att vidmakthålla krav på tillstånd i vädlandet för gränsöverskridande verksamhet ens för de särskilt skyddsvärda riskerna. De begränsningar som nu skulle kunna ställas upp här i landet kan därför endast bli aktuella under en övergångsperiod.

Livförsäkringstagare har i svensk lagstiftning ansetts var i behov av särskilt skydd. Det har motiverats med att livförsäkringsavtal oftast ingås för mycket lång tid och är av stor social betydelse för de enskilda. Mot denna bakgrund delar jag Konkurrensverkets, Finansinspektionens, Folsams och Försäkringsförbundets uppfattning att det finns anledning att vara restriktiv med att fullt ut, utan tillstånd, tillåta gränsöverskridande verksamhet beträffande livförsäkring innan någon erfarenhet av denna verksamhet vunnits. Jag återkommer till frågan under vilka förutsättningar denna verksamhet skall tillåtas.

Vid skadeförsäkring är skyddsbehovet inte lika uttalat. Oftast är avtals-tiderna korta och den sociala betydelsen inte lika stor som vid livförsäkring. Det finns därför enligt min mening inte anledning att kräva särskilt tillstånd för att gränsöverskridande verksamhet beträffande massrisker skall få bedrivas. På samma sätt som för stora risker skall dock ett anmälningsförfarande gälla.

Bestämmelserna om framför allt beräkning av försäkringstekniska skulder och vilka tillgångar dessa skall motsvaras av har ännu inte harmoniserats inom EG. För gränsöverskridande verksamhet innehåller direktiven därför regler om vilket lands bestämmelser som skall gälla för sådan verksamhet. Om tillstånd inte krävs i vädlandet skall bestämmelserna i det land från vilket den gränsöverskridande verksamheten sker gälla. Tillsynen över att dessa bestämmelser efterlevs åvilar behöriga myndigheter i samma land. Om tillstånd krävs i vädlandet skall däremot de bestämmelser tillämpas som gäller där och tillsynen ske från samma land. Möjligheterna att ingripa om dessa bestämmelser inte följs har fördelats mellan de inblandade ländernas myndigheter.

Det system som direktiven föreskriver innebär således att om tillstånd krävs i Sverige för viss gränsöverskridande verksamhet med livförsäkring

skall bl.a. svenska placeringsregler gälla för den utländska försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Finansinspektionen skulle emellertid inte ha full möjlighet att ingripa mot överträdelser av de svenska reglerna. Med hänsyn till att det i praktiken endast är fråga om ett övergångsarrangemang innebär EES-reglerna enligt min mening ett onödigt komplicerat regelverk som dessutom kan visa sig svårt att tillämpa i praktiken.

Som jag redan nämnt kan utländska försäkringsgivare i dag, efter Finansinspektionens tillstånd, marknadsföra sig här genom försäkringsbolag som har koncession i Sverige och som de har samarbetsavtal med eller med vilket de ingår i ett koncernförhållande. Det kan inte komma i fråga att inskränka denna möjlighet till gränsöverskridande verksamhet för försäkringsgivare hemmahörande inom EES. Det faller sig i stället naturligt att i första hand knyta an till de förutsättningar som nu gäller för att ett utländskt försäkringsföretag skall få bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Till skillnad mot vad som följer av EES-reglerna gäller, trots att Finansinspektionens tillstånd krävs, för den utländska försäkringsgivaren utländska bestämmelser om försäkringstekniska skulder m.m. Om det nu gällande kravet på tillstånd från inspektionen behålls skulle, enligt EES-reglerna, denna ordning behöva ändras och de svenska reglerna om bl.a. försäkringstekniska skulder och vilka tillgångar dessa skall motsvaras av bli tillämpliga för den utländska försäkringsgivarens verksamhet gentemot Sverige. Något behov av en sådan förändring föreligger enligt min mening inte i dessa fall. Finansinspektionens tillstånd bör därför inte krävas.

Den lösning jag nu föreslagit innebär emellertid att utländska försäkringsgivare inte självständigt skulle kunna driva gränsöverskridande verksamhet här i landet. En sådan begränsning skulle innebära en avvikelse från EES-reglerna. Det bör därför dessutom finnas en möjlighet till gränsöverskridande verksamhet utan förmedling av en i Sverige koncessionerad försäkringsgivare även för sådan verksamhet som avser livförsäkringar och som riktas direkt till enskilda. För sådana fall bör dock EES-reglernas möjlighet att kräva Finansinspektionens tillstånd tillämpas.

Finansinspektionen har ansett att tillsynsskäl talar för en gradvis övergång till fri gränsöverskridande verksamhet. Det är ofrånkomligt att problem uppstår med det delade tillsynsansvar som EES-reglerna bygger på. Det är naturligt när ett delvis nytt system införs. De får dock lösas genom kontakter mellan berörda länders tillsynsmyndigheter.

För att en blivande försäkringstagare skall uppmärksamma att en utländsk försäkringsgivare inte är underkastad tillsynsreglerna i Sverige skall han underteckna en handling med information om detta. (Jämför andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.2). Enligt direktivet skall detta ske när avtal skall ingås efter marknadsföring som inte riktats till försäkringstagaren personligen. Om en enskild tar kontakt med en försäkringsmäklare för att få information om livförsäkringar som erbjuds av utländska försäkringsgivare som inte är etablerade här i landet eller kontaktar en försäkringsmäklare för att ingå livförsäkringsavtal med en

sådan försäkringsgivare skall den enskilde först skriva under en handling med en uttrycklig begäran om detta (jämför andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.1 andra stycket andra strecksatsen).

Svenska försäkringsbolags rätt att driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat land

För svenska försäkringsbolag gäller att de i sin bolagsordning skall ange om de skall driva försäkringsrörelse i utlandet. Några bestämmelser om hur denna verksamhet skall bedrivas finns inte i FRL. Under förutsättning att det är tillåtet att i ett annat land driva försäkringsrörelse utan att vara etablerad där torde bolaget därför kunna driva verksamheten genom gränsöverskridande verksamhet. Genom det tidigare nämnda kravet på bolagsordningens innehåll sker viss prövning av verksamheten i samband med att bolagsordningen stadfästs. EES-reglerna innehåller ett formaliserat förfarande för bolag som avser att driva gränsöverskridande verksamhet inom EES. Direktiven medger inte några avvikelser och bestämmelser som införlivar dessa skall därför införas i FRL. Samma förfarande bör också gälla om ett bolag avser att driva gränsöverskridande verksamhet i ett land utanför EES.

Som *Finansinspektionen* har påpekat gäller EES-reglerna om gränsöverskridande verksamhet inte alla försäkringsbolag och försäkringsformer. För sådana fall anser inspektionen att den skall kunna vägra svenska försäkringsbolag tillstånd till gränsöverskridande handel. Att bl.a. vissa ömsesidiga bolag av mindre omfattning är helt uteslutna från direktivens tillämpningsområde innebär endast att det står de olika länderna fritt att utforma den lagstiftning som skall gälla dessa bolag. Detsamma gäller de risker som undantagits från andra skadeförsäkringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet. I den mån något land medger dessa bolag rätt till gränsöverskridande verksamhet eller tillåter verksamhet avseende de aktuella riskerna bör bestämmelser i FRL inte ställa upp hinder. Jag anser därför att det inte finns något behov av sådana särskilda regler som inspektionen efterlyst.

Möjlighet för svenska försäkringstagare att vända sig till en utländsk försäkringsgivare

Enligt nuvarande praxis är det tillåtet för enskilda i Sverige att själva vända sig till en utländsk försäkringsgivare för att ingå avtal om försäkringsskydd. Bland annat därför att denna rätt inte finns i alla EES-länder bör denna möjlighet för en försäkringssökande att vända sig utomlands komma till uttryck i lagtext.

Frågan om kumulation

Frågan om kumulation - alltså möjligheten för en försäkringsgivare att samtidigt i ett land bedriva verksamhet genom etablering och genom gränsöverskridande verksamhet - har relevans både för svenska försäkringsbolag och för utländska EES-försäkringsgivare som här i landet

etablerat agentur eller filial. Det är möjligt för ett värdland att förbjuda kumulation i vissa fall. *Finansinspektionen* har pekat på att huvudpromemorians förslag, som inte förbjuder kumulation, kan leda till att problem kan uppstå vid bedömning av om en försäkringsaffär är att hänföra till verksamhet som drivs genom ett fast etableringsställe här i landet eller om den är att hänföra till det utländska etableringsställets verksamhet. Samma problem uppstår emellertid även i de fall kumulation enligt direktivbestämmelserna inte är möjlig att förhindra. Dessutom innebär det tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet att kumulation inte kan förbjudas. Mot denna bakgrund är det, enligt min mening, inte meningsfullt att nu begränsa möjligheterna till kumulation.

Försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES

De nu föreslagna reglerna om rätt för utländska försäkringsgivare att genom gränsöverskridande verksamhet marknadsföra försäkringar i Sverige har relevans för försäkringsgivare hemmahörande i ett land inom EES. I fråga om försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES innebär nuvarande regler att de under vissa villkor får marknadsföra försäkringar i Sverige utan krav på etablering (1 a § LUF). *Finansinspektionen* har satt i fråga om detta är förenligt med EES-reglerna som uppställer krav på etablering och koncession. Första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet rör endast rätten att driva försäkringsverksamhet för försäkringsföretag som är etablerade i ett medlemsland eller som avser att etablera sig där (första skadeförsäkringsdirektivet artikel 1, i dess lydelse enligt assistansdirektivet artikel 1, och första livförsäkringsdirektivet artikel 1). Den verksamhet som nu avses innebär inte att någon etablering kommer till stånd i Sverige. Den regleras därför inte av bestämmelserna i dessa två direktiv. Inte heller regleras den av bestämmelserna i andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet om gränsöverskridande verksamhet. De bestämmelserna är tillämpliga endast för verksamhet som drivs av ett försäkringsföretag hemmahörande inom EES (andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12.1 jämförd med artikel 2 b och andra livförsäkringsdirektivet artikel 10.1 jämförd med artikel 2 b). Frågan om möjligheten för ett företag hemmahörande utanför EES att driva gränsöverskridande verksamhet mot Sverige är således inte reglerad i EES-reglerna. (Se även Pool, Bill, The creation of the internal market of insurance, Office for Official Publications of the European Communities, 1990, s. 105 ff). EES-avtalet hindrar alltså inte att även fortsättningsvis tillåta denna verksamhet om villkoren enligt 1 a § LUF är uppfyllda.

Försäkringsgivare som samtidigt bedriver livförsäkrings- och skadeförsäkringsrörelse

I det föregående (avsnitt 2.2) har jag behandlat frågan om vilken verksamhet ett företag, som i sitt hemland den 2 maj 1992 samtidigt drev livförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet, får driva genom en agentur eller filial i ett annat land inom EES. Andra livförsäkrings-

direktivet innehåller för sådana företag även en bestämmelse om vilka livförsäkringsavtal de får ingå genom gränsöverskridande verksamhet (artikel 18.1). Direktivbestämmelsen innebär att sådana företag till och med den 31 december 1995 får bedriva gränsöverskridande verksamhet beträffande livförsäkringar oavsett om risklandet tillåter det eller inte. Om risklandet inte tillåter ett blandat företag att försäkra livförsäkringar får, efter den 31 december 1995, gränsöverskridande verksamhet med livförsäkring till det landet endast ske beträffande sådana risker som inte ansetts särskilt skyddsvärda. Det tredje livförsäkringsdirektivet innebär att den nämnda bestämmelsen i andra livförsäkringsdirektivet upphävs.

Huvudpromemorians förslag i denna del innebär ett förbud för blandade företag att driva gränsöverskridande verksamhet med livförsäkring om den sker genom personligt riktad marknadsföring. Jag anser att det inte är meningsfullt att nu införa en sådan begränsning eftersom den skulle få effekt först efter den 31 december 1995. Dessutom skulle begränsningen inte kunna behållas när Sverige blir bundet av det tredje livförsäkringsdirektivet.

2.6 Trafikförsäkring

Mitt förslag: Trafikförsäkring skall kunna meddelas av utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES genom gränsöverskridande verksamhet. Försäkringsgivaren skall i sådant fall ha en representant i Sverige som skall företräda försäkringsgivaren gentemot skadelidande.

Utländsk försäkringsgivare som meddelar trafikförsäkring i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet skall, tillsammans med de försäkringsgivare som har fått regeringens tillstånd att driva sådan försäkring, i vissa fall svara solidariskt för trafikskadeersättningar.

Tilläggspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Trafikförsäkringsföreningen* har anfört att ett flertal länder inte kommer att införa reglerna i direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring ens för stora risker före den 1 juli 1994. För att eliminera den ojämlika konkurrenssituation som annars skulle uppstå anser föreningen att gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkring skall göras beroende av reciprocitet mellan Sverige och annat EES-land. Enligt föreningen bör dessutom gränsöverskridande verksamhet med massriskor göras beroende av tillstånd. *Försäkringsförbundet* har anslutit sig till Trafikförsäkringsföreningens ståndpunkter. *Finansinspektionen* har anfört att det bör finnas en möjlighet att begränsa skyldigheten att meddela försäkringar.

EES-avtalet: Genom direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring har andra skadeförsäkringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet gjorts

tillämpliga även för ansvarsförsäkring för motorfordon (med undantag för försäkring avseende fraktförarens ansvar). Vissa särskilda bestämmelser har dock införts för att säkerställa att skadelidande inte kommer i en mindre förmånlig ställning på grund av att försäkringsgivaren driver verksamheten genom gränsöverskridande verksamhet i stället för genom etablering. Av denna anledning skall försäkringsgivaren befullmäktiga en representant i värdlandet att företräda försäkringsgivaren i händelse av skadefall, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.4 (införd genom direktiv 90/618/EEG artikel 6).

En medlemsstat som har bestämmelser om förhöjda risker får föreskriva att sådana bestämmelser skall iakttas även av försäkringsgivare som driver verksamhet genom gränsöverskridande verksamhet, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.3 (införd genom direktiv 90/618/EEG artikel 6).

Enligt andra skadeförsäkringsdirektivet skall värdlandets regler om bl.a. beräkning av försäkringstekniska skulder och vilka tillgångar dessa skulder får motsvaras av gälla om tillstånd krävs i värdlandet för gränsöverskridande verksamhet. Om sådant tillstånd inte krävs, gäller i dessa frågor reglerna i det land från vilket verksamheten bedrivs. För s.k. stora risker får, som tidigare nämnts, tillstånd inte krävas. För ansvarsförsäkring för motorfordon ges i direktiv 90/618/EEG en möjlighet till avvikelse från dessa bestämmelser på så sätt att värdlandet beträffande stora risker får föreskriva att dess bestämmelser om bl.a. beräkning av försäkringstekniska skulder och vilka tillgångar dessa skall motsvaras av skall gälla (artikel 11).

Värdlandet skall kräva att försäkringsgivarna blir medlem i och deltar i finansieringen av värdlandets nationella försäkringsbyrå och dess nationella garantifond. De får dock inte åläggas att bidra med mer än vad försäkringsgivare som är etablerade skall bidra med, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.2 (införd genom direktiv 90/618/EEG artikel 6). Värdlandet får också kräva att försäkringsgivaren avger en förklaring att denne har blivit medlem i byrån och fonden, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 15.1 andra stycket och 16.1 andra stycket (införda genom direktiv 90/618/EEG artikel 7).

Skälen för mitt förslag: Enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410) får trafikförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring (kontraheringsplikt). Koncession för trafikförsäkring kan medges ett svenskt försäkringsbolag och ett utländskt försäkringsföretag som är etablerat här i landet.

I det föregående (avsnitt 2.5) har jag i enlighet med det andra skadeförsäkringsdirektivet föreslagit att en utländsk försäkringsgivare som hör hemma inom EES skall få försäkra risker i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet, dvs. utan att vara etablerad här. Direktiv 90/618/EEG innebär att det andra skadeförsäkringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet gjorts tillämpliga även för trafikförsäkring. Trafikskadelagens bestämmelser måste därför ändras. En förutsättning för sådan gränsöverskridande verksamhet för trafik-

försäkring är att försäkringsgivaren här i landet har en befullmäktigad representant som kan företräda försäkringsgivaren gentemot skadelidande och vid domstolar och myndigheter.

Trafikförsäkringsföreningen har föreslagit att gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkring skall göras beroende av reciprocitet, mot bakgrund av att flera EG-länder enligt uppgift kommer att avvika från direktivet genom att införliva dess regler först den 1 juli 1994. Jag har förståelse för Trafikförsäkringsföreningens ståndpunkt. EES-avtalet hindrar emellertid att gränsöverskridande verksamhet görs beroende av sådan reciprocitet som föreningen efterlyst. I likhet med skadeförsäkring i allmänhet finns det i fråga om trafikförsäkring möjlighet att kräva tillstånd här i landet för gränsöverskridande verksamhet avseende massrisker. Vid en sådan tillståndsprövning skulle dock inte någon reciprocitetsbedömning kunna göras såvitt avser försäkringsgivare med säte i ett annat EES-land. Jag har beträffande skadeförsäkring i allmänhet funnit att det inte finns anledning att kräva tillstånd för gränsöverskridande verksamhet, bl.a. med hänsyn till att den sociala betydelsen inte är lika stor som vid livförsäkring (avsnitt 2.5). Som Trafikförsäkringsföreningen framhållit är inslaget av socialt skydd större för trafikförsäkring än för flertalet övriga skadeförsäkringar. Med hänsyn till det nämnda kravet att försäkringsgivaren skall ha en befullmäktigad representant här i landet anser jag emellertid att inte heller gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkring skall göras beroende av tillstånd.

Om vördlandet kräver tillstånd för gränsöverskridande verksamhet med skadeförsäkring gäller, som tidigare nämnts (avsnitt 2.5), det landets regler om beräkning av försäkringstekniska skulder och vilka tillgångar dessa får motsvaras av. Om tillstånd inte krävs gäller i stället bestämmelserna i det land från vilken verksamheten sker. EES-avtalet innebär att tillstånd aldrig kan komma i fråga för s.k. stora risker. För trafikförsäkring avseende stora risker får vördlandet, till skillnad från övrig skadeförsäkring, föreskriva att dess bestämmelser angående försäkringstekniska skulder skall gälla (direktiv 90/618/EEG artikel 11). I fråga om trafikförsäkring avseende massrisker gäller i nu aktuellt hänseende samma ordning som för övrig skadeförsäkring. Enligt min mening är det inte påkallat att tillämpa svenska regler angående försäkringstekniska skulder vid gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkring avseende stora risker. I fråga om massrisker kan det inte komma i fråga att tillämpa svenska regler eftersom jag föreslagit att tillstånd inte skall krävas för gränsöverskridande verksamhet.

Genom direktiv 90/618/EEG har öppnats en möjlighet för medlemsstater som har bestämmelser om förhöjda risker att tillämpa dessa bestämmelser även för försäkringsgivare som bedriver verksamhet genom gränsöverskridande verksamhet, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.3 (som införts genom direktiv 90/618/EEG artikel 6). Syftet med sådana bestämmelser är enligt direktivets ingress att den obligatoriska karaktären hos trafikförsäkring skall motsvaras av en möjlighet för bilister att erhålla sådan försäkring. Direktivbestämmelsen innebär med andra ord att den tidigare nämnda svenska kontraheringsplikten i 5 §

trafikskadelagen får utvidgas till att omfatta även de försäkringsgivare som genom gränsöverskridande verksamhet meddelar trafikförsäkring här i landet. Jag anser att denna möjlighet att utvidga kontraheringsplikten bör utnyttjas. Som *Finansinspektionen* har anfört finns det en möjlighet att begränsa kontraheringsplikten för koncessionerade försäkringsgivare till att avse personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område. Någon motsvarande möjlighet till begränsning har inte föreslagits i promemorian såvitt avser försäkringsgivare som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Jag delar inspektionens uppfattning att det bör finnas en motsvarande möjlighet till begränsning även vid gränsöverskridande verksamhet.

Enligt det s.k. andra motorfordonsförsäkringsdirektivet 84/5/EEG skall varje land inrätta eller auktorisera ett organ med uppgift att svara för ersättning för sak- och personskador som orsakas av oidentifierade eller oförsäkrade fordon. Den skadelidande skall ha rätt att vända sig direkt till detta organ och därifrån få ett motiverat besked angående utbetalning av ersättning. För svensk del gäller enligt 16 § trafikskadelagen att om ett trafikförsäkringspliktigt fordon saknar trafikförsäkring, samtliga trafikförsäkringsanstalter som har tillstånd att meddela försäkring svarar för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått, om försäkring hade funnits. De nämnda försäkringsanstalterna svarar enligt samma paragraf även solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått från trafikförsäkring för motordrivet fordon vars identitet inte kan fastställas. Av 30 § följer att trafikförsäkringsanstalterna i nu angivna fall företräds av Trafikförsäkringsföreningen.

I proposition 1992/93:8 om den svenska trafikskadelagens anpassning till EG:s regelverk m.m. (s. 17) har gjorts den bedömningen att, eftersom Sverige har auktoriserat ett organ att betala sådan ersättning som avses i det andra motorfordonsförsäkringsdirektivet och till vilket den skadelidande kan vända sig, någon lagändring inte är erforderlig i detta avseende med anledning av andra motorfordonsförsäkringsdirektivet.

Trafikskadelagens bestämmelse om solidarisk ansvarighet gäller för de försäkringsanstalter som har tillstånd att meddela trafikförsäkring. Bestämmelsen i direktiv 90/618/EEG om att företagen skall åläggas att delta i finansieringen av värdlandets nationella garantifond bör beaktas genom att det solidariska ansvaret utvidgas till att omfatta även de försäkringsgivare som genom gränsöverskridande verksamhet meddelar trafikförsäkring. Till följd av bestämmelsen i 30 § trafikskadelagen blir sådan försäkringsgivare också medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Mitt förslag: Endast den ledande försäkringsgivaren i ett koassuransavtal omfattas av den anmälningsskyldighet som eljest gäller för en försäkringsgivare som avser att från ett etableringsställe inom EES försäkra risker i Sverige.

Tilläggspromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft någon erinran mot promemorians förslag.

EES-avtalet: Med koassurans menas försäkringsverksamhet där flera försäkringsgivare genom *ett* avtal försäkrar *en* risk och där var och en av försäkringsgivarna är ansvariga för *en viss del*. En av försäkringsgivarna är *ledande försäkringsgivare*.

Syftet med koassuransdirektivet 78/473/EEG är att underlätta viss internationell koassuransverksamhet. Avsikten är inte att påverka den frihet som råder i flera av länderna. Direktivet är det första steget i riktning mot samordning av de former av verksamhet som får bedrivas genom gränsöverskridande verksamhet.

I andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 26 har det preciserats att de risker som får omfattas av koassurans skall vara de s.k. stora riskerna enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 5 d (införd genom andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 5). Definitionen av stora risker har senast ändrats genom artikel 2 i direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring. Det sägs särskilt i ingressen till detta direktiv att ändringen även skall innebära en ändring av vilka risker som får omfattas av koassurans.

Utöver att risken skall vara en stor risk uppställs enligt koassuransdirektivet artikel 2 ytterligare förutsättningar för att direktivets bestämmelser skall vara tillämpliga. Risken skall finnas inom EES och den skall täckas av två eller flera försäkringsgivare genom ett enda avtal med en samlad premie och för samma termin. Var och en av försäkringsgivarna skall svara för sin del och en av dem skall vara ledande försäkringsgivare. Minst en av försäkringsgivarna skall delta i avtalet genom ett fast etableringsställe i ett annat land än det där den ledande försäkringsgivaren är etablerad. Den ledande försäkringsgivaren skall vara auktoriserad enligt villkoren i första skadeförsäkringsdirektivet, "dvs han skall behandlas som om han är den assuradör som täcker hela risken". Han skall vidare till fullo åta sig den roll som enligt praxis tillkommer honom, bl.a. att fastställa försäkringsvillkor och tariffer.

Enligt artikel 3 får rätten att delta i koassurans inte villkoras av andra bestämmelser än direktivets.

De försäkringsgivare som medverkar i ett koassuransavtal skall enligt artikel 4 var och en beräkna storleken på de tekniska reserverna enligt de regler eller den praxis som gäller i respektive etableringsland. Reserven för ej reglerade försäkringsfall skall dock vara minst lika stor

som den som fastställts av den ledande försäkringsgivaren enligt de regler som gäller i det land där denne är etablerad.

De tekniska reserverna skall motsvaras av valutamatchande tillgångar vilka skall finnas i de länder där försäkringsgivarna eller den ledande försäkringsgivaren är etablerade. Det finns möjlighet att medge lättnader från kraven på valutamatchande tillgångar.

Direktivet innehåller slutligen bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivarna att föra statistik, om informationsutbyte och samarbete mellan tillsynsmyndigheterna och om behandlingen av försäkringstagare när ett försäkringsföretag träder i likvidation (artiklarna 5-7).

Enligt andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 26.2 skall de bestämmelser i direktivet som gäller för stora risker tillämpas på den ledande försäkringsgivaren.

EG-domstolen har i några fall haft att tolka koassuransdirektivet. Domarna meddelades av EG-domstolen i december 1986 (målet 220/83 kommissionen mot Frankrike [1986] ECR s. 3663, målet 252/83 kommissionen mot Danmark [1986] ECR s. 3713, målet 205/84 kommissionen mot Förbundsrepubliken Tyskland [1986] ECR s. 3755 och målet 206/84 kommissionen mot Irland [1986] ECR s. 3817). Domstolens avgöranden innebär bl.a. att det land där risken finns inte får kräva att vare sig den ledande försäkringsgivaren eller de andra försäkringsgivarna är etablerade och har auktorisation i det landet.

Skälen för mitt förslag: I den svenska lagstiftningen finns inga särskilda bestämmelser om koassurans. Direktivets bestämmelser innebär enligt EG-domstolens tolkning att auktorisation och etablering inte kan krävas här i landet om en i Sverige belägen stor risk skall försäkras genom sådan koassurans som direktivet gäller av försäkringsgivare etablerade i andra EES-länder.

Det andra skadeförsäkringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet har behandlats i det föregående (avsnitt 2.5). Jag har i fråga om stora risker föreslagit att en försäkringsgivare kan försäkra risker belägna i Sverige utan att vara etablerad här i landet och utan särskilt tillstånd här. Det krävs endast att försäkringsgivaren till Finansinspektionen anmält sin avsikt att marknadsföra försäkringar här i landet och ingett vissa handlingar till inspektionen. Uttrycket marknadsföra försäkringar har valts för att markera att det skall vara fråga om ett aktivt handlande från försäkringsgivaren. Bestämmelserna skall alltså inte tillämpas vid ett passivt mottagande av order från en svensk kund. För sådana fall krävs enligt gällande praxis inte tillstånd för den utländska försäkringsgivaren.

Den föreslagna anmälningsskyldigheten vid marknadsföring här i landet får vid koassuransverksamhet, enligt andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 26.2, endast tillämpas på den ledande försäkringsgivaren. Ett undantag från anmälningsskyldigheten måste därför göras för försäkringsgivare som avser att delta i koassuransverksamhet på annat sätt än som ledande försäkringsgivare.

En sådan marknadsföring torde dock inte vara vanlig. För risker som har sådan storlek att de kräver medverkan av flera försäkringsgivare

genom koassurans torde det vanligaste vara att ett försäkringsbolag kontaktas av en försäkringssökande som vill försäkra en viss risk eller att kontakten etableras genom en försäkringsmäklare. De andra försäkringsgivarna kontaktas sedan av detta försäkringsbolag eller mäklaren. Om en utländsk försäkringsgivare genom koassurans skall delta i ett avtal avseende en risk belägen i Sverige efter kontakt från försäkringstagaren (eventuellt genom en försäkringsmäklare) eller en annan försäkringsgivare, finns enligt vad som nämnts idag inte något krav på etablering och koncession här i landet.

Utöver vad som nu angivits föreligger mot den angivna bakgrunden inte något behov av ytterligare lagändring såvitt avser rätten för utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES att delta i koassuransverksamhet när det gäller risker belägna i Sverige.

För svenska försäkringsbolag gäller att de alltid skall ha koncession i Sverige. Driver ett bolag verksamhet i utlandet skall bolagets koncession omfatta även den verksamheten. Detta står i överensstämmelse med bestämmelserna i första skadeförsäkringsdirektivet som föreskriver krav på auktorisation för etablering av huvudkontor i ett land. Nu förevarande direktiv avser inte att göra någon ändring av dessa regler. Direktivet gäller endast vilka krav ett land kan ställa på de försäkringsgivare som skall delta i koassurans genom gränsöverskridande verksamhet, dvs. utan att vara etablerade i landet.

Det finns inga svenska särregler för beräkning av försäkringstekniska skulder vid koassuransverksamhet. Generella bestämmelser avseende skadeförsäkringsbolag finns i Finansinspektionens s.k. normalplan. Normalplanen får anpassas till direktivets bestämmelser i artikel 4 om beräkning av de försäkringstekniska skulderna. Det kan i detta sammanhang nämnas att det i direktivet 91/674/EEG om årsredovisning och koncernredovisning för försäkringsföretag finns bestämmelser om beräkning av försäkringstekniska skulder för skadeförsäkringsrörelse. Detta direktiv ingår ännu inte i EES-avtalet.

I det föregående (avsnitt 2.3) har jag föreslagit att en allmän regel införs för svenska försäkringsbolag om hur tillgångar motsvarande försäkringstekniska skulder skall placeras. Placeringsregeln omfattar krav på valutamatchning och lokalisering av tillgångarna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall närmare föreskriva hur risken för valutakursförluster skall beaktas. Detta förslag uppfyller enligt min mening direktivets bestämmelser om krav på valutamatchade tillgångar och tillgångarnas lokalisering.

För utländska försäkringsgivarers gränsöverskridande verksamhet i Sverige innebär mina förslag (avsnitt 2.3) att beträffande stora risker skall tillämpas de bestämmelser om beräkning av försäkringstekniska skulder, tillgångarnas lokalisering och valutamatchning som gäller i etableringslandet. Dessa förslag uppfyller även koassuransdirektivets bestämmelser. Någon ytterligare lagändring i detta avseende erfordras därför inte.

Bestämmelsen i artikel 5 om att koassuradörer skall föra viss statistik får beaktas i regeringens eller Finansinspektionens föreskrifter enligt 19 kap. 3 § FRL (se specialmotiveringen till det lagrummet).

Jag återkommer till frågan om Finansinspektionens samarbete med utländska tillsynsmyndigheter (avsnitt 2.14).

2.8 Försäkringssammanslutningar

Mitt förslag: Utländska försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning inom EES skall ha rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige om de här etablerar en generalrepresentation och utser ett ombud att företräda försäkringsgivarna i händelse av tvist. Koncession skall beviljas försäkringsgivarna i sammanslutningen som grupp. Ombudet skall inte medverka vid anskaffning av försäkringsaffärer men skall i övrigt svara för försäkringsgivarnas verksamhet här i landet.

Huvudpromemorians förslag: Avviker från mitt förslag endast på så sätt att rätten att bedriva försäkringsrörelse begränsas till skadeförsäkring.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. *Konkurrensverket* har anfört att det vore önskvärt att finna former för att tillåta försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar att meddela även andra försäkringar än skadeförsäkringar. Verket har även anfört att det av promemorian inte framgår om förslaget i denna del står i överensstämmelse med EES-avtalet.

EES-avtalet: Artikel 8 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet anger att försäkringsföretag som etableras i ett land skall anta någon av i artikeln uppräknade företagsformer. För Storbritannien anges därvid särskilt "försäkringsgivare som uppträder under beteckningen Lloyd's". Av artiklarna 10 och 11 i båda direktiven framgår vidare de krav som skall ställas för att en försäkringsgivare som etablerar en agentur eller filial i ett annat medlemsland skall få auktorisation där. Vissa särskilda bestämmelser finns därvid för Lloyd's.

Skälen för mitt förslag: Enligt LUF får ett utländskt försäkringsföretag driva försäkringsrörelse genom generalagent om företaget fått tillstånd till detta. Vad som avses med begreppet försäkringsföretag har inte angetts i lagen eller dess förarbeten. Det har dock ansetts endast omfatta försäkringsgivare som är juridiska personer. I begreppet ingår därför inte försäkringsgivare som verkar i en sammanslutning som inte är en juridisk person.

Utomlands finns sammanslutningar som i form av försäkringsbörser verkar som försäkringsgivare. Den äldsta och bäst kända är Lloyd's i London. Lloyd's är inte ett försäkringsbolag utan en sammanslutning av individer som, med Lloyd's i London som marknadsplats, kan acceptera att överta försäkringsrisker som erbjuds dem. Medlemmarna är sammanslutna i syndikat vars storlek kan variera från några få till några tusen

medlemmar som överenskommit att samverka under ett års tid vid meddelande av försäkring. Enligt den lagstiftning som reglerar verksamheten får en Lloyd's underwriter, dvs. en person som för ett syndikats räkning beslutar om vilka risker som skall accepteras, endast acceptera försäkringsaffärer hos Lloyd's i London. Det är därför inte möjligt för underwriters hos Lloyd's att etablera sig som bolag, agentur eller filial i andra länder. Lloyd's underwriters får inte heller acceptera försäkringsaffärer från annan än en Lloyd's broker, dvs. en mäklare som är verksam på Lloyd's marknadsplats i London.

Trots de begränsningar i möjligheterna att etablera sig utomlands som följer av Lloyd's särpräglade organisation och svårigheterna att anpassa denna till regelsystemen för försäkringsväsendet i andra länder, har Lloyd's bl.a. ett kontor i Frankrike. Kontoret är inte något riktigt avdelningskontor eftersom man inte där kan utfärda försäkringar utan dessa förmedlas till Lloyd's i London. Genom kontoret har Lloyd's i Frankrike vissa tillgångar som skall svara mot de förpliktelser som Lloyd's har avseende fransk försäkringsaffär. Liknande kontor finns i Nederländerna, Belgien, Tyskland, Italien och Irland.

En närmare redogörelse för Lloyd's uppbyggnad och verksamhet finns i betänkandena Försäkringsväsendet i framtiden (SOU 1987:58) och Koncession för försäkringssammanslutningar (SOU 1992:5).

Frågan om möjlighet för Lloyd's att etablera sig i Sverige uppmärksammades redan i samband med förslaget till lag angående ändrad lydelse av 2 och 17 §§ lagen den 10 april 1959 (nr 74) med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse här i riket vid krig m.m. (prop. 1965:48). Försäkringsinspektionen hade i skrivelse den 18 oktober 1963 bl.a. hemställt om införande av en dispensregel som skulle öppna möjlighet för Lloyd's att få koncession i Sverige. Skrivelsen remissbehandlades. Under remissbehandlingen mötte förslaget avsevärd kritik och med hänsyn därtill togs frågan inte upp till vidare behandling i det sammanhanget.

Försäkringsverksamhetskommittén har i sitt slutbetänkande Försäkringsväsendet i framtiden (SOU 1987:58) behandlat frågan om koncession för försäkringssammanslutningar. Kommittén utgick därvid från Lloyd's och beskrev dess historik, uppbyggnad, särprägel m.m. I en särskild framställning till kommittén i januari 1982 framförde Lloyd's önskemål om att få möjlighet att på något sätt bli koncessionerat i Sverige. I framställningen lämnade Lloyd's förslag till hur man skulle kunna bedriva verksamheten i Sverige. Eftersom försäkringsverksamhetskommittén i sina direktiv inte uttryckligen ålagts att lägga fram förslag i frågan, avstod kommittén från att förorda någon av modellerna som föreslagits av Lloyd's. Kommittén avstod också från att lägga fram egna förslag i saken.

Senast har frågan om möjlighet för utländska försäkringssammanslutningar i allmänhet, och Lloyd's i synnerhet, att få koncession för försäkringsrörelse i Sverige behandlats av Utredningen om koncession för försäkringssammanslutningar. Utredningen lämnade i december 1991 sitt betänkande Koncession för försäkringssammanslutningar (SOU 1992:5). Utredningen har föreslagit att försäkringsgivare i försäkringssamman-

slutningar skall få rätt att genom en generalrepresentation få koncession för skadeförsäkringsrörelse. När utredningsdirektiven meddelades var EES-avtalet inte färdigförhandlat. Eftersom de förslag som betänkandet innehåller inte i alla delar är konformt med EES-reglerna har det inte varit föremål för någon separat remissbehandling. I sak överensstämmer betänkandets förslag med huvudpromemorian förutom att betänkandet innehåller förslag till en särskild lag om rätt för utländska försäkrings-sammanslutningar att driva försäkringsrörelse i Sverige och att lagen även gäller sammanslutningar hemmahörande utanför EES.

Utredningens och promemorian förslag innebär att Lloyd's endast skall kunna driva *skadeförsäkringsrörelse* i Sverige. Det har motiverats med att sammanslutningarna har en tidbegränsad varaktighet (ett år) medan livförsäkringsavtal normalt ingås för längre tider. *Konkurrens-verket* har anfört att det vore önskvärt att finna former som gör det möjligt för försäkringssammanslutningar att försäkra även annat än skadeförsäkring och har även ifrågasatt om en begränsning till skade-försäkring är förenlig med EES-avtalet. EES-reglerna om auktorisation och etablering i ett annat land än hemlandet innebär för försäkringsgivare som uppträder under beteckningen Lloyd's och som har koncession i sitt hemland Storbritannien att de skall ha rätt att etablera sig och erhålla koncession i ett annat land både för livförsäkringsrörelse och för skadeförsäkringsrörelse om de där utser ett ombud. Trots det problem som kan ligga i den tidsbegränsade samarbetsformen tillåter EES-reglerna inte en sådan begränsning som föreslagits i promemorian. För att uppfylla skyldigheterna till följd av EES-avtalet bör Lloyd's därför få rätt att etablera sig och erhålla koncession i Sverige både för skadeförsäkringsrörelse och för livförsäkringsrörelse.

Frågan är då om det finns skäl att särbehandla Lloyd's, eller om lagstiftningen skall göras generell. Har försäkringsgivare i en samman-slutning i ett annat land inom EES medgetts auktorisation och uppfylls de krav som ställs för koncession här i Sverige, bör möjligheten till etablering och koncession i Sverige stå öppen. För försäkringssamman-slutningar hemmahörande i ett land utanför EES finns i EES-reglerna inte någon skyldighet att möjliggöra etablering och koncession i Sverige. Jag lägger därför för närvarande inte fram något förslag i den delen. Frågan torde sakna praktisk betydelse.

Med hänsyn till försäkringssammanslutningars speciella organisation måste vissa särskilda lösningar övervägas. Det gäller framför allt beträffande frågor om hur etableringen här i landet skall ske och vilket rättssubjekt som skall få koncession. Som jag nyss angett bör etablerings-möjligheten stå öppen också för andra försäkringssammanslutningar än Lloyd's, om de är hemmahörande inom EES, men det är ofrånkomligt att de tekniska lösningar som nu väljs utformas med tanke på Lloyd's speciella konstruktion.

Av vad som ovan angetts följer att försäkringsgivarna i Lloyd's inte kan etablera en agentur eller filial i värdlandet eftersom försäkringar inte kan meddelas på annan plats än hos Lloyd's i London eller genom annan än en Lloyd's broker. Det är däremot möjligt för Lloyd's att ha en

representation i värdlandet med ett ombud som svarar för representationen i övrigt. Detta ombud skall, såsom även följer av EES-reglerna, ha behörighet att företräda sammanslutningen gentemot tredje man samt vid domstolar och myndigheter, åtminstone såvitt avser redan ingångna avtal. Förmedlingen av försäkringsaffärer kan ske genom andra medhjälpare som anlitas av försäkringsgivarna i sammanslutningen. Ombudet skall svara för verksamheten i övrigt. Denna lösning är enligt min mening godtagbar.

Vad gäller frågan vilket rättssubjekt som skall medges koncession kan man först konstatera att sammanslutningen som sådan inte utgör en juridisk person. Med hänsyn härtill och till att det är de medlemmar som ingår i sammanslutningen som meddelar försäkring anser jag att koncession inte kan medges sammanslutningen. På grund av det stora antal medlemmar som kan ingå i en sammanslutning skulle det dock medföra betydande praktiska problem om koncession skulle beviljas varje enskild medlem. Den lösning som jag finner lämpligast är att medlemmarna som grupp beviljas koncession. Därmed avser jag inte medlemmarna i ett enskilt syndikat utan samtliga medlemmar i Lloyd's som grupp. En sådan koncession kommer naturligtvis att gälla för gruppen som sådan, även om enskilda medlemmar efter hand byts ut.

I det föreslagna systemet krävs garantier för att den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen bedriver här i landet blir korrekt redovisad och att det går att beräkna hur stora förpliktelser försäkringsgivarna i sammanslutningen har till följd av svenska försäkringsaffärer. Ombudet bör därför ha en skyldighet att föra en förteckning över vilka affärer som är att hänföra till sammanslutningens verksamhet här i landet. Härefter skall naturligtvis inte inräknas de affärer som försäkringsgivarna i sammanslutningen tecknar med anledning av att en svensk försäkringssökande antingen på egen hand eller genom en förmedlare, som inte anlitas av sammanslutningen för anskaffning av affärer i Sverige, vänder sig till den utländska sammanslutningen i utlandet.

I övrigt skall för försäkringsgivare i en sammanslutning gälla i allt väsentligt samma rörelsevillkor som för andra försäkringsgivare inom EES.

Vad jag tidigare anfört om gränsöverskridande verksamhet (avsnitt 2.5) gäller också för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Mitt förslag: En ny lag införs som skall gälla för utländska försäkringsgivare med säte i annat EES-land. Regleringen överensstämmer i huvudsak med vad som idag gäller för utländska försäkringsföretag med de avvikelser som föranleds av EES-bestämmelserna. I lagen intas också de särskilda regler som skall gälla för försäkringsgivare i sammanslutningar och bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Utländska försäkringsföretags verksamhet i Sverige regleras i dag genom lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Genom de förslag som jag nu presenterar kommer vissa särskilda bestämmelser att gälla för utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES. Jag tänker då framför allt på förslagen om rätt för försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar här i landet utan etablering och om rätt för försäkringsgivare i sammanslutningar att erhålla koncession.

LUF är redan i sin nuvarande utformning svåröverskådlig. Att - som Försäkringsutredningen föreslagit - införa erforderliga nya bestämmelser för utländska försäkringsföretag i den nu gällande lagen om utländska försäkringsföretag skulle medföra betydande lagtekniska svårigheter och göra lagen ännu svårare att överblicka. En ny lag bör därför införas för de försäkringsföretag som har sitt säte i ett annat EES-land. Lagen bör dessutom omfatta försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar.

Vissa försäkringsgivare, huvudsakligen ömsesidiga försäkringsgivare med en verksamhet av mindre omfattning, är undantagna från EG-direktivens tillämpningsområde. I huvudpromemorian föreslås därför att dessa försäkringsgivare inte skall omfattas av den nya lagen. Det har under remissbehandlingen emellertid framförts att samma regler bör gälla för dessa försäkringsgivare som för andra försäkringsgivare hemmahörande inom EES. Den nya lagen utgår bl.a. från att det i försäkringsgivarens hemland finns bestämmelser som uppställer krav på tillräcklig konsolidering. I fråga om försäkringsgivare som faller utanför direktivens tillämpningsområde finns det inga garantier för att dessa krav är uppfyllda. Den nya lagen bör därför, som föreslagits i huvudpromemorian, inte gälla för dessa försäkringsgivare.

De grundläggande reglerna i den nya lagen för rörelsens bedrivande bör i huvudsak överensstämma med vad som i dag gäller för utländska försäkringsföretag.

Mitt förslag: Ett avtal om rättsskyddsförsäkring skall innebära att den försäkrade har rätt till juridiskt biträde av valfri advokat eller annan lämplig person. Denna rätt får begränsas för att undvika avsevärt ökade kostnader.

Bestämmelserna tas in i en ny lag.

Tilläggspromemorians förslag: Avviker från mitt förslag på så sätt att en försäkrad, om han är näringsidkare, alltid skall ha rätt att få en tvist om rättsskyddsförsäkring avgjord genom skiljeförfarande. Rätten att fritt utse ombud gäller enligt promemorian bara om den försäkrade enligt avtalet hade rätt till sådant biträde.

Remissinstanserna: Beträffande val av lösning för att förhindra intressekonflikter mellan försäkrad och försäkringsgivare har de remissinstanser som yttrat sig i frågan tillstyrkt promemorians förslag. *Försäkringsförbundet* har dock ifrågasatt om lagstiftning behövs.

Skilda uppfattningar har framförts vad avser de begränsningar som föreslagits i fråga om rätten att utse biträde. *Svea hovrätt*, *Konsumentverket* och *Sveriges Advokatsamfund* har anfört att det inte står i överensstämmelse med direktivet att begränsa rätten att utse biträde till de fall den försäkrade har rätt till sådant biträde enligt avtalsvillkoren. *LO* har avvisat att valet skall kunna begränsas till personer verksamma i närheten av domstolsorten. *Konkurrensverket* önskar ett förtydligande med innebörd att det endast är rätten till ersättning som kan inskränkas, inte rätten att utse person.

Flera remissinstanser har varit kritiska mot promemorians förslag beträffande tvistlösningsförfarande. *Svea hovrätt* anser att det bör övervägas om inte en mindre kostsam procedur bör tillhandahållas även för en näringsidkare som har en tvist med försäkringsgivaren. *Skiljedomsutredningen* anser det i första hand bör övervägas en bestämmelse om skyndsam handläggning vid domstol. *Försäkringsförbundet* har anfört att försäkringsbranschen är beredd att diskutera en eventuell ombildning av Rättsskyddsnämnden så att denna kan anses behörig att pröva tvister enligt vad som avses i direktivet.

EES-avtalet: Syftet med rättsskyddsdirektivet 87/344/EEG är att så långt som möjligt förhindra att det uppstår intressekonflikter mellan en rättsskyddsförsäkrad och försäkringsgivaren till följd av att försäkringsgivaren ger försäkringstagaren skydd även för andra risker eller till följd av att försäkringsgivaren försäkrar någon annan.

Direktivets bestämmelser gäller inte tvister eller risker som har samband med användningen av högsjöfartyg eller åtgärder som vidtas inom ramen för en ansvarsförsäkring, om dessa samtidigt utövas för att tillvarata försäkringsgivarens intresse. Direktivets bestämmelser behöver inte heller tillämpas för rättsskyddsförsäkring som meddelas av en assistansförsäkringsgivare som del av en assistansförsäkring om

verksamheten utövas i ett annat land än försäkringstagarens normala uppehållsland. I sådant fall skall försäkringen klart ange att skyddet är begränsat till sådana skador och är underordnat assistansen.

Direktivet ger tre olika alternativ för att förhindra intressekonflikter mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren (artikel 3). Valet mellan de tre lösningarna kan överlåtas till försäkringsgivarna eller bestämmas av respektive land.

Oavsett vilket alternativ som väljs enligt artikel 3 föreskriver artikel 4 att det av varje avtal om rättsskyddsförsäkring skall framgå att försäkringstagaren fritt skall kunna välja advokat, eller annan person som enligt nationell lag har behörighet att försvara eller företräda de försäkrade eller i övrigt tillvarata hans intressen, vid undersökningar eller förhandlingar samt när en intressekonflikt uppstår. För vissa försäkringsavtal finns en undantagsmöjlighet i artikel 5.

Om en intressekonflikt trots allt uppstår är det angeläget att den kan lösas på ett rättvist och skyndsamt sätt. Direktivet föreskriver därför att länderna skall se till att det, genom skiljeförfarande eller något annat förfarande som ger motsvarande garantier om objektivitet, kan fattas beslut om hur tvister mellan försäkringsgivare och försäkringstagare kan lösas. Den rätt till överklagande som kan finnas enligt nationell lag får dock inte påverkas av ett sådant förfarande.

Direktivet föreskriver vidare att en försäkringsgivare i vissa fall skall informera den försäkrade om rättigheten att utse advokat och att använda sig av ett skiljeförfarande.

Enligt artikel 3.1 skall rättsskyddsförsäkringen meddelas genom ett separat avtal eller tas upp som en separat del av ett försäkringsbrev. Dessutom skall rättsskyddets omfattning särskilt anges.

Skälen för mitt förslag: Några särskilda regler om rättsskyddsförsäkring finns inte i nu gällande lagstiftning. Vad först gäller åtgärder för att förebygga att intressekonflikter uppstår föreskriver direktivet tre alternativ som anses på ett likvärdigt sätt tillvarata de rättsskyddsförsäkrades intressen. De två första alternativen förhindrar konflikter genom föreskrifter om försäkringsgivarens organisation. Det tredje alternativet förhindrar intressekonflikter genom att de försäkrade skall ha rätt att fritt utse advokat eller annan kvalificerad person.

Enligt min mening är en lösning som riktar in sig på en rätt för en försäkrad att utse ombud mest smidig och ändamålsenlig.

I tilläggspromemorian anfördes, mot bakgrund av att syftet med direktivet är att förhindra att intressekonflikter uppstår mellan en försäkrad och hans försäkringsgivare, att direktivet inte kan tolkas så att det materiellt reglerar innehållet i avtalet på så sätt att en försäkrad alltid skall ges tillgång till biträde när försäkringsfall inträffar. *Svea hovrätt, Konsumentverket och Sveriges Advokatsamfund* har ifrågasatt om denna tolkning är korrekt. Även jag anser att tolkningen är i hög grad tveksam. Lagen bör i stället utformas så att en rättsskyddsförsäkring alltid skall ge den försäkrade rätt att vid försäkringsfall utse ombud.

Det kan tyckas som att det tredje alternativet enligt artikel 3 och bestämmelsen i artikel 4 innebär samma rätt för den försäkrade.

Direktivet föreskriver i båda fallen en rätt att fritt utse advokat eller, om den nationella lagen medger det, någon annan behörig person. I artikel 3 ges emellertid en längre gående möjlighet att utse biträde. Denna rätt skall gälla så snart en försäkrad kan rikta anspråk mot försäkringsgivaren, dvs. när ett försäkringsfall föreligger enligt rättsskyddsförsäkringens villkor. Artikel 4 gäller rätten att utse advokat vid undersökningar eller förhandlingar eller vid intressekonflikter med försäkringsgivaren. Rätten att utse biträde aktualiseras således i ett senare skede enligt artikel 4 än enligt artikel 3. Den lösning som valts för att förhindra intressekonflikter enligt artikel 3 har utformats så att den även omfattar bestämmelsen i artikel 4.

Det kan sättas i fråga om de försäkrades rätt att fritt välja biträde skall kunna inskränkas till att t.ex. endast gälla personer verksamma i närheten av domstolsorten. En sådan möjlighet är inte oförenlig med direktivets bestämmelser och bör införas. Den bör dock endast gälla vid angelägenheter som inte kräver särskild kompetens. Det bör även finnas en möjlighet att utse annan än advokat. Det bör framför allt finnas en möjlighet att utse t.ex. biträdande jurister vid advokatbyråer eller andra personer med tillräckliga kvalifikationer. Av 8 kap. 9 § rättegångsbalken, som träder i kraft den dag regeringen bestämmer, följer att vad som föreskrivs i lag om advokater i tillämpliga delar skall gälla även den som är auktoriserad som advokat i något annat EES-land om han är verksam i Sverige (prop. 1992/93:64, bet. 1992/93:JuU13, rskr. 1992/93:73, SFS 1992:1511).

Om det trots allt uppstår en intressekonflikt, skall de försäkrade - utöver tvistlösning vid allmän domstol - ha tillgång till ett förfarande som är objektivt och där det kan fattas beslut om hur tvisten kan lösas. Det finns redan vissa möjligheter att utom rätta lösa försäkringstvister. Om försäkringen tecknats av en konsument för enskilt syfte, har försäkringstagaren möjlighet att anmäla tvisten till Allmänna reklamationsnämnden. Det finns även branschgemensamma nämnder. Slutligen kan parterna avtala att tvister skall prövas av skiljemän.

Allmänna reklamationsnämnden har en särskild avdelning för tvister rörande försäkringar. Vissa typer av tvister är undantagna från nämndens prövning. Det är bl.a. tvister rörande vållande frågor vid trafikolyckor, försäkringar som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, tvister som rör rätt till tecknande eller behållande av försäkring samt tvister som kan prövas av trafikskadenämnden. Vidare kan nämnden avvisa ärenden för det fall erforderlig utredning inte kan företas inom ramen för nämndens arbetsformer. Ärenden, som kräver medicinska bedömningar, och sådana, i vilka motstridiga uppgifter om ett händelseförlopp har lämnats, avvisas regelmässigt på denna grund. Nämnden har vidare fastställt ett visst minsta belopp som tvisten måste röra för att nämnden skall pröva ett ärende.

Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd är en branschgemensam nämnd som avger yttranden beträffande ombuds lämplighet samt arvodets storlek. Ytterligare en branschgemensam nämnd, Skadeförsäkringens Villkorsnämnd, kan nämnas i detta sammanhang. Denna nämnd har till

uppgift att främja en enhetlig tillämpning av försäkringsvillkoren för skadeförsäkring, dock inte inom olycksfalls- och sjukförsäkring. Skadeförsäkringens Villkorsnämnd avger yttranden på begäran av bolag, Försäkringsförbundet eller domstol.

I de branschgemensamma nämnderna deltar företrädare för försäkringsbolagen i avgörandena. Även om någon av dessa nämnder skulle anpassas för att pröva även nu aktuella tvister ställer jag mig tveksam till om de uppfyller direktivets krav på objektivitet. I lagrådsremissen föreslogs därför att den försäkrade alltid skall ha rätt att begära att en tvist med försäkringsgivaren skall prövas av tre skiljemän, dvs. oavsett om det i villkoren föreskrivits annat sätt för tvistlösning.

Enligt lagen (1929:145) om skiljemän klandras en skiljedom vid allmän domstol. Parterna kan dock endast klandra en skiljedom på formella grunder, inte på materiella grunder. Skiljemännens avgörande är alltså i princip slutgiltigt. Enligt lagrådsremissens förslag är det endast försäkringstagaren som ges möjlighet att välja mellan skiljeförfarande och domstol. För att inte komma i konflikt med den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna föreslogs i lagrådsremissen att en skiljedom skall kunna överklagas även på materiell grund. Annars hade inte konventionens krav att envar skall ha rätt till domstolsprövning av hans civila rättigheter (artikel 6) uppfyllts i fråga om försäkringsgivaren.

Lagrådet har uttalat att den föreslagna lösningen är behäftad med vissa nackdelar och att andra lösningar bör prövas. Ett alternativ där en tvist kan bli prövad av skiljemän och därefter i tre instanser kan bli både kostsamt och tidsödande och infriar enligt *Lagrådet* därigenom knappast direktivets intentioner angående hur intressekonflikter av ifrågavarande slag skall lösas. *Lagrådet* har föreslagit två ordningar som det anser bättre skulle tillgodose båda parter intressen i sammanhanget. Den ena ger även försäkringsgivare möjlighet att välja mellan skiljenämnd och allmän domstol varför det inte skulle vara erforderligt att medge någon rätt till materiell omprövning. Den andra innebär att parterna får frihet att i förväg avtala om hur uppkommande tvistefrågor mellan dem skall lösas.

Jag kan ansluta mig till vad *Lagrådet* anfört. *Lagrådets* första alternativ om valmöjlighet även för försäkringsgivaren ger emellertid upphov till frågan vilken tvistlösningsordning som skall gälla om försäkringsgivare och försäkringstagare inte är ense. Något annat alternativ än allmän domstol kan, mot bakgrund av den nämnda konventionsbestämmelsen, knappast bli aktuellt. En sådan ordning skulle inte ge parterna tillgång till skiljeförfarande i större utsträckning än vad som gäller i dag.

Det andra alternativet innebär att parterna, i enlighet med nu gällande regler, i förväg får avtala om hur tvister mellan dem skall lösas. Om parterna är ense om skiljeförfarande är det inte nödvändigt att föreskriva en möjlighet till materiell omprövning. Därigenom skulle direktivets krav på snabbhet och objektivitet vara bättre tillgodosett än med förslaget i lagrådsremissen. Jag förordar därför en ordning i enlighet med *Lagrådets* andra alternativ. En sådan lösning kräver ingen lagstiftning.

När en intressekonflikt uppstår eller det råder oenighet om tvistens lösning skall försäkringsgivaren enligt artikel 7 informera den försäkrade om hans rätt att utse ombud. Promemorians förslag ålägger försäkringsgivaren denna informationsskyldighet redan när ett försäkringsfall anmäls. Även om denna informationsskyldighet går längre än direktivet föreskriver är anmälningstillfället enligt min mening en lämplig tidpunkt att informera den försäkrade om hans rättigheter.

Lagen (1927:77) om försäkringsavtal är för närvarande föremål för omarbetning inom Justitedepartementet. De särskilda bestämmelser om avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring som mitt förslag innehåller bör därför regleras i en särskild lag.

Bestämmelsen i artikel 3.1 om att rättsskyddsförsäkring skall tas upp som en separat del av ett försäkringsbrev och att omfattningen av rättsskyddet därvid skall anges behandlas i specialmotiveringen.

2.11 Försäkringsmäklare m.m.

Mitt förslag: Finansinspektionen skall utfärda sådant intyg som behövs för att den som biträtt ett försäkringsbolag i dess anskaffningsverksamhet skall kunna driva liknande verksamhet i annat EES-land.

Tilläggspromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* har, mot bakgrund av att försäkringsbolagen har sagt upp den branschgemensamma utbildningen, avstyrkt promemorians förslag tills en tillfredsställande lösning hittats beträffande garantier för utbildningens kvalitet i framtiden. *Försäkringsutredningen* har ansett det lämpligare att ta in bestämmelserna i en förordning. *Sveriges Advokatsamfund* har anfört att direktivet indirekt kan innebära att begreppet försäkringsmäklare får en annan innebörd än det har i svensk lagstiftning. Samfundet har vidare anmärkt att direktivet i realiteten förändrar kraven för att bli försäkringsmäklare eller försäkringsombud. I den mån övriga remissinstanser yttrat sig i denna del har de tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran.

EES-avtalet: Försäkringsmäklardirektivet 77/92/EEG rör försäkringsmäklare och vissa andra mellanmän på försäkringsområdet. Enligt EES-avtalet skall direktivet särskilt gälla verksamhet som i Sverige bedrivs av försäkringsmäklare och försäkringsombud (annex IX punkt I.iv.13). Direktivet syftar till att underlätta för sådana mellanmän att starta verksamhet i annat land.

Den som avser att etablera sig eller som avser att tillfälligt driva sådan verksamhet som direktivet gäller skall på begäran få information om de bestämmelser som reglerar yrket innan han startar sin verksamhet (artikel 3).

Om ett land uppställer vissa kunskapskrav eller krav på färdighet skall viss i direktivet närmare angiven verksamhet i ett annat land anses uppfylla dessa krav om liknande verksamhet har bedrivits under den tid som anges i direktivet (artikel 4-8). Ett intyg om att de förutsättningar som anges i direktivet uppfyllts skall utfärdas av de myndigheter eller organisationer som varje land utsett (artikel 9).

Ett land som kräver skötsamhetsbevis, konkursfrihetsbevis eller bevis om ekonomisk ställning skall enligt artikel 10 godta vissa andra intyg eller uppgifter lämnade under ed.

Skälen för mitt förslag: Någon svensk lagstiftning finns inte om försäkringsombud. Däremot är lagen (1989:508) om försäkringsmäklare tillämplig på sådan verksamhet som avses i direktivets artikel 2.2 a. Enligt 1 § nämnda lag avses nämligen med försäkringsmäklare en juridisk eller fysisk person som yrkesmässigt till olika uppdragsgivare förmedlar direktförsäkringar från flera från varandra fristående försäkringsgivare.

Sveriges Advokatsamfund har anfört att direktivet indirekt innebär att begreppet försäkringsmäklare får en ändrad innebörd. Jag delar inte den uppfattningen. En person som i ett land drivit sådan verksamhet att han enligt svensk uppfattning skulle betecknas som försäkringsombud måste, för att få bli registrerad som försäkringsmäklare här i landet, vara oberoende av försäkringsgivarintressen och förmedla försäkringar från flera fristående försäkringsgivare. Direktivets bestämmelser avser endast att underlätta för en sådan person att starta verksamhet i ett annat land framför allt genom att han på grund av sin tidigare verksamhet skall anses ha tillräckliga kvalifikationer även i det land han vill etablera sig i.

För att en fysisk person skall kunna bli registrerad som försäkringsmäklare krävs enligt 5 § lagen om försäkringsmäklare att han inte är i konkurs eller underkastad näringsförbud, har en tillfredsställande utbildning och i övrigt är lämplig som försäkringsmäklare. Närmare föreskrifter om villkoren för registrering har, med stöd av bemyndigande i lagen, meddelats av regeringen genom förordningen (1989:854) om försäkringsmäklare. Enligt förordningen skall till en ansökan om registrering fogas bevis om att sökanden inte är i konkurs eller underkastad näringsförbud och bevis om att sökanden har sådan utbildning som avses i lagen om försäkringsmäklare. Om inte Finansinspektionen i det särskilda fallet bestämmer annat skall den utbildning som avses i lagen uppfylla de krav som allmänt ställs på utbildning för fälttjänstemän i försäkringsbolag.

I tilläggspromemorian har angetts att den möjlighet Finansinspektionen har att i särskilda fall godta annan utbildning än som anges i förordningen innebär att inspektionen redan enligt gällande bestämmelser kan godta att sökanden varit verksam i ett annat land på det sätt direktivet föreskriver. Bestämmelserna i artiklarna 4-8 gäller dock enligt direktivets ingress endast i andra fall än då det ställs krav på utbildning. De skall i stället gälla när det ställs krav på allmän, affärs- eller yrkesrelaterad kunskap och färdighet. Några sådana krav finns inte i lagen om

försäkringsmäklare. Den svenska lagstiftningen behöver därför inte harmoniseras med bestämmelserna i artiklarna 4-8.

Någon bestämmelse om hur konkursfrihet skall visas finns inte. Det torde därför vara möjligt att använda sådan bevisning som anges i direktivet. Förordningen torde dock behöva ändras för att säkerställa att bevisning enligt direktivet godtas.

Det följer av Finansinspektionens serviceskyldighet enligt 4 § förvaltningslagen (1986:223) att inspektionen på förfrågan skall ge upplysningar om de villkor som gäller för att driva verksamhet som försäkringsmäklare. Någon ytterligare reglering med anledning av artikel 3 i direktivet är därför inte nödvändig.

Vad däremot gäller en i Sverige bosatt person som i annat EES-land önskar driva verksamhet som försäkringsmäklare, försäkringsombud eller liknande mellanman följer av artikel 9.2 i direktivet att en myndighet eller organisation skall utses som kan utfärda intyg om vilken verksamhet sådan person bedrivit här i landet. Finansinspektionen bör åläggas denna uppgift. För att inspektionen skall kunna fullgöra detta skall det bolag som anlitat vederbörande mellanman lämna erforderliga upplysningar. Bestämmelser med detta innehåll bör föras in i försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen om försäkringsmäklare. Den föreslagna lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige bör innehålla en motsvarande bestämmelse.

Kräver det land i vilket en mellanman avser att bedriva verksamhet skötsamhetsbevis kan det fullgöras med ett utdrag ur kriminalregistret. Enligt 9 § lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister har en enskild rätt att utan kostnad få utdrag ur registret beträffande sig själv. Ett bevis om att personen inte är försatt i konkurs kan erhållas från tingsrätten. Det finns därför inget behov av lagstiftningsåtgärd med anledning av artikel 10.

2.12 Assistansverksamhet

Min bedömning: Någon lagändring är inte nödvändig.

Tilläggspromemorians bedömning: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot bedömningen i promemorian.

EES-avtalet: Assistansdirektivet 84/641/EEG innehåller bestämmelser som rör assistansverksamhet och som ändrar det första skadeförsäkringsdirektivet.

Ett av direktivets syften är, enligt dess ingress, att klargöra att en verksamhet inte är undantagen från första skadeförsäkringsdirektivets tillämpning endast för att verksamheten är begränsad till tjänstprestationer eller prestationer där den presterande parten använder enbart sin

egen personal eller utrustning. Enbart den omständigheten att viss form av assistans tillhandahålls vid olyckshändelse eller skadefall med vägfordon inblandat skall dock inte medföra att direktivet blir tillämpligt på en person eller ett företag som inte är ett försäkringsföretag.

Med assistansverksamhet menas assistans som lämnas till en person som råkar i svårigheter under resa eller vid vistelse utanför hemorten eller den stadigvarande vistelseorten. Assistansen skall bestå i åtagande att, mot förskottsbetald premie, genast ge hjälp när den assistansberättigade befinner sig i svårigheter till följd av en oförutsedd händelse i de fall och enligt de villkor som anges i avtalet (artikel 1). Artikel 15 ger möjlighet att tillämpa första skadeförsäkringsdirektivets bestämmelser även för assistans som tillhandahålls personer som råkar i svårigheter under andra omständigheter.

Den verksamhetsplan som enligt första skadeförsäkringsdirektivet skall fogas till en ansökan om koncession skall ange de resurser som står till bolagets förfogande för att tillhandahålla assistans (artikel 7).

Försäkringsbolag som driver assistansverksamhet kan underkastas kontroll av de tillgångar som står till företagets förfogande för att fullgöra sina åtaganden. Detta gäller även medicinsk personals kvalifikationer och utrustningens kvalitet (artikel 6). Föreskrivs sådan tillsyn skall länderna samarbeta vid utövandet av tillsynen (artikel 8). Årsbokslut och periodiska redovisningar skall i sådant fall utvisa dessa resurser (artikel 19).

Vid beräkning av solvensmarginal för ett bolag som bedriver assistansverksamhet skall bolagets kostnader för lämnad assistans läggas till grund för beräkning av skadeindex. Kostnaderna skall beräknas enligt de bestämmelser som gäller i försäkringsgivarens hemland (artikel 9).

Skälen för min bedömning: Enligt 1 kap. 1 § FRL får försäkringsrörelse endast bedrivas av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som fått tillstånd (koncession) till detta. Därtill kommer att ett utländskt försäkringsföretag enligt 1 § LUF under förutsättning av regeringens tillstånd (koncession), får driva försäkringsrörelse här i landet. Ett försäkringsföretag får enligt 1 kap. 3 § första stycket FRL och 1 § fjärde stycket LUF inte driva annan rörelse än försäkringsrörelse, om det inte finns särskilda skäl för det.

Vad som avses med försäkringsrörelse finns inte närmare definierat i lag. I prop. 1984/85:77 om koncession för försäkringsrörelse s. 40 f. angav departementschefen vissa kriterier som bör ha avgörande betydelse för bedömningen huruvida en viss verksamhet skall anses som försäkringsrörelse. Dessa grundläggande kriterier på försäkringsrörelse är att verksamheten går ut på att yrkesmässigt göra åtaganden att mot vederlag utge ekonomisk ersättning eller utföra en bestämd prestation vid ovisa händelsers inträffande. Om en verksamhet uppfyller dessa kriterier är det enligt departementschefen oftast befogat att hänföra den till försäkringsrörelse. Ytterligare några faktorer bör dock påverka bedömningen huruvida en viss verksamhet skall anses som försäkringsrörelse. Försäkringsliknande biåtaganden till ett huvudavtal rörande t.ex. transport, entreprenad och försäljning av fast egendom där biåtagandet

i regel är av liten omfattning i förhållande till huvudåtagandet och som utgör en fast etablerad sedvana inom branschen har, även om biåtagandet uppfyller de grundläggande kriterierna för försäkringsrörelse, ändå inte ansetts böra bedömas som sådan. Även behovet av samhällskontroll måste tillmätas betydelse för frågan om en viss verksamhet skall anses som försäkringsrörelse.

Den assistansverksamhet som avses i direktivet är sådan att de angivna *grundläggande* kriterierna på försäkringsrörelse är uppfyllda. I den mån assistansen inte utgör ett mindre biåtagande, som enligt fast sedvana inte betraktas som försäkringsrörelse, är den därför att betrakta som försäkringsrörelse om det finns ett behov av samhällskontroll. Avgörande i detta hänseende är bl.a. verksamhetens omfattning och åtagandenas ekonomiska betydelse för tilltänkta kunder eller andra samt om kontroll i andra former är ordnad. För sådan verksamhet som nu är i fråga finns annan kontroll inte ordnad. Om verksamheten har en inte alltför begränsad omfattning föreligger det enligt min mening ett behov av samhällskontroll. Sådan assistansverksamhet är alltså enligt gällande rätt koncessionspliktig försäkringsrörelse.

Enligt artikel 7 får ett land underkasta ett företag kontroll av de direkta eller indirekta tillgångar i form av personal och utrustning som står till företagets förfogande för att uppfylla åtagandena enligt assistansavtal. Bestämmelserna i 19 kap. 3 § första stycket FRL ålägger styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare att lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen anser behövliga. Styrelsen och verkställande direktören skall dessutom enligt 19 kap. 9 § första stycket samma lag hålla bl.a. tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning. Detsamma gäller styrelsen och verkställande direktören i de aktiebolag som har till föremål att biträda försäkringsbolag.

Det finns enligt direktivet ingen skyldighet för ett land att utöva tillsyn över de resurser ett bolag har för att utföra sina åtaganden enligt assistansavtal. Visserligen är det av stor vikt att de bolag som driver assistansverksamhet har tillräckligt kompetent personal och utrustning av tillräckligt hög kvalitet. Enligt min mening ger redan de nämnda bestämmelserna i FRL möjlighet till god insyn i företaget. Jag anser därför att det inte behövs någon särskild bestämmelse om kontroll av företagets resurser. Vid denna bedömning krävs inte heller någon åtgärd med anledning av artikel 8 och 11.

Artikel 15 i assistansdirektivet medger att direktivets bestämmelser tillämpas även på annan assistansverksamhet än sådan som består i att lämna assistans till personer som råkar i fara under andra omständigheter än under resa eller vid vistelse utanför hemorten eller den stadigvarande uppehållsorten. Om sådan verksamhet uppfyller kriterierna för vad som anses som försäkringsrörelse är naturligtvis bestämmelserna i FRL och LUF tillämpliga. Det kan finnas anledning att i framtiden överväga lagstiftningsåtgärder till följd av produktutvecklingen på assistansområdet.

Min bedömning: Någon särreglering är inte nödvändig avseende försäkringsföretag i Sverige som är dotterföretag till försäkringsföretag i tredje land.

Tilläggspromemorians bedömning: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot promemorians bedömning.

EES-avtalet: Utländska försäkringsföretag kan etablera sig i ett land på i huvudsak två skilda sätt, antingen genom en filial (eller agentur) eller genom dotterföretag. EES-reglerna om etablering genom agentur eller filial har behandlats närmare i det föregående (avsnitt 2.2).

Regler om ett tredje lands försäkringsföretags etablering av *dotterföretag* inom EES finns i första skadeförsäkringsdirektivet artikel 29 a och 29 b (införda genom artikel 4 i direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring) och i första livförsäkringsdirektivet artikel 32 a och 32 b (införda genom andra livförsäkringsdirektivet artikel 9). Bestämmelserna är likalydande. Första skadeförsäkringsdirektivet artikel 29 b och första livförsäkringsdirektivet artikel 32 b har ersatts genom bilaga IX till EES-avtalet (I.i.2.e samt I.iii.11.e).

När ett dotterföretag till försäkringsföretag hemmahörande i ett land utanför EES beviljas auktorisation skall den behöriga myndigheten lämna uppgifter om detta till EFTA:s övervakningsmyndighet och EFTA:s ständiga kommitté (jämför EES-avtalet, protokoll 1 punkt 4.a). Detsamma gäller när ett sådant utländskt försäkringsföretag förvärvar aktier i ett försäkringsföretag hemmahörande inom EES och det senare företaget därigenom blir dotterföretag till det utländska företaget. Företagsgruppens struktur skall anges i anmälan.

Inom ramen för gemensamma EES-kommitténs verksamhet skall informationsutbyte och samråd ske i vissa frågor för att uppnå största möjliga enhetlighet vid tillämpning av regler som avser förhållandet till tredje land på försäkringsområdet.

Om ett EES-land beviljar ett direkt eller indirekt dotterföretag till ett tredje lands försäkringsföretag auktorisation skall denna auktorisation ha giltighet inom hela EES enligt direktivens bestämmelser. Från denna huvudregel finns emellertid undantag. En auktorisation som ett EG-land beviljar ett sådant dotterföretag skall endast gälla inom EG om det land där moderföretaget finns tillämpar kvantitativa restriktioner för etablering av försäkringsföretag från ett EFTA-land eller tillämpar restriktioner för EFTA-företag som landet inte tillämpar för EG-företag. Ett EFTA-land får dock för egen del besluta annorlunda. Om EG har beslutat att beviljande av auktorisationer skall begränsas eller uppskjutas såvitt avser dotterföretag till visst tredje lands försäkringsföretag skall en auktorisa-

tion för sådant företag som beviljats i ett EFTA-land endast gälla i det landet. Ett land får dock för egen del besluta annorlunda. Begränsningar och restriktioner får dock inte tillämpas mot företag som redan är auktoriserade i ett EES-land.

Slutligen föreskrivs att EG-länderna, i förhandlingar med tredje land om nationell behandling och effektivt marknadstillträde för sina försäkringsföretag, skall eftersträva lika behandling för EFTA-ländernas försäkringsföretag.

Skälen för min bedömning: I avsnittet om tillsyn (2.14) föreslås en skyldighet för Finansinspektionen att ha sådant samarbete med utländska myndigheter som EES-avtalet föreskriver. Någon ytterligare skyldighet för Finansinspektionen att lämna uppgifter och att samråda erfordras därför inte.

Att en auktorisation som beviljas ett dotterföretag till ett tredje lands försäkringsföretag skall ha giltighet inom hela EES innebär att dotterföretaget skall anses som ett EES-företag. Ett försäkringsbolag med säte i Sverige anses enligt gällande rätt alltid som ett svenskt försäkringsbolag. För detta bolag gäller bestämmelserna i FRL. Förslaget till lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall, med vissa undantag som saknar betydelse i detta sammanhang, tillämpas på utländska försäkringsgivare med säte i ett land inom EES. Varken i FRL eller den föreslagna lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige görs åtskillnad mellan företag som har ett utländskt moderföretag och andra företag. EES-reglerna ger dock en möjlighet att i vissa situationer göra avsteg från denna ordning.

Beträffande den materiella koncessionsprövning som skall göras av regeringen inom ramen för prövningen av en sund utveckling av försäkringsväsendet har föredragande departementschefen i prop. 1984/85:77 s. 51 uttalat att det måste finnas möjligheter för den myndighet som prövar en ansökan om koncession att ta hänsyn till reciprocitetssynpunkter. I det föregående (avsnitt 2.2) har jag föreslagit en delvis ny utformning av den koncessionsprövning regeringen skall göra, där prövningen skall inriktas på en bedömning av sundheten i det enskilda företaget. Inom ramen för en sådan koncessionsprövning torde det inte finnas utrymme för att beakta reciprocitetssynpunkter. Jag anser inte heller att det finns behov att utnyttja den möjlighet till reciprocitetsprövning som EES-reglerna ger.

Mitt förslag: Ett svenskt försäkringsbolag som driver verksamhet i ett annat EES-land skall i vissa fall tillämpa utländska regler i stället för svenska och stå under tillsyn även av utländsk myndighet.

En i Sverige etablerad agentur eller filial till en försäkringsgivare hemmahörande inom EES skall stå under tillsyn av både behörig myndighet i hemlandet och av Finansinspektionen. Tillsynen skall i huvudsak fördelas så att hemlandsmyndigheten kontrollerar försäkringsgivarens soliditet och Finansinspektionen kontrollerar etableringens verksamhet i övrigt.

En försäkringsgivare hemmahörande inom EES och som driver gränsöverskridande verksamhet i Sverige skall stå under tillsyn av hemlandets behöriga myndigheter såvitt avser soliditeten. Tillsyn avseende försäkringstekniska skulder och motsvarande tillgångar skall åligga behörig myndighet i det land från vilket tjänsterna tillhandahålls när tillstånd inte krävs här i landet för verksamheten. Krävs sådant tillstånd åvilar tillsynen Finansinspektionen.

Verksamhet som ett försäkringsföretag i tredje land driver i Sverige genom en generalagent skall som huvudregel stå under Finansinspektionens tillsyn. På ansökan av sådant företag får dock tillsynen över soliditeten överlåtas till behöriga myndigheter i annat EES-land där företaget etablerat agentur eller filial. Under sådana förhållanden får företaget också deponera tillgångar i det andra landet och lokalisera vissa tillgångar i något av de EES-länder där företaget bedriver verksamhet.

Vid överträdelse av regler för försäkringsgivares verksamhet här i landet skall Finansinspektionen eller regeringen i vissa fall samråda med behörig utländsk myndighet och i vissa fall underrätta sådan myndighet innan åtgärder vidtas.

Försäkringsutredningens förslag: Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag i fråga om tillsyn över verksamhet som drivs genom etablering. Försäkringsutredningen har inte lämnat något förslag beträffande gränsöverskridande verksamhet.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har i huvudsak tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. Enligt *Försäkringsförbundet* leder dock vissa av de föreslagna reglerna till att det geografiska tillämpningsområdet för försäkringsrörelselagen (FRL) blir oklart. Förbundet har ifrågasatt om alla FRL:s regler är tillämpliga på ett svenskt försäkringsbolags verksamhet i annat land. *Konsumentverket* har påpekat vikten av att det finns möjlighet att med stöd av bestämmelser i konsumentförsäkringslagen och marknadsföringslagen ingripa mot utländska försäkringsgivare som marknadsför sina produkter till svenska konsument.

EES-avtalet: Enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15 och första livförsäkringsdirektivet artikel 13 skall medlemsländerna i nära samarbete utöva tillsyn över de auktoriserade företagens finansiella ställning. Av första skadeförsäkringsdirektivet artikel 14 och första livförsäkringsdirektivet artikel 16 följer att den behöriga myndigheten i det land där företags huvudkontor finns skall kontrollera företagets *soliditet* beträffande all verksamhet och att övriga tillsynsmyndigheter skall tillhandahålla all information som behövs för att göra denna kontroll möjlig. De krav som hemlandsmyndigheten skall ställa på soliditeten har jag angett i det föregående (avsnitt 2.4).

I första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20 och första livförsäkringsdirektivet artikel 24 regleras möjligheterna att ingripa mot företag som inte följer bestämmelserna om soliditet.

Efterlevs inte bestämmelserna om solvensmarginal skall hemlandsmyndigheten begära att företaget upprättar en plan för att återställa en sund finansiell ställning. Planen skall godkännas av hemlandsmyndigheten. Om bestämmelserna om garantifond eller minsta garantifond (garantibelopp) inte följs skall företaget även åläggas att upprätta en plan för kortfristig finansiering. Även denna plan skall godkännas av hemlandsmyndigheten som får inskränka företagets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar eller helt förbjuda det att förfoga däröver. Behöriga myndigheter i andra länder där företaget driver verksamhet skall underrättas om beslut varigenom förfoganderätten inskränks. På hemlandsmyndighetens begäran skall även dessa myndigheter fatta motsvarande beslut. De får också vidta andra åtgärder för att skydda de försäkrades intressen.

Möjligheterna att ingripa mot företag som inte följer bestämmelserna om *försäkringstekniska skulder och om avsättning av tillgångar som motsvarar dessa skulder* återfinns i första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20 och första skadeförsäkringsdirektivet artikel 24. Om inte dessa bestämmelser efterlevs skall behörig myndighet i det land där verksamheten drivs (antingen genom huvudkontor eller genom agentur eller filial) förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar i landet. Innan ett sådant beslut fattas av en myndighet i något annat land skall hemlandsmyndigheten underrättas.

För att sanktionssystemet skall fungera skall, enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20.5 och första livförsäkringsdirektivet artikel 24.5, samarbete ske mellan behöriga myndigheter i alla de länder där företaget är auktoriserat.

I första skadeförsäkringsdirektivet artikel 22 och första livförsäkringsdirektivet artikel 26 anges under vilka förutsättningar en *auktorisation kan återkallas*. Huvudkontorets auktorisation kan återkallas om företaget inte längre uppfyller kraven för etablering eller inom angiven tid inte kunnat vidta de åtgärder som fastställts i den plan som skall upprättas för att återställa en sund finansiell ställning eller för kortfristig finansiering. Vidare kan huvudkontorets auktorisation återkallas om företaget allvarligt åsidosätter de skyldigheter det har enligt nationella bestämmelser. Auktorisationen för en agentur eller en filial kan återkallas om agenturen

eller filialen inte längre uppfyller kraven för etablering eller om den allvarligt åsidosätter sina skyldigheter enligt gällande bestämmelser i det land där verksamheten drivs, särskilt såvitt avser försäkringstekniska skulder.

När huvudkontorets auktorisation återkallas skall hemlandsmyndigheten underrätta behöriga myndigheter i de länder där företaget har erhållit auktorisation. Var och en av dessa myndigheter skall då återkalla den där medgivna auktorisationen. Hemlandsmyndigheten skall i samarbete med övriga tillsynsmyndigheter vidta alla åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intresse. Om företags förfoganderätt över sina tillgångar inte redan har inskränkts enligt de bestämmelser som redogjorts för ovan, skall sådan åtgärd vidtas.

Innan auktorisationen för en agentur eller filial återkallas skall behörig myndighet i det land där agenturen eller filialen finns samråda med företags hemlandsmyndighet. Om sådant samrådsförfarande inte kan avvaktas skall hemlandsmyndigheten omedelbart underrättas om återkallelsebeslutet.

För tillsyn över verksamhet som drivs genom *gränsöverskridande verksamhet* gäller, enligt andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 23 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 24, olika regler beroende på om auktorisation erfordras i det land verksamheten riktas mot (värdlandet) eller inte. Uppställs sådant krav skall storleken av de försäkringstekniska skulderna, frågan om vilka tillgångar som skall motsvara dessa skulder och tillgångarnas lokalisering och valutamatchning bestämmas av värdlandets lagar eller praxis. Tillsynen över att dessa bestämmelser följs åvilar i första hand myndigheterna i värdlandet. Om tillstånd inte krävs i värdlandet skall däremot reglerna i det land där det fasta driftställe som försäkrar riskerna är beläget gälla. Tillsynen åvilar då i första hand myndigheterna i det landet.

Om den gränsöverskridande verksamheten beträffande skadeförsäkring har en viss omfattning skall ett särskilt försäkringstekniskt resultat redovisas såvitt avser denna verksamhet. Regler om detta finns i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 22.

Möjligheterna att ingripa mot en försäkringsgivare, som i sin gränsöverskridande verksamhet inte följer de bestämmelser som gäller i värdlandet, regleras i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 19 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 20. Värdlandet skall först anmoda försäkringsgivaren att vidta rättelse. Följs inte en sådan anmodan skall underrättelse lämnas till behöriga myndigheter i det land där det fasta driftställe som driver verksamheten är beläget. Även hemlandets myndigheter kan underrättas. Det åligger därefter dessa myndigheter att vidta åtgärder för att få till stånd rättelse. Värdlandets myndigheter skall informeras om vilka åtgärder som vidtas. Om rättelse trots allt inte sker får värdlandet vidta de åtgärder som kan behövas. Bland sådana åtgärder kan ingå att förbjuda försäkringsgivaren att ingå ytterligare avtal i värdlandet. Innan värdlandet beslutar om åtgärder skall behöriga myndigheter i etableringsställets land underrättas. Beslut om olika åtgärder skall kunna överklagas till domstol.

Om behörig myndighet i ett land återkallar den auktorisation som medgetts ett driftställe skall det land mot vilket driftstället driver gränsöverskridande verksamhet hindra försäkringsgivaren att fortsätta ingå avtal.

Det system med uppdelad tillsyn som gäller för agenturer eller filialer med säte i ett EES-land kan av naturliga skäl inte tillämpas på *agenturer till försäkringsföretag hemmahörande utanför EES*. Huvudregeln för tillsyn över dessa är i stället att varje land där företaget driver verksamhet skall utöva kontroll över verksamheten i det landet. Denna regel är dock inte utan undantag. Ett försäkringsföretag som har sitt huvudkontor utanför EES men som har fått eller ansökt om auktorisation i mer än ett EES-land kan beviljas vissa förmåner. Dessa förmåner följer av första skadeförsäkringsdirektivet artikel 26 (i dess lydelse enligt artikel 12 i assistansdirektivet) och första livförsäkringsdirektivet artikel 30. Förmånerna innebär att företagets solvensmarginal skall beräknas med hänsyn tagen till all den verksamhet som företaget driver genom agentur och filial inom EES och att den deponering företaget måste göra sker endast i ett av dessa länder samt att tillgångar motsvarande garantifonden lokaliseras till ett av dessa länder. I ansökan skall företaget ange vilken myndighet som i framtiden skall övervaka dess samlade soliditet. Deponeringen skall göras i samma land.

En beviljad ansökan innebär att utvald myndighet skall, på samma sätt som gäller för hemlandsmyndighet för försäkringsgivare hemmahörande inom EES, utöva tillsyn över företagets soliditet beträffande hela dess verksamhet genom agenturer och filialer inom EES. Ansökan skall beviljas endast om den tillstyrks av samtliga myndigheter hos vilka ansökan gjorts. Förmånerna skall gälla från det att den utvalda myndigheten informerat övriga myndigheter om att den kommer att övervaka företagets samlade soliditet inom EES. För att den samlade soliditetsövervakningen skall fungera skall den utvalda myndigheten från övriga tillsynsmyndigheter inhämta all information som behövs. Om en av myndigheterna begär det skall förmånerna återkallas.

Beträffande möjligheterna att ingripa mot försäkringsföretag hemmahörande utanför EES skall, enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 27 (i dess lydelse enligt artikel 13 i assistansdirektivet) och första livförsäkringsdirektivet artikel 31.2, samma bestämmelser gälla som för försäkringsgivare inom EES. Har försäkringsföretaget beviljats sådana förmåner som angivits ovan skall den myndighet som utvalts att bevaka försäkringsföretagets samlade soliditet behandlas som försäkringsföretagets hemlandsmyndighet.

Om den myndighet som övervakar försäkringsföretagets samlade soliditet återkallar företagets auktorisation i det landet skall myndigheten, enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 28 och första livförsäkringsdirektivet artikel 31.3, underrätta behöriga myndigheter i de länder där företaget driver verksamhet. Dessa myndigheter skall därefter vidta behövliga åtgärder. Om auktorisationen återkallats för att soliditeten är otillräcklig skall behöriga myndigheter i övriga länder återkalla där beviljade auktorisationer.

Skälen för mitt förslag: Det enskilda försäkringsväsendet i Sverige står under tillsyn av Finansinspektionen. Med den öppnare marknad som nu förbereds blir tillsynen ett delat ansvar för de berörda länderna.

EES-reglerna innebär att det lagts fast hur tillsynen skall fördelas mellan de länder som berörs av en försäkringsgivares verksamhet och att berörda tillsynsmyndigheter skall ha lagliga möjligheter att göra de ingripanden som föreskrivs i direktiven.

Försäkringsförbundet har i detta sammanhang ifrågasatt om alla regler i FRL är tillämpliga på svenska försäkringsbolags agenturer och filialer i utlandet. I princip är lagen gällande för ett bolags hela verksamhet, således även den som bedrivs i andra länder. Enligt 1 kap. 10 § tredje stycket FRL får sådana avvikelser från lagen medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rättstillämpning. Det är dock en fråga som skall avgöras från fall till fall. För de bolag som etablerar sig eller driver gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land innehåller dock direktiven bestämmelser som innebär att vissa svenska regler generellt inte skall tillämpas på bolagets verksamhet i andra länder. Jag föreslår en anpassning av de svenska reglerna till dessa bestämmelser.

Bedriver ett *svenskt försäkringsbolag* verksamhet i ett annat EES-land innebär mitt förslag i huvudsak följande fördelning av tillsynen.

Finansinspektionen skall övervaka bolagets samlade *soliditet* och ingripa om soliditetskraven inte uppfylls. Detta inbegriper även den del av verksamheten som bedrivs i andra länder. Beträffande *beräkning av försäkringstekniska skulder, vilka tillgångar dessa skulder skall motsvaras av samt sådana tillgångars lokalisering och valutamatchning* skall, om bolaget *etablerat* en agentur eller filial i ett annat EES-land, lagen i det land där etableringsstället finns gälla för den del av verksamheten som drivs där. Det är också tillsynsmyndigheten där som har det primära ansvaret för att bolaget där följer gällande regler i dessa delar, med möjlighet att ingripa mot överträdelser av dessa. Om bolaget *bedriver gränsöverskridande verksamhet* i ett EES-land beror tillsynens fördelning beträffande dessa frågor på om tillståndsplikt råder i värdlandet eller inte. Uppställs krav på tillstånd skall behörig tillsynsmyndighet i värdlandet ha huvudansvaret för tillsynen över dessa frågor för den verksamhet som bedrivs där och värdlandets regler skall gälla. Finns inte sådant tillståndskrav åvilar tillsynen behörig myndighet i etableringslandet enligt där gällande regler. När verksamheten drivs från Sverige, blir det alltså i det senare fallet svensk tillsyn och svenska regler som gäller. Om ett svenskt försäkringsbolag exempelvis har en filial i Tyskland och därifrån bedriver gränsöverskridande verksamhet i England, blir det tysk tillsyn och tyska regler som gäller.

Möjligheten att ingripa mot ett svenskt bolag som bedriver gränsöverskridande verksamhet i ett EES-land, och som i värdlandet inte följer gällande bestämmelser, skall vara fördelad mellan de inblandade ländernas myndigheter. Efter underrättelse från värdlandet om överträdelser som inte rättats efter anmodan skall Finansinspektionen eller, i vissa fall, regeringen vidta åtgärder för att få till stånd rättelse. Sådan underrättelse kan tillställas inspektionen antingen i dess egenskap av

tillsynsmyndighet i etableringslandet (om den gränsöverskridande verksamheten sker från huvudkontoret i Sverige) eller i dess egenskap av tillsynsmyndighet i hemlandet (om den gränsöverskridande verksamheten sker från ett bolags agentur eller filial i ett annat EES-land). Huvudansvaret för att rättelse kommer till stånd åvilar det land från vilket den gränsöverskridande verksamheten bedrivs. Världlandet skall underrättas om vilka åtgärder som vidtas.

För agenturer och filialer till försäkringsgivare hemmahörande inom EES, som bedriver verksamhet i Sverige, skall följande gälla.

Behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland skall utöva övervakningen över *soliditeten*. Beträffande *beräkning av försäkringstekniska skulder, vilka tillgångar dessa skall motsvaras av samt sådana tillgångars lokalisering och valutamatchning* skall svenska regler gälla och Finansinspektionen skall ha tillsynsansvaret med möjlighet att ingripa vid överträdelse. Bedriver agenturen eller filialen gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land skall dock för den delen av verksamheten där gällande regler tillämpas i dessa delar och tillsynen ske av där behörig myndighet, om det i det aktuella landet uppställs krav på tillstånd för verksamheten.

Om agenturen eller filialen bedriver gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land och inte följer de regler som gäller i världlandet för sådan verksamhet skall Finansinspektionen eller, i vissa fall, regeringen ingripa för att få till stånd rättelse. Sådant ingripande skall ske efter underrättelse från världlandet om att agenturen eller filialen inte rättat sig trots anmodan därom.

Vad gäller EES-försäkringsgivares *gränsöverskridande verksamhet* i Sverige innebär mitt förslag att tillsynen oftast åvilar myndigheterna i det land från vilket verksamheten bedrivs. Finansinspektionen skall dock ha viss möjlighet att ingripa mot överträdelse av svenska regler. Det ligger i sakens natur att gränsöverskridande verksamhet i allt väsentligt faller under de lagar som gäller i det land från vilket verksamheten bedrivs. Den utländska försäkringsgivarens aktivitet i Sverige manifesterar sig främst genom marknadsföringsåtgärder. I den mån en försäkringsgivare erbjuder sina tjänster i Sverige genom t.ex. ovederhäftig reklam måste dock Finansinspektionen kunna ingripa mot verksamheten. Det måste också, som *Konsumentverket* anför, vara möjligt för Konsumentombudsmannen att hos Marknadsdomstolen ansöka om förbudsföreläggande enligt marknadsföringslagen (1975:1418). I de fall tillståndsplikt gäller för gränsöverskridande verksamhet här i landet åvilar tillsynen i viss omfattning Finansinspektionen.

Såvitt avser *agenturer till försäkringsföretag hemmahörande utanför EES* finns i de flesta fall inte förutsättningar för någon form av delad tillsyn. Finansinspektionen skall därför även fortsättningsvis utöva tillsynen över dessa agenturer. Ett avsteg från denna princip bör dock göras om företaget driver verksamhet genom agentur eller filial i mer än ett land inom EES. För dessa fall finns genom EES-reglerna praktiska förutsättningar för en samlad *soliditetstillsyn* av den verksamhet som

drivs inom EES. En sådan lösning bör dock vara frivillig för försäkringsgivarna i enlighet med bestämmelserna i direktiven.

En skyldighet för Finansinspektionen eller regeringen att *samråda med eller underrätta behöriga utländska myndigheter* om åtgärder som kan beröra dessa myndigheter måste införas. Om åtgärder skall vidtas mot t.ex. en i Sverige etablerad agentur eller filial till en försäkringsgivare hemmahörande inom EES på grund av att soliditeten inte är tillräcklig och de åtgärder som vidtagits i försäkringsgivarens hemland inte leder till rättelse, skall samråd ske med hemlandets behöriga myndigheter. Dylikt samråd skall ske även med behörig myndighet som övervakar den samlade soliditeten för en agentur till en försäkringsgivare hemmahörande utanför EES. Finansinspektionen bör även i övrigt ha ett nära samarbete med utländska tillsynsmyndigheter i andra länder.

2.15 Rätt till domstolsprövning av vissa förvaltningsbeslut

Mitt förslag: Om ett beslut om koncession inte har fattats inom sex månader, har sökanden rätt att begära förklaring hos kammarrätt att ärendet onödigt uppehålls. Har beslut inte meddelats inom sex månader efter en sådan förklaring, skall ansökningen anses ha avslagits.

Vissa beslut av Finansinspektionen skall kunna överklagas till kammarrätt.

Huvudpromemorians förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Svea hovrätt* har ifrågasatt om Regeringsrättens rättsprövning är tillräckligt omfattande för att uppfylla EES-reglernas krav på domstolsprövning av vissa beslut. Hovrätten har anfört att en överprövningsordning inom ramen för försäkringslagstiftningen vore att föredra. Vidare har hovrätten anfört att en ordning bör övervägas där Finansinspektionen som huvudregel anförtros prövningen av frågor om auktorisation, med kammarrätt som överprövande domstol. *Kammarrätten i Jönköping* har förordat att vissa beslut i princip bör vara överklagbara till domstol i den ordning som stadgas i förvaltningsprocesslagen. *Konkurrensverket* har anfört att överklagandereglererna bör anpassas till vad som gäller inom EG.

EES-avtalet: Enligt artikel 12 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet skall beslut om avslag på en ansökan om auktorisation kunna göras till föremål för prövning av domstol. Detsamma skall gälla även i de fall där behöriga myndigheter inte behandlat en ansökan om auktorisation sex månader från den dag ansökan mottogs.

Enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 22 och första livförsäkringsdirektivet artikel 26 skall också ett beslut att återkalla en auktorisation eller att avbryta en verksamhet kunna göras till föremål för

prövning av domstol. Bestämmelser om rätt till domstolsprövning finns även i andra skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 16 och 19 samt i andra livförsäkringsdirektivet artiklarna 14 och 20 beträffande beslut om att avslå en ansökan om intyg och beslut om begränsningar i rätten att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Skälen för mitt förslag: Sådana beslut som avses i de nu nämnda direktivreglerna meddelas i Sverige av regeringen och av Finansinspektionen. Finansinspektionens beslut på försäkringsområdet överklagas enligt gällande rätt hos regeringen. Regeringens beslut kan i vissa fall bli föremål för rättsprövning av Regeringsrätten.

EES-reglerna innehåller bestämmelser om domstolsprövning av vissa beslut även på andra områden än försäkringsområdet. Jag har i min anmälan till proposition 1992/93:89 om ändrad lagstiftning för banker och andra kreditinstitut med anledning av EES-avtalet, m.m. (s. 136 ff) behandlat frågan om Regeringsrättens prövning av regeringsbeslut på bankområdet uppfyller EES-reglernas krav på domstolsprövning av vissa beslut. Jag fann därvid att Regeringsrättens rättsprövning uppfyller direktivens krav. Jag gör nu samma bedömning beträffande försäkringsområdet.

Lagen om rättsprövning är tidsbegränsad och gäller, i avvaktan på en slutlig utvärdering, för beslut som meddelas under tiden från lagens ikraftträdande till utgången av år 1994 (SFS 1991:1825). I lagens förarbeten (se prop. 1987/88:69) uttalades också att det bör vara en riktlinje för utvecklingen på längre sikt att man områdesvis överväger i vilken mån det är ändamålsenligt att ersätta den överprövning som i dag sker i administrativ ordning med domstolsprövning.

Den utveckling som förutskickades vid rättsprövningslagens tillkomst har kommit ett stycke på väg inom området för finansiell lagstiftning. Vissa beslut av Finansinspektionen skall numera överklagas direkt till förvaltningsdomstol. Enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet gäller som huvudregel att Finansinspektionens beslut skall överklagas hos kammarrätten.

Mot denna bakgrund kan det diskuteras om inte tiden är mogen för en motsvarande reform i försäkringslagstiftningen. Utrymmet för näringspolitiska överväganden i samband med auktorisation av försäkringsgivare har i stort sett försvunnit i och med att möjligheten till behovsprövning tagits bort. Det kan därför väl tänkas att koncessionsgivningen, som *Svea hovrätt* förordat (se avsnitt 2.2), anförtros Finansinspektionen, med rätt till överklagande hos kammarrätt. En sådan ändring kan dock inte göras utan att samtidigt motsvarande ändring övervägs för samtliga förekommande försäkringsärenden som prövas av regeringen. Vissa mera begränsade ändringar av reglerna om överklagande bör dock ske nu. Det gäller sådana beslut av Finansinspektionen som enligt direktivbestämmelserna skall kunna överklagas hos domstol. En möjlighet att överklaga dessa beslut till kammarrätt måste införas.

Den i direktiven föreskrivna ordningen att ett uteblivet beslut i vissa fall skulle kunna föranleda domstolsprövning infördes nyligen genom

ändringar i bankrörelselagen (1987:617), och i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, SFS 1992:1613 resp. 1320. Lagstiftningen kommer att träda i kraft i anslutning till EES-avtalets ikraftträdande. Syftet med lagändringarna är att tillskapa en procedur som tvingar tillståndsmyndigheten att avgöra det aktuella ärendet. Förslagen innebär att sökanden får rätt att begära domstols förklaring att ärendet onödigt uppehålls. De skäl jag har redovisat i förarbetena till de nämnda lagändringarna (prop. 1992/93:89 s. 139 f. och prop. 1992/93:90 s. 42 ff.) är giltiga även på försäkringsområdet. Jag föreslår därför att det i försäkringsrörelselagstiftningen skall införas en möjlighet att hos domstol begära förklaring att ett koncessionärende onödigt uppehålls.

Domstolen skall i första hand endast pröva om samtliga handlingar och uppgifter som behövs som underlag för beslutet har lämnats till myndigheten och om ärendet är färdigt för avgörande. Mitt förslag om införlivande av direktivreglerna innebär att sökanden får en ovillkorlig rätt att vända sig till domstol när den föreskrivna tiden om sex månader har gått från det att ansökningen först gavs in. Finner domstolen att ärendet inte är färdigt för avgörande och att detta förhållande inte kan lastas myndigheten, kan sökanden när som helst begära en ny förklaring om onödigt uppehållande. När domstolen väl har kommit fram till att ärendet är moget för avgörande börjar en ny period om sex månader att löpa. Föreligger det vid utgången av denna frist fortfarande inget beslut, får det anses som att ett avslagsbeslut meddelats samma dag. I denna situation tillämpas de generella reglerna om överklagande. Sannolikt kommer denna utväg aldrig att behöva tillgripas.

Frågor om onödigt uppehållande bör prövas av kammarrätten. Det bör påpekas att instansordningen kan komma att ändras bl.a. på grundval av Domstolsutredningens förslag på sådant sätt att länsrätten blir första instans (se prop. 1992/93:100 Bilaga 3 s. 25).

2.16 Övriga EES-regler på försäkringsområdet

Min bedömning: Någon lagändring är inte nödvändig med anledning av EG:s regler om återförsäkring, vandelsintyg vid etablering, m.m.

1. Återförsäkringsdirektivet 64/225/EEG

Tilläggspromemoriens bedömning: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot promemoriens bedömning.

EES-avtalet: Direktivet avser verksamhet med återförsäkring och retrocession. Enligt annex IX punkt I.i.1 till EES-avtalet gäller artikel 3 i direktivet inte inom EES.

Artikel 1 föreskriver att sådana inskränkningar som påverkar rätten att starta och driva verksamhet med återförsäkring och retrocession och som

anges i avdelning III i de allmänna handlingsprogrammen för avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster skall avskaffas till förmån för de fysiska personer, bolag och andra företag som anges i avdelning I i dessa program. Om verksamheten med återförsäkring och retrocession drivs tillsammans med direkt försäkringsverksamhet skall direktivet gälla den del av verksamheten som avser återförsäkring och retrocession.

Skälen för min bedömning: LUF och den föreslagna lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller endast för direkt försäkringsrörelse. FRL däremot gäller för såväl direkt som indirekt försäkringsrörelse.

Vissa medborgarskapskrav har redan, från och med den 1 januari 1991, upphävts i FRL. Därtill kommer att krav på bosättning i Sverige genom nyligen beslutade lagändringar ersätts med ett krav på bosättning inom EES (SFS 1992:1241). Ändringarna i denna del avses träda i kraft i anslutning till EES-avtalets ikraftträdande.

Beträffande lagen (1992:160) om utländska filialer har motsvarande ändringar beslutats varför det numera endast uppställs krav på bosättning inom EES.

Mot denna bakgrund anser jag att det i den svenska försäkringsrörelselagstiftningen inte längre finns sådana inskränkningar i rätten att starta och driva verksamhet med återförsäkring och retrocession som direktivet avser. Någon lagändring behövs därför inte.

2. Direktivet 73/240/EEG om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten för skadeförsäkringsverksamhet

Tilläggspromemorians bedömning: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot promemorians bedömning.

EES-avtalet: Enligt annex IX punkt I.1.3 till EES-avtalet gäller artiklarna 1, 2 och 5 i direktivet inte inom EES. De återstående artiklarna 3 och 4 innehåller bestämmelser om ömsesidigt erkännande av bevis om vandel eller konkursfrihet och om rätten att ansluta sig till yrkes- eller näringsorganisationer på samma villkor som för medborgare i det egna landet.

Skälen för min bedömning: Vad först gäller bevis om vandel eller konkursfrihet anges i 2 kap. 1 § andra stycket samt 8 kap. 1 § sjätte stycket och 4 § FRL att stiftare, verkställande direktören och styrelseledamöter inte får vara försatta i konkurs. En generalagent för ett utländskt försäkringsföretag får enligt 4 § första stycket LUF inte vara försatt i konkurs. Det anges inte i lagtexten hur detta skall visas. Det finns inte någon bestämmelse om vandelsintyg. Någon lagändring med anledning av artikel 3 i direktivet behövs därför inte. Däremot innehåller försäkringsrörelseförordningen en bestämmelse om att konkursfrihetsbevis skall inges när ett bolag registreras. Denna bestämmelse torde behöva ändras så att även andra sätt att intyga konkursfrihet godtas.

Vad sedan gäller i artikel 4 angiven rätt att ansluta sig till yrkes- eller näringsorganisationer torde några inskränkningar inte finnas.

Prop. 1992/93:257

3. Direktiv 76/580/EEG om ändring av första skadeförsäkringsdirektivet

Tilläggspromemorians bedömning: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot promemorians bedömning.

EES-avtalet: Syftet med direktivet är att ändra första skadeförsäkringsdirektivets definition av beräkningsenhet utan att detta minskar de finansiella krav som direktivet uppställer. I första skadeförsäkringsdirektivet angavs alla värden i beräkningsenheter. Med beräkningsenheter avsågs den enhet som definierats i Europeiska Investeringsbankens stadgar. I ett beslut 1975 definierade EG-rådet en europeisk beräkningsenhet som ett genomsnitt av alla värdeförändringar i EG-ländernas valutor. Även den Europeiska Investeringsbanken använder därefter den beräkningsenhet som definierats 1975.

Direktivet är till största delen överspelat genom ett beslut av EG-rådet 1980 om att beräkningsenheten i alla rättsakter skall ersättas med ecu.

Enligt protokoll 39 till EES-avtalet skall beräkningsenheten ersättas med ecu.

Skälen för min bedömning: Vid behandlingen av försäkringsdirektiven har hänsyn tagits till den ändrade betydelsen av begreppet beräkningsenheter. Några särskilda lagstiftningsåtgärder med anledning av direktiv 76/580 behövs inte.

3 Övriga frågor

Vid remissbehandlingen av huvudpromemorian har av *Försäkringsförbundet* och *Finansinspektionen* begärts lagändringar i frågor som inte behandlats i promemorian.

Försäkringstagarrepresentanter i försäkringsaktiebolags styrelse

Enligt 8 kap. 1 § FRL skall minst en av styrelseledamöterna i ett försäkringsaktiebolag som inte uteslutande driver återförsäkring utses med uppgift att särskilt vaka över att försäkringstagarnas intresse beaktas.

Försäkringsförbundet anser att denna bestämmelse skall upphävas. Förbundet har därvid hänvisat till att det i en promemoria från våren 1992 med utkast till lagrådsremiss om EES-anpassad lagstiftning om banker och kreditmarknadsbolag, m.m. föreslogs att systemet med offentliga styrelseledamöter i bankaktiebolag skulle avskaffas. Detta förslag har nu genomförts genom ändringar i bankaktiebolagslagen (1987:618), SFS 1992:1611. Enligt förbundet föreligger liknande skäl för avskaffande av systemet med försäkringstagarrepresentanter i försäkrings-

aktiebolag som för slopandet av systemet med offentliga styrelseledamöter i bankaktiebolag (se prop. 1992/93:89 s. 168-170).

Genom ändringar i lagen (1983:890) om allemanssparande har systemet med offentliga styrelseledamöter tagits bort även beträffande fondbolag som förvaltar en allemansfond, SFS 1992:1319 (se prop. 1992/93:90 s. 63).

Enligt min mening sammanfaller principfrågan om offentliga styrelseledamöter i bankaktiebolag och i fondbolag som förvaltar en allemansfond inte helt med frågan om försäkringstagarrepresentant i försäkringsaktiebolag. Jag är därför inte beredd att utan föregående remissbehandling föreslå att bestämmelsen om försäkringstagarrepresentant skall avskaffas. Jag har dock för avsikt att senare återkomma till frågan.

Möjlighet att omhänderta handlingar

Finansinspektionen anser att det bör öppnas en möjlighet för inspektionen att omhänderta handlingar för granskning, om särskilda skäl föreligger. Inspektionen har härvid anført att, enligt gällande lagstiftning och även enligt promemorians förslag, har företrädare för inspektionen rätt att när som helst verkställa inventering hos ett försäkringsbolag. Det har dock enligt inspektionen visat sig att det i bland uppstått behov av att inte bara granska ett försäkringsbolags handlingar vid ett platsbesök utan även av att kunna omhänderta handlingar för granskning.

Inte heller i denna fråga är jag beredd att lägga fram något lagförslag utan föregående remissbehandling. Det kan dock finnas anledning att återkomma i frågan i samband med en mer övergripande översyn av tillsynssystemet.

4 Ekonomiska effekter av mitt förslag

Finansinspektionens beslut föreslås i vissa fall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol i stället för, som hittills, hos regeringen. Det föreslås också att sökanden i ett koncessionsärende hos kammarrätten skall kunna begära förklaring att ärendet onödigt uppehålls. Enligt min mening kan dessa ändringar endast medföra en ringa ökning i förvaltningsdomstolarnas arbetsbelastning. Dessutom föreslås vissa vites- och straffbestämmelser för utländska försäkringsgivare inom EES som bedriver verksamhet i Sverige. Sådana bestämmelser gäller redan i dag enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, för alla utländska försäkringsföretag som är verksamma här. Det förslaget medför alltså inte några nya uppgifter.

Finansinspektionen ålägs enligt förslaget nya uppgifter. I budgetpropositionen 1993 föreslog jag att Finansinspektionen skulle tilldelas ökade resurser med anledning av att nya och ändrade krav ställs på verksamheten. Därvid beaktades den pågående internationaliseringen och närmandet till EG (prop. 1992/93:100, bilaga 8, s. 66-72). De nya

5 Ikraftträdande

Förslagen är föranledda av EES-avtalet. De föreslagna bestämmelserna är direkt beroende av att avtalet blir gällande. Eftersom det fortfarande råder osäkerhet om när EES-avtalet kan träda i kraft, föreslår jag att lagförslagen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Behovet av övergångsbestämmelser i vissa fall återkommer jag till i specialmotiveringen i den mån det inte redan har behandlats i den allmänna motiveringen.

6 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom Finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring,
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
5. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
6. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
7. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
8. lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
10. lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).

Samråd har skett med statsrådet Laurén beträffande lagförslagen 2, 6, 9 och 11 och med chefen för Näringsdepartementet beträffande lagförslag 10.

Lagrådet har granskat lagförslagen 1-10.

Lagförslag 11 är av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

7.1 Förslaget till lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

1 kap. 1 §

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde och ger en definition av vad som avses med försäkringssammanslutning.

Av *första stycket* framgår att lagen endast skall tillämpas på försäkringsgivare som har sitt säte i ett EES-land, dvs. i ett land som omfattas av EES-avtalet. Med uttrycket försäkringsgivare avses inte endast försäkringsbolag utan även försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning och andra institut som bedriver försäkringsverksamhet och som har sådan associationsform i sitt hemland som anges i artikel 8.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Däremot avses inte andra organisationer vars verksamhet har till syfte att tillhandahålla förmåner i händelse av dödsfall eller överlevnad eller vid nedläggning eller inskränkning av verksamhetskälla för anställda eller självständiga näringsidkare, som är knutna till ett företag eller en grupp av företag eller till en bransch eller en grupp av branscher, oavsett om de åtaganden som verksamheten omfattar vid varje tillfälle helt motsvaras av premiereserven. Denna verksamhet är undantagen från första livförsäkringsdirektivets tillämpning (artikel 2.3).

Från lagens tillämpningsområde undantas i *andra stycket* under punkterna 1-5 sådana försäkringsgivare som endast har en viss begränsad verksamhet och som svarar mot vissa andra närmare fastställda kriterier. Undantagen motsvarar i huvudsak de undantag som gjorts från tillämpningsområdet för assistansdirektivet, första skade- och livförsäkringsdirektiven samt andra skade- och livförsäkringsdirektiven och som även återfinns i 1 kap. 10 § fjärde stycket FRL. Följden av att de uppräknade försäkringsgivarna undantas från denna lags tillämpningsområde är att deras verksamhet i Sverige regleras av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF), se 1 § första stycket i förslaget till lag om ändring i LUF. Detta gäller dock inte den verksamhet som avses under punkten 5. Innebörden av enheten ecu har behandlats i protokoll 39 till EES-avtalet.

Enligt *tredje stycket* gäller lagen, i likhet med LUF, inte återförsäkring (se 38 § LUF). En utländsk försäkringsgivare kan alltså fritt bedriva återförsäkringsrörelse utan att behöva följa denna lags bestämmelser.

I *sista stycket* ges en definition av försäkringssammanslutning. I den allmänna motiveringen (avsnitt 2.8) har det redogjorts närmare för denna form av samverkan mellan försäkringsgivare. Den enda försäkringssammanslutning som för närvarande finns i EES är Lloyd's. Av bestämmelsen framgår även att det med försäkringsgivare avses inte själva försäkringssammanslutningen, utan medlemmarna i sammanslutningen.

Paragrafen innehåller i *första och andra styckena* en definition av vad som i lagen avses med skade- respektive livförsäkring. Avsikten är att begreppsbestämningen skall vara överensstämmande i LUF och i denna lag. Motsvarande definition föreslås i 2 § LUF och behandlas närmare i specialmotiveringen till den bestämmelsen.

Tredje stycket motsvarar i huvudsak 1 kap. 5 § FRL.

Fjärde och femte styckena motsvarar 2 § femte och sjätte styckena LUF efter de redaktionella ändringar som föreslagits i den paragrafen.

1 kap. 3 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om var en risk skall anses belägen. Bestämmelsen motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 2 d och andra livförsäkringsdirektivet artikel 2 e. Huvudregeln, som tagits in i *första stycket 4*, är att en risk anses belägen i det land där försäkringsstagaren, om han är en fysisk person, har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, i det land där försäkringstagaren har det driftställe som försäkringen gäller för. Begreppet "vanliga vistelseort" avviker från den svenska översättningen av direktiven, som använder uttrycket "stadigvarande bosatt". Valet av terminologi bygger på de överväganden som gjorts i proposition 1992/93:222 om ändringar i svensk försäkringsavtalsrätt med anledning av EES-avtalet (s. 9, 10, 35, 36, 40, 41 och 87). Begreppet driftställe behandlas i samma proposition på s. 41 och berörs också i specialmotiveringen till 2 kap. 2 §.

Från huvudregeln finns tre undantag, som tagits in i *första stycket 1-3*. När försäkringen avser en byggnad eller en byggnad och dess innehåll anses risken belägen i det land där egendomen finns. Avser försäkringen fordon som skall registreras anses risken belägen i det land där registrering skall ske. Det sista undantaget gäller försäkringar som täcker rese- eller semesterrisker och som har en giltighetstid av fyra månader eller mindre. I sådant fall anses risken belägen i det land där försäkringstagaren tecknat försäkringen.

I förtydligande syfte har i *andra stycket* angetts att som hemland anses det land där försäkringsgivaren har sitt säte. Eftersom försäkringsgivare i sammanslutningar kan vara fysiska personer och de personer som deltar i sammanslutningen kan ha hemvist i olika länder skall hemlandet för dessa försäkringsgivare anses vara det land där sammanslutningens verkliga ledning finns. För Lloyd's innebär det att Storbritannien anses som dess hemland.

1 kap. 4 §

Paragrafen anger vad som avses med stora risker. Definitionen överensstämmer med bestämmelsen i första skadeförsäkringsdirektivet artikel 5 d (införd genom andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 5 och ändrad genom direktivet om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring artikel 2). Stora risker definieras i vissa fall med hänsyn till

riskens art och i vissa fall med hänsyn till försäkringstagarens ställning eller omfattningen på dennes verksamhet. Gemensamt är dock att det skall vara sådana fall där försäkringstagaren, åtminstone typiskt sett, själv kan tillvarata sina intressen gentemot en försäkringsgivare. Punkten 1 omfattar försäkringsklasserna spårbundna fordon, luftfartyg, fartyg, godstransport, luftfartygsansvar och fartygsansvar. Punkten 2 omfattar kredit- och borgensförsäkring om den försäkrade risken avser försäkringstagarens näringsverksamhet. I punkten 3 ingår slutligen de fall där försäkringstagarens verksamhet har en sådan omfattning att den skall hänföras till stor risk. Riskerna skall i detta fall ingå i försäkringsklasserna landfordon, brand och naturkrafter, annan skada på egendom, motorfordonsansvar, allmän ansvarighet och ekonomiska förluster av olika slag. Försäkringstagaren skall uppfylla minst två av de villkor som anges under punkterna a-c.

Ett av villkoren hänför sig enligt lagtexten till försäkringstagarens *bruttoomsättning*. Direktivet anger i stället värdet av *nettoomsättningen*. I rådets fjärde direktiv av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag, 78/660/EEG, finns begreppet nettoomsättning definierat i artikel 28. Med nettoomsättning avses intäkter från försäljning av produkter och utförda tjänster som avser bolagets normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, mervärdeskatt och annan skatt som är direkt anknuten till omsättningen. Den definitionen stämmer överens med innebörden av det svenska begreppet bruttoomsättning (jfr SOU 1973:57 Förslag till bokföringslag s. 158 f., Kedner, G och Roos, C M, Aktiebolagslagen del II, 3 uppl., Stockholm, s. 87 f. samt Böckmark, J, och Svensson, B, Bokföringslagen, 5 uppl., Stockholm, s. 111). I lagtexten används därför, till skillnad från direktivets text, beteckningen bruttoomsättning.

Ingår försäkringstagaren i en koncern skall hela koncernens balansomslutning, omsättning och antal anställda beaktas när man avgör om försäkringstagarens verksamhet har en sådan omfattning att det enligt första stycket punkten 3 skall anses föreligga en stor risk. Direktivet hänvisar här till de företagsgrupper för vilka upprättas en sammanställd redovisning enligt direktiv 83/349/EEG. I avvaktan på att detta direktiv införlivas i svensk lagstiftning får med koncern förstås sådana företagsgrupper för vilka det enligt gällande rätt skall upprättas koncernredovisning.

1 kap. 5 §

Första stycket innehåller en hänvisning till trafikskadelagen, där det finns vissa bestämmelser om trafikförsäkring som avviker från bestämmelserna i förevarande lag.

Paragrafens *andra stycke* överensstämmer med 38 § tredje stycket LUF.

Enligt *tredje stycket* får för s.k. unit linked-försäkring undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Sådant undantag får medges av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen. Ett

undantag måste alltid vara förenligt med EES-reglerna om försäkring. Det är vanligt i utlandet att det vid unit linked-försäkringar är försäkringstagaren och inte försäkringsbolaget som på grund av avtalets utformning står den finansiella risken. Undantag får därför medges från placeringsreglerna i 5 kap. 5 §. På grund av unit linked-försäkringens särskilda karaktär kan det även finnas skäl att medge undantag från andra bestämmelser om livförsäkring bl.a. från bestämmelserna om grunder. För sådant undantag krävs dock särskilda skäl. Bestämmelsen motsvarar i denna del 7 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

2 kap. 1 §

Paragrafen reglerar en utländsk försäkringsgivares rätt att etablera sig i Sverige och möjligheten att få ett förhandsbesked om huruvida koncession krävs för en viss verksamhet eller inte.

Av *första stycket* framgår att det krävs regeringens tillstånd för att genom etablering få driva försäkringsrörelse i Sverige. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen 1 § LUF. En försäkringsgivare från EES har dock möjlighet att driva rörelse både genom en generalagent och genom en filial. Med en filial i denna lag avses även ett företags ständiga närvaro på annat sätt genom ett kontor (jämför artikel 3 i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet). Kontoret skall i sådant fall förestås av företagets egen personal eller av någon som är fristående från företaget men med en stående fullmakt att företräda detta på samma sätt som en agentur. Stycket innehåller även en särreglering för försäkringssammanslutningar. En sådan kan etablera sig genom en generalrepresentation. Av skäl som angetts i den allmänna motivering-
en (avsnitt 2.8) kan en sammanslutning inte i ett värdland etablera en agentur eller filial.

Bestämmelserna i *andra-femte* styckena överensstämmer med behörighetskraven i artikel 10 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet.

Andra stycket anger de krav som skall ställas på en generalagent. Han skall vara bosatt här i Sverige och får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt föräldrabalken. Försäkringsgivaren kan som generalagent även anlita en svensk juridisk person. Det krävs dock att generalagenten i sådant fall i sin tur utser ett ombud som skall uppfylla kraven för en generalagent. Den behörighet generalagenten skall ha framgår av *tredje stycket*.

Om verksamheten drivs genom en filial gäller enligt *fyfjärde stycket*, förutom bestämmelserna i denna lag, även lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om att filialen skall stå under ledning av en verkställande direktör. För verkställande direktören finns behörighetskrav som motsvarar kraven för en generalagent. Genom en ändring i 9 § lagen om utländska filialer (SFS 1992:1243) har behörighetsvillkoren för verkställande direktör ändrats på så sätt att han skall vara bosatt i ett EES-land. Lagändringen skall träda i kraft i

anslutning till EES-avtalet. För utländska försäkringsgivare innebär dock EES-reglerna att den som har fullmakt att företräda försäkringsgivaren alltid skall vara bosatt i det land där verksamheten bedrivs. Fjärde stycket innehåller därför en regel av detta innehåll.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall företrädas av ett ombud. Ombudet skall uppfylla de krav som gäller för en generalagent. Ombudets behörighet får vara mer begränsad än en generalagents. Vid en tvist angående redan *tecknade försäkringar* måste dock ombudet kunna ingå bindande rättshandlingar och företräda försäkringsgivarna inför domstolar och andra myndigheter.

Enligt *sjätte stycket* skall i förevarande lag *företrädare* användas som en gemensam beteckning för generalagent, verkställande direktör för filial och ombud för försäkringsgivare i försäkringssammanslutning. Efter lagrådsgranskningen har - i förtydligande syfte - ett tillägg gjorts som innebär att beteckningen skall avse även ombud för en generalagent.

Sjunde och åttonde styckena motsvarar bestämmelserna i 1 kap. 1 § FRL och 1 § LUF.

2 kap. 2 §

I paragrafen regleras förutsättningarna för en försäkringsgivare att här i landet få marknadsföra försäkringar utan att vara etablerad här (gränsöverskridande verksamhet). Bestämmelsen gäller både när riskerna är belägna här i landet och när riskerna är belägna i ett annat land. Det senare fallet är inte reglerat i EES-avtalet.

För sådan verksamhet som avses i *första stycket* erfordras endast en anmälan till Finansinspektionen, som inte skall göra någon tillståndsprövning. Bestämmelsen har 1 a § LUF som förebild.

Om den utländska försäkringsgivaren självständigt, utan förmedling av ett i Sverige etablerat och koncessionerat försäkringsföretag, avser att marknadsföra livförsäkringar genom åtgärder som riktas till enskilda personligen krävs enligt *andra stycket* koncession som medges av Finansinspektionen. Marknadsföringsåtgärder anses riktade till enskilda personligen när de sker t.ex. genom direktadresserad post eller telefonförsäljning och det alltså inte är sådana situationer som avses i andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.

Begreppet "marknadsföra försäkringar" har valts för att beteckna den gränsöverskridande verksamheten. Därmed markeras att det skall vara fråga om ett aktivt handlande från bolagets sida. Ett passivt mottagande av order från en kund omfattas därför inte av bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet. Begreppet marknadsföra försäkringar förekommer redan i 1 a § LUF.

Uttrycket fast driftställe, "establishment", finns definierat i art 2 c i andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Härmed avses ett huvudkontor, en agentur, en filial eller en sådan annan representation som följer av artikel 3 i de båda direktiven. Uttrycket har samma betydelse här.

Paragrafen innehåller i *första stycket* undantag från möjligheten att driva gränsöverskridande verksamhet med skadeförsäkring. Undantagen för-
anleds av andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12.2 (i dess lydelse
enligt artikel 5 i direktivet om gränsöverskridande verksamhet för
motorfordonsförsäkring).

Andra stycket innebär att den som på annat sätt än som ledande försäk-
ringsgivare avser att delta i koassurans avseende stora risker belägna i
Sverige, inte behöver iaktta det anmälningförfarande som regleras i 2 §.
För den ledande försäkringsgivaren gäller däremot anmälningsskyldig-
heten. Bestämmelsen avser att införliva andra skadeförsäkringsdirektivet
artikel 26.2.

Enligt andra livförsäkringsdirektivet artikel 10 gäller direktiv-
bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet, förutom de former
av livförsäkring som finns uppräknade i 2 kap. 3 b § FRL, även de
verksamhetsformer som benämns tontinverksamhet och kapitaliserings-
verksamhet. Avsikten med *tredje stycket* är att möjliggöra för försäk-
ringsgivarna att marknadsföra dessa verksamhetsformer i Sverige. Med
tontinverksamhet avses en verksamhet där medlemssammanslutningar
bildas för att gemensamt kapitalisera medlemmarnas bidrag och för att
fördela de uppbyggda medlen mellan dem av medlemmarna, eller
förmånstagare till avlidna medlemmar, som överlever de andra. Med
kapitaliseringsverksamhet, "capital redemption operations", avses en
verksamhet som omfattar förpliktelser med fastställd varaktighet och
storlek mot betalning av ett engångsbelopp eller fastställda periodiska
inbetalningar och som grundas på försäkringstekniska beräkningar (se den
allmänna motiveringen avsnitt 2.2).

2 kap. 4 §

I paragrafen anges möjligheten för en försäkringsgivare att driva annan
rörelse än försäkringsrörelse här i landet. Bestämmelsen motsvarar 1 §
femte och sjätte styckena LUF i dess nu föreslagna utformning. Hänvis-
ningen till 1 § innebär att det endast är de försäkringsgivare som driver
verksamhet genom etablering som kan få tillstånd att driva annan rörelse
än försäkringsrörelse.

2 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser dels om ytterligare förutsättningar för
att i Sverige få driva försäkringsrörelse, dels om det krav på separation
av skade- och livförsäkringsrörelse som skall gälla för verksamheten här
i landet.

Första stycket motsvarar 2 § första stycket LUF i dess nu föreslagna
utformning.

Andra stycket motsvarar 1 kap. 3 § andra stycket FRL. Den närmare
innehörden av bestämmelsen framgår av specialmotiveringen till den
paragrafen.

Bestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 13.4. Den innebär att en försäkringsgivare, som i sitt hemland driver både livförsäkringsrörelse och annan skadeförsäkringsrörelse än som avser sjuk- och olycksfallsförsäkring, inte har möjlighet att här i landet etablera en agentur eller filial för annat än skadeförsäkringsrörelse.

Fjärde stycket innebär en möjlighet för försäkringsgivare som den 2 maj 1992 förenar liv- och skadeförsäkringsrörelse i en agentur att fortsätta med det, trots vad som stadgas i andra och tredje styckena. Bestämmelsen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 13.3 och bilaga IX till EES-avtalet, avsnitt I.11.f.

Femte stycket motsvarar 1 kap. 3 § fjärde stycket FRL.

3 kap. 1 §

Paragrafen reglerar förfarandet vid ansökan om koncession.

Bestämmelsen motsvarar 6 § LUF. Vissa skillnader föreligger dock. Enligt artikel 6 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet får det inte föreskrivas krav på deposition eller ställande av säkerhet som villkor för auktorisation. Det är därför inte i överensstämmelse med EES-reglerna att i denna lag uppställa sådant krav på deposition som finns i 6 § LUF. Detaljerade bestämmelser om vilka handlingar och uppgifter verksamhetsplanen skall innehålla finns i artiklarna 10 och 11 i första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i föreskrifter närmare ange vilka uppgifter som skall finnas i en verksamhetsplan och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Tredje stycket föreskriver skyldighet för Finansinspektionen att överlämna verksamhetsplanen till behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland för yttrande inom tre månader. Om något yttrande inte ges inom denna tid skall det anses som om yttrande avgetts till sökandens förmån. Bestämmelserna överensstämmer med artikel 11 i första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Finansinspektionen skall därefter enligt *fjärde stycket* överlämna ansökan till regeringen tillsammans med ett eget yttrande.

3 kap. 2 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 7 § LUF i dess nu föreslagna lydelse.

Utformningen av sundhetskravet och det uttryckliga förbudet mot behovsprövning i *första stycket* grundas på artikel 10.4 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Beträffande den närmare bakgrunden till förslaget hänvisas till den allmänna motiveringen avsnitt 2.2 och specialmotiveringen till 2 kap 3 § tredje stycket FRL.

Paragrafen motsvarar 9 § LUF och reglerar förfarandet vid ändringar av grunder eller verksamhet.

3 kap. 4 §

I paragrafen regleras förfarandet då en försäkringsgivare avser att inleda gränsöverskridande verksamhet i Sverige från ett fast driftställe i ett annat land inom EES och det krävs koncession för verksamheten.

Av *första stycket* framgår att en verksamhetsplan och vissa grundläggande bestämmelser som försäkringsgivaren avser att tillämpa skall fogas till ansökan om koncession. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får enligt *andra stycket* utfärda föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan. Bestämmelsen motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12, 17.1 och 2, 19.1 och 24.1.

Enligt *tredje stycket* skall beslut meddelas inom sex månader. Meddelas inte något beslut inom denna tid skall ansökan anses avslagen (andra livförsäkringsdirektivet artikel 12.3 och 4).

Om försäkringsgivaren avser att ändra uppgifterna i verksamhetsplanen eller de bestämmelser som anges i första stycket skall, enligt *fjärde stycket*, samma förfarande gälla som när ansökan ursprungligen gjordes. Se andra livförsäkringsdirektivet artikel 17.1.

Koncession krävs naturligtvis om en försäkringsgivare avser att utvidga sin verksamhet till koncessionspliktig sådan (andra livförsäkringsdirektivet artikel 17.2).

3 kap. 5 §

I paragrafen regleras förfarandet då en försäkringsgivare avser att inleda gränsöverskridande verksamhet i Sverige som inte kräver koncession utan endast anmälan.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får enligt *första stycket* utfärda föreskrifter om vilka handlingar som skall bifogas anmälan. Vilka handlingar som skall inges av försäkringsgivaren regleras i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 16 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 14.

Av *andra stycket* framgår att en försäkringsgivare kan inleda sin verksamhet redan då inspektionen fått del av de handlingar som erfordras (se andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 16.3 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 14.3). Försäkringsgivaren behöver alltså inte avvakta besked från inspektionen.

Att försäkringsgivaren inte får ändra de risker som skall försäkras utan att anmäla detta till inspektionen framgår av *tredje stycket* (se båda direktiven artikel 17.3).

Avser försäkringsgivaren att utvidga sin verksamhet från sådan som är koncessionspliktig till verksamhet som endast kräver anmälan skall natur-

ligtvis det förfarande som stadgas för anmälan gälla (se andra livförsäkringsdirektivet artikel 17.3).

Prop. 1992/93:257

3 kap. 6 §

I paragrafen regleras förfarandet om en i Sverige belägen agentur eller filial till en EES-försäkringsgivare avser att driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land. Motsvarande direktivbestämmelser återfinns i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 14 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 11. Paragrafen överensstämmer med 2 a kap. 1 § FRL. Med hänsyn till att Sverige i de fall som regleras i denna lag inte är försäkringsgivarens hemland skall Finansinspektionen i intyget inte uttala sig om försäkringsgivarens soliditet, se specialmotiveringen till 2 a kap. 1 § FRL. Eftersom avsikten endast är att formalisera bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet inom EES gäller nu angiven underrättelseskyldighet inte om marknadsföringen skall riktas mot ett land utanför EES.

3 kap. 7 §

Paragrafen reglerar ansökningsförfarandet för att i Sverige driva annan rörelse än försäkringsrörelse och motsvarar 9 a § LUF i dess föreslagna nya lydelse.

4 kap.

Enligt 2 kap. 1 § femte stycket skall en generalrepresentation för en försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning förestås av ett ombud. Förevarande kapitel innehåller vissa särbestämmelser för sådana ombud.

4 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ombudets ansvar för rörelsen. Ombudet skall svara för verksamheten. Av vad som angetts i den allmänna motiveringen följer att ombudet inte meddelar försäkringar. Betalning av försäkringspremie och försäkringsersättning sker inte heller genom ombudet.

4 kap. 2 §

Paragrafen anger ombudets skyldighet att föra en förteckning dels över vilka som har rätt att medverka i meddelande av försäkring för försäkringsgivarna, dels över de avtal som slutits.

Bestämmelsen i *första stycket* erfordras för att ombudet skall få sådan kontroll över rörelsen i Sverige att skyldigheterna såvitt avser bl.a. redovisning av försäkringstekniska skulder kan uppfyllas av ombudet. De särskilda medhjälpare som skall föras in i förteckningen kan dels vara personer som befullmäktigats att ingå försäkringsavtal för försäkringsgivarna, dels andra personer som av sammanslutningen anlitats att förvärva försäkringsaffärer i Sverige.

I *andra stycket* får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen möjlighet att ge närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna som uppgifterna i förteckningen skall härröra från.

5 kap. 1 §

Av *första stycket* följer att bestämmelserna i 5 kap. skall gälla när en försäkringsgivare driver försäkringsrörelse här i landet genom en etablering, dvs genom en agentur, en filial eller en generalrepresentation.

Enligt *andra stycket* skall vissa av bestämmelserna om rörelsens bedrivande i 5 kap. gälla också för verksamhet som drivs genom gränsöverskridande verksamhet. Det gäller emellertid endast om Finansinspektionens tillstånd erfordras för verksamheten. De bestämmelser som avses rör redovisning av försäkringstekniska skulder, vilka tillgångar dessa får redovisas i, var tillgångarna skall vara lokaliserade och hur de skall värderas samt registerföring av sådana tillgångar. Bestämmelsen motsvaras av andra livförsäkringsdirektivet artikel 24.1.

5 kap. 2 §

Paragrafen reglerar företrädarens skyldighet att årligen lämna en redogörelse över verksamheten i Sverige till Finansinspektionen utvisande de försäkringstekniska skulderna.

Första och andra styckena motsvarar 10 § första och tredje styckena LUF. *Tredje och fjärde styckena* motsvarar 7 kap. 1 § andra och tredje styckena FRL.

Enligt andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 22 skall en försäkringsgivare, med viss större premieinkomst från gränsöverskridande verksamhet avseende skadeförsäkring, redovisa ett särskilt försäkringstekniskt resultat för denna verksamhet. Om agenturen eller filialen i Sverige har en årlig premieintäkt från ett annat land inom EES som, utan avdrag för återförsäkring, överstiger 2 500 000 ecu skall sådant resultat enligt *femte stycket* redovisas. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om denna redovisning. Innebörden av uttrycket fast driftställe har behandlats i specialmotiveringen till 2 kap 2 §.

5 kap. 3 §

Bestämmelsen reglerar skyldigheten att upprätta grunder för livförsäkring och motsvarar 11 § LUF.

5 kap. 4 §

Bestämmelsen motsvarar 12 § LUF.

5 kap. 5 §

Prop. 1992/93:257

Paragrafen motsvarar 13 § första, tredje och fjärde styckena LUF. Att Finansinspektionen har möjlighet att medge undantag från bestämmelsen för s.k. unit linked-försäkring följer av 1 kap. 5 § tredje stycket.

5 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar - med undantag för lokaliseringskravet - 13 § sista stycket LUF i dess nu förslagna lydelse.

5 kap. 7 §

Paragrafen motsvarar 14 § LUF.

5 kap. 8 §

Paragrafen motsvarar förslaget till 13 a § LUF. Beträffande bakgrunden till bestämmelsen hänvisas till specialmotiveringen till 7 kap. 10 § FRL.

5 kap. 9 §

Paragrafen motsvarar 15 § LUF.

5 kap. 10 §

Paragrafen reglerar vilket lands lag som gäller om en försäkringsgivare från en agentur eller filial i Sverige driver gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land. Om det landet uppställer krav på tillstånd för sådan verksamhet är de där gällande reglerna i de uppräknade delarna tillämpliga på verksamheten där. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 7 kap. 12 § FRL (se andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 23 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 24).

5 kap. 11 §

Paragrafen motsvarar 17 § LUF.

5 kap. 12 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 19 § LUF.

5 kap. 13 §

Paragrafens första stycke första meningen motsvarar 20 § LUF. I andra meningen finns en särbestämmelse för försäkringsgivare i en försäkrings-sammanslutning. Eftersom ett ombud i sådant fall inte medverkar vid anskaffningen av försäkringsansökningar skall ansvaret för att anskaffningsverksamheten bedrivs enligt god affärssed åvila försäkrings-givarna. Bestämmelsen i andra stycket motsvarar förslaget till 7 kap. 16 § andra stycket FRL.

Paragrafen motsvarar 22 § LUF och anger vad Finansinspektionen skall göra om behörig företrädare inte finns för rörelsen i Sverige. För försäkringsgivare i sammanslutningar finns dock i förevarande bestämmelse en särreglering. Eftersom premieinbetalningar i sådana fall inte sker till ombudet är en bestämmelse som reglerar en möjlighet att göra sådan betalning till inspektionen inte behövlig.

6 kap. 1 §

Paragrafen reglerar tillsynens inriktning. *Första stycket* motsvarar 5 § andra stycket och 22 a § LUF.

EES-reglerna innebär att tillsynen över en försäkringsgivares soliditet åvilar hemlandets behöriga myndigheter. Soliditeten för de försäkringsgivare som denna lag gäller för kontrolleras därför av utländska myndigheter. För att möjliggöra denna tillsyn åligger det Finansinspektionen att lämna erforderliga uppgifter till de behöriga myndigheter som har att utföra tillsynen. I de försäkringsdirektiv som ingår i EES-avtalet finns bestämmelser om att de behöriga myndigheterna skall samarbeta i olika frågor. Finansinspektionen skall medverka i detta samarbete. En bestämmelse härom har tagits in i *andra stycket*.

6 kap. 2 §

Paragrafen motsvarar 23 § LUF.

6 kap. 3 §

Paragrafen reglerar företrädarens skyldighet i *första stycket* att lämna upplysningar till Finansinspektionen och i *andra stycket* att hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för inspektionens granskning. I *tredje stycket* får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen möjlighet att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som skall lämnas.

6 kap. 4 §

Paragrafen motsvarar huvudsakligen 24 a § LUF. I en tredje punkt åläggs även den som upptagits i en sådan förteckning som skall föras av ombudet för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning att lämna upplysningar till Finansinspektionen.

6 kap. 5 §

Paragrafen motsvarar huvudsakligen 19 kap. 11 § FRL i dess föreslagna nya lydelse. Vissa särskilda bestämmelser erfordras dock med anledning av att soliditeten kontrolleras av utländska myndigheter. Således kan regeringen, till skillnad mot vad som gäller enligt FRL, inte förbjuda företagets fria förfoganderätt över tillgångarna på grund av att soliditetsreglerna inte följts. Enligt *femte stycket* skall Finansinspektionen

efterkomma en utländsk behörig myndighets begäran om att i vissa fall inskränka försäkringsgivarens förfoganderätt över sina tillgångar. Finansinspektionen skall i sådant fall inte göra någon egen bedömning. Av *sjätte stycket* framgår att inspektionen skall besluta om verksamhetens fortsatta drivande såvitt avser skadeförsäkring. Om det däremot gäller livförsäkring skall bestämmelserna om särskild administration tillämpas.

6 kap. 6 §

Paragrafen behandlar regeringens möjligheter att förklara en koncession förverkad. Bestämmelsen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 22.2 och första livförsäkringsdirektivet artikel 26.2. Det är obligatoriskt att innan beslut fattas samråda med myndigheterna i försäkringsgivarens hemland om beslutet inte är brådskande. Har samråd inte skett innan beslutet, skall hemlandsmyndigheterna dock underrättas så snart det kan ske. Samrådsskyldigheten gäller inte om koncessionen skall förklaras förverkad på den grunden att försäkringsgivarens koncession i hemlandet återkallats.

6 kap. 7 §

Av andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 23.2 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 24.2 följer att, i de fall värdlandet inte uppställer krav på tillstånd för att en försäkringsgivare skall få driva gränsöverskridande verksamhet där, viss tillsyn inte skall åvila värdlandets behöriga myndighet. Tillsynen skall i stället åvila myndigheten i det land där det fasta driftställe som driver den gränsöverskridande verksamheten är beläget. Vid sådan marknadsföring som enligt 2 kap. 2 § första stycket inte kräver tillstånd skall Finansinspektionen således inte ha tillsynsansvaret såvitt avser bl.a. beräkningen av försäkringstekniska skulder och de till dessa motsvarande tillgångarna. För att möjliggöra för de utländska myndigheterna att genomföra sådan tillsyn skall Finansinspektionen förse dessa myndigheter med all nödvändig information. Innebörden av uttrycket fast driftställe har behandlats i specialmotiveringen till 2 kap. 2 §.

6 kap. 8 §

Paragrafen reglerar möjligheterna att ingripa mot försäkringsgivare som utan att vara etablerade i Sverige driver gränsöverskridande verksamhet här. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 19 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 20.

Av *första-tredje styckena* följer att Finansinspektionen först skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Följs inte ett sådant föreläggande skall underrättelse ske både till hemlandsmyndigheterna och till myndigheterna där det fasta driftställe som driver verksamheten är beläget (i de fall det inte är frågan om samma myndighet). Om rättelse trots detta inte sker skall Finansinspektionen ingripa. Inspektionen får därvid återkalla koncessionen för gränsöverskridande verksamhet (om

sådan koncession meddelats). Drivs verksamheten endast efter anmälan får inspektionen förbjuda fortsatt gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Innan inspektionen fattar beslut skall dock det fasta driftställets tillsynsmyndighet underrättas. Innebörden av uttrycket fast driftställe har behandlats i specialmotiveringen till 2 kap 2 §.

I *fjärde stycket* regleras Finansinspektionens skyldigheter att vidta åtgärder som en följd av beslut av utländska myndigheter. Har försäkringsgivarens koncession i hemlandet återkallats eller har den agentur eller filial som driver gränsöverskridande verksamhet här i Sverige fått sin koncession återkallad, skall Finansinspektionen alltid förbjuda fortsatt gränsöverskridande verksamhet här i landet.

Femte stycket reglerar möjligheten för Finansinspektionen att hos myndigheterna i försäkringsgivarens hemland begära att en särskild redovisning görs av det försäkringstekniska resultatet av den gränsöverskridande verksamheten i Sverige. Sådan redovisning kan begäras om försäkringsgivarens samtliga fasta driftställen har en årlig premieintäkt från gränsöverskridande verksamhet i Sverige med skadeförsäkring som överstiger 2 500 000 ecu, utan avdrag för återförsäkring. Bestämmelsen motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 22.

I *sjätte stycket* upptas en skyldighet för försäkringsgivare att lämna alla upplysningar och handlingar som inspektionen begär för att kunna tillämpa denna paragraf.

6 kap. 9 §

Paragrafen reglerar möjligheten att ingripa om det misstänks att någon driver verksamhet enligt denna lag utan att ha fått koncession respektive utan att ha gjort anmälan till Finansinspektionen.

Första, andra och fjärde styckena motsvarar 25 b § LUF. Enligt *tredje stycket* skall bestämmelserna i paragrafen tillämpas även om någon driver gränsöverskridande verksamhet utan att ha underrättat Finansinspektionen om detta.

6 kap. 10 §

I paragrafen anges Finansinspektionens möjlighet att förena ett föreläggande eller ett förbud med vite.

6 kap. 11 §

I paragrafen regleras försäkringsgivarnas skyldighet att bekosta Finansinspektionens verksamhet. Innehållet i bestämmelsen motsvarar 19 kap. 15 § FRL.

7 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som skall göras då en utländsk EES-försäkringsgivare upphör med verksamheten här i Sverige. Paragrafen överensstämmer i sak med 27 § första stycket LUF. Bestämmelsen i 27 § andra stycket LUF om återlämnande av deponerade

tillgångar saknar relevans för EES-försäkringsgivare eftersom dessa inte behöver göra någon deposition. Prop. 1992/93:257

7 kap. 2 §

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om särskild administration då utländsk EES-försäkringsgivares koncession att driva livförsäkringsrörelse här i landet förklarats förverkad eller livförsäkringsrörelsen i annat fall upphört, överensstämmer i sak med 28 § LUF. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske till samtliga försäkringsgivare som har koncession här i landet, dvs. både till svenska bolag och till utländska bolag inom och utom EES.

7 kap. 3 §

Paragrafen, som anger vad som krävs för att Finansinspektionen skall ge tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd, har sin motsvarighet delvis i 29 § LUF och delvis i 15 kap. 3 § FRL. *Första, femte och sjätte styckena* överensstämmer i sak med 29 § LUF, och *andra-fjärde styckena* motsvarar 15 kap. 3 § tredje-femte styckena FRL som utformats i enlighet med reglerna i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 11 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 6. Bestämmelserna innebär att Finansinspektionen inte kan ge tillstånd till överlåtelse om inte angivna intyg getts in. I övrigt har genom *sjunde stycket* Finansinspektionen getts möjlighet att närmare bestämma om vad som skall krävas för tillstånd. Överlåtelse kan ske inte endast till sådana försäkringsgivare som regleras i denna lag utan även till svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsföretag med säte utanför EES om den övertagande försäkringsgivaren har koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige. Innebörden av uttrycket fast driftställe har behandlats i specialmotiveringen till 2 kap. 2 §.

8 kap. 1 §

I paragrafen finns en uppräkningslista av vissa centrala förhållanden som angår försäkringsverksamheten och som Finansinspektionen skall införa kungörelse om. Motsvarande krav på kungörelse finns i LUF.

8 kap. 2 §

Paragrafen motsvarar 30 § LUF.

8 kap. 3 §

Paragrafen motsvarar 31 § LUF.

8 kap. 4 §

Paragrafen motsvarar 32 § LUF.

I paragrafen regleras vad ett försäkringsbrev och vissa andra handlingar måste innehålla. *Första och andra styckena* motsvarar huvudsakligen 21 § första och andra styckena LUF i deras nya lydelse. *Tredje stycket* motsvarar sista stycket i 21 § LUF. Paragrafens *fjärde stycke* har utformats på samma sätt som det nya andra stycket som föreslagits i 7 kap. 19 § FRL (se specialmotiveringen till det lagrummet). Uttrycket fast driftställe har behandlats i specialmotiveringen till 2 kap. 2 §.

Femte stycket avser att införliva andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.2 enligt vilken försäkringstagaren skall underteckna en handling för att uppmärksammas på att försäkringsgivaren vid gränsöverskridande verksamhet är underkastad utländska tillsynsregler, se även den allmänna motiveringen avsnitt 2.5. Bestämmelsen gäller i alla de fall där den gränsöverskridande verksamheten inte kräver tillstånd här i landet.

8 kap. 6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas. I *första stycket* anges de beslut av Finansinspektionen som får överklagas till kammarrätten. Övriga beslut av Finansinspektionen får enligt *andra stycket* överklagas till regeringen. Se den allmänna motiveringen, avsnitt 2.15.

Av *tredje stycket* framgår att i fråga om beslut enligt första stycket kan Finansinspektionen i brådskande fall meddela interimistiskt beslut. I beslutet måste då särskilt anges att det skall gälla omedelbart.

8 kap. 7 §

Paragrafen grundas på artikel 12 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Enligt direktivbestämmelserna skall det finnas en rätt till domstolsprövning om en ansökan om koncession inte behandlats inom sex månader från det den gavs in.

En ansökan som enligt paragrafens bestämmelser skall anses som avslagen av Finansinspektionen kan naturligtvis överklagas till regeringen enligt reglerna i 6 §, se den allmänna motiveringen (avsnitt 2.15).

8 kap. 8 §

Paragrafen motsvarar 35 § LUF.

8 kap. 9 §

Paragrafen motsvarar 36 § LUF.

Övergångsbestämmelser

Regleringen i *punkterna 1-3* av vad som övergångsvis skall gälla för de utländska försäkringsföretag som vid lagens ikraftträdande har koncession enligt LUF överensstämmer med övergångsbestämmelserna till de

föreslagna ändringarna i FRL. Beträffande den närmare innebörden hänvisas till specialmotiveringen till övergångsbestämmelserna i FRL.

En försäkringsgivare som vid lagens ikraftträdande har koncession enligt bestämmelserna i LUF har värdehandlingar deponerade i bankinstitut. Av *punkt 4* framgår att för sådana försäkringsgivare skall de bestämmelser i LUF som gäller deponering gälla även efter det att denna lag trätt i kraft. När ny koncession beviljas skall försäkringsgivarna återfå de deponerade tillgångarna.

7.2 Förslaget till lag om vissa avtalsvillkor för rättskyddsförsäkring

1 §

Bestämmelsen anger lagens omfattning. Lagen skall tillämpas på rättskyddsförsäkringar, dvs. försäkringar inom försäkringsklass 17 som föreslås i 2 kap. 3 a § FRL.

2 §

Bestämmelsen reglerar försäkringsbrevets innehåll. Rättsskyddet skall anges i en särskild avdelning. Rättsskyddets omfattning måste anges särskilt. Det betyder emellertid inte att alla villkor måste anges i försäkringsbrevet. En beskrivning av innebörden i det skydd försäkringen ger skall dock finnas i försäkringsbrevet eller i en särskild handling som fogas till försäkringsbrevet. Vid gruppförsäkring brukar, som *Försäkringsförbundet* påpekat, försäkringsbrev inte utfärdas. I stället tillställs de försäkrade ett försäkringsbesked. Med uttrycket motsvarande handling avses sådant försäkringsbesked. Bestämmelsen avser att införliva rättskyddsförsäkringsdirektivet artikel 3.1.

3 §

Bestämmelsen motsvarar rättsskyddsförsäkringsdirektivet artikel 3.2 c. Den innebär att ett avtal om rättsskyddsförsäkring som meddelas av en i Sverige koncessionerad försäkringsgivare alltid skall ge försäkringstagaren en rätt att, efter eget val, utse en advokat eller annan lämplig person när det enligt rättsskyddsförsäkringens villkor föreligger ett försäkringsfall. Försäkringsgivaren kan i vissa fall begränsa rätten till fritt val av ombud. Vid fall som inte kräver särskild kompetens bör bolaget kunna begränsa försäkringstagarens val för att inte avsevärt ökade kostnader skall uppstå. Sådan begränsning kan t.ex. innebära att endast personer verksamma i närheten av domstolsorten kan utses. Försäkringsgivaren skall underrätta den försäkrade om rätten att utse ombud när ett försäkringsfall anmäls.

4 §

Paragrafen motsvarar rättsskyddsförsäkringsdirektivet artikel 2.2. Den innebär att en rättsskyddsförsäkring i de angivna fallen inte behöver ge

en försäkrad den rätt att välja biträde som följer av 3 §. Det första undantaget gäller för sådana åtgärder som försäkringsbolaget vidtar för att tillvarata sina egna intressen på grund av en ansvarsförsäkring som meddelats samma försäkringstagare. Därefter görs undantag för sådana avtal som har anknytning till fartyg som används i sjöfart.

Övergångsbestämmelser

Den föreslagna lagstiftningen bör träda i kraft i anslutning till EES-avtalets ikraftträdande. Det är inte säkert när detta kommer att ske. Det har därför föreskrivits att lagen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Lagen kan dock föranleda att villkoren för rättsskyddsförsäkringar kan behöva ändras. Dessa bestämmelser bör därför gälla endast de försäkringar som har meddelats efter ikraftträdandet eller som efter ikraftträdandet förnyats vid försäkringstidens utgång.

7.3 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap. 2 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att en hänvisning görs till de två lagar som gäller för utländska försäkringsgivare.

1 kap. 3 §

Andra stycket ger uttryck för den s.k. separationsprincipen. Ämnet har behandlats i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2).

Den nu gällande lydelsen av *andra stycket* innebär att direkt livförsäkringsrörelse får förenas med försäkringsrörelse avseende direkt eller indirekt (återförsäkring) personförsäkring (dvs. livförsäkring, sjukförsäkring, olycksfallsförsäkring, avgångsbidragförsäkring och arbetslöshetsförsäkring), men inte med direkt eller indirekt skadeförsäkringsrörelse.

Som beskrivits i den allmänna motiveringen görs nu ingen grundläggande ändring av den gällande separationsprincipen. Redaktionella ändringar har gjorts med anledning av att begreppet personförsäkring utmönstras ur FRL, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §.

Direkt livförsäkringsrörelse får som hittills förenas med rörelse avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring. Detta gäller inte bara när sjuk- och olycksfallsförsäkring skall hänföras till direkt livförsäkring enligt den nya klassindelningen, utan även när de klassificeras som direkt skadeförsäkring (se 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt 3 b § första stycket klass 4). Som berörts i den allmänna motiveringen avsnitt 2.2 ligger detta i linje med det tredje livförsäkringsdirektivet.

Vad gäller avgångsbidragförsäkring får separationsprincipen emellertid ändrad innebörd. I dag får avgångsbidragförsäkring förenas både med liv- och skadeförsäkringsrörelse. På grund av EES-avtalet torde avgångsbidragförsäkring hänföras till skadeförsäkring och därför inte kunna förenas med direkt livförsäkringsrörelse. Enligt *tredje stycket* kan dock

försäkringsbolag som vid *tidpunkten för EES-avtalets undertecknande*, den 2 maj 1992, samtidigt bedrev liv- och skadeförsäkringsrörelse enligt EG:s klassificering fortsätta med blandad verksamhet. Bestämmelsen grundas på en övergångsregel i bilaga IX till EES-avtalet (avsnitt I.11.f), se även den allmänna motiveringen avsnitt 2.2. Huruvida dessa redan etablerade bolag skall betraktas som livförsäkringsbolag eller skadeförsäkringsbolag får bedömas i anslutning till att de anpassar sig till det nya koncessionssystemet, jämför specialmotiveringen till 1 kap. 4 § och övergångsbestämmelserna punkt 4. Bolag som startar sin verksamhet efter den 2 maj 1992 kan inte få koncession för både livförsäkring och avgångsbidragförsäkring enligt den nya lagstiftningen.

Hantering av arbetslöshetsförsäkringen i det nya systemet behandlas i specialmotiveringen till 1 kap. 4 §.

Den nämnda övergångsregeln i bilaga IX till EES-avtalet motsvarar det första livförsäkringsdirektivet artikel 13.3. Enligt den direktivbestämmelsen skall det upprättas en särskild förvaltning för varje verksamhetsform. Enligt artikel 14.1 skall den särskilda förvaltningen organiseras så att liv- och skadeverksamheten hålls avskilda från varandra. Kravet på separation grundas, enligt samma artikel, på att livförsäkringstagarnas och skadeförsäkringstagarnas respektive intressen inte skall åsidosättas. I synnerhet skall avkastningen från livförsäkringsrörelsen komma livförsäkringstagarna till godo på samma sätt som om bolaget endast bedrev sådan rörelse. Mot denna bakgrund har i *fjärde stycket* angivits att livförsäkringsrörelsen och skadeförsäkringsrörelsen skall hållas åtskilda hos bolaget.

Av artikel 14.1 framgår också att separationen av skadeförsäkringsrörelsen och livförsäkringsrörelsen föranleds av att kraven på minimikon-solidering skall hänföras till respektive verksamhetsform. En bestämmelse härom har tagits in i 7 kap. 28 §.

1 kap. 4 §

I paragrafen definieras *livförsäkringsbolag* och *skadeförsäkringsbolag*. Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) har gränsdragningen mellan bolagsformerna framför allt betydelse i redovisnings- och skattehänseende. Den gällande definitionen överensstämmer således med den som görs i 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL.

Definitionerna i FRL har ändrats för att bättre överensstämma med den föreslagna uppdelningen mellan livförsäkring och skadeförsäkring enligt den nya klassindelningen i 2 kap. 3 a och 3 b §§.

Den nuvarande definitionen av livförsäkringsbolag knyter an till begreppet personförsäkring, varmed i FRL avses livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragförsäkring samt arbetslöshetsförsäkring. Andra bolag än livförsäkringsbolag är skadeförsäkringsbolag. Detta överensstämmer med att man med skadeförsäkring brukar avse annan försäkring än personförsäkring. Enligt den nya indelningen i försäkringsklasser kommer emellertid sjuk- och olycksfallsförsäkring

delvis att hänföras till skadeförsäkringsrörelse. Även avgångsbidragsförsäkring torde hänföras till skadeförsäkring. Mot denna bakgrund är det inte längre ändamålsenligt att knyta definitionen av livförsäkringsbolag till begreppet personförsäkring. Termen har därför tagits bort.

Begreppet förekommer för övrigt endast i ett fåtal lagrum i FRL. Termen personförsäkring kan därför helt tas bort ur FRL. I stället får de olika försäkringsformerna anges i de aktuella lagrummen.

Arbetslöshetsförsäkring är en av de försäkringsformer som nu räknas till personförsäkring. Arbetslöshetsförsäkring meddelas inte av försäkringsbolag utan av erkända arbetslöshetskassor. Kassornas verksamhet regleras i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och är därför undantagna från FRL:s bestämmelser (se 1 kap. 2 § första stycket FRL). Arbetslöshetsförsäkring behöver därför inte nämnas i de lagrum där begreppet personförsäkring tagits bort. Detta är en rent lagteknisk hantering som naturligtvis inte innebär att försäkringsbolagen skulle vara förhindrade att i framtiden meddela arbetslöshetsförsäkring.

Avgångsbidragsförsäkringar meddelas för närvarande endast av Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) och Folksam ömsesidig sakförsäkring. Frågan om avgångsbidragsförsäkringarna behöver nämnas i de lagrum där termen personförsäkring utmönstras får bedömas i varje enskilt fall.

Med livförsäkringsbolag enligt den nya lydelsen avses inte bara bolag som uteslutande driver direkt livförsäkringsrörelse enligt 2 kap. 3 b § eller indirekt livförsäkringsrörelse. Även bolag som *så gott som uteslutande* driver sådan verksamhet skall anses som livförsäkringsbolag. Detta är en konsekvens av att separationsprincipen utformats så att direkt livförsäkringsrörelse och sjuk- och olycksfallsförsäkring, som enligt de nya reglerna hänförs till skadeförsäkring, kan drivas i samma bolag, se allmänna motiveringen avsnitt 2.2. Dessutom kan indirekt livförsäkring och all sorts skadeförsäkring, som hittills, meddelas av samma bolag (se specialmotiveringen till 1 kap. 3 §).

Även bestämmelserna om gränsdragning mellan livförsäkringsföretag och skadeförsäkringsföretag i 2 § 6 mom. SIL måste samordnas med ändringarna i förevarande paragraf. Som nämns i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) får emellertid det göras i senare sammanhang.

1 kap. 5 §

Enligt den nuvarande bestämmelsen i första stycket första meningen skall reglerna om livförsäkring tillämpas även på all annan personförsäkring än livförsäkring. Från denna princip medges undantag i den andra meningen. Beträffande sådana personförsäkringar som meddelas för längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder ("kort annan personförsäkring") får försäkringsbolagen välja mellan att tillämpa reglerna för skadeförsäkring och livförsäkring. Detta undantag fick sin nuvarande utformning år 1961 och avser i praktiken sjuk- och olycksfallsförsäkring, se prop. 1961:171 s. 208. Det överensstämmer med den gränsdragning som samtidigt infördes mellan livförsäk-

ringsrörelse som kan drivas utan grunder och annan livförsäkring, se 1 kap. 10 § FRL. Avsikten var bl.a. att underlätta tillkomsten av kombinerade enhetsförsäkringar, vilket ansågs vara värdefullt, särskilt inom grupp-försäkringsområdet.

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att termen personförsäkring tagits bort (se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §) och att indelningen i försäkringsklasser fått en ny utformning enligt 2 kap. 3 a och 3 b §§. Syftet har varit att så långt som möjligt undvika sakliga ändringar i förhållande till den nuvarande ordningen.

I den *första strecksatsen* behandlas sjukförsäkringar och olycksfallsförsäkringar som enligt den nya klassindelningen hänförs till skadeförsäkringsrörelsen (se 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2). Dessa försäkringar motsvarar i huvudsak de sjuk- och olycksfallsförsäkringar där, enligt nu gällande regler, den korta avtalstiden gör att det finns möjlighet att välja mellan att tillämpa reglerna om skadeförsäkring och livförsäkring. För att behålla denna valmöjlighet har det införts en möjlighet att tillämpa bestämmelserna om livförsäkring för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som betraktas som skadeförsäkringar enligt de nya reglerna.

Motsvarande valmöjlighet har införts beträffande avgångsbidragsförsäkringar. Dessa försäkringar är att anse som skadeförsäkringar enligt den nya klassindelningen. Den föreslagna valmöjligheten avviker från de nuvarande reglerna på så sätt att det i dag är obligatoriskt att tillämpa reglerna om livförsäkring för "långa" avgångsbidragsförsäkringar. Enligt gällande försäkringsvillkor för avgångsbidragsförsäkring beräknas och fastställs premien för ett år i taget efter en procentsats av företagets årslönesumma för arbetstagaren. I dag existerar alltså inte avgångsbidragsförsäkringar av det långa slag som medför obligatorisk tillämpning av bestämmelserna om livförsäkring. Det kan inte anses motiverat att upprätthålla en särreglering för sådan lång avgångsbidragsförsäkring. Försäkringsbolagen kan alltså enligt förslaget alltid välja mellan att tillämpa reglerna för skadeförsäkring och livförsäkring oavsett om avgångsbidragsförsäkringen är kort eller lång. Som tidigare konstaterats är FRL inte tillämplig på arbetslöshetsförsäkring.

Den nya klassindelningen innebär bl.a. att sjukförsäkringar och olycksfallsförsäkringar som meddelats för längre tid än fem år eller för obestämd tid och som normalt inte får sägas upp av försäkringsbolaget (se 2 kap. 3 b § första stycket klass 4) hänförs till livförsäkringsrörelsen och därför definitionsmässigt bör betraktas som livförsäkringar. Den *andra strecksatsen* innebär att det inte är obligatoriskt att tillämpa bestämmelserna om livförsäkring för sådana sjuk- och olycksfallsförsäkringar om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. Anknytningen till premieberäkningen överensstämmer med den ordning som gäller i dag. Den nya klassindelningen innebär dessutom att försäkring som tecknas som tillägg till konventionell livförsäkring utgör en särskild livförsäkringsklass (se 2 kap. 3 b § första stycket klass 1 b). En sådan tilläggsförsäkring blir därför definitionsmässigt en livförsäkringsform även om den skulle hänföras till skadeförsäkring om den tecknades separat. Det

har i andra strecksatsen införts en möjlighet att avvika från bestämmelserna om livförsäkring även avseende tilläggsförsäkringar.

Med undantag för de föreslagna reglerna om minimikonsolidering i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§ avseende livförsäkringsrörelse strider det inte mot EES-reglerna att tillämpa livförsäkringsreglerna i FRL på skadeförsäkringsrörelse eller att inte tillämpa livreglerna för vissa former av livförsäkring. Paragrafen har utformats i enlighet härmed.

Ändringen i *sista stycket* är en följd av att särbestämmelserna om livförsäkring i 19 kap. 3 § tagits bort och att 19 kap. 4 § upphävts.

1 kap. 6 §

Bestämmelsen i *andra stycket* enligt vilken ett försäkringsaktiebolags aktiekapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen har tagits bort. Ändringen är en följd av att de föreslagna soliditetsreglerna innehåller uttömmande bestämmelser om startkapitalets storlek och sammansättning, se 1 kap. 8 a § tredje stycket med hänvisningar. Motsvarande ändring har gjorts beträffande ömsesidiga försäkringsbolag i 1 kap. 8 § första stycket.

1 kap. 7 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att begreppet personförsäkring utmönstrats ur FRL, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §.

1 kap. 8 §

Ändringen innebär att bestämmelsen enligt vilken ett ömsesidigt försäkringsbolags garantikapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen har tagits bort. Ändringen är en följd av att de föreslagna soliditetsreglerna innehåller uttömmande bestämmelser om startkapitalets storlek och sammansättning, se 1 kap. 8 a § tredje stycket med hänvisningar. Motsvarande ändring har gjorts beträffande försäkringsaktiebolag i 1 kap. 6 § andra stycket.

I paragrafen har vidare, som en ytterligare förutsättning för återbetalning av garantikapitalet, gjorts ett tillägg som innebär att återbetalningen måste vara förenlig med de föreslagna soliditetsreglerna.

1 kap. 8 a §

Paragrafen är ny och formulerad med ledning av soliditetsreglerna i första skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 16 och 17 samt första livförsäkringsdirektivet artiklarna 18-20 jämte de båda direktivens ingresser. Som framhållits i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4) kan det sättas i fråga om uppfattningen att EG:s soliditetsregler är absoluta är riktig. Om reglerna inte är absoluta får Sverige för sina egna försäkringsbolag uppställa strängare krav än vad direktivbestämmelserna föreskriver. Av skäl som framgår av den allmänna motiveringen föreslås i detta lagstiftningsärende ingen avvikelse från de nivåer som föreskrivs i direktiven.

Enligt första livförsäkringsdirektivet skall *solvensmarginalen* ha en viss sammansättning (artikel 18). Den *minsta solvensmarginalen* betecknar kravet på solvensmarginalens storlek (artikel 19). I första skadeförsäkringsdirektivet används beteckningen solvensmarginal både i fråga om sammansättningen och storlekskravet. Detta kan ge upphov till förväxling och begreppsförvirring. I *första stycket* har därför införts den nya beteckningen *kapitalbas* som grundläggande begrepp i stället för solvensmarginal.

Första stycket innehåller vidare en hänvisning till de bestämmelser som reglerar kapitalbasens sammansättning.

I *andra stycket* införs begreppen *solvensmarginal* och *garantibelopp*. Innebörden av motsvarande begrepp i EG:s direktiv har behandlats i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4). Solvensmarginalen betecknar här kravet på kapitalbasens storlek med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning. *Garantibeloppet* motsvarar vad som i direktiven betecknas *minsta garantifonden*. Denna terminologiska avvikelse har gjorts för att undvika det felaktiga intrycket att bolagen i sina balansräkningar måste redovisa en ny överskottsfond. Enligt direktiven skall en tredjedel av den föreskrivna solvensmarginalen utgöra *garantifonden*, vilket inte är det samma som den *minsta garantifonden*. Garantifonden har en förhållandevis liten självständig betydelse och är lätt att förväxla med minsta garantifonden. I FRL har därför inte införts något begrepp som motsvarar direktivens garantifond.

Kapitalbasen får aldrig underskrida garantibeloppet även om verksamheten varit så blygsam att solvensmarginalen är lägre än detta belopp.

Garantibeloppet skall även säkerställa att ett försäkringsbolag vid bildandet har ett tillräckligt startkapital. Denna funktion anges i *tredje stycket*. Denna bestämmelse och reglerna om garantibeloppets storlek i 7 kap. 26 och 27 §§ ersätter de nuvarande reglerna i 1 kap. 6 och 8 §§ om aktiekapitalets respektive garantikapitalets storlek. Detta innebär att det vid koncessionsprövningen i regel inte kommer att kunna krävas lika stort startkapital som hittills. En annan sak är att det står ett försäkringsbolags stiftare fritt att välja ett större startkapital än den miniminivå som föreskrivs i lag.

I *fjärde stycket* hänvisas till de bestämmelser i 19 kap. 11 § enligt vilka Finansinspektionen skall ingripa om kapitalbasen underskrider solvensmarginalen eller garantibeloppet.

1 kap. 10 §

Ändringarna i paragrafen är huvudsakligen en följd av anpassningen till EG:s regelsystem.

Ändringen i *första stycket* innebär att möjligheterna till undantag från FRL:s särskilda bestämmelser om livförsäkring inte gäller de nya soliditetsreglerna. En generell dispensmöjlighet skulle inte vara förenlig med EES-reglerna om minimikonsolidering för livförsäkringsrörelse. Däremot strider det inte mot EES-reglerna att medge undantag från övriga särskilda bestämmelser om livförsäkring.

Den nuvarande dispensmöjligheten avseende tjänstepensionsförsäkringar och indirekt försäkring i *andra stycket* är så allmänt utformad att det är teoretiskt möjligt att medge avvikelser från FRL:s samtliga bestämmelser. En så omfattande dispensmöjlighet kan, beträffande tjänstepensionsförsäkringar, komma i konflikt med EES-reglerna på försäkringsområdet. Bestämmelsen om tjänstepensionsförsäkringar har därför fått utgå. Bestämmelsen tillkom genom 1948 års lag om försäkringsrörelse. En redogörelse för bakgrunden till dispensregelns införande i FRL och för meddelade dispenser finns i betänkandet (SOU 1986:8) Soliditet och skälighet i försäkringsverksamheten s. 171 ff. Redan beviljade dispenser bör bestå. En regel härom har tagits in i övergångsbestämmelserna.

Det andra stycket innehåller dessutom en generell dispensmöjlighet för mottagen återförsäkring. Samtliga försäkringsdirektiv på försäkringsområdet, med ett undantag som saknar praktisk betydelse, avser direkt försäkring. Dispensmöjligheten kan därför behållas. Ett tillägg har gjorts som inskränker utrymmet för dispens i ett visst fall, som kommenteras i anslutning till fjärde stycket punkt 3.

Enligt det nuvarande *fjärde stycket* får undantag medges från FRL för vissa lokala ömsesidiga försäkringsbolag. De föreslagna ändringarna föranses av att de bolag som anges i punkterna 1-3 inte omfattas av EG:s direktiv på försäkringsområdet.

Punkt 1 avser ömsesidiga försäkringbolag som driver skadeförsäkringsrörelse med viss närmare angiven begränsad verksamhet och motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 3.1 första stycket.

Punkt 2 avser vissa mindre lokala skadeförsäkringsbolag som endast meddelar assistansförsäkring. Även om sådana bolag ännu inte förekommer i Sverige har undantag möjliggjorts även för dessa. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 3.1 andra stycket (bestämmelsen infördd genom assistansdirektivet artikel 3).

Enligt *punkt 3* kan undantag medges för sådana ömsesidiga försäkringsbolag som har full återförsäkring för sina åtaganden i ett annat ömsesidigt bolag. Bestämmelsen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 3.2. Enligt samma artikel skall det övertagande bolaget omfattas av bestämmelserna i direktivet, som eljest inte är tillämpligt på återförsäkringsrörelse. Förfarandet är närmast att jämställa med s.k. fronting. Även om fronting för närvarande knappast förekommer i Sverige föreslås en möjlighet att medge undantag för sådana fall. Innan en tillämpning av bestämmelsen kan komma i fråga bör det emellertid prövas om det aktuella förfarandet är förenligt med en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Den föreslagna bestämmelsen är tillämplig endast vid avtäckning av direkttecknade försäkringsavtal. Det mottagande bolaget kan alltså inte medges undantag med stöd av denna bestämmelse om det i sin tur avtäckar hela sitt mottagna ansvar på ett tredje ömsesidigt skadeförsäkringsbolag. Bestämmelserna i punkt 3 har utformats i enlighet härmed.

Som nämnts är det första skadeförsäkringsdirektivet (och andra direktiv på försäkringsområdet som knyter an till det direktivets tillämpningsområde) tillämpligt på det mottagande bolaget. Om det mottagande bolaget

begär dispens enligt andra stycket (avser mottagen återförsäkring) får därför undantag inte medges i vidare omfattning än att det är förenligt med det första skadeförsäkringsdirektivet och andra anknytande direktiv. Det andra stycket har kompletterats med en bestämmelse av denna innebörd.

Enligt första livförsäkringsdirektivet artikel 3 undantas från direktivets tillämpningsområde institut som motsvarar de svenska begravningskassorna samt ömsesidiga livförsäkringsbolag vilkas årliga premieinkomst inte överstiger 500 000 ecu. Någon undantagsbestämmelse för begravningskassorna är inte aktuell eftersom dessa faller utanför FRL:s tillämpningsområde. En undantagsbestämmelse för de nämnda ömsesidiga försäkringsbolagen torde sakna praktisk betydelse. Bestämmelserna i artikel 3 föranleder därför inga undantagsbestämmelser i FRL.

Dispensmöjligheten enligt fjärde stycket omfattar i princip alla bestämmelser i FRL. Å andra sidan har Finansinspektionen stor frihet att förena en dispens med lämpliga villkor.

Innebörden av enheten ecu har behandlats i protokoll 39 till EES-avtalet.

2 kap. 3 §

Första stycket har ändrats i fråga om den verksamhetsplan som nämns i bestämmelsen. Artikel 9 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet samt assistansdirektivet artikel 7 anger de uppgifter som en verksamhetsplan skall innehålla. I andra skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 5 och 9 samt i direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring artikel 2 har undantag gjorts från viss uppgiftsskyldighet i fråga om s.k. stora risker, varmed avses i huvudsak transport- och sjöförsäkring, kreditförsäkring tecknad av näringsidkare samt skadeförsäkringar som tecknas av större företag (angående begreppet stora risker, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 § förslaget till lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige). Enligt första livförsäkringsdirektivet skall verksamhetsplanen för livförsäkring innehålla uppgifter eller dokumentation om grunder för den planerade verksamheten. I enlighet härmed har i första stycket angetts att grunderna skall fogas till verksamhetsplanen. I övrigt föreslås att regeringen eller Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om verksamhetsplanens innehåll. Föreskrifterna måste naturligtvis vara förenliga med EES-reglerna på området.

EG:s regler innebär att verksamhetsplanen, utöver grunder, skall ange bl.a. försäkringsvillkor och premietariffer. Flera remissinstanser, bl.a. *Försäkringsförbundet* och *SAF*, har hävdade att kollektivavtalsgrundade försäkringar skall undantas från denna uppgiftsskyldighet. Beträffande uppgifter om försäkringsvillkor och premietariffer får regeringen eller Finansinspektionen pröva i vilken utsträckning undantag kan komma i fråga. När det gäller grunder kan undantag från uppgiftsskyldigheten inte anses vara förenligt med EES-reglerna. Något sådant undantag har därför inte införts. Det skall tilläggas att dessa förhållanden kan komma att

ändras när Sverige blir bundet av det tredje livförsäkringsdirektivet. Direktivet innebär att länderna inte får anta regler om *förhandsgodkännande* av grunder. Ett land är dock, enligt direktivet, oförhindrat att kräva en löpande uppgiftsskyldighet.

Vidare har en redaktionell ändring gjorts i fråga om i vilka fall grunder skall upprättas.

Den sista meningen i första stycket har tagits bort såsom obehövlig.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att kravet på sundhet i den planerade verksamheten skall avse endast förhållandena i det enskilda försäkringsbolaget och inte, som hittills, i försäkringsväsendet som helhet. Ändringen har gjorts för att undvika alla inslag av behovsprövning. Dessutom har det ansetts befogat att i sista meningen uttryckligen förbjuda en sådan prövning. Ändringarna föranleds av artikel 8.4 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet enligt vilka någon behovsprövning inte är tillåten. Det föreslagna sundhetskravet har utformats efter förebild i banklagstiftningen. Vad sundhetskravet skall omfatta har utvecklats i prop 1989/90:116 om ägande i banker och andra kreditinstitut m.m. (s. 58-62 och 82). Med stöd av sundhetskravet skall bl.a. en banks organisation, verksamhet enligt bolagsordningen samt inre kontroll- och säkerhetsuppbyggnad prövas. Vidare sägs att bankens verkställande ledning och större ägare skall bedömas uppfylla de kunskapsmässiga krav och vara så omdömesgilla i sitt handlande som erfordras för att de skall kunna på ett långsiktigt och stabilt sätt driva sund bankverksamhet. Även de organisatoriska förhållandena skall bedömas. Uppmärksamheten skall också riktas på t.ex. verksamhet som en ägare driver vid sidan av den tillståndspliktiga rörelsen. Principen om en sund försäkringsverksamhet är avsedd att uttrycka samma krav som de nämnda i fråga om bankverksamhet. Innebörden av begreppet sund försäkringsverksamhet är naturligtvis inte statisk utan kan förändras beroende på hur försäkringsmarknaden utvecklas.

2 kap. 3 a §

Paragrafen är ny och innehåller den klassindelning som skall tillämpas vid beviljandet av koncession för direkt skadeförsäkringsrörelse enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 7.2 och bilaga till direktivet samt med de tillägg som gjorts enligt assistansdirektivet artikel 14 och rättskyddsdirektivet artikel 9.

En koncession skall med undantag för bestämmelserna i tredje och fjärde styckena omfatta en eller flera av försäkringsklasserna 1-18 eller risk som hänför sig till en sådan klass.

Första stycket klasserna 1 och 2 avser olycksfalls- respektive sjukförsäkring. EES-reglerna innebär att dessa försäkringar skall hänföras till skadeförsäkringsrörelse. Ett undantag från paragrafens tillämpningsområde har emellertid gjorts för sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som anges i 2 kap. 3 b § första stycket klass 4. Undantaget motsvarar sådan "permanent health insurance not subject to cancellation" som finns i Irland och Storbritannien, se specialmotiveringen till 2 kap. 3 b § första

stycket klass 4. Enligt 2 kap. 3 b § första stycket klass 1 b skall dessutom försäkringar som är tillägg till en konventionell livförsäkring hänföras till livförsäkringsrörelse. Bestämmelsen är tillämplig om tilläggsförsäkringen är t.ex. en sjuk- eller olycksfallsförsäkring. Det kan inte anses nödvändigt att uttryckligen undanta tilläggsförsäkringar från förevarande paragrafs tillämpningsområde.

I bilagan till första skadeförsäkringsdirektivet har under A närmare angivits vilka risker som hänförs till varje försäkringsklass. För att inte onödigt belasta lagtexten har det i *andra stycket* överlåtits till regeringen eller Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter härvidlag. Dessutom kan en sådan beskrivning behöva ändras till följd av utvecklingen på försäkringsområdet.

I avsnitt B i bilagan till första skadeförsäkringsdirektivet anges att försäkringsklasser får grupperas på vissa sätt. Av samma direktiv artikel 7.2.a framgår att varje grupp måste ha en viss beteckning. I det till Lagrådet remitterade förslaget innehöll det tredje stycket motsvarande regler. För att undvika onödig detaljreglering har i stället regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen i *andra stycket* fått möjlighet att meddela föreskrifter om sådana grupperingar.

Tredje stycket, som motsvarar fjärde stycket i det till Lagrådet remitterade förslaget, behandlar risker som är underordnade den risk som koncessionen avser. Bestämmelsen motsvarar avsnitt C i den nämnda bilagan. För underordnade risker krävs inte koncession. Enligt avsnitt C i bilagan skall en risk anses underordnad om den hör samman med huvudrisken, avser samma försäkringsobjekt som huvudrisken och täcks av det försäkringsavtal som omfattar huvudrisken. I enlighet med samma avsnitt i bilagan får vissa risker inte vara underordnade. Tredje stycket har utformats på motsvarande sätt.

Den nya klassindelningen blir tillämplig på bolag som söker koncession efter lagens ikraftträdande och efter en övergångstid även på redan etablerade bolag. Flera remissinstanser har uttryckt farhågor när det gäller de svenska försäkringsbolagens möjligheter att i fortsättningen driva verksamhet inom ramen för de verksamhetsgrenar som skall tillämpas i redovisningssammanhang. Det har föreslagits att Finansinspektionen i fråga om redovisning skall få föreskriva avvikelser från indelningen.

Det nya begreppet försäkringsklass har inte samma innebörd som begreppet verksamhetsgren. Den nya klassindelningen är direkt tillämplig vid beviljande av koncessioner och är grundläggande för soliditetsreglerna. Med verksamhetsgren avses den del av ett försäkringsbolags verksamhet som enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:20) skall särredovisas i årsredovisningen. Det direktiv 91/674/EEG om årsredovisning och koncernredovisning som antogs inom EG i december 1991 bygger på uppdelningen mellan livförsäkring och skadeförsäkring enligt den nya klassindelningen. Därutöver förekommer en viss uppdelning som främst bygger på vissa grupperingar av skadeförsäkringsklasser. Beteckningen verksamhetsgren får kvarstå i FRL i varje fall till dess den svenska lagstiftningen harmoniseras med redovisningsdirektivet.

Finansinspektionens redovisningsföreskrifter, som alltså ligger till grund för uppdelningen i verksamhetsgrenar, kan behöva anpassas med hänsyn till att nya koncessioner söks och gamla koncessioner anpassas till den nu föreslagna klassindelningen. Däremot behöver inspektionen inte få möjlighet att föreskriva om sådana avvikelser som remissinstanserna föreslagit. Se även specialmotiveringen till punkt 2 i övergångsbestämmelserna.

2 kap. 3 b §

Paragrafen är ny och innehåller den klassindelning som skall tillämpas vid beviljandet av koncession för livförsäkringsrörelse enligt första livförsäkringsdirektivet artikel 7.2 och bilaga till direktivet.

I första stycket anges att en koncession kan avse en eller flera av de angivna klasserna (jämför första livförsäkringsdirektivet artikel 7.3).

Klass 1 a avser konventionella livförsäkringar. Livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder skall utgöra en särskild försäkringsklass och alltså inte ingå i klass 1 a. Bestämmelsen har utformats i enlighet härmed.

Till klass 1 b hänförs försäkringar som utgör tillägg till en konventionell livförsäkring. I direktivet nämns främst olika olycksfallsförsäkringar och sjukförsäkring. Uppräkningen kan dock inte anses vara uttömmande. Exempelvis torde premiebefrielseförsäkring omfattas av bestämmelsen. I enlighet med direktivtexten krävs inte att försäkringen skall tecknas i direkt samband med den konventionella livförsäkringen.

Klass 2 omfattar två försäkringsformer som ännu inte förekommer i Sverige, giftermålsförsäkring och födelseförsäkring. Försäkringarna faller ut om en person ingår äktenskap eller vid ett barns födelse.

Klass 3 omfattar livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Sådana försäkringar skall, som nämnts, utgöra en särskild försäkringsklass. Bestämmelsen innebär att livförsäkring med fondanknytning, utöver de traditionella livförsäkringsformerna, kan avse giftermålsförsäkring och födelseförsäkring enligt klass 2.

Klass 4 beskrivs i den svenska översättningen av första livförsäkringsdirektivet som det slags permanent, inte uppsägningsbar sjukförsäkring som finns i Irland och Storbritannien ("permanent health insurance not subject to cancellation"). Av den engelska versionen av direktivet framgår att det är en viss form av sjuk- och olycksfallsförsäkring som avses. Den omständigheten att Irland och Storbritannien särskilt nämns i direktivtexten kan inte innebära att försäkringsklassen skulle vara förbehållen försäkringsgivare i dessa länder. Försäkringar som meddelas i andra EES-länder och som i allt väsentligt innehåller samma försäkringsvillkor som de irländska och brittiska försäkringarna bör kunna hänföras till den aktuella försäkringsklassen. Förevarande bestämmelse har således utformats efter förebild från motsvarande försäkringsklass i Storbritanniens Insurance Companies Act 1982 (Schedule 1). Enligt de brittiska bestämmelserna skall det vara fråga om sjuk- eller olycksfallsförsäkring. Försäkringstiden skall vara obestämd eller minst fem år eller löpa ut när

den försäkrade uppnått normal pensionsålder. Vidare skall försäkringsavtalet vara uppsägbart från försäkringsgivarens sida eller vara uppsägbart endast under speciella omständigheter som skall anges i försäkringsavtalet.

Enligt *andra stycket* har på samma sätt som beträffande skadeförsäkring regeringen eller Finansinspektionen möjlighet att meddela föreskrifter om vilka risker som hänför sig till varje försäkringsklass.

2 kap. 3 c §

Paragrafen är ny. EES-avtalet ställer inget krav på koncession för återförsäkringsrörelse. Detta krävs emellertid enligt FRL (1 kap. 1 §). Den föreslagna indelningen i försäkringsklasser vid koncession för direkt försäkringsrörelse enligt 2 kap. 3 a och 3 b §§ innebär att den av dåvarande försäkringsinspektionen utfärdade branschkatalogen förlorar sin giltighet, se den allmänna motiveringen avsnitt 2.2. Katalogen omfattar även indirekt försäkring. Sådan försäkring kan enligt den indelning som för närvarande tillämpas i viss mån betraktas som en egen försäkringsklass. Den gällande indelningen kan emellertid behöva justeras till följd av den nya klassindelningen för direkt försäkring. Regeringen eller Finansinspektionen har därför fått möjlighet att meddela föreskrifter om indelning i försäkringsklasser beträffande koncession för indirekt försäkringsrörelse.

2 kap. 4 §

Enligt den nuvarande lydelsen av *andra stycket* skall bestämmelserna om koncession och stadfästelse gälla i tillämpliga delar om en utvidgning av bolagets rörelse avser bl.a. en ny *försäkringsgren*. För att undvika oklarheter i terminologiskt hänseende till följd av den nya klassindelningen har en redaktionell ändring gjorts.

2 kap. 5 §

I punkt 18 har ordet "garantibeloppen" ersatts med "garantikapitalet" för att undvika förväxling med begreppet garantibelopp som införts i anslutning till de nya soliditetsreglerna, se den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4) och specialmotiveringen till 1 kap. 8 a §.

2 kap. 6 §

Ändringen i *andra stycket* är en följd av att begreppet personförsäkringar utmönstrats, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §. De försäkringar som åsyftas är desamma som enligt bestämmelsens nuvarande lydelse, dvs. i praktiken brandförsäkringar för mer än tio år. Dessutom blir bestämmelsen tillämplig på sådana avgångsbidragförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år och inte omfattas av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring med stöd av 1 kap. 5 §. Sådana avgångsbidragförsäkringar förekommer dock inte i dag.

I dessa paragrafer har ordet "garantibelopp" i olika böjningsformer bytts ut för att undvika förväxling med begreppet garantibelopp som införts i anslutning till de nya soliditetsreglerna, se den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4) och specialmotiveringen till 1 kap. 8 a §.

2 a kap.

Kapitlet är nytt och innehåller bestämmelser om svenska försäkringsbolags gränsöverskridande verksamhet. Direktivbestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet finns i tredje avdelningen i andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet.

2 a kap. 1 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om vad ett svenskt försäkringsbolag skall iaktta i Sverige för att få driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat land, antingen det sker direkt från huvudkontoret i Sverige eller från en agentur eller filial i ett annat EES-land.

Enligt *första stycket* skall ett försäkringsbolag som avser att starta gränsöverskridande verksamhet först underrätta Finansinspektionen om detta. Eftersom inspektionens tillsynsansvar över verksamheten varierar, beroende på om det land verksamheten skall riktas mot uppställer krav på tillstånd eller inte och vilket slag av risker verksamheten skall avse, måste en underrättelse innehålla uppgifter om vilka slags risker som skall försäkras och i vilket land marknadsföringen skall ske. Bestämmelsen motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 14 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 11.

Beträffande uttrycket "marknadsföra försäkringar" hänvisas till specialmotiveringen till 2 kap. 2 § förslaget till lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

För att det skall vara fråga om gränsöverskridande verksamhet krävs att risken är belägen i ett annat land än det land där det försäkrande fasta driftstället finns. I fråga om var en risk skall anses belägen hänvisas till bestämmelserna i 1 kap. 3 § förslaget till lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och specialmotiveringen till det lagrummet.

Andra stycket innebär att samma förfarande skall gälla när ett bolag avser att utvidga sin gränsöverskridande verksamhet bl.a. till nya försäkringsklasser eller nya länder. Även denna bestämmelse är motiverad av att finansinspektionen måste få en möjlighet att bedöma tillsynens omfattning, se artikel 17.2 i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet.

Tredje stycket ger Finansinspektionen möjlighet att från bolaget kräva in en verksamhetsplan, se andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 14 andra stycket.

För att bolaget skall kunna uppfylla de bestämmelser som reglerar gränsöverskridande verksamhet i värdlandet, skall Finansinspektionen enligt *fjärde stycket* utfärda ett intyg till bolaget. Intygets innehåll

varierar beroende på om marknadsföringen skall ske från bolagets huvudkontor i Sverige eller från en agentur eller filial i ett annat EES-land. I samtliga fall skall intyget innehålla uppgifter om att bolagets soliditet är tillräcklig för att driva den avsedda verksamheten och att koncessionen medger bolaget att bedriva verksamhet utanför etableringslandet. Skall marknadsföringen ske från bolagets huvudkontor i Sverige skall intyget även ange de försäkringsklasser bolaget har koncession för och att Finansinspektionen inte har något att erinra mot sådan verksamhet. Finansinspektionen skall utfärda intyget om det kan antas att den planerade verksamheten kommer att uppfylla kraven på en sund verksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och att verksamheten inte är skadlig för den verksamhet som bolaget driver här i Sverige. Vad som menas med en sund verksamhet har berörts i den allmänna motiveringen avsnitt 2.2. I huvudsak samma kriterier får anläggas på bedömningen om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet i värdlandet, varvid viss hänsyn dock naturligtvis måste tas till gällande tillsynspraxis m.m. i värdlandet. Finansinspektionen bör dock vid sin prövning av om kraven är uppfyllda kunna bortse från alldeles speciella krav som ett värdland utanför EES uppställer. Angående uttrycket fast driftställe, se specialmotiveringen till 2 kap. 2 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Omfattar bolagets koncession inte verksamhet i utlandet följer av 2 kap. 5 § första stycket 5 att bolaget först måste ändra sin bolagsordning och få sin koncession utvidgad. Koncessionsprövningen och bedömningen av om intyg skall utfärdas blir i stort sett densamma. Vid intygsprövningen skall dock även övervägas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet i värdlandet.

Skall marknadsföringen ske från ett bolags agentur eller filial i ett annat EES-land måste bolaget även följa där gällande regler om undermåttsskyldighet till behörig myndighet.

2 a kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad ett svenskt försäkringsbolag skall iakttä om det har en agentur eller filial i ett annat EES-land och därifrån vill driva gränsöverskridande verksamhet mot Sverige, se andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 16 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 14.

Första stycket innebär att bolaget först skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt.

I *andra stycket* får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen möjlighet att föreskriva vilka handlingar som skall fogas till underrättelsen. Detaljerade bestämmelser om vilka handlingar som skall inges tillsammans med en underrättelse finns i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 16 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 14. Det är bl. a. fråga om handlingar som visar att agenturen eller filialen har den auktorisation som krävs för att få driva gränsöverskridande verksamhet. Eftersom bolaget har sitt säte i Sverige och dess soliditet

därför kontrolleras av inspektionen krävs dock i detta fall inte något intyg om att bolaget har erforderlig soliditet.

Av *tredje stycket* följer att bolaget inte får starta sin marknadsföring förrän Finansinspektionen fått del av de handlingar som krävs.

Om bolaget avser att ändra eller utvidga sin verksamhet gäller bestämmelserna i *fyjärde stycket*. Innebär ändringen endast att andra risker än de som angetts i den ursprungliga underrättelsen till inspektionen skall försäkras, räcker det att bolaget ger in en anmälan om ändringarna. Om ändringen däremot innebär att verksamheten utvidgas till t.ex. nya försäkringsklasser skall bolaget även inge de handlingar som regeringen eller inspektionen med stöd av andra stycket föreskrivit (artikel 17 i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet).

7 kap. 1 §

Ändringen i *första stycket* innebär att utjämningsreserven för kreditförsäkring enligt 12 kap. 9 a § ingår i de försäkringstekniska skulderna. Om utjämningsreserven överskrider det belopp som föreskrivs i 12 kap. 9 a § (150 procent av den högsta årliga premieintäkten för egen räkning under de fem föregående räkenskapsåren) skall den delen av reserven dock inte räknas in i de försäkringstekniska skulderna, se även den allmänna motiveringen avsnitt 2.4 och specialmotiveringen till 12 kap. 9 a §.

7 kap. 9 §

Ändringen i *första stycket 9* motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 17.3. Enligt direktivbestämmelsen skall det fastställas hur många procent av de tekniska reserverna som får utgöras av fordran på återförsäkringsgivare.

7 kap. 9 a §

I *första stycket* regleras lokaliseringen av de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder för livförsäkringar. Enligt första livförsäkringsdirektivet artikel 17.2 skall dessa tillgångar vara lokaliserade till det land där verksamheten bedrivs. Tillgångar som utgörs av fordringar skall därvid anses belägna i det land där de skall betalas (artikel 5 c). Det enskilda landet kan medge undantag från lokaliseringskravet. Finansinspektionen har därför fått möjlighet att medge undantag i enskilda fall. När det kommande tredje livförsäkringsdirektivet omfattas av EES-avtalet får sannolikt krävas endast att tillgångarna skall finnas i ett EES-land.

Bestämmelsen är inte tillämplig när ett svenskt bolag driver tillståndspliktig verksamhet i ett annat EES-land. För sådana fall gäller 12 §. Förevarande bestämmelse blir alltså tillämplig för verksamhet som bedrivs här i landet, verksamhet i annat EES-land som inte kräver tillstånd (i praktiken gränsöverskridande verksamhet som inte kräver tillstånd i värdlandet) eller verksamhet utanför EES-området.

Något lokaliseringskrav får inte uppställas för fordringar på återförsäkringsgivare (artikel 17.3). Den andra meningen i första stycket har utformats i enlighet därmed.

Enligt *sista stycket* i sin nuvarande lydelse skall de byggnader som där avses vara brandförsäkrade i ett försäkringsbolag som har koncession enligt FRL eller LUF. Vid remissbehandlingen av Försäkringsutredningens förslag ansåg flera remissinstanser att kravet på koncession enligt FRL eller LUF skulle tas bort. Huvudpromemorians förslag utformades i enlighet härmed. Enligt *Aktuarieföreningen* bör ett villkor vara att brandförsäkringen skall tecknas i ett försäkringsbolag med rätt att driva verksamhet inom EES. Något sådant villkor har emellertid inte ansetts nödvändigt och bestämmelsen överensstämmer med promemorians förslag. Brandförsäkringen får alltså tecknas i försäkringsbolag oavsett var det hör hemma. Vad gäller kravet på brandförsäkring i 9 § första stycket 6 har, p.g.a. lagen (1927:79) om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal, motsvarande ändring inte gjorts.

7 kap. 10 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att begreppet personförsäkringar utmönstrats ur FRL, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §. Bestämmelsen avser, som hittills, i praktiken brandförsäkringar för mer än tio år. Dessutom blir bestämmelsen tillämplig på sådana avgångsbidragsförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år och inte omfattas av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring med stöd av 1 kap. 5 §. Sådana avgångsbidragsförsäkringar förekommer dock inte i dag.

I det nya *andra stycket* har införts en placeringsregel, som inbegriper krav på valutamatchning och lokalisering av tillgångarna, för skadeförsäkringar som inte redan omfattas av sådana regler till följd av bestämmelserna i 1 kap 5 § och första stycket i förevarande paragraf. Bestämmelsen har införts för att uppfylla det krav avseende tillgångar motsvarande de tekniska reserverna som anges i första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15.2. Den nya bestämmelsen är av provisorisk natur och kommer att ses över i samband med att den svenska lagstiftningen anpassas till de mer omfattande placeringsregler som ingår i det tredje skadeförsäkringsdirektivet, se den allmänna motiveringen avsnitt 2.3.

Bemyndigandena för regeringen eller Finansinspektionen i det nya *tredje stycket* motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15.3 och andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 6. Enligt artikel 15.3 i det första direktivet skall det fastställas hur många procent av de tekniska reserverna som får utgöras av fordran på återförsäkringsgivare. Motsvarande bestämmelse för livförsäkringar har införts i 9 § första stycket 9. Enligt artikel 6 i det andra direktivet har den allmänna valutamatchningsregeln i första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15.2 kompletterats med tillämpningsföreskrifter i en bilaga till andra skadeförsäkringsdirektivet.

Ändringen i *första stycket* är en följd av ändringarna i 10 §.

7 kap. 11 §

Ändringen i *andra stycket* 2 är en följd av att begreppet personförsäkringar utmönstrats ur FRL, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §. De försäkringar som åsyftas är desamma som i 10 § första stycket, dvs. i praktiken brandförsäkringar för mer än tio år. Dessutom blir bestämmelsen tillämplig på sådana avgångsbidragsförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år och inte omfattas av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring med stöd av 1 kap. 5 §. Sådana avgångsbidragsförsäkringar förekommer dock inte i dag.

7 kap. 12 §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om undantag från vissa regler om rörelsens bedrivande. Paragrafen innebär en anpassning till första skadeförsäkringsdirektivet artikel 15, första livförsäkringsdirektivet artikel 17, andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 23 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 24.

När ett bolag i ett annat EES-land driver verksamhet genom en agentur eller en filial skall värdlandets nationella lagstiftning och praxis vara bestämmande i stället för svensk lag och praxis. Detsamma gäller om bolaget driver gränsöverskridande verksamhet i ett EES-land där det krävs tillstånd för sådan verksamhet. Alla EG:s medlemsländer utom Storbritannien och Nederländerna kräver sådant tillstånd beträffande skadeförsäkring.

7 kap. 16 §

I det nya *andra stycket* åläggs Finansinspektionen en skyldighet att utfärda intyg om den verksamhet som bedrivits av den som biträtt ett försäkringsbolag i dess anskaffningsverksamhet. Det kan gälla både personer som varit verksamma som försäkringsombud och personer som på annat sätt biträtt bolaget eller ett sådant försäkringsombud. För att inspektionen skall kunna fullgöra sin skyldighet, skall den som begär intyget och det bolag som anlitat denna person lämna inspektionen erforderliga uppgifter. Bestämmelsen avser att införliva försäkringsmäklardirektivet artikel 9.2. I förslaget till 7 a § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare finns motsvarande bestämmelse såvitt avser personer som varit verksamma som försäkringsmäklare.

7 kap. 17 §

Det principiella förbudet i *andra stycket* för försäkringsbolag att äga andelar i värdepappersfonder eller i andra juridiska personer än aktiebolag har ansetts inte vara förenlig med EES-reglerna, se den allmänna motiveringen avsnitt 2.3. Bestämmelsen har därför tagits bort.

7 kap. 19 §

Andra stycket är nytt och gäller endast för ett bolags gränsöverskridande verksamhet inom EES. Bestämmelsen innebär en anpassning till andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 21, andra livförsäkringsdirektivet artikel 22 samt direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring artikel 8. Bolaget skall redan i sin marknadsföring informera om i vilket land det fasta driftställe finns som avtal skall ingås med. Samma information skall finnas på alla de handlingar som lämnas till försäkringstagare. Adressen till bolagets huvudkontor och till det fasta driftställe som avtalet ingås med skall finnas i avtalet och även i försäkringsansökningar som är bindande. För sådan motorfordonsförsäkring som anges i klassindelningen, p 10, skall även försäkringsbolagets representant vid skadefall anges. Angående innebörden av uttrycket fast driftställe, se specialmotiveringen till 2 kap. 2 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Tredje och fjärde styckena är nya och innebär att information om i vilket land det fasta driftställe som avtal skall ingås med är beläget inte behöver ges i de fall som räknas upp. Uppräkningen motsvarar de risker som i andra skadeförsäkringsdirektivet kallas stora risker (andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 21.1 tredje stycket). Beträffande definition av stora risker, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Det nya *femte stycket* avser att införliva andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.2 och gäller endast gränsöverskridande verksamhet från en agentur eller filial i ett annat EES-land. Försäkringstagaren skall upplysas om att det fasta driftställe genom vilket försäkringen tecknas är underkastat tillsynsregler i det land där driftstället finns.

7 kap. 22 §

Paragrafen är ny och reglerar kapitalbasens sammansättning för livförsäkringsrörelse. Vad gäller begreppet kapitalbas hänvisas till den allmänna motiveringen avsnitt 2.4 och specialmotiveringen till 1 kap. 8 a §. Paragrafen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 18. Posterna enligt *första stycket* motsvarar punkt 1 i artikeln. En av de poster som anges där, balanserad vinst, har inte tagits med i paragrafen eftersom den inte blir aktuell beträffande traditionella livförsäkringsbolag. Årsvinsten skall avsättas till återbäringsfonden. Däremot blir posten balanserad vinst aktuell för livförsäkringsbolag som meddelar livförsäkringar med fondanknytning. Ordalydelsen i paragrafens punkt 3 avviker från motsvarande post i direktivet, "lagstadgade och fria reserver som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser". Den valda ordalydelsen knyter an till den terminologi som används i Finansinspektionens redovisningsföreskrifter (FFFS 1991:20). I återbäringsmedel ingår där återbäringsfond, andra till framtida förfogande avsatta medel och årets resultat.

Den post som avses under punkt 2 i artikeln torde inte ha någon svensk motsvarighet.

Enligt *andra stycket* kan Finansinspektionen i enskilda fall medge att ytterligare poster får ingå i kapitalbasen. Bestämmelsen tar i första hand sikte på posterna enligt punkt 3 i den nämnda artikeln. Dessa poster förutsätter tillsynsmyndighetens medgivande. Finansinspektionen kan dessutom medge att ytterligare poster inräknas eftersom uppräknigen enligt artikelns punkt 1 inte förefaller vara uttömmande. Vissa remissinstanser har hävdad att förlagslån skall få inräknas i kapitalbasen. Den frågan kan i fortsättningen bli föremål för Finansinspektionens prövning.

7 kap. 23 §

Paragrafen är ny. Den innehåller regler om beräkning av solvensmarginalen för livförsäkringsrörelse och motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 19. Artikelns punkt e avser livförsäkringar med fondanknytning och motsvaras av en ny bestämmelse i lagen om sådana försäkringar.

Beträffande innebörden av positiva risksummor som nämns i *andra stycket* 2 hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4).

Den särskilda regeln i *tredje stycket* för dödsfallsförsäkringar med en försäkringstid av högst tre år bör gälla även om försäkringen innehåller rätt till förlängning utan särskild prövning som ofta är fallet vid grupp-försäkring.

7 kap. 24 §

Paragrafen är ny och reglerar kapitalbasens sammansättning för skadeförsäkringsrörelse. Vad gäller begreppet kapitalbas hänvisas till den allmänna motiveringen avsnitt 2.4 och specialmotiveringen till 1 kap. 8 a §. Paragrafen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 16.1. Ordalydelsen i paragrafens punkt 3 avviker från motsvarande poster i artikel 16.1, tredje och fjärde strecksatserna. Den valda ordalydelsen knyter an till den terminologi som används i Finansinspektionens redovisningsföreskrifter (FFFS 1991:20).

Den del av utjämningsreserven för kreditförsäkring enligt 12 kap. 9 a § som överstiger det i den paragrafen föreskrivna beloppet får ingå i kapitalbasen som en fri fond under fritt eget kapital enligt första stycket 3, se specialmotiveringen till 12 kap. 9 a §.

Enligt *andra stycket* har, i likhet med 22 § *andra stycket*, Finansinspektionen fått möjlighet att medge att ytterligare poster räknas in i kapitalbasen, se specialmotiveringen till 22 §.

7 kap. 25 §

Paragrafen är ny och reglerar beräkningen av solvensmarginalen för skadeförsäkringsrörelse. Paragrafen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 16.2 och 3, kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.4 samt assistansdirektivet artikel 9.

Enligt *första stycket* skall solvensmarginalen för ett skadeförsäkringsföretag bestämmas med utgångspunkt i premieindex eller skadeindex.

Andra stycket innehåller regler om beräkningen av premieindex. Beräkningen grundas på förhållandena under det föregående räkenskapsåret. Med förfallna premier brutto avses de förfallna premierna utan avdrag för avgiven återförsäkring. Vad gäller i premierna ingående skatter och avgifter enligt första meningen torde dessa inte ha någon svensk motsvarighet.

Tredje-femte styckena innehåller regler om beräkningen av skadeindex. Beräkningsmetoden grundas på den genomsnittliga skadebelastningen under de tre föregående räkenskapsåren. Referensperioden för kreditförsäkring och för försäkring mot vissa väderskador är dock de sju föregående räkenskapsåren (femte stycket). Den längre referensperioden föranleds av att skadefallen för sådana försäkringar normalt inträder med större periodiska variationer än beträffande andra försäkringar.

Av *sjätte stycket* följer att solvensmarginalen skall beräknas med utgångspunkt i det *högsta* av premieindex eller skadeindex.

Sjunde stycket behandlar det fallet att bolagets verksamhet pågått så kort tid att referensperioderna för beräkning av skadeindex inte går att tillämpa. I sådana fall skall solvensmarginalen beräknas med utgångspunkt i premieindex. Det har i ärendet hävdats att en sådan ordning strider mot EES-reglerna. Emellertid är den aktuella situationen inte reglerad i EES-reglerna. Det står därför de enskilda länderna fritt att välja en lämplig metod för beräkning av solvensmarginalen för sådana fall. Den metod som nu valts har sin förebild i Storbritanniens försäkringsrörelselagstiftning (The Insurance Companies Regulations 1981, Schedule 2 paragraph 2).

För att paragrafen inte skall tyngas med utförliga specialregler om viss grundbunden sjukförsäkring enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 16.4 får enligt *sista stycket* motsvarande regler meddelas av regeringen eller Finansinspektionen. Regeringen eller Finansinspektionen får av samma skäl meddela föreskrifter om beräkning av kostnader för assistans (jämför assistansdirektivet artikel 9).

7 kap. 26 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om garantibeloppets storlek och vissa absoluta krav på kapitalbasens sammansättning för livförsäkringsrörelse.

I *andra stycket* anges storleken på garantibeloppet för livförsäkringsrörelse. Bestämmelsen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 20.2.a. Enligt punkt 2.b i artikeln får medlemsländerna föreskriva att minsta storleken på garantifonden för ömsesidiga försäkringsbolag får sättas ned till 600 000 ecu. Någon motsvarande bestämmelse har inte förts in i detta förslag.

Enligt *tredje stycket* skall en sjättedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet vara sammansatt av de poster som anges i 22 § första stycket 1-3, dvs. garantikapital, eget kapital, återbäringsmedel och obeskattade reserver. Bestämmelsen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 20.1 och samma artikel punkt 2.d. Genom bestämmelsen säkerställs att kapitalbasen till viss del eller hela kapitalbasen, om

den inte är större än garantibeloppet, består av de nämnda posterna. Någon motsvarande bestämmelse finns inte för skadeförsäkringsbolag. Det innebär att kapitalbasen för skadeförsäkringsbolag till större del än för livförsäkringsbolag kan bestå av andra poster, dvs. sådana poster som får ingå i kapitalbasen efter Finansinspektionens medgivande enligt 22 § andra stycket.

7 kap. 27 §

I *första stycket* anges storleken på garantibeloppet för skadeförsäkringsrörelse. De olika miniminivåerna knyts till den försäkringsklass som verksamheten omfattar. Bestämmelsen motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 17.2.a med de ändringar som gjorts genom kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.5 och assistansdirektivet artikel 10.

Om försäkringsbolagets verksamhet omfattar flera försäkringsklasser skall, enligt *andra stycket*, endast den försäkringsklass beaktas som kräver det högsta beloppet. Bestämmelsen motsvarar det första skadeförsäkringsdirektivet artikel 17.2.b.

Tredje stycket innehåller en bestämmelse om förfarandet vid höjning av minsta garantibeloppet för kreditförsäkring. Bestämmelsen motsvarar kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.6.

Enligt första skadeförsäkringsdirektivet artikel 17.2.c får varje medlemsland föreskriva att minsta garantifonden för ömsesidiga försäkringsbolag får reduceras med en fjärdedel. Förevarande förslag innehåller inte någon motsvarande bestämmelse.

7 kap. 28 §

Paragrafen innebär att separationen enligt 1 kap. 3 § av livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som bedrivs i samma bolag gäller även i fråga om bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp, se specialmotiveringen till 1 kap. 3 §. Bestämmelserna i förevarande paragraf motsvaras av första livförsäkringsdirektivet artikel 14.1 (i första stycket dock endast andra strecksatsen).

11 kap. 1 §

Genom en lagändring (SFS 1990:665) som trädde i kraft den 1 juli 1990 motsvarar 12 § tredje stycket bokföringslagen (1976:125) det tidigare andra stycket i samma lagrum. En redaktionell följdändring har nu gjorts i *första stycket* i förevarande paragraf.

12 kap. 9 a §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om utjämningsreserv för skadeförsäkringsbolag som meddelar kreditförsäkring. Bestämmelserna motsvarar kreditförsäkringsdirektivet artikel 1.3 varigenom en ny artikel 15a införs i första skadeförsäkringsdirektivet. I direktivbestämmelsen anges fyra alternativa och likvärdiga metoder som medlemsländerna får

tillämpa för beräkning av reservens storlek, se den allmänna motiveringen avsnitt 2.4.

Prop. 1992/93:257

Första stycket har utformats med ledning av den första av de angivna beräkningsmetoderna. Med tekniskt överskott respektive underskott (tekniskt resultat) avses saldot av premieintäkt, försäkringsersättningar och driftskostnader på affärer för egen räkning (den delen av försäkringsaffärerna som försäkringsbolaget själv står risken för och som alltså inte är återförsäkrad hos andra bolag).

Som nämnts i den allmänna motiveringen är utjämningsreserven en extra säkerhet som får användas endast för förlusttäckning av kreditförsäkringsverksamheten. Utjämningsreserven är en säkerhet utöver kapitalbasen. Reserven får användas för att täcka kapitalbasen endast till den del reservens storlek överstiger det belopp som anges i första stycket (150 procent av den högsta årliga premieintäkten för egen räkning under de fem föregående räkenskapsåren). Upp till detta belopp är utjämningsreserven att anse som en försäkringsteknisk skuld (se 7 kap. 1 §). Den del av utjämningsreserven som får ingå i kapitalbasen blir att betrakta som en fri fond under fritt eget kapital enligt 7 kap 24 § första stycket 3.

Från kravet på att en utjämningsreserv skall inrättas får enligt artikel 15a.4 undantag göras om kreditförsäkringverksamheten är av viss angiven mindre omfattning. En motsvarande bestämmelse har tagits in i *andra stycket*. Bestämmelsen har samband med regleringen i 7 kap. 27 § första stycket a och b.

13 kap. 1 och 3 §§

Ändringarna i dessa paragrafer är en följd av att begreppet personförsäkring utmönstrats ur FRL, se specialmotiveringen till 1 kap. 4 §.

14 kap. 22 §

Motsvarande ändring har gjorts i 2 kap 5, 13, 14, 16 och 18 §§. Se specialmotiveringarna till de lagrummen.

15 kap. 1 §

Ändringen innebär att det i *första stycket* anges att ett bolag med Finansinspektionens tillstånd kan överlåta beståndet förutom till ett svenskt bolag även till en utländsk försäkringsgivare som har koncession för de risker som ingår i beståndet.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, kan överlåtelse ske även till en försäkringsgivare som inte har koncession i Sverige. Det krävs dock att försäkringsbeståndet består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet och att risken till följd därav är belägen i ett annat land än Sverige, samt att övertagande försäkringsgivare finns i det land där riskerna är belägna. Direktivbestämmelserna om överlåtelse av försäkringsbestånd återfinns i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 11 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 6. EES-avtalet reglerar endast

överlåtelse till EES-försäkringsgivare. Förevarande bestämmelse har emellertid utformats så att överlåtelse kan göras även till en försäkringsgivare utanför EES.

Det nya *tredje stycket* har av redaktionella skäl brutits ut ur första stycket.

Angående innebörden av uttrycket fast driftställe, se specialmotiveringen till 2 kap. 2 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

15 kap. 3 §

Ändringen i *första stycket* har gjorts för att bestämmelsen skall bli tillämplig även på försäkringssammanslutningar som Lloyd's.

I de nya *andra-fjärde styckena* anges närmare den utredning som skall ligga till grund för Finansinspektionens tillståndsprövning. Bestämmelserna innebär en anpassning till reglerna i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 11 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 6.

Sista stycket motsvarar det nuvarande andra stycket. Den föreslagna ändringen ha gjorts av samma orsak som ändringen i första stycket.

19 kap. 1 §

I de försäkringsdirektiv som ingår i EES-avtalet finns bestämmelser om att de behöriga myndigheterna skall samarbeta i olika frågor. Ändringen i *första stycket* innebär att Finansinspektionen skall medverka i detta samarbete. *Finansinspektionen* har ansett att bestämmelsen inte har sådan dignitet att den bör tas in i lag. Även en allmänt utformad skyldighet för Finansinspektionen att samarbeta med andra tillsynsmyndigheter kan dock ha en funktion att fylla och bestämmelsen överensstämmer därför med promemorians förslag.

19 kap. 3 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bolagens nuvarande upplysningskyldighet utvidgas till att omfatta behöriga myndigheter i andra EES-länder där bolaget driver verksamhet antingen genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet.

Detaljbestämmelserna om upplysningsskyldighet har i *andra stycket* ersatts med ett bemyndigande för regeringen eller Finansinspektionen att meddela föreskrifter i ämnet. Avsikten med ändringen är att tillsynen skall kunna bedrivas effektivt och på ett flexibelt sätt kunna anpassas efter ändrade förhållanden på marknaden. Den föreslagna bestämmelsen ersätter även de nuvarande bestämmelserna i 19 kap. 4 §. Det lagrummet har därför upphävts.

19 kap. 5 §

Ändringen i *första stycket* är en redaktionell ändring till följd av att 4 § upphör att gälla.

Ändringarna i *andra stycket* är endast redaktionella.

Det nya *tredje stycket* motsvarar första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20 och första livförsäkringsdirektivet artikel 24. Om bolaget inte uppfyller uppställda krav på solvensmarginal skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att göra upp en plan för på vilket sätt bolaget avser att agera för att kunna uppfylla de krav som ställs på soliditeten. Planen skall godkännas av inspektionen. Om bolagets kapitalbas t.o.m. underskrider en tredjedel av solvensmarginalen eller underskrider garantibeloppet skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att göra upp en plan för hur kapitalbasen skyndsamt skall återställas. Även en sådan plan skall godkännas av inspektionen. Regeringens möjlighet att ingripa följer av sjätte stycket, om kraven på garantibelopp inte uppfylls, och av åttonde stycket, om en uppgjord plan inte följs.

Fjärde stycket innebär en anpassning till de regler i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 19 och i andra livförsäkringsdirektivet artikel 20 som gäller för hemlandsmyndigheter. En av de åtgärder inspektionen kan vidta är att förbjuda fortsatt gränsöverskridande verksamhet varvid bolaget kan förbjudas både att vidta ytterligare marknadsföringsåtgärder och att teckna nya avtal som är en följd av redan vidtagna marknadsföringsåtgärder.

Ändringarna i *femte stycket* första meningen är redaktionella följdändringar. Regeringens möjlighet att förklara en koncession förverkad regleras nu i åttonde stycket.

I det nya *sjätte stycket* införs en möjlighet att inskränka ett bolags fria förfoganderätt över sina tillgångar eller att helt förbjuda bolaget att förfoga över dem. Regleringen är en följd av första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20 och första livförsäkringsdirektivet artikel 24. Med hänsyn till åtgärdernas ingripande karaktär skall beslutet fattas av regeringen.

Enligt *sjunde stycket* överlämnas åt Finansinspektionen att därefter besluta om hur verksamheten i fortsättningen skall drivas.

Åttonde stycket motsvaras av första skadeförsäkringsdirektivet artikel 22 och första livförsäkringsdirektivet artikel 26.

19 kap. 13 §

Ändringen i *första stycket* innebär att Finansinspektionens beslut i vissa fall får överklagas till kammarrätten. Ändringen är en följd av andra skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 16.2 och 19.7 samt andra livförsäkringsdirektivet artiklarna 14.2 och 20.7. Av redaktionella skäl har dessutom den nuvarande bestämmelsen i 21 kap. 2 § sista stycket om överklagande av beslut angående vite förts över till förevarande paragraf.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen i brådskande fall meddela interimistiskt beslut. Det måste då särskilt anges i beslutet att det skall gälla omedelbart. En motsvarande bestämmelse finns i bankrörelselagen (1987:617), lagen (1990:114) om värdepappersfonder, lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag. I dag gäller för försäkringsbolag att Finansinspektionens beslut får

verkställas utan hinder av att det överklagats, om inte regeringen Prop. 1992/93:257
förordnar något annat.

Det tredje stycket motsvarar det nuvarande andra stycket. Ändringen är en följd av att bestämmelsen om överklagande i 21 kap. 2 § sista stycket förts över till första stycket i förevarande paragraf.

19 kap. 13 a §

Bakgrunden till bestämmelsen behandlas i den allmänna motiveringen avsnitt 2.15.

21 kap. 2 §

Av redaktionella skäl har bestämmelsen om överklagande i sista stycket flyttats till 19 kap. 13 §.

Övergångsbestämmelser

Den föreslagna lagstiftningen bör träda i kraft i anslutning till EES-avtalets ikraftträdande. Det är inte säkert när detta kommer att ske. Enligt *punkt 1* har därför föreskrivits att lagen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Den nya indelningen i försäkringsklasser enligt 2 kap. 3 a-3 c §§ skall tillämpas för koncessioner som beviljas efter lagens ikraftträdande. Emellertid måste, som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2), även koncessioner som beviljats dessförinnan anpassas till det nya systemet för att undvika två samtidigt existerande ordningar. I *punkt 2* har införts övergångsbestämmelser som syftar till att mildra konsekvenserna av denna anpassning.

Bestämmelserna om bl.a. separationsprincipen enligt 1 kap. 3 § samt om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp bygger i stor utsträckning på den nya försäkringsklassindelningen. EES-avtalet medger dock inte någon övergångstid för dessa bestämmelser. Bestämmelserna skall alltså tillämpas för etablerade bolag redan vid lagens ikraftträdande trots att dessa bolag då ännu inte anpassat sina koncessioner och verksamheter till den nya klassindelningen.

När ett försäkringsbolag går över till det nya koncessionssystemet kan det uppstå komplikationer i redovisningshänseende. Försäkringsbolaget kan behöva justera uppdelningen i verksamhetsgrenar med hänsyn till den nya klassindelningen. Dessutom kan ett skadeförsäkringsbolag bli att betrakta som ett livförsäkringsbolag och vice versa. Det har därför i *punkt 2* införts en möjlighet att avbryta ett räkenskapsår och att påbörja ett nytt efter beslut av den myndighet som beviljar koncession, dvs. Finansinspektionen eller regeringen. I linje med 12 § tredje stycket bokföringslagen (1976:125) om räkenskapsårets längd i samband med att bokföringsskyldighet inträder och att räkenskapsår läggs om får det nya räkenskapsåret vara kortare än tolv månader men inte längre än arton månader. Enligt 11 kap. 1 § FRL är som huvudregel ett kalenderår ett försäkringsbolags räkenskapsår. Det nya räkenskapsåret skall därför,

enligt punkt 2, löpa ut den 31 december. Bestämmelsen kan medföra två brutna räkenskapsår efter varandra trots att ett försäkringsbolag har kalenderår som räkenskapsår.

Enligt *punkt 3* skall Finansinspektionen, och inte regeringen, pröva de ansökningar som görs enbart för att anpassa redan etablerad verksamhet till de nya koncessionsbestämmelserna. Syftet är att åstadkomma en smidigare och snabbare hantering av dessa ärenden.

Den nya definitionen av livförsäkringsbolag respektive skadeförsäkringsbolag i 1 kap. 4 § knyter an till den nya försäkringsklassindelningen. Övergångsbestämmelsen i *punkt 4* innebär emellertid att den gamla definitionen skall gälla för bolag som driver verksamhet med stöd av koncessioner som beviljats före lagens ikraftträdande.

Möjligheten att medge dispens från FRL:s bestämmelser för tjänstepensionsförsäkringar med stöd av 1 kap. 10 § andra stycket har tagits bort. Enligt *punkt 5* skall emellertid beviljade dispenser alltså gälla. Promulgationsbestämmelserna för FRL innebär att dispenser från bestämmelser i den gamla lagen (1948:433) om försäkringsrörelse skall avse motsvarande bestämmelser i FRL, se 4 § tredje stycket lagen (1982:728) om införande av försäkringsrörelselagen (1982:713). Förevarande övergångsbestämmelse är därför tillämplig även för dispenser från bestämmelser i den gamla lagen.

7.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet regleras i LUF. Denna lag innehåller rörelseregler som till stor del överensstämmer med vad som gäller enligt FRL för de svenska försäkringsbolagens verksamhet. Nu föreslagna ändringar har begränsats till ändringar som föranleds av den svenska anpassningen till EES-reglerna på försäkringsområdet. Därutöver har vissa redaktionella ändringar gjorts.

Riksdagen beslutade i juni 1991 att per den 1 juli samma år slå samman bankinspektionen och försäkringsinspektionen till en myndighet, Finansinspektionen (prop. 1990/91:177, NU 44, rskr. 383). I det sammanhanget antogs en särskild lag som generellt föreskriver att författningsbestämmelser om bankinspektionen och försäkringsinspektionen skall avse Finansinspektionen (SFS 1991:936). Däremot gjordes inga ändringar i de författningar som innehåller bestämmelser om bankinspektionen eller försäkringsinspektionen. Tanken är att detta skall göras i det löpande författningsarbetet. I samband med nedan föreslagna författningsändringar bör därför bestämmelserna om försäkringsinspektionen ändras så att de i stället avser Finansinspektionen.

1 §

En ny lag införs som gäller för verksamhet i Sverige utövad i huvudsak av sådana utländska försäkringsgivare som har säte i ett EES-land. Med

anledning härav begränsas tillämpningsområdet för förevarande lag till sådana utländska försäkringsgivare som inte lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller för, främst sådana som har säte i ett land utanför EES. Detta föreskrivs i *första stycket*, som är nytt.

Ändringen i *andra stycket* är redaktionell.

I förtydligande syfte har i *sista stycket* angetts att som hemland anses det land där företaget har sitt säte. I övrigt är ändringarna i paragrafen redaktionella.

1 a §

Hänvisningen i *första stycket* till 1 § har justerats till följd av ändringarna i den paragrafen.

2 §

I 2 kap. 3 a § FRL anges vad en koncession för skadeförsäkring skall avse. Uppräkningen i den paragrafen motsvarar de försäkringsklasser som anges i bilaga till första skadeförsäkringsdirektivet (med den ändring som gjorts genom artikel 14 i assistansdirektivet). Vad en koncession för livförsäkring skall avse anges i 2 kap. 3 b § FRL där uppräknningen av försäkringsklasser grundar sig på första livförsäkringsdirektivet artikel 7.2 och bilaga till direktivet. Genom *andra stycket* förevarande lag gäller motsvarande begreppsbestämning för utländska försäkringsföretag. I *tredje stycket* regleras kravet på separation. Separationsprincipen har behandlats närmare i den allmänna motiveringen, avsnitt 2.2, och innebär för utländska försäkringsgivare hemmahörande utanför EES att direkt livförsäkring endast får förenas med återförsäkring av livförsäkring. Bestämmelsen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 31. Ändringen av begreppet personförsäkring i *fyjärde stycket* överensstämmer med motsvarande ändring i 1 kap. 5 § FRL. Beträffande innebörden av uttrycket hänvisas till specialmotiveringen till nämnda lagrum. I övrigt är ändringarna i paragrafen antingen föranledda av den nya gränsdragningen mellan skade- och livförsäkringsföretag eller av redaktionell art.

2 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller en möjlighet för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen att medge undantag från livförsäkringsbestämmelserna såvitt avser s.k. unit linked-försäkring. Bestämmelsen överensstämmer med 1 kap. 5 § tredje stycket förslaget till lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (EES-lagen) och har kommenterats i specialmotiveringen till den paragrafen.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighetsvillkor för en general-agent. Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsen i 6 § första stycket 4 förts över till förevarande paragraf. Dessutom anges att generalagenten inte får vara underkastad näringsförbud, vilket följer av

1 § lagen (1986:436) om näringsförbud. Ändringen i *andra stycket* innebär att i de fall en juridisk person med säte i Sverige är generalagent skall ett särskilt ombud utses. Detta ombud skall uppfylla kraven för en generalagent. Ändringen är en följd av första skadeförsäkringsdirektivet artikel 23 och första livförsäkringsdirektivet artikel 27. I övrigt är ändringarna redaktionella.

6 §

Bestämmelserna om vad som skall fogas till en ansökan om tillstånd har förenklats och moderniserats. Onödiga detaljbestämmelser har tagits bort. Med oförändrad innebörd men i ett nytt *andra stycke* finns dock kravet på att till en ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten och kravet att företaget skall i bankinstitut deponera värdehandlingar motsvarande 300 gånger basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Storleken av detta belopp bedöms inte vara oförenligt med EES-reglerna som innebär ett minimikrav för deponering uppgående till en fjärdedel av det minsta garantibelopp som företaget skall ha (jfr. första skadeförsäkringsdirektivet artikel 23.2 e och första livförsäkringsdirektivet artikel 27.2 e). I ett nytt *sjätte stycke* får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen rätt att meddela föreskrifter varigenom preciseras vilka uppgifter som skall finnas med i en verksamhetsplan och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan. Prövningen av en ansökan skall innefatta bl.a. en allmän bedömning av omfattningen och beskaffenheten av den planerade verksamheten. Syftet med uppgifterna i verksamhetsplanen är att de skall komplettera de uppgifter om den tilltänkta verksamheten som finns i bolagsordningen. I ett nytt *femte stycke* görs en hänvisning till 23 a §. Ändringarna i övrigt är väsentligen av redaktionell art.

7 §

I *första stycket* har sundhetsprincipen omformulerats och ett uttryckligt förbud mot behovsprövning införts. Motsvarande bestämmelser har föreslagits i 2 kap 3 § FRL och i 3 kap 2 § i EES-lagen. Den EG-rättsliga grunden för förslagen i förevarande paragraf är emellertid en annan än i de nämnda förslagen i FRL och EES-lagen. De sistnämnda förslagen grundas på EES-reglernas förbud mot behovsprövning vid ansökan om auktorisation (se den allmänna motiveringen avsnitt 2.2 och specialmotiveringarna till bestämmelserna i FRL och EES-lagen). Något sådant förbud gäller emellertid inte för etableringar som regleras i förevarande lag, jämför både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet AVDELNING III A (ändrad lydelse enligt direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring artikel 3.1 respektive andra livförsäkringsdirektivet artikel 8.1). Det är emellertid inte aktuellt att i Sverige införa någon behovsprövning i dessa fall. Den materiella koncessionsprövningen skall i princip grundas på samma kriterier som för försäkringsgivare med säte inom EES. Det nya *fjärde stycket* innebär att en koncession alltid skall

avse bestämda försäkringsklasser, risker som hänför sig till sådan försäkringsklass eller grupper av försäkringsklasser. Den närmare innebörden härav framgår av specialmotiveringen till 2 kap. 3 a och 3 b §§ FRL. *Tredje och sista stycket har omarbetats redaktionellt.*

9 a §

Ändringen i denna paragraf föranleds huvudsakligen av att bestämmelserna i 6 § om vad som skall fogas till en ansökan om tillstånd har förenklat.

10 §

Ändringarna i paragrafen är redaktionella.

13 §

Paragrafen reglerar bl.a. utländska försäkringsföretags placeringar. Ändringen i *andra stycket* är en följd av bestämmelsen i 16 a § att viss del av deponeringen skall beaktas vid bedömning av om kraven på garantibelopp uppfyllts. Den delen av deponeringen får inte användas för att motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna. I fråga om krav på lokalisering av tillgångarna föreslås ändring av *femte stycket* innebärande att utländska försäkringsföretags samtliga tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna skall finnas i Sverige (se första livförsäkringsdirektivet artikel 28). Ett undantag har gjorts för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av livförsäkringar som har övertagits i återförsäkring. Undantaget är en följd av första livförsäkringsdirektivet artiklarna 17.3. och 28. Att det krävs medgivande från Finansinspektionen för att över huvud få använda återförsäkringsgivares ansvarighet för redovisning av de försäkringstekniska skulderna framgår av paragrafens första stycke.

13 a §

Paragrafen är ny och reglerar utländska försäkringsföretags placeringar såvitt avser skadeförsäkring. Beträffande den närmare motiveringen, se specialmotiveringen till 7 kap. 10 § FRL. Bestämmelsen är en följd av första skadeförsäkringsdirektivet artiklarna 15.3 och 24.

15 a §

Ändringarna i *första stycket* är en följd av den nya indelningen i försäkringsklasser och avskaffandet av begreppet personförsäkring i 2 §. I övrigt är ändringarna väsentligen redaktionella.

16 §

Bestämmelsen har ändrats så att den inte gäller den del av de deponerade tillgångarna som beaktas vid bedömning av om kraven på garantibelopp

uppfyllts. Efter lagrådsgranskningen har - i förtydligande syfte - även ombud för generalagenten nämnts i bestämmelsen.

Prop. 1992/93:257

16 a §

Paragrafen är ny och reglerar soliditetskraven på utländska försäkringsföretag med avseende på rörelsen i Sverige (se första skadeförsäkringsdirektivet artikel 25 och första livförsäkringsdirektivet artikel 29). Vid tillämpningen av 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§ FRL samt 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder är det således endast verksamheten i Sverige som skall beaktas och inte företagets hela verksamhet.

Den initialdeposition som måste göras enligt EES-reglerna skall beaktas vid bedömning av om kraven på garantibelopp uppfyllts. Eftersom ett företag måste göra en större deposition enligt LUF än EES-reglerna föreskriver (första skadeförsäkringsdirektivet artikel 23.2 e och första livförsäkringsdirektivet artikel 27.2 e) har den del av de deponerade tillgångarna som skall beaktas mot garantibeloppet begränsats i *första stycket sista meningen* till att motsvara deponeringens storlek enligt direktivbestämmelserna.

Ett företag som ansökt om auktorisation att genom agentur eller filial driva verksamhet även i annat EES-land kan hos Finansinspektionen ansöka om vissa i 23 a § närmare angivna förmåner. I paragrafens *sista stycke* görs en hänvisning till 23 a §.

Innebörden av enheten ecu har behandlats i protokoll 39 till EES-avtalet.

20 §

Bestämmelsen i *andra stycket* är nytt och motsvarar förslaget till 7 kap. 16 § andra stycket FRL.

21 §

Paragrafen har omarbetats redaktionellt.

22 a §

I paragrafen har gjorts ett tillägg om att Finansinspektionen skall ha ett nära samarbete med andra, utländska tillsynsmyndigheter.

23 a §

Paragrafen är ny och innebär en anpassning till reglerna i EG:s första livförsäkringsdirektiv artikel 30 och första skadeförsäkringsdirektiv artikel 26 (i dess lydelse enligt artikel 12 i assistansdirektivet). Enligt paragrafens bestämmelser kan ett utländskt försäkringsföretag med säte utanför EES som ansökt om auktorisation att genom agentur eller filial driva verksamhet även i annat EES-land än Sverige ansöka hos Finansinspektionen om vissa förmåner innebärande undantag från bestämmelser-

na om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångarna. Ett medgivande av Finansinspektionen till undantag måste enligt direktiven omfatta samtliga förmåner gemensamt.

24 §

Detaljregleringen har tagits bort. Kvar finns i *första stycket* en allmän bestämmelse om att generalagenten skall lämna Finansinspektionen de upplysningar som begärs om försäkringsföretaget och dess verksamhet här i landet och i *andra stycket* kravet på att generalagenten skall hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för inspektionens granskning. I *tredje stycket*, som är nytt, har införts en möjlighet för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om vilka upplysningar, som skall lämnas. Ändringen i *fjärde stycket* är av redaktionell art.

25 §

Paragrafen reglerar Finansinspektionens och regeringens befogenheter att ingripa mot utländskt försäkringsföretags verksamhet här i landet. Ändringarna i *första stycket* är huvudsakligen redaktionella. Utformningen av paragrafen, som har sin förebild i det första skadeförsäkringsdirektivet artikel 20 och det första livförsäkringsdirektivet artikel 24, motsvarar i huvudsak utformningen av 19 kap. 11 § FRL och innebär främst att Finansinspektionen i enlighet med EES-reglerna i fortsättningen kommer att kunna ingripa och i sista hand hos regeringen väcka frågan om förverkande av koncessionen. Beträffande den närmare innebörden av 25 § hänvisas till specialmotiveringen till 19 kap 11 § FRL.

För sådana företag som medgetts förmåner enligt 23 a § finns särbestämmelser i *fjärde, sjätte och nionde styckena*. Dessa bestämmelser har utformats i enlighet med det första skadeförsäkringsdirektivet artikel 27 jämfört med artikel 12 i assistansdirektivet och med det första livförsäkringsdirektivet artikel 30.

29 §

Paragrafens *första stycke* har anpassats till reglerna i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 11.2 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 6.2. Bestämmelsen innebär att överlåtelse till en i Sverige koncessionerad agentur eller filial till en försäkringsgivare med säte i ett annat EES-land kan medges endast om den övertagande försäkringsgivarens hemlandsmyndighet intygar att försäkringsgivaren har tillräcklig soliditet även med beaktande av överlåtelsen. De övriga fall av överlåtelse av försäkringsbestånd som regleras i andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 11 och andra livförsäkringsdirektivet artikel 6 saknar aktualitet när den överlåtande försäkringsgivaren är hemmahörande i ett land utanför det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. *Andra och tredje styckena* har omarbetats redaktionellt.

Regleringen av vad som skall gälla övergångsvis för de utländska försäkringsföretag som redan har koncession att bedriva försäkringsrörelse i Sverige överensstämmer med övergångsbestämmelserna till de föreslagna ändringarna i FRL. Beträffande den närmare innebörden hänvisas till specialmotiveringen till dessa bestämmelser. För de utländska försäkringsföretag vars verksamhet hittills reglerats av LUF men som till följd av den föreslagna bestämmelsen i 1 § första stycket skall regleras av lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller övergångsbestämmelserna till den lagen.

7.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

7 §

I bestämmelsen har ett tillägg gjorts om att undantag inte får strida mot EES-reglerna om försäkring.

12 §

Paragrafen är ny. *Första meningen* innehåller ett tillägg i fråga om vilka poster som kan ingå i kapitalbasen. Den ytterligare post som avses är balanserad vinst. Någon sådan kan inte bli aktuell för traditionella livförsäkringsbolag på grund av vinstutdelningsförbudet. Försäkringsbolag som meddelar fondanknutna livförsäkringar omfattas dock inte av detta förbud, se även specialmotiveringen till 7 kap. 22 § FRL.

I *andra meningen* har motsvarande tillägg gjorts avseende de poster som enligt 7 kap. 26 § tredje stycket FRL skall motsvara en sjättedel av solvensmarginalen eller hela garantibeloppet, jämför första livförsäkringsdirektivet artikel 20 punkterna 1 och 2 d.

13 §

Paragrafen är ny och avser beräkningen av solvensmarginalen för försäkringsbolag som meddelar fondanknutna livförsäkringar. Bestämmelsen motsvarar första livförsäkringsdirektivet artikel 19 e. Förslaget innebär bl.a. att även den del av premiereserven som motsvarar åtaganden vilka inte innehåller en finansiell risk för försäkringsbolaget skall läggas till grund för beräkning av solvensmarginalen (i den delen är solvensmarginalen dock endast en procent mot normalt fyra procent). *S-E-Banken Försäkring* har ifrågasatt denna ordning och pekat på att bankernas kapitalkrav inte omfattar inlåningsmedel. Den aktuella direktivbestämmelsen innebär dock att det inte är möjligt att frångå kravet på solvensmarginal för den del av premiereserven som motsvarar åtaganden vilka inte innehåller någon finansiell risk.

Ändringar i fråga om trafikskadelagen tas upp i två skilda författningsförslag dels det förevarande, dels förslaget till lag om ändring i lagen om ändring i trafikskadelagen. Sistnämnda förslag kommenteras i avsnitt 7.11.

5 §

Det nya *tredje stycket* innebär att trafikförsäkring även kan meddelas av en försäkringsgivare som inte har koncession här i landet. Försäkringen skall dock meddelas av en försäkringsgivare hemmahörande inom EES. Samma förfarande skall tillämpas som har föreslagits för andra skadeförsäkringar i lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, se även avsnitt 2.5 i den allmänna motiveringen. De försäkringsgivare som till Finansinspektionen gjort anmälan om att de har för avsikt att marknadsföra trafikförsäkringar är skyldiga att på begäran meddela sådan försäkring. Denna skyldighet kan, på samma sätt som gäller för koncessionerade försäkringsgivare, begränsas. Eftersom något tillstånd inte krävs för den gränsöverskridande verksamheten får frågan om sådan begränsning avgöras av Finansinspektionen efter ansökan från försäkringsgivaren.

Enligt det nya *fjärde stycket* skall den försäkringsgivare som meddelar trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet alltid ha en representant i Sverige. Representanten skall ha behörighet att företräda försäkringsgivaren mot skadelidande. Bestämmelsen motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.4 (införd genom artikel 6 i direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring). Att en representant utses innebär inte att den utländska försäkringsgivaren skall anses ha etablerat sig här i landet (andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.4 femte stycket). *Finansinspektionen* har anfört att det av hänsyn till främst tredjemansintressen kan vara av vikt att en representant uppfyller vissa kompetenskrav. En möjlighet för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen att föreskriva sådana ytterligare krav på representanten finns i styckets sista mening.

24 §

Ändringen i *första stycket* avser att förtydliga att fördelningen av ersättningsansvaret skall ske på grundval av de premier som härrör från trafikförsäkringsverksamhet här i landet. Förtydligandet behövs eftersom det blir möjligt med gränsöverskridande verksamhet med trafikförsäkring.

7.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare

Prop. 1992/93:257

Bestämmelserna i lagen om försäkringsinspektionen har ändrats så att de i stället avser Finansinspektionen. Bakgrunden till ändringen har beskrivits i specialmotiveringen till ändringarna i LUF.

7 a §

Bestämmelsen, som är ny, motsvarar i sak förslaget till 7 kap. 16 § andra stycket FRL. Till skillnad från den paragrafen är förevarande bestämmelse endast tillämplig beträffande sådana som här i landet varit verksamma som försäkringsmäklare.

12 §

Enligt det nya *andra stycket* skall en försäkringsmäklare i vissa fall överlämna en handling till uppdragsgivare för undertecknande. Så skall ske när uppdragsgivare önskar erhålla upplysningar om livförsäkringsavtal som tillhandahålls av utländska försäkringsgivare som inte har koncession här i landet eller om uppdragsgivare önskar ingå ett livförsäkringsavtal med sådan försäkringsgivare. Handlingen skall innebära ett bekräftande av uppdraget och skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen. Bestämmelsen motsvarar andra livförsäkringsdirektivet artikel 13.1 andra stycket andra strecksatsen.

7.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Riksdagen antog den 28 maj 1993 en proposition om individuellt pensionssparande i vilken föreslås ändringar i bl.a. 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL (prop. 1992/93:187, bet. 1992/93:SkU31, rskr. 1992/93:359). Den ändring som nu föreslås görs med utgångspunkt i paragrafens lydelse enligt den propositionen. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den i propositionen föreslagna ändringslagen måste justeras till följd av den nu föreslagna ändringen.

2 § 6 mom.

I *sjunde stycket* har, i enlighet med ändringen i 7 kap. 1 § FRL, uppräknningen av de poster som utgör försäkringstekniska skulder kompletterats med utjämningsreserven för kreditförsäkring. Enligt 7 kap. 1 § FRL skall dock den del av utjämningsreserven som eventuellt överskrider det föreskrivna beloppet för reserven i 12 kap. 9 a § FRL inte räknas in i de försäkringstekniska skulderna, se även specialmotiveringen till de nämnda paragraferna.

Försäkringsföretagen får enligt gällande bestämmelser göra avdrag för ökning av de försäkringstekniska skulderna. Vid minskning av de försäkringstekniska skulderna skall motsvarande intäktsföring ske. En

ökning eller minskning av utjämningsreserven får betydelse i skattehänseende i den utsträckning som förändringen av reserven påverkar de försäkringstekniska skulderna. Den del av utjämningsreserven som eventuellt överskrider den föreskrivna nivån enligt 12 kap. 9 a § FRL medför ingen rätt till avdrag utan skall redovisas som en fri fond under fritt eget kapital.

Utgjänningsreserven för kreditförsäkring har väsentligen samma syfte som säkerhetsreserven. Den sistnämnda reserven är en frivillig reserv i skadeförsäkringsbolagens balansräkning och utgör en kollektiv förstärkning av premie- och ersättningsreserverna. Försäkringsföretagen får göra avdrag för ökning av säkerhetsreserven. En minskning av säkerhetsreserven är skattepliktig. Finansinspektionen föreskriver den maximala storleken för säkerhetsreserven i normalplanen för skadeförsäkringsbolag (FFFS 1992:8).

Normalplanens föreskrifter om säkerhetsreserv behöver troligen justeras med hänsyn till bestämmelserna om utjämningsreserven för kreditförsäkring. En sådan justering får övervägas av Finansinspektionen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Justeringen är en följd av att bestämmelserna om ikraftträdande och tillämpning av den nu föreslagna ändringen i 2 kap. 6 § mom. SIL avviker från motsvarande bestämmelser i den nämnda propositionen om individuellt pensionssparande.

7.9 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

4 a §

Ändringen innebär att bestämmelserna om försäkringstagares förmånsrätt blir tillämpliga i fråga om verksamhet som en utländsk EES-försäkringsgivare bedriver här genom etablering, dvs. genom generalagent, filial eller, beträffande försäkringsgivare i försäkringssammanslutningar, generalrepresentation.

7.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

3 §

Ändringen i *punkt 4* innebär att hänvisning görs också till den nya lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

7.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Som anmärkts i inledningen av avsnitt 7.6 är ändringarna i trafikskadelagen uppdelade på två författningsförslag.

16 §

Ändringen innebär att det solidariska ansvaret även gäller för sådana försäkringsgivare som till Finansinspektionen anmält att de har för avsikt att marknadsföra trafikförsäkringar i Sverige. Bestämmelsen har behandlats i den allmänna motiveringen avsnitt 2.6 och motsvarar andra skadeförsäkringsdirektivet artikel 12 a.2 som införts genom direktivet 90/618/EEG om gränsöverskridande verksamhet för motorfordonsförsäkring.

8 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att
dels anta de av Lagrådet granskade förslagen till

1. lag om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring,
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
5. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
6. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
7. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
8. lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
10. lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,

dels anta förslaget till

11. lag om ändring i lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).

9 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden lagt fram.

Förteckning över remissinstanser vid beredning av betänkandet (SOU) Försäkringsrörelse i förändring

Prop. 1992/93:257

Bilaga 1

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av fullmäktige i Sveriges riksbank, Svea hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Bokföringsnämnden, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Riksskatteverket, Näringsfrihetsombudsmannen (NO), Statens pris- och konkurrensverk, Konsumentverket, Sveriges Försäkringsförbund, Folk-sam, Försäkringsbolaget LIVIA ömsesidigt, Utländska Försäkringsbolags Förening, Svenska bankföreningen, Sparbanksgruppen AB, Konunga-riket Sveriges stadshypotekskassa, Statens bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB), Allmänna pensionsfonden, första - tredje fondstyrelserna, Finansbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Lands-organisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Civilekonomers Riksförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Sveriges industriförbund, Industrins finansförening, Svenska handelskammarförbundet, Föreningen Auktoriserade revisorer (FAR), Stiftelsen Aktieförfrämjandet, Obligationsförfrämjandet, Sveriges Advokat-samfund, AMF-Pension, AMF-Arbeitsmarknadsförsäkringar, AFA-Arbeitsmarknadens Försäkringsaktiebolag, Svenska Bankmannaförbundet och Svenska Aktuarieföreningen.

Centralorganisationen SACO och Värdepapperscentralen VPC AB har förklarat sig avstå från att lämna remissyttranden.

Förteckning över remissinstanser vid beredningen av Finansdepartementets promemoria med utkast till lagrådsremiss om EES-anpassad lagstiftning om försäkringsverksamhet

Prop. 1992/93:257

Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av fullmäktige i Sveriges riksbank, Svea hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Konkurrensverket, Konsumentverket, Datainspektionen, Riksskatteverket, Bokföringsnämnden, Sveriges Försäkringsförbund, Folksam, SEB Försäkring, Svenska Försäkringsmäklares förening, Sveriges Advokatsamfund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Svenska Aktuarieföreningen, Fri- och rättighetskommittén (Ju 1992:01) och AMF-sjukförsäkring.

Landsorganisationen i Sverige (LO), Centralorganisationen SACO, Svenska Arbetsgivareföreningen SAF och Kommittén om översyn av redovisningslagstiftningen (Ju 1991:07) har förklarat sig avstå från att lämna remissyttranden.

Förteckning över remissinstanser vid beredning av finansdepartementets tilläggspromemoria med utkast till lagrådsremiss om EES-anpassad lagstiftning om försäkringsverksamhet

Prop. 1992/93:257

Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över tilläggspromemorian avgetts av Svea hovrätt, Finansinspektionen, Konkurrensverket, Konsumentverket, Riksskatteverket, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Försäkringsmäklares förbund, Trafikförsäkringsföreningen, Sveriges Advokatsamfund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Svenska Aktuarieföreningen, Försäkringsutredningen (Fi 1990:11) och Skiljedomsutredningen (Ju 1992:04).

Centralorganisationen SACO och Svenska Arbetsgivareföreningen SAF har förklarat sig avstå från att lämna remissyttranden.

Lag om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Tillämpningsområde m.m.

1 § Denna lag tillämpas på verksamhet i Sverige av utländska försäkringsgivare med säte i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land).

Lagen gäller dock inte för

1. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare, om

a. bolagsordningen medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner,

b. verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som försäkringsgivaren enligt 2 kap. 3 a § fjärde stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) får meddela utan att det särskilt anges i koncessionsbeslutet,

c. den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu, och

d. minst hälften av premieinkomsten härrör från medlemmar i försäkringsgivaren,

2. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare som enligt avtal med en annan sådan försäkringsgivare (den mottagande försäkringsgivaren) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen,

3. lokala skadeförsäkringsgivare som endast meddelar sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § klass 18 försäkringsrörelselagen (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

4. ömsesidiga livförsäkringsgivare, om

a. bolagsordningen medger uttag av extra bidrag, minskning av förmåner eller uttag av bidrag från personer som förbundit sig till sådant bidrag, och

b. den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande 500 000 ecu,

5. ömsesidiga understödsinstituts verksamhet där förmånerna varierar med tillgången på medel medan bidragen från medlemmarna utgörs av ett fastställt belopp.

Lagen gäller inte återförsäkring.

Med försäkringssammanslutning avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, såvitt angår försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.

2 § Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. De får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Ersättning, som betalas i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller skadeförsäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkring som har meddelats. Har sådan ränta köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 3 kap. 2 § andra stycket, 3 § första och andra styckena, 5 kap. 2-7 och 9-11 §§ samt 7 kap. 2 § i tillämpliga delar.

3 § Med EES-land där risken är belägen avses i denna lag

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det EES-land i vilken egendomen är belägen,

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det EES-land där registrering skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäkringsklass täcker rese- eller semesterrisker, det EES-land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än de som uttryckligen omfattas av 1-3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det EES-land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det EES-land där det driftställe som försäkringen gäller för är beläget.

Det land där försäkringsgivaren har sitt säte anses som försäkringsgivarens hemland. Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall anses ha sitt hemland i det land där sammanslutningens verkliga ledning finns.

4 § Med stora risker avses i denna lag

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12 försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och den försäkrade risken avser näringsverksamheten, och

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8-10, 13 och 16 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

- a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,
- b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,
- c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i första stycket 3 gälla koncernen.

5 § Angående trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt, i mån av behov, besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 5 kap. 5 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap. Rätt att driva verksamhet i Sverige

Etablering

1 § Utländska försäkringsgivare får driva försäkringsrörelse här i landet, om de har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta. Rörelsen skall drivas

1. genom en generalagent som syssloman,
2. genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller 3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, genom en generalrepresentation.

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För fullgörande av de skyldigheter, som åligger generalagenten, skall den juridiska personen utse en fysisk person som uppfyller kraven i första och andra meningarna.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Verkställande direktör för en utländsk försäkringsgivares filial skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkrings-sammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i andra stycket. De utländska försäkringsgivarna skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna i sammanslutningen bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkrings-givare i försäkringssammanslutning finns i 4 kap.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial och ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett sådant förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Gränsöverskridande verksamhet

2 § Efter anmälan till Finansinspektionen får en försäkringsgivare marknadsföra försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land. Marknadsföring som avser livförsäkringar och som riktas till enskilda personligen skall ske genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

Efter tillstånd av Finansinspektionen (koncession) får sådan marknadsföring som avses i första stycket andra meningen ske utan förmedling av ett försäkringsföretag med koncession i Sverige.

3 § Bestämmelserna i 2 § gäller inte försäkring av följande risker enligt 2 kap. 3 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713):

1. arbetsolycksfall (klass 1),
2. civilrättsligt ansvar för kärnenergi och produktansvar för läkemedel (klass 13) och
3. byggnadsarbeten, om sådan försäkring är obligatorisk (klass 9 och 13).

Den som deltar i koassuransavtal avseende stora risker på annat sätt än som ledande försäkringsgivare behöver inte göra sådan anmälan som avses i 2 §.

Bestämmelserna i 2 § om livförsäkring tillämpas även på verksamhet avseende tontiner och sådan kapitaliseringsverksamhet som grundas på försäkringstekniska beräkningar.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

4 § Om det finns särskilda skäl, får en försäkringsgivare som har fått sådan koncession som anges i 1 § medges att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt första stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Separationsprincip m.m.

5 § Försäkringsgivare får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som försäkringsgivaren driver i sitt hemland.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen (1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring av sådan försäkring och livförsäkring om inte annat följer av fjärde stycket.

En försäkringsgivare som i sitt hemland förenar direkt livförsäkringsrörelse med någon annan skadeförsäkringsrörelse än sådan som avses i andra stycket, får genom agentur eller filial här i landet endast driva skadeförsäkringsrörelse om inte annat följer av fjärde stycket.

Utöver vad som följer av andra och tredje styckena får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan samtidig verksamhet bedrevs vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller fjärde stycket skall hållas åtskilda inom försäkringsgivaren.

3 kap. Koncession m.m.

Koncession för etablering

1 § Ansökan om koncession för etablering görs hos regeringen. I ansökan skall anges den försäkringsklass, som rörelsen skall avse. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten i Sverige. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Finansinspektionen skall överlämna planen och uppgifter om inspektionens iakttagelser vid granskning av planen till behöriga myndigheter i försäkringsgivarens hemland för yttrande. Om ett yttrande inte avgetts inom tre månader efter det att de överlämnade handlingarna tagits emot av behöriga myndigheter i försäkringsgivarens hemland, skall det anses som om ett yttrande avgetts till försäkringsgivarens förmån.

Finansinspektionen skall med eget yttrande överlämna ansökan till regeringen.

2 § Regeringen beviljar koncession om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen en företrädare. Koncession får

inte vägras på den grunden att det inte finns behov av ytterligare etableringar på försäkringsmarknaden.

I samband med beviljandet av koncessionen godkänner regeringen de grunder för verksamheten som anges i 5 kap. 3 §. Grunderna skall godkännas om de överensstämmer med denna lag och andra författningar.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

3 § Bestämmelserna i 1-2 §§ gäller också när en försäkringsgivare avser att ändra grunderna eller utvidga sin verksamhet till en ny försäkringsklass eller ett nytt verksamhetsområde.

Avser ansökan endast ändring av grunderna, utvidgning av beviljad koncession till en ny försäkringsklass eller utbyte av koncession för en viss försäkringsklass mot koncession för en annan klass, får Finansinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Utses en ny företrädare skall denne godkännas av Finansinspektionen.

Koncession och anmälan vid gränsöverskridande verksamhet

4 § Ansökan om koncession för gränsöverskridande verksamhet enligt 2 kap. 2 § andra stycket skall göras hos Finansinspektionen. Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten i Sverige, dels bestämmelser om hur premiereserv skall beräknas, om försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev, om återbäring till försäkringstagarna samt, om inte Finansinspektionen medger undantag, om hur försäkringspremier skall beräknas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Koncession skall beviljas inom sex månader om de uppgifter försäkringsgivaren lämnat står i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Har koncession inte beviljats inom den angivna tiden skall det anses som att ansökan avslagits.

Sedan koncession beviljats får försäkringsgivaren inte utan Finansinspektionens tillstånd ändra uppgifterna i verksamhetsplanen eller de bestämmelser som avses i första stycket. Vad som anges i första-tredje styckena skall gälla för sådana ändringar.

5 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till en anmälan om gränsöverskridande verksamhet enligt 2 kap. 2 § första stycket.

När Finansinspektionen har fått del av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet och de handlingar som skall fogas till denna får försäkringsgivaren starta sin verksamhet.

Sedan anmälan skett enligt första stycket får en försäkringsgivare inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän han har anmält ändringen till Finansinspektionen.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

6 § En försäkringsgivare som har koncession att driva försäkringsrörelse här i landet genom agentur eller filial och som har för avsikt att från agenturen eller filialen marknadsföra försäkringar avseende risker i ett annat EES-land skall underrätta Finansinspektionen om detta med angivande av i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker denna skall avse.

Vad som anges i första stycket skall gälla även när en försäkringsgivare avser att utvidga sin verksamhet.

Finansinspektionen får från försäkringsgivaren infordra en plan för den tilltänkta verksamheten.

Finansinspektionen skall på ansökan utfärda intyg om vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession här i landet omfattar och om att inspektionen inte har någon invändning mot att försäkringsgivaren i ett annat EES-land marknadsför försäkringar genom agenturen eller filialen. Intyg skall utfärdas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet.

Medgivande till annan verksamhet än försäkringsrörelse

7 § Ansökan om medgivande för en försäkringsgivare att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse skall ges in till Finansinspektionen och vara åtföljd av fullmakt för företrädaren att beträffande den med ansökan avsedda verksamheten företräda försäkringsgivaren gentemot tredje man samt vid domstolar och andra myndigheter.

4 kap. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkringssammanslutningar

1 § I en generalrepresentation för en försäkringssammanslutning ansvarar ombudet för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag. Ombudet är skyldigt att rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter i alla de förhållanden som hänför sig till verksamheten.

2 § Ombudet skall föra en förteckning över dels de särskilda medhjälpare som har rätt att för försäkringsgivarna i sammanslutningen förvärva försäkringsaffärer, dels de försäkringar som dessa medhjälpare förmedlar för sammanslutningen. Härvid skall för varje försäkring anges de premier och skadeersättningar som är att hänföra till försäkringen. Uppgifterna skall föras in fortlöpande och grundas på handlingar som härrör från affärshändelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna enligt första stycket.

Prop. 1992/93:257

Bilaga 4

5 Kap. Om försäkringsrörelsens bedrivande

1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller för försäkringsrörelse som bedrivs här i landet genom en generalagent, en filial eller, i fråga om försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

För sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i 2 kap. 2 § andra stycket gäller 2 § första-fjärde styckena, 5-7 och 9 §§. Vad som där sägs om företrädare skall i stället avse försäkringsgivaren.

Försäkringstekniska skulder m.m.

2 § Företrädaren skall för varje räkenskapsår upprätta en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Redogörelsen skall upprättas enligt formulär som fastställts av Finansinspektionen.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det beräknade värdet vid räkenskapsårets utgång av försäkringsgivarens ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringssättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning och
5. sådan tilldelad återbäring inom skadeförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

Sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som har förfallit till betalning men inte kunnat betalas ut skall föras till ersättningsreserven.

Ansvarar flera försäkringsgivare solidariskt för en försäkring, skall i den enskilda försäkringsgivarens redovisning av försäkringstekniska skulder endast beaktas den del av försäkringen som enligt avtal mellan försäkringsgivarna belöper på denna försäkringsgivare.

En försäkringsgivare som från ett fast driftställe här i landet driver gränsöverskridande verksamhet avseende skadeförsäkring skall särskilt redovisa det försäkringstekniska resultatet avseende denna verksamhet om den årliga premieintäkten, utan avdrag för återförsäkring, från ett EES-land överstiger ett belopp som motsvarar 2 500 000 ecu. Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter avseende denna redovisning.

3 § För livförsäkring skall, om det inte med hänsyn till försäkringens särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,

2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren,
4. verkan av underlåten premiebetalning,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen upphör i förtid av annan anledning än som avses i 2 och 4 eller försäkringsgivaren annars är fri från ansvar för försäkringsfall,
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

4 § Med avseende på de i 3 § 1-4 angivna grunderna tillämpas 7 kap. 3 §, 4 § första-fjärde styckena samt 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713). Beträffande övergångsgrunder enligt 7 kap. 4 § första-fjärde styckena nämnda lag gäller dock 3 kap. 3 § i fråga om ändring av grunder och 8 kap. 1 § i fråga om kungörande. Som villkor för godkännande av övergångsgrunder får bestämmas, att försäkringsgivaren skall införa tillgångar utöver vad som motsvarar de försäkringstekniska skulderna i det register som avses i 9 §.

Tillgångarna

5 § Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån Finansinspektionen medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar som har övertagits i återförsäkring.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna, som inte motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

6 § För de tillgångar som används för redovisning av de försäkringstekniska skulderna gäller 7 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

7 § Värdehandlingar får vid redovisning enligt 5 § inte tas upp till högre värde än som följer av bestämmelserna i bokföringslagen (1976:125) om värdering av omsättningstillgångar. De får dock tas upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

8 § För skadeförsäkring av annat slag än sådan sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragsförsäkring beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 2 tredje stycket, gäller bestämmel-

9 § Det skall föras ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna enligt 5 §.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 2 §, skall detta antecknas i registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som finns upptagna i registret, när försäkringsgivaren försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in. Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om livförsäkring eller på avtal om återförsäkring avseende livförsäkring. En fordran på grund av ett avtal om livförsäkring har företrädare framför återförsäkrarens fordran.

Företrädaren skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av de försäkringstekniska skulderna, dels kopior av registret.

10 § Om en försäkringsgivare, genom en agentur eller filial här i landet, driver gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land och om det krävs tillstånd där för sådan verksamhet, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla om

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,
2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,
3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt
4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

Allmänna bestämmelser

11 § Försäkringstekniska utredningar och beräkningar som angår försäkringsgivares här i landet drivna livförsäkringsrörelse skall utföras under överinseende av en av Finansinspektionen godkänd aktuarie.

12 § En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för enskilda försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier, som försäkringsgivaren enligt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

13 § Företrädaren skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos företaget sker på ett sätt som överensstämmer med god affärssed i Sverige. I fråga om en försäkringssammanslutning åligger detta försäkringsgivarna.

14 § På begäran av den som biträtt en försäkringsgivare i dennes anskaffningsverksamhet skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg krävs för att få driva liknande verksamhet i ett annat EES-land. Försäkringsgivaren och den som begärt intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

15 § Om företrädaren inte kan utöva sitt uppdrag, om han avsäger sig det eller om fullmakten återkallas, skall Finansinspektionen för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad och godkänd förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Ett sådant förordnande skall inspektionen genast kungöra i Post- och Inrikes Tidningar. Till dess att en sådan kungörelse skett får, beträffande andra försäkringsgivare än försäkringsgivare i försäkrings-sammanslutning, försäkringstagare hos inspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

6 kap. Om tillsyn över försäkringsverksamheten

Tillsynens inriktning

1 § Verksamhet som bedrivs enligt denna lag skall stå under tillsyn av Finansinspektionen i den utsträckning som följer av lagen. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten.

Inspektionen skall lämna de uppgifter till behöriga myndigheter i försäkringsgivarnas hemländer som dessa myndigheter behöver för kontroll av försäkringsgivarnas soliditet samt i övrigt ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders behöriga myndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vid verksamhet genom etablering

2 § När försäkringsgivaren börjat sin verksamhet här i landet skall företrädaren genast underrätta Finansinspektionen om detta.

3 § Företrädaren skall lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär om försäkringsgivaren och den verksamhet som denne driver här i landet genom etablering.

Företrädaren skall hålla tillgångar samt räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en försäkringsgivare skall lämna till inspektionen.

4 § Skyldighet enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även

1. styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i landet med föremål uteslutande att biträda försäkringsgivare som driver rörelse här i landet,
2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådan försäkringsgivare vid rörelsens bedrivande, och
3. personer som är införda i en förteckning som anges i 4 kap. 2 §.

5 § Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsgivares verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,
2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,
3. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte längre är tillräckliga, eller
4. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

Om ett föreläggande enligt första stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer en försäkringsgivare inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder får regeringen, efter att ha underrättat behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att fritt förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Om behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall på begäran av myndigheten Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen får besluta hur skadeförsäkringsverksamhet skall drivas efter ett sådant beslut som avses i tredje och fjärde styckena. För livförsäkringsverksamhet skall bestämmelserna i 7 kap. 2 § tillämpas.

6 § Regeringen kan förklara koncessionen förverkad, om försäkringsgivaren

1. inte längre uppfyller kraven för koncession här i landet, eller
2. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten här i landet, särskilt reglerna om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder.

Innan regeringen förklarar koncessionen förverkad skall samråd ske med behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland. I brådskande fall får regeringen förklara koncessionen förverkad utan föregående samråd. Hemlandsmyndigheten skall underrättas så snart det kan ske.

Om försäkringsgivarens koncession i hemlandet har förklarats förverkad, skall regeringen genast förklara koncessionen i Sverige förverkad.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Vid gränsöverskridande verksamhet

7 § Om en försäkringsgivare med stöd av 2 kap. 2 § första stycket marknadsför försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen lämna behöriga myndigheter i det landet de uppgifter som dessa behöver för kontroll av försäkringstekniska skulder och tillgångar som motsvarar dessa.

8 § Om en försäkringsgivare som marknadsför försäkringar enligt 2 kap. 2 § överträder denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, skall Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse.

Underlåter försäkringsgivaren att vidta rättelse, skall inspektionen underrätta behöriga myndigheter i försäkringsgivarens hemland och i det land varifrån försäkringarna marknadsförs.

Om försäkringsgivaren inte upphör med överträdelserna får Finansinspektionen återkalla koncessionen för gränsöverskridande verksamhet eller, om verksamheten inte är koncessionpliktig, förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att meddela nya försäkringar här i landet. Inspektionen får vidta även andra åtgärder som behövs för att hindra fortsatta överträdelser. Innan åtgärd vidtas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i det land där det fasta driftställe som marknadsför försäkringarna är beläget.

Om den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland eller i det land där det fasta driftställe som marknadsför försäkringar är beläget förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över tillgångarna, skall inspektionen vidta alla nödvändiga åtgärder för att tillvarata försäkringstagarnas intressen. Om den utländska myndigheten återkallar försäkringsgivarens, agenturens eller filialens auktorisation, skall inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att meddela nya försäkringar här i landet.

Om försäkringsgivarens samtliga fasta driftställen sammantaget har en årlig premieintäkt från skadeförsäkring från Sverige som, utan avdrag för återförsäkring, överstiger ett belopp som motsvarar 2 500 000 ecu får Finansinspektionen hos behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland begära att försäkringsgivaren i hemlandet särskilt redovisar det försäkringstekniska resultatet avseende verksamheten i Sverige.

Försäkringsgivaren skall lämna Finansinspektionen de upplysningar och handlingar som inspektionen begär för tillämpning av denna paragraf.

Vite m.m.

9 § Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplys-

ningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon utan koncession driver tillståndspliktig verksamhet, skall inspektionen förelägga denne att inom viss tid ansöka om koncession eller vidta de ändringar i verksamheten som inspektionen anger eller också upphöra med verksamheten.

Bestämmelsen i andra stycket skall i tillämpliga delar gälla om Finansinspektionen finner att någon driver gränsöverskridande verksamhet utan att anmälan skett.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas såväl mot försäkringsgivaren som mot den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning.

10 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite.

11 § En försäkringsgivare skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

7 kap. Om försäkringsverksamhetens upphörande och om överlåtelse av försäkringsbestånd

1 § Upphör en försäkringsgivare att driva försäkringsrörelse här i landet, åligger det försäkringsgivaren att med bifogande av giltig fullmakt hos Finansinspektionen uppge ombud, som godkänns av inspektionen, att på företagets vägnar företräda försäkringsgivaren med avseende på redan meddelade försäkringar. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får Finansinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar om godkännandet eller förordnandet. Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

2 § Om en försäkringsgivares koncession att driva livförsäkringsrörelse här i landet har förklarats förverkad, skall en särskild administration för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt träda in. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp vartill de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring uppgår. För det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren.

De försäkringar som övertagits av administrationsboet skall om möjligt överföras till en svensk eller utländsk försäkringsgivare, som har fått koncession för livförsäkringsrörelse här i landet. Anser Finansinspektionen att ett anbud om övertagande bör antas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra anbudets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna, att inom en bestämd tid - minst en månad efter kungörelsens utfärdande - hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. När sådant kungörande sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare och de som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför.

Om inte försäkringsbeståndet överlåtits inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

Om det vid överlåtelse av försäkringarna eller annars har uppstått överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen och sådant bidrag som avses i 6 kap. 11 § och som inte erlagts. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkringar varit föremål för administration.

När en försäkringsgivares koncession förklarats förverkad, får nya försäkringar inte meddelas. Under administrationstiden får dock sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen förklarats förverkad skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av livförsäkrings- och återbäringsbelopp, som förfaller till betalning under administrationstiden, får innan administrationen avslutas endast betalas ut så mycket som Finansinspektionen anser kunna utbetalas utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämrats. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkring eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalts, skall återbetalning inte ske.

Har en försäkringsgivare i annat fall än enligt första stycket upphört att driva livförsäkringsrörelse här i landet, är försäkringsgivaren likväl skyldig att på det sätt som anges i 5 kap. 5-7 och 9 §§ redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för redan med-

delade livförsäkringar. Det åligger ombud, som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 1 §, att fullgöra de skyldigheter enligt 5 kap. 2 och 9 §§ samt 6 kap. 3 §, som förut åvilat företrädaren. Om ej tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna redovisas eller om det av annat skäl finns anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankommer det på Finansinspektionen att besluta om administration enligt första stycket skall inträda. Om de till redovisning avsatta tillgångarna anses otillräckliga får dock administration inte föreskrivas, förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter det att sådant föreläggande skett. Om i ett sådant fall administration inträder, skall bestämmelserna i första stycket om upphörande av företagets rätt att driva livförsäkringsrörelse här i landet i stället avse meddelandet av beslut om administration.

3 § En försäkringsgivare som har koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare, som i Sverige har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse.

Om det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk EES-försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i andra stycket, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

En försäkringsgivare som har fått koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet till en EES-försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna. Tillstånd får medges endast om behörig myndighet i övertagande försäkringsgivares hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats och behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen gäller vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) föreskrivs i tillämpliga delar.

Bifalls ansökningen, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skall åvila övertagaren. Angående underrättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713) tillämpas.

8 kap. Särskilda bestämmelser

1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. beviljande av koncession eller utvidgning av koncession,
2. godkännande av företrädare eller ändring av grunderna,
3. ändring i bolagsordning eller liknande handling som innefattar ändring av försäkringsgivarens firma,
4. förverkande av koncession, och
5. tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd.

2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller hade bort känna till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande, som enligt lagen skall kungöras, inte lagligen åberopas mot annan än den, som visas ha haft kännedom om det.

3 § Är en handling, som enligt denna lag lämnas till Finansinspektionen, avfattad på främmande språk, skall den på begäran åtföljas av en bestyrkt svensk översättning.

4 § Ett ombud, som enligt 5 kap. 15 § eller 7 kap. 1 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

5 § En försäkringsgivare, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin associationsform och sitt hemland.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalade förbindelser av delägare eller garanter om dessa belopp inräknats i fonderna.

Om en försäkringsgivare marknadsför försäkringar avseende andra risker än stora risker genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land, skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsgivarens huvudkontor och den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den som företräder försäkringsgivaren vid skadefall.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom gränsöverskridande verksamhet i andra fall än som avses i 2 kap. 2 § andra stycket skall försäkringsgivaren till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsgivaren är underkastad tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

6 § Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,
2. att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket,
3. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket,
4. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket eller
5. om att förelägga vite får överklagas till kammarrätten.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

7 § Har regeringen eller Finansinspektionen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen eller Finansinspektionen inte meddelat beslut inom sex månader efter det att en sådan förklaring avgetts, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

8 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

9 § Till böter döms företrädare, personal eller annan som företräder försäkringsgivaren som bryter mot föreskrift i 5 kap. 12 § eller 8 kap. 5 § eller som på annat sätt än som anges i det sistnämnda lagrummet lämnar oriktiga uppgifter om försäkringsgivaren i meddelanden, som är avsedda för allmänheten.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. En försäkringsgivare som omfattas av denna lag och som enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige har koncession vid denna lags ikraftträdande

får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 3 kap. 2 § tredje stycket då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall prövas av Finansinspektionen, om inte bifall till ansökningen innebär en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. När ett sådant ärende skall prövas av Finansinspektionen gäller 8 kap. 7 §. Finansinspektionen skall, i samband med prövningen av en koncessionsansökan, även pröva ansökan om godkännande av grunder.

4. Bestämmelserna om förbud mot att förena livförsäkringsrörelse med skadeförsäkringsrörelse enligt 2 kap. 5 § skall tillämpas även för försäkringsgivare som avses i punkt 2.

5. Försäkringsgivare som avses i 2 och som har deponerat värdehandlingar i bankinstitut enligt 6 § första stycket 5, 10 och 15 a §§ lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, har rätt att få ut de deponerade tillgångarna när sådan ansökning som avses i 2 har bifallits. För tiden intill dess ansökningen har prövats slutligt skall vad som föreskrivs om sådan deponering i 10 § andra stycket, 13 § andra stycket, 15 a §, 16 §, 21 § första stycket andra meningen, 25 § andra stycket 3, 27 § andra stycket och 28 § lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige gälla. Har försäkringsgivaren vid utgången av den tid som anges i 2 inte gett in ansökan om koncession skall vad som föreskrivs om de deponerade tillgångarna i 27 och 28 §§ lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige gälla.

2 Förslag till Lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller avtal om försäkringar enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 17 försäkringsrörelselagen (1982:713), rättsskyddsförsäkring.

2 § Om en försäkring omfattar även andra försäkringsklasser än rättsskyddsförsäkring, skall rättsskyddet tas upp som en särskild del av försäkringsbrevet eller motsvarande handling. Rättsskyddets omfattning skall anges i brevet eller handlingen.

3 § Ett avtal om rättsskyddsförsäkring som meddelas av en försäkringsgivare som har koncession att driva försäkringsrörelse här i landet, skall innebära att den försäkrade vid försäkringsfall har rätt att efter eget val utse en advokat eller annan lämplig person att biträda honom. Denna rätt får inskränkas endast om valet av en viss person skulle medföra avsevärt ökade kostnader som inte är motiverade av den rättsliga angelägenhetens beskaffenhet eller omfattning. Den försäkrade skall underrättas om rätten att utse advokat eller annan lämplig person när han anmäler försäkringsfallet till försäkringsgivaren.

4 § En tvist om rättsskyddsförsäkring mellan försäkringsgivaren och den försäkrade skall prövas av tre skiljemän om försäkringstagaren begär det. Om inte annat följer av denna paragraf, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det att han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol vid klander av skiljedom är tingsrätten i den ort där den försäkrade har sitt hemvist. En försäkrad kan även väcka talan mot försäkringsgivaren vid tingsrätten i den ort där försäkringsgivarens styrelse har sitt säte. Finns inte någon domstol som är behörig, skall målet tas upp av Stockholms tingsrätt.

Rätten att påkalla sådant förfarande som anges i första stycket skall anges i försäkringsvillkoren. När tvist uppstår skall den försäkrade underrättas om att han har rätt att påkalla sådant förfarande. Om den försäkrade är konsument skall han även underrättas om vilka andra möjligheter som finns att få tvisten prövad.

5 § Bestämmelserna i 3 och 4 §§ gäller inte sådana åtgärder som försäkringsgivaren vidtar på grund av en ansvarsförsäkring för att företräda den försäkrade vid undersökningar eller förhandlingar, om åtgärderna vidtas för att tillvarata även försäkringsgivarens intressen. Bestämmelserna gäller inte heller vid tvister eller risker som hänför sig till eller har samband med fartyg som används i sjöfart.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Lagen tillämpas på försäkringar som har meddelats eller förnyats efter ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)¹
dels att 19 kap. 4 § skall upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 2-8 och 10 §§, 2 kap. 3-6, 13, 14, 16 och 18 §§, 7 kap. 1, 9-11, 17 och 19 §§, 11 kap. 1 §, 13 kap. 1 och 3 §§, 14 kap. 22 §, 15 kap. 1 och 3 §§, 19 kap. 1, 3, 5, 11 och 13 §§ samt 21 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § skall lyda "Reservfonden, utjämningsfond för kreditförsäkring och annan användning av försäkringsbolagets egendom",

dels att det i lagen skall föras in ett nytt kapitel, 2 a kap., samt femton nya paragrafer, 1 kap. 8 a §, 2 kap. 3 a-3 c §§, 7 kap. 12, 16 a och 22-28 §§, 12 kap. 9 a § och 19 kap. 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser finns om utländska försäkringsföretags rätt att driva försäkringsrörelse här i landet.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:000) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

3 §

Ett försäkringsbolag får inte driva annan rörelse än försäkringsrörelse, om det inte finns särskilda skäl för det.

Med direkt livförsäkringsrörelse får inte förenas försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § (direkt livförsäkringsrörelse) får förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 samt med rörelse avseende återförsäkring av sådan försäkring och av livförsäkring om inte annat följer av tredje stycket.

¹Senaste lydelse av 19 kap. 4 § 1991:1767.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse bedrivas i samma försäkringsbolag om sådan samtidig verksamhet bedrevs vid tidpunkten för under-tecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som bedrivs i samma försäkringsbolag enligt andra och tredje styckena skall hållas åtskilda inom bolaget.

4 §

Med livförsäkringsbolag förstås i denna lag bolag vilkas försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidrags försäkring samt arbetslöshetsförsäkring). Andra bolag är skadeförsäkringsbolag.

Med livförsäkringsbolag förstås i denna lag bolag som uteslutande eller så gott som uteslutande driver direkt livförsäkringsrörelse enligt 2 kap. 3 b § eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring. Andra bolag är skadeförsäkringsbolag.

5 §²

Bestämmelserna om livförsäkring gäller också i fråga om personförsäkringar av annat slag. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats antingen för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a §, 7 kap. 22, 23 och 26 §§,

- *får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragsförsäkringar,*
- *behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.*

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

²Senaste lydelse 1989:1081.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 §, 14 kap. 7, 21 och 24-28 §§ *samt 19 kap. 3 och 4 §§.*

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 § *samt* 14 kap. 7, 21 och 24-28 §§.

6 §

I ett försäkringsaktiebolag svarar delägarna inte personligen för bolagets förpliktelser.

Försäkringsaktiebolagets aktiekapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

Är bolagets aktiekapital fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

7 §

Delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag är försäkringstagarna. Återförsäkringstagare skall dock inte på grund av återförsäkringen anses som delägare. I fråga om *personförsäkring och återförsäkring* svarar endast bolagets tillgångar för dess förpliktelser. För försäkringar av annat slag svarar delägarna personligen för bolagets förpliktelser utan begränsning eller med begränsning till ett visst belopp.

Delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag är försäkringstagarna. Återförsäkringstagare skall dock inte på grund av återförsäkringen anses som delägare. I fråga om *livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2, avgångsbidragsförsäkring samt återförsäkring* svarar endast bolagets tillgångar för dess förpliktelser. För försäkringar av annat slag svarar delägarna personligen för bolagets förpliktelser utan begränsning eller med begränsning till ett visst belopp.

Delägarnas ansvarighet får göras gällande endast på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Med delägare avses i de följande kapitlen endast delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag.

8 §

Ett ömsesidigt försäkringsbolag får inte bildas utan garantikapital, om det inte finns särskilda skäl för det. *Garantikapitalet skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade*

Ett ömsesidigt försäkringsbolag får inte bildas utan garantikapital, om det inte finns särskilda skäl för det. Garantikapitalet skall betalas med pengar. Garantikapitalet skall återbetalas när det inte längre

rörelsen. Garantikapitalet skall betalas med pengar. Garantikapitalet skall återbetalas när det inte längre behövs för rörelsens ändamålsenliga bedrivande. Om villkor för sådan återbetalning finns bestämmelser i 12 kap. 4 §.

behövs för rörelsens ändamålsenliga bedrivande *och det är förenligt med bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning och storlek i 7 kap. 22-27 §§.* Om villkor för sådan återbetalning finns bestämmelser i 12 kap. 4 §.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

8 a §

Ett försäkringsbolag skall, utöver tillgångar motsvarande försäkrings tekniska skulder enligt 7 kap. 1 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Bestämmelser om kapitalbasens sammansättning finns i 7 kap. 22 § och 26 § andra stycket för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 24 § för skadeförsäkringsrörelse.

Vid utövandet av verksamheten skall kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginalen) enligt bestämmelserna i 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse. Dock skall kapitalbasen aldrig vara mindre än det garantibelopp som anges i 7 kap. 26 § första stycket för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 27 § för skadeförsäkringsrörelse.

När ett försäkringsbolag bildas skall kapitalbasen minst uppgå till garantibeloppet.

Om kapitalbasen understiger solvensmarginalen eller garantibeloppet skall Finansinspektionen vidta åtgärder enligt bestämmelserna i 19 kap. 11 § tredje, femte och sjätte styckena.

10 §³

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från

³Senaste lydelse 1991:1767.

bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § får dock undantag inte medges.

Avvikelse från denna lag får medges i fråga om tjänstepensionsförsäkringar, i den mån avvikelserna är ändamålsenliga från allmän synpunkt, och i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt.

Om ett försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, får sådana avvikelser från denna lag medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rättstillämpning.

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har ett verksamhetsområde som är begränsat till viss del av riket och rörelsen är av ringa storlek, får sådana undantag från denna lag medges som föranleds av verksamhetens omfattning och bolagets förhållanden i övrigt.

bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § *samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a §, 7 kap. 22, 23, och 26 §§* får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagande bolag som avses i fjärde stycket 3 skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om direkt försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om skadeförsäkringsrörelse får undantag från denna lag medges för

1. ömsesidiga försäkringsbolag som driver skadeförsäkringsrörelse under förutsättning att verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som är underordnad enligt 2 kap. 3 a § fjärde stycket, att den årliga premieinkomsten från skadeförsäkringsrörelsen inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu samt att minst hälften av denna premieinkomst härrör från bolagets delägare,

2. lokala skadeförsäkringsbolag som meddelar endast försäkring enligt 2 kap. 3 a § klass 18 (turistassistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

3. ömsesidiga försäkringsbolag som enligt avtal med ett annat sådant bolag (det mottagande bolaget) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen.

Medgivanden enligt första-fjärde styckena lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

2 kap.

3 §⁴

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse *livförsäkring* eller avser rörelsen annat slag av försäkring för längre tid än tio år, skall dessutom särskilda regler (grunder) för verksamheten upprättas enligt vad som sägs i 6 §. Grunderna skall underställas regeringen för stadfästelse.

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse sådan försäkring för vilken grunder skall upprättas enligt 6 § eller med stöd av 1 kap. 5 § skall dessa fogas till verksamhetsplanen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.

Regeringen prövar att bolagsordningen och grunderna överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och grunderna samt beviljar koncession, om inte den planerade verksamheten bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och grunderna samt beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. Koncession får inte vägras på den grunden att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-tredje styckena i tillämpliga delar.

⁴Senaste lydelse 1984:1115.

Koncession för direkt skadeförsäkringsrörelse skall avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

- 1. olycksfall, dock inte försäkring som avses i 3 b § klass 4,*
- 2. sjukdom, dock inte försäkring som avses i 3 b § klass 4,*
- 3. landfordon (andra än spårfordon),*
- 4. spårfordon,*
- 5. luftfartyg,*
- 6. fartyg,*
- 7. godstransport,*
- 8. brand och naturkrafter,*
- 9. annan sakskada,*
- 10. motorfordonsansvar,*
- 11. luftfartygsansvar,*
- 12. fartygsansvar,*
- 13. allmän ansvarighet,*
- 14. kredit,*
- 15. borgen,*
- 16. annan förmögenhetsskada,*
- 17. rättsskydd samt*
- 18. turistassistans.*

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de risker som hänför sig till varje försäkringsklass.

En koncession kan även avse följande grupper av försäkringsklasser, varvid de beteckningar som anges inom parentes skall tillämpas:

- a) klasserna 1 och 2 (sjuk- och olycksfallsförsäkring),*
- b) passagerarskada under klass 1 samt klasserna 3, 7 och 10 (motorfordonsförsäkring),*
- c) passagerarskada under klass 1 samt klasserna 4, 6, 7 och 12 (sjö- och transportförsäkring),*
- d) passagerarskada under klass 1 samt klasserna 5, 7 och 11 (luftfartsförsäkring),*
- e) klasserna 8 och 9 (brand- och annan sakskadeförsäkring),*

f) klasserna 10-13 (ansvarsförsäkring),

g) klasserna 14 och 15 (kredit- och borgensförsäkring),

h) samtliga klasser (skadeförsäkring).

Ett försäkringsbolag får försäkra risker som inte omfattas av bolagets koncession om risken är underordnad i förhållande till den risk som omfattas av koncessionen (huvudrisken). En rättsskyddsförsäkring får dock behandlas som underordnad endast om den avser tvister eller risker med anknytning till högsjöfart under klass 6 eller 12 eller om huvudrisken faller under första stycket 18 (turistasistans). Risker enligt första stycket 14 och 15 (kredit och borgen) får inte behandlas som underordnade.

3 b §

Koncession för direkt livförsäkringsrörelse skall avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1.a) försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av en persons eller flera personers liv, dock inte försäkringar enligt klass 3,

b) försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt a,

2.a) försäkring som utfaller vid giftermål,

b) försäkring som utfaller vid födelse,

3. försäkring som avses i klasserna 1 a och 2 som är anknuten till värdepappersfonder,

4. sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring som gäller för längre tid än fem år, under obestämd tid eller till dess den försäkrade uppnått en viss ålder och som inte får sägas upp av försäkringsbolaget eller får sägas upp endast under särskilda förhållanden som anges i försäkringsavtalet.

Regeringen eller, efter rege-

ringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de risker som hänför sig till varje försäkringsklass.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

3 c §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om indelning i försäkringsklasser beträffande koncession för återförsäkring.

4 §⁵

Om bolagsordningen eller grunderna ändras skall även ändringen stadfästas. Regeringen kan uppdra åt Finansinspektionen att i regeringens ställe meddela stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller som i övrigt inte är av synnerlig vikt.

Avser ändringen en utvidgning av bolagets rörelse till en ny försäkringsgren eller ett nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen, gäller i övrigt 3 § första-- tredje styckena i tillämpliga delar.

5 §

Bolagsordningen skall ange

för samtliga försäkringsbolag

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, varvid det särskilt skall anges om verksamheten skall avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,
4. området för verksamheten, om det gäller direkt försäkring i Sverige,
5. i förekommande fall, att bolaget skall driva försäkringsrörelse i utlandet,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
7. sättet att sammankalla bolagsstämman,
8. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,
9. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,
10. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring, om det gäller annan försäkring än livförsäkring,

⁵Senaste lydelse 1991:1767.

för försäkringsaktiebolag

11. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

12. aktiernas nominella belopp,

för ömsesidiga försäkringsbolag

13. garantikapitalet,

14. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utsträckning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

15. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

16. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

17. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

18. i vilken ordning garanterna skall betala in *de* tecknade *garantibeloppen* samt

18. i vilken ordning garanterna skall betala in *det* tecknade *garantikapitalet* samt

19. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

6 §

För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier,
2. beräkning av premiereserv,
3. försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev,
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
5. verkan av underlåtenhet att betala premie,
6. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 3 eller 5 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet,

7. återbäring till försäkringstagarna,

8. skyldighet att teckna återförsäkring och

9. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Om *försäkringar, som inte är personförsäkringar*, skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för sådana försäkringar liksom för bestämmande av

Om *andra skadeförsäkringar än beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §*, skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av

försäkringstagarnas rätt när sådan försäkring upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

premiereserv för sådana försäkringar liksom för bestämmande av försäkringstagarnas rätt när sådan försäkring upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

Om grunder för livförsäkring finns ytterligare bestämmelser i 7 kap. 2-8 §§ och 12 kap. 8 § andra stycket vilka i tillämpliga delar även gäller för premiereservgrunder enligt tredje stycket.

13 §⁶

Ett försäkringsbolag skall anmälas för registrering senast sex månader efter det att koncession har beviljats.

För registrering av ett försäkringsaktiebolag krävs

1. att det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för de aktier som enligt 15 § har förklarats förverkade och inte har övertagits av någon annan (bolagets aktiekapital) svarar mot aktiekapitalet eller minimikapitalet enligt bolagsordningen och

2. att de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är helt betalda.

Genom registreringen fastställs bolagets aktiekapital till det belopp som anges i andra stycket 1. De aktier som enligt 15 § har förklarats förverkade och inte övertagits av någon annan blir därvid ogiltiga.

För registrering av ett ömsesidigt försäkringsbolag, där garantikapital skall finnas, krävs

1. att minst hälften av garantikapitalet har betalats och

2. att garanterna har lämnat till bolaget ställda skriftliga förbindelser på de *garantibelopp* som inte har betalats.

2. att garanterna har lämnat till bolaget ställda skriftliga förbindelser på de *belopp* som inte har betalats.

Om inte försäkringsbolaget anmäls för registrering inom den tid som anges i första stycket eller om Finansinspektionen genom lagakraftäggande beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget, har frågan om bolagets bildande fallit. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetalningen av de belopp som har betalats in på de tecknade aktierna, eller som har erlagts på grund av garantiavtalet eller de tecknade försäkringarna. Till beloppen skall läggas uppkommen avkastning varjämte avdrag skall göras för kostnaderna på grund av åtgärder enligt 18 § första stycket tredje meningen.

14 §

Skulder som grundas på aktieteckning eller på teckning av *garanti*

Skulder som grundas på aktieteckning eller på teckning av *garanti*

⁶Senaste lydelse 1991:1767.

belopp får inte kvittas mot fordringar hos försäkringsbolaget.

Försäkringsbolaget kan inte överlåta eller pantsätta fordringar på aktiebelopp eller *garantibelopp*.

Den som genom överlåtelse har betalda är tillsammans med överlåtarens ansvarig för betalningen, sedan han anmält sitt namn för införande i aktieboken.

kapital får inte kvittas mot fordringar hos försäkringsbolaget.

Försäkringsbolaget kan inte överlåta eller pantsätta fordringar på aktiebelopp eller *garantikapital*.

Förvärvat aktier som inte är helt förvärvat aktier som inte är helt

Prop. 1992/93:257

Bilaga 4

16 §

Innan styrelsen för ett försäkringsbolag som är under bildande har valts, kan aktierna, *garantibeloppen* eller försäkringarna betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna öppnat för detta ändamål hos ett svenskt bankinstitut.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för bolaget när styrelsen valts. Har frågan om bolagets bildande fallit eller är teckningen av aktier, *garantibelopp* eller försäkringar av annan orsak inte bindande, skall de inbetalda beloppen betalas tillbaka med gottgjord ränta till tecknarna.

Innan styrelsen för ett försäkringsbolag som är under bildande har valts, kan aktierna, *garantikapitalet* eller försäkringarna betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna öppnat för detta ändamål hos ett svenskt bankinstitut.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för bolaget när styrelsen valts. Har frågan om bolagets bildande fallit eller är teckningen av aktier, *garantikapital* eller försäkringar av annan orsak inte bindande, skall de inbetalda beloppen betalas tillbaka med gottgjord ränta till tecknarna.

18 §⁷

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara inför domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de *tecknade garantibeloppen*.

För en åtgärd som vidtas på bolagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgärden eller beslutet om denna solidariskt. När bolaget har registrerats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av bolagsordningen, teckningslistan eller grunderna eller ha tillkommit efter det att bolaget har bildats.

Har ett avtal för bolaget slutits före registreringen med en medkontrahent som visste att bolaget inte var registrerat, kan denne, om något annat inte följer av avtalet, frånträda detta endast

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara inför domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de *belopp som tecknats som garantikapital*.

⁷Senaste lydelse 1991:1767.

1. om bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som föreskrivs i 13 § eller

2. om Finansinspektionen genom ett lagakraftgående beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget.

Visste medkontrahenten inte att bolaget var oregistrerat, kan han frånträda avtalet innan bolaget har registrerats.

2 a kap.

Gränsöverskridande verksamhet

1 §

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en agentur eller filial i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) marknadsföra försäkringar avseende risker belägna i ett tredje land och detta skall ske på annat sätt än genom en där etablerad agentur eller filial, skall bolaget underrätta Finansinspektionen om sin avsikt med angivande av i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker den skall avse.

Första stycket gäller också när ett försäkringsbolag avser att ändra eller utvidga sådan verksamhet till att avse ett nytt slag av risker eller på något annat väsentligt sätt.

Finansinspektionen får från bolaget infordra en plan för den tilltänkta verksamheten.

Finansinspektionen skall på begäran av bolaget utfärda ett intyg som utvisar att bolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 7 kap. 22-27 §§ och att bolagets koncession tillåter det att driva verksamhet utanför det land där det fasta driftställe som skall marknadsföra försäkringarna är beläget. Skall marknadsföringen ske från Sverige skall intyget även utvisa vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar och att inspektionen inte har någon erinran mot att bolaget marknadsför försäkringar i ett annat land. Intyg skall utfärdas om den planerade verksamheten kan antas kom-

ma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

2 §

Ett försäkringsbolag som avser att marknadsföra försäkringar i Sverige från en agentur eller filial i ett annat EES-land avseende risker belägna här i landet skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till underrättelsen.

Försäkringsbolaget får starta sin verksamhet när Finansinspektionen har fått del av de handlingar som avses i andra stycket.

Ett försäkringsbolag får inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän det anmält de ändringar som skall företas till Finansinspektionen. Vid som anges i första-tredje styckena skall gälla även när bolaget avser att på något väsentligt sätt utvidga sin verksamhet.

I ett försäkringsbolags balansräkning skall som skulder, under benämningen försäkringstekniska skulder, tas upp värdet på balansdagen av bolagets ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffande försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning *och*
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,

5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning *och*

6. *avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkring upp till det belopp för reservens storlek som anges i 12 kap. 9 a § första stycket.*

Sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som har förfallit till betalning men inte kunnat betalats ut skall föras till ersättningsreserven.

Ansvarar flera försäkringsbolag solidariskt för en försäkring, skall i det enskilda bolagets redovisning av försäkringstekniska skulder endast beaktas den del av försäkringen som enligt avtal mellan bolagen belöper på bolaget.

9 §⁸

Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid redovisas i följande slag av tillgångar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,
2. obligationer, som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra av nu angivna kreditinstitut utfärdade skuldförbindelser, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),
3. obligationer, utfärdade eller garanterade av ett svenskt bankaktiebolag, en svensk sparbank eller en central föreningsbank, eller av

⁸Senaste lydelse 1992:1626.

ett sådant bankinstitut eller av riksbanken utfärdade andra fordringsbevis, med undantag av förlagsbevis,

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av en svensk kommun,

5. av ett svenskt näringsföretag utfärdade obligationer som offentligent utbjudits av ett svenskt bankaktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser för vilka bolaget äger säkerhet genom panträtt i en jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom 70 procent av fastighetens uppskattade värde eller, om pantvärdet har fastställts för fastigheten enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, inom 75 procent av pantvärdet,

pantträtt i tomträtt, till vilken hör en byggnad som är avsedd för bostads-, kontors- eller affärsändamål, inom 70 procent av det uppskattade värdet av byggnaden eller någon annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde har fastställts för egendomen enligt nämnda bestämmelser, inom 75 procent av pantvärdet, allt med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet eller

pantträtt i en fastighet, som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet, eller i en tomträtt till vilken hör byggnad som helt eller delvis är inrättad för sådan verksamhet, inom 60 procent av det uppskattade värdet av egendomen, såvitt avser tomträtt med den ytterligare begränsning Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet,

varvid dock en förutsättning för att pantträtt i fastigheten eller tomträtten skall godkännas - utom i fråga om sådant lån till en svensk kommun för vilket Finansinspektionen har medgett undantag - är att tillhörande byggnader skall vara brandförsäkrade i försäkringsbolag som avses i denna lag eller i utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet,

7. inhemska eller utländska värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de under 1-6 nämnda, varvid dock värdehandlingar, som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, får användas för redovisning endast i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning för försäkringar i samma valuta,

8. lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har ställts av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget, *varvid dock värdet av utländskt försäkringsföretags ansvarighet inte får användas till redovisning av försäkrings-*

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, *dock endast i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har ställts av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget och i den omfattning som regeringen eller, efter*

tekniska skulder i större omfattning än vad finansinspektionen medger med hänsyn till försäkringstagarnas säkerhet,

regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriver,

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

10. försäkringsbolagets egna fastigheter och tomträtter,

11. aktier i dotterbolag, som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag),

12. medel på konto i bank.

Om ett försäkringsbolag har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven livåterförsäkring, får återförsäkringsgivaren använda sin fordran hos det avgivande bolaget för redovisning av försäkringstekniska skulder för den mottagna livåterförsäkringen.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Utan hinder av första stycket får ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning redovisas i andra tillgångar än som avses i första stycket, dock inte i aktier.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås den del av dessa skulder som överstiger värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

9 a §⁹

De tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder skall finnas i Sverige, dock med undantag för utländska återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt 11 kap. med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomträtter får Finansinspektionen bestämma ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 § första stycket 6. För fastigheter och tomträtter som inte omfattas av 9 § första stycket 6 fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas.

Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fas-

⁹Senaste lydelse 1991:1767.

tighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade i ett försäkringsbolag som avses i denna lag eller i ett utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.

10 §¹⁰

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar försäkringar av annat slag än personförsäkringar, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

För skadeförsäkringar som meddelas för kortare tid än tio år och beträffande vilka inte bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall följande gälla. De medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet som försäkringsbolaget bedriver, varvid risken för framtida växlingar i tillgångarnas avkastning och värde samt risken för valutakursförluster skall beaktas. Dessutom skall 9 a § första stycket tillämpas.

¹⁰ Senaste lydelse 1989:1081 (jfr 1991:204 och 1992:1311)

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall föreskriva hur stor del av de försäkringstekniska skulderna som får motsvaras av återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring samt meddela närmare föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skall beaktas.

10 a §¹¹

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 §.

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 § första stycket.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 9 § eller premiereserv enligt 10 §, skall detta antecknas i registret.

Styrelsen och verkställande direktören skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av försäkringstekniska skulder respektive premiereserv, dels kopior av registret.

11 §¹²

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 9 och 9 a §§ finns upptagna i det register som anges i 10 a §, när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring,
 2. försäkring som inte är personförsäkring, om den meddelas för längre tid än tio år, eller
 2. annan skadeförsäkring än beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, om den meddelas för längre tid än tio år, eller
 3. återförsäkring avseende sådan försäkring som sägs i 1 och 2.
- Fordran enligt 1 eller 2 har företräde framför fordran enligt 3.

¹¹Senaste lydelse 1991:1767.

¹²Senaste lydelse 1989:1081.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat EES-land genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet och det krävs tillstånd i det landet för verksamheten, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla om

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,

2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,

3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt

4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

16 a §

På begäran av den som biträtt ett försäkringsbolag i dess anskaffningsverksamhet skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg krävs för att få driva liknande verksamhet i annat EES-land. Bolaget och den som begärt intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

17 §¹³

Ett försäkringsbolag får inte utan Finansinspektionens medgivande äga större andel av aktierna i ett svenskt eller utländskt aktiebolag än som svarar mot ett röstetal om högst fem procent av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget en koncern, skall bestämmelsen gälla koncernen. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i aktiebolaget, bortses från aktier som innehas av bankföretag i koncernen eller av dotterföretag till bankföretagen.

¹³Senaste lydelse 1991:1767.

Ett försäkringsbolag får inte utan finansinspektionens medgivande äga andelar i en värdepappersfond eller i annan juridisk person än aktiebolag.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Första stycket skall inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars verksamhet uteslutande har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande.

Beträffande försäkringsbolags rätt att äga aktier eller andelar i företag som driver någon form av finansiell verksamhet gäller 17 a §.

19 §

Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Om ett försäkringsbolag marknadsför försäkringar genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsbolagets huvudkontor och den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10, skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den representant som företräder försäkringsbolaget vid skadefall. Vad som sägs i andra stycket gäller inte när marknadsföringen avser

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12,

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15, om försäkringstagaren är näringsidkare och risken avser näringsverksamheten, eller

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket

3, 8 - 10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i tredje stycket gälla koncernen.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i 2 a kap. 2 § skall försäkringsbolaget till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsbolaget är underkastat tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

22 §

Kapitalbasen för livförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,

2. hälften av ännu ej inbetalat aktie- eller garantikapital, om minst tjugofem procent av kapitalet inbetalats, samt

3. övrigt eget kapital, återbäringsmedel och obeskattade reserver.

Finansinspektionen får medge att också andra poster än som sägs i

23 §

Solvensmarginalen enligt 1 kap. 8 a § andra stycket för livförsäkringsrörelse skall bestämmas på det sätt som anges i denna paragraf.

Solvensmarginalen för livförsäkring som avses i 2 kap 3 b § första stycket klasserna 1 a och 2 utgör summan av följande belopp:

1. fyra procent av premiereserven utan avdrag för avgiven återförsäkring (bruttopremiereserv) multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan premiereserven efter avdrag för avgiven återförsäkring och bruttopremiereserven; faktorn får dock inte understiga 0,85, samt

2. tre tiondels procent av samtliga positiva risksummor multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan de positiva risksummorna efter avdrag för avgiven återförsäkring och de positiva risksummorna utan sådant avdrag; faktorn får dock inte understiga 0,5.

För försäkringar enbart för dödsfall skall vid tillämpning av andra stycket 2 i stället för tre tiondels procent gälla en tiondels procent om försäkringstiden är högst tre år och femton hundraedels procent om försäkringstiden är längre än tre år men högst fem år.

Solvensmarginalen för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § klass 3 beräknas på det sätt som anges i andra stycket 1.

Solvensmarginalen för försäkringar enligt 2 kap. 3 b § klass 1 b (tilläggsförsäkring) beräknas på grundval av premieindex enligt vad som föreskrivs i 25 §.

Kapitalbasen för skadeförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,

2. hälften av ännu ej inbetalat aktie- eller garantikapital, om minst tjugofem procent av kapitalet inbetalats,

3. övrigt bundet eller fritt eget kapital, obeskattade reserver samt

4. ett belopp som motsvarar fordran på uttaxering enligt 13 kap. 1 §; beloppet får dock inte överstiga vare sig hälften av skillnaden mellan den högst tillåtna uttaxeringen och vad som faktiskt har uttaxerats eller halva kapitalbasen.

Finansinspektionen får medge att också andra poster än som sägs i första stycket får ingå i kapitalbasen.

25 §

Solvensmarginalen enligt

1 kap. 8 a § andra stycket för skadeförsäkringsrörelse skall bestämmas med utgångspunkt i premieindex eller skadeindex.

Premieindex grundas på ett belopp som uppgår till under det föregående räkenskapsåret förfallna premier brutto för direkt försäkring och mottagen återförsäkring med avdrag för dels däri ingående skatter och avgifter, dels premier för under samma tid annulerade försäkringsavtal. Premieindex utgörs av arton procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst tio miljoner ecu och sexton procent av återstoden.

Skadeindex grundas på ett belopp bestående av

- genomsnittet av utbetalda ersättningar brutto eller kostnader för utförd turistassistans i direkt försäkring och mottagen återförsäkring för vart och ett av de tre föregående räkenskapsåren med avdrag för erhållna regressbelopp under samma tid, samt*
- en tredjedel av ersättningsreserven brutto i direkt försäkring och*

mottagen återförsäkring vid det föregående räkenskapsårets utgång minskad med en tredjedel av ersättningsreserven brutto i direkt försäkring och mottagen återförsäkring vid början av den treårsperiod som slutade med det föregående räkenskapsårets utgång.

Skadeindex utgörs av tjugosex procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst sju miljoner ecu och tjugotre procent av återstoden.

Om försäkringsrörelsen huvudsakligen omfattar kreditförsäkring eller försäkring som omfattar risker till följd av storm, hagel eller frost, skall dock beräkningen enligt tredje stycket beräknas på grundval av de sju föregående räkenskapsåren.

Solvensmarginalen utgör det högsta av premieindex eller skadeindex, multiplicerat med en kvot som för det föregående räkenskapsåret motsvarar förhållandet mellan, å ena sidan, summan av utbetalda ersättningar och ersättningsreservens förändring efter avdrag för återförsäkrares andel samt, å andra sidan, summan av utbetalda ersättningar och ersättningsreservens förändring utan avdrag för återförsäkrares andel. Kvoten får dock inte understiga 0,5.

Om försäkringsbolagets verksamhet inte har pågått så länge som förutsätts enligt bestämmelserna om skadeindex i tredje-femte styckena, skall solvensmarginalen beräknas med utgångspunkt i premieindex.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om beräkning av kostnader för utförd turistassistans och om annan beräkning av solvensmarginalen för sjukränta.

26 §

För livförsäkringsrörelse gäller följande.

Garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall uppgå till ett belopp som motsvarar 800 000 ecu.

En sjättedel av solvensmarginalen skall motsvaras av poster som anges i 22 § första stycket 1-3. Detsamma gäller garantibeloppet, om det är större än en sjättedel av solvensmarginalen.

27 §

För skadeförsäkringsrörelse utgör garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket ett belopp motsvarande

a) 1 400 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klass 14 och för vart och ett av de tre senaste räkenskapsåren den sammanlagda premieinkomsten av sådan försäkring överstiger ett belopp motsvarande 2 500 000 ecu eller fyra procent av bolagets totala premieinkomst,

b) 400 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 10 - 13 och 15 samt klass 14 i annat fall än som avses i a,

c) 300 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 - 8, 16 och 18, samt

d) 200 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 9 och 17.

Om rörelsen omfattar flera försäkringsklasser skall endast den klass beaktas som kräver det högsta beloppet.

När ett försäkringsbolag till följd av bestämmelserna i första stycket a är skyldigt att höja kapitalbasen skall det ske upp till ett belopp som motsvarar minst 1 000 000 ecu inom tre år, minst 1 200 000 ecu inom fem år och 1 400 000 ecu inom sju år.

Om direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse drivs i samma försäkringsbolag enligt 1 kap. 3 § andra och tredje styckena skall följande gälla.

Kapitalbasen för skadeförsäkringsrörelsen respektive livförsäkringsrörelsen skall redovisas separat. Om båda verksamhetsformerna uppfyller kraven på kapitalbasens storlek enligt 23 och 25-27 §§ får dock poster hänförliga till den ena kapitalbasen, till den del den överstiger den föreskrivna storleken, räknas in i den andra kapitalbasen. Finansinspektionen skall underlättas om ett sådant förfarande.

11 kap.

1 §¹⁴

Kalenderår utgör räkenskapsår, om inte annat följer av 12 § *andra* stycket bokföringslagen (1976:125). För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse. I resultaträkning skall ingå resultatanalys.

Kalenderår utgör räkenskapsår, om inte annat följer av 12 § *tredje* stycket bokföringslagen (1976:125). För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse. I resultaträkning skall ingå resultatanalys.

I fråga om resultaträkning och balansräkning i årsredovisning och i årsbokslut enligt bokföringslagen gäller, förutom bestämmelserna i nämnda lag, föreskrifterna nedan i detta kapitel.

Resultatanalysen skall närmare utvisa rörelseresultat för varje verksamhetsgren.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande Finansinspektionen, får utfärda närmare föreskrifter om försäkringsbolagens löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning samt därvid, om särskilda skäl föreligger, meddela föreskrifter som avviker från bokföringslagen. Föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande översikt av försäkringsbolagets resultat och ställning.

¹⁴Senaste lydelse 1991:1767.

12 kap.

9 a §

Skadeförsäkringsbolag som meddelar försäkring enligt 2 kap 3 a § första stycket klass 14 (kreditförsäkring) skall inrätta en utjämningsreserv för förlusttäckning inom denna försäkringsklass. Avsättningar till reserven skall göras till dess den uppgår till ett belopp som motsvarar 150 procent av den högsta årliga premieintäkten för egen räkning under de fem föregående räkenskapsåren. Avsättningarna skall för varje räkenskapsår motsvara 75 procent av det tekniska överskottet i kreditförsäkringsrörelsen. Avsättningarna får dock inte överstiga tolv procent av premieintäkten för egen räkning. Återföring av utjämningsreserven får göras bara för att täcka ett tekniskt underskott i kreditförsäkringsrörelsen.

Första stycket gäller inte bolag vilkas årliga premieinkomst av kreditförsäkring understiger fyra procent av bolagets totala premieinkomst och ett belopp motsvarande 2 500 000 ecu.

13 kap.

1 §

Om det i ett ömsesidigt försäkringsbolag uppkommer förlust på sådan försäkringsrörelse som inte avser *personförsäkring* eller *återförsäkring*, skall den del av förlusten, som inte kan täckas genom användning av obeskattade reserver, fritt eget kapital och reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras på dem som varit delägare i bolaget under någon del av det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit. Innehåller

Om det i ett ömsesidigt försäkringsbolag uppkommer förlust på sådan försäkringsrörelse som inte avser *livförsäkring*, *sjuk- och olycksfallsförsäkring* som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2, *avgångsbidragförsäkring* eller *återförsäkring*, skall den del av förlusten, som inte kan täckas genom användning av obeskattade reserver, fritt eget kapital och reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras på dem som

bolagsordningen bestämmelser om att delägarnas personliga ansvarighet är begränsad till ett visst belopp eller om att uttaxeringen i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller i övrigt på annat sätt än som föreskrivs i denna paragraf, skall uttaxeringen ske enligt dessa bestämmelser.

varit delägare i bolaget under någon del av det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit. Innehåller bolagsordningen bestämmelser om att delägarnas personliga ansvarighet är begränsad till ett visst belopp eller om att uttaxeringen i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller i övrigt på annat sätt än som föreskrivs i denna paragraf, skall uttaxeringen ske enligt dessa bestämmelser.

Täcks inte förlusten genom uttaxering på det sätt som föreskrivs i första stycket, skall den kvarstående förlusten utjämnas genom nedsättning av delägarnas andel i den del av premiereserven som inte avser sjuk- eller livränta enligt 1 kap. 5 § tredje stycket. Därvid skall nedsättning också ske av försäkringsbeloppen liksom av ersättningsbelopp som belöper på delägarna och svarar mot de försäkringsfall som inträffat under det räkenskapsår då förlusten har uppkommit.

Om det finns garantikapital skall täckande av förlust genom uttaxering endast gälla det belopp varmed förlusten överstiger garantikapitalet.

3 §

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägares premier som avser annan direkt försäkring än *personförsäkring* och belöper på det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit.

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägares premier som avser annan direkt försäkring än *livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 samt avgångsbidragsförsäkring* och som belöper på det räkenskapsår under vilket förlusten har uppkommit.

Vid nedsättning av delägarnas andel i premiereserven och av ersättningsbelopp som belöper på delägarna skall alla andelar och ersättningsbelopp sättas ned i förhållande till varje delägares premier enligt första stycket.

Har någon redan erhållit större ersättning än som tillkommer honom sedan ersättningsbeloppen satts ned, är han skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet till bolaget.

I bolagsordningen kan meddelas bestämmelser som avviker från första-tredje styckena.

14 kap.

22 §

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har rätt i likvidation eller blivit försatt i konkurs, får en

Om ett ömsesidigt försäkringsbolag har trätt i likvidation eller blivit försatt i konkurs, får en

garant inte erhålla betalning av bolagets tillgångar för fordran på grund av ett inbetalt garantibelopp förrän bolagets övriga skulder har blivit fullt betalda eller erforderliga medel avsatts till detta.

garant inte erhålla betalning av bolagets tillgångar för fordran avseende inbetalt garantikapital förrän bolagets övriga skulder har blivit fullt betalda eller erforderliga medel avsatts till detta.

15 kap.

1 §

Avtal om överlåtelse av hela försäkringsbeståndet eller del därav i ett försäkringsbolag (överlåtande bolag) till ett annat försäkringsbolag (övertagande bolag), skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget trätt i likvidation.

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare, som har koncession i Sverige (den övertagande försäkringsgivaren).

Om försäkringsbeståndet består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får bolaget med inspektionens tillstånd också överlåta försäkringsbeståndet till en försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna.

Ett avtal om överlåtelse skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna respektive de röstberättigade under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av överlåtelseavtalet skall behandlas, samt läggas fram på stämman,

1. ett förslag till bolagsstämmans beslut,
2. avtalet om överlåtelse,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslaget lämplighet för bolaget och försäkringsstagarna,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3 samt
5. om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, de handlingar som avses i 4 kap. 7 § första stycket 1-3.

Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare respektive till de röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall försäkringsbolagen ansöka om finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämrats.

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall såväl överlåtande som övertagande försäkringsgivare ansöka om Finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämrats.

Om den övertagande försäkringsgivaren har koncession i Sverige och det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

I de fall som avses i 1 § andra stycket får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i första-tredje styckena, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsbolagen att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämrats.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämrats.

¹⁵Senaste lydelse 1991:1767.

1 §¹⁶

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. *Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders tillsynsmyndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Styrelsen och verkställande direktören i ett försäkringsbolag skall, när bolaget har börjat sin verksamhet, genast underrätta Finansinspektionen om det.

3 §¹⁷

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag är skyldiga att lämna finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen anser behövliga.

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. *Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land, skall de lämna motsvarande upplysningar till behörig myndighet i det landet i enlighet med där gällande bestämmelser.*

Styrelsen och verkställande direktören skall ombesörja att det inom sju månader från föregående räkenskapsårs utgång till finansinspektionen sänds in

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsbolag skall lämna till inspektionen.

1. avskrifter av årsredovisningen och revisionsberättelsen,

2. en särskild redogörelse för bolagets verksamhet under räkenskapsåret och ställning balansdagen, och

3. i fråga om livförsäkring, en redogörelse för beräkningen av premiereserven.

Redogörelserna skall vara undertecknade, redogörelsen för bolagets verksamhet och ställning av styrelsen och verkställande direktören samt redogörelsen för beräkningen av premiereserven av aktuarien.

¹⁶Senaste lydelse 1991:1767.

¹⁷Senaste lydelse 1991:1767.

På avskriften av årsredovisningen skall finnas av styrelseledamot eller verkställande direktören undertecknat bevis, om balansräkningen har fastställts eller ej. Har fastställelse skett skall beviset även innehålla uppgift om bolagsstämans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

5 §¹⁸

Styrelsen och verkställande direktören i de bolag som meddelar försäkring av annat slag än som avses i 4 §, skall med hjälp av fortlöpande statistik eller på annat sätt övervaka att premiesättningen är skäligt avvägd med hänsyn till den risk som försäkringen är avsedd att täcka, nödvändiga driftskostnader för försäkringen samt omständigheterna i övrigt. Statistik får efter Finansinspektionens medgivande upprättas för två eller flera bolag gemensamt. Styrelsen och verkställande direktören skall dessutom till Finansinspektionen, för den tid som inspektionen bestämmer, sända in en redogörelse för den metod som har använts för övervakning av premiesättningen och för erfarenheter av övervakningen.

Första stycket gäller inte verksamhet som bedrivs i utlandet. I fråga om transport- och sjöförsäkring, som bedrivs i Sverige, gäller första stycket endast reseförsäkring och båtörsäkring tecknad av en konsument huvudsakligen för enskilt ändamål.

11 §¹⁹

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att inom viss tid vidta erforderliga åtgärder, om inspektionen finner att

Styrelsen och verkställande direktören i de bolag som meddelar annan försäkring än livförsäkring, skall med hjälp av fortlöpande statistik eller på annat sätt övervaka att premiesättningen är skäligt avvägd med hänsyn till den risk som försäkringen är avsedd att täcka, nödvändiga driftskostnader för försäkringen samt omständigheterna i övrigt. Statistik får efter Finansinspektionens medgivande upprättas för två eller flera bolag gemensamt. Styrelsen och verkställande direktören skall dessutom till Finansinspektionen, för den tid som inspektionen bestämmer, sända in en redogörelse för den metod som har använts för övervakning av premiesättningen och för erfarenheter av övervakningen.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

¹⁸Senaste lydelse 1991:1767.

¹⁹Senaste lydelse 1991:1767.

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,

2. bolagsordningen eller grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska skulder redovisas, inte är tillräckliga,

4. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 § eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § andra stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan som avser kortfristig finansiering.

Om ett försäkringsbolag driver gränsöverskridande verksamhet och bolaget inte efterkommer Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen får förbjuda bolaget att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Om ett föreläggande enligt andra stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall finansinspektionen göra anmälan om detta till regeringen. Om regeringen finner så svåra missförhållanden föreligga, att försäkringsverksamheten bör upphöra,

Om ett föreläggande enligt andra - fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall den behöriga myndigheten i det landet under rättas och, om det behövs, anmodas att vidta motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,

2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller

3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

13 §²⁰

Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat.

Finansinspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket, om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket eller om att förelägga eller uddöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

²⁰Senaste lydelse 1991:1767.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande, inskränkningar i förfoganderätten enligt 11 § sjätte stycket eller verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Om besvär över beslut i vissa fall finns bestämmelser i 20 kap. 7 § och 21 kap. 2 § sista stycket.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

13 a §

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen inte meddelat beslut sex månader efter det att kammarrätten avgett en sådan förklaring, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

21 kap.

2 §²¹

Finansinspektionen kan vid vite förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

1. till Finansinspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar eller revisionsberättelser eller

2. hos inspektionen göra behöriga anmälningar för registrering.

Föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenhet att göra anmälan medför att bolagsstämmans eller styrelsens beslut förfaller eller bolaget blir skyldigt att träda i likvidation.

Finansinspektionen kan förena annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall den mot vilken föreläggandet riktas genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

²¹Senaste lydelse 1991:1767.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Ett försäkringsbolag som har koncession vid lagens ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 2 kap. 3 a eller 3 b § då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt. Den myndighet som beslutar om koncession får bestämma att ett pågående räkenskapsår skall avbrytas och att ett nytt räkenskapsår skall börja löpa. Det nya räkenskapsåret får avse kortare tid än tolv månader eller utsträckas till högst arton månader och skall löpa ut den 31 december.

3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall prövas av Finansinspektionen, om inte bifall till ansökningen innebär en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. När ett sådant ärende skall prövas av Finansinspektionen gäller 19 kap. 13 a §. Finansinspektionen skall, i samband med prövningen av en koncessionsansökan, även pröva ansökan om stadfästelse av ändring av bolagsordning eller grunder.

4. Bestämmelserna angående förbud mot att förena direkt livförsäkringsrörelse med skadeförsäkringsrörelse enligt 1 kap. 3 § andra-fjärde styckena samt om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp enligt 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§ skall tillämpas även för försäkringsbolag som avses i punkt 2.

5. För ett försäkringsbolag som har koncession vid lagens ikraftträdande tillämpas bestämmelsen i 1 kap. 4 § om vad som förstås med livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag i sin äldre lydelse till dess bolaget erhållit ny koncession eller inte längre får fortsätta med rörelsen enligt punkt 2.

6. Sådana avvikelser från försäkringsrörelselagen som har medgivits för tjänstepensionsförsäkringar med stöd av 1 kap. 10 § andra stycket i sin äldre lydelse gäller fortfarande.

Lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige¹

dels att i 5, 8, 9, 15, 17, 18, 22, 23, 25 a-28, 31-33, 35, 38 och 40 §§ ordet "försäkringsinspektionen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "Finansinspektionen" i motsvarande form,

dels att 1, 1a, 2, 4, 6, 7, 9 a, 10, 13, 15 a, 16, 21, 22 a, 24, 25 och 29 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall föras in fem nya paragrafer, 2 a, 13 a, 16 a, 20 a och 23 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:000) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Utländska försäkringsföretag får, under förutsättning att företaget erhållit tillstånd (koncession) därtill enligt 7 §, här i riket driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman och i övrigt under villkor, som stadgas i denna lag.

Försäkringsinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt andra stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även försäkringsinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det, får ett utländskt försäkringsföretag

Utländska försäkringsföretag får driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman här i landet, om de har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt andra stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt tredje stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det, får ett utländskt försäkringsföretag

som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, försäkringsinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt *fjärde* stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt *femte* stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Det land där företaget har sitt säte anses som dess hemland.

1 a §²

Utöver vad som följer av 1 § *första* stycket får ett utländskt försäkringsföretag, under förutsättning att *försäkringsinspektionen* lämnar tillstånd därtill, i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker i detta land, om det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och de båda företagen tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

Tillstånd enligt *första* stycket skall lämnas om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om förutsättningar för tillstånd inte längre föreligger, får *försäkringsinspektionen* förklara tillståndet förverkat.

Utöver vad som följer av 1 § *andra* stycket får ett utländskt försäkringsföretag, under förutsättning att *Finansinspektionen* lämnar tillstånd därtill, i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker i detta land, om det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och de båda företagen tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

Tillstånd enligt *första* stycket skall lämnas om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om förutsättningar för tillstånd inte längre föreligger, får *Finansinspektionen* förklara tillståndet förverkat.

2 §

Utländskt försäkringsföretag får här i riket driva livförsäkringsrörelse, endast om företaget i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt annan försäkringsrörelse, endast om företaget i hemlandet med laga rätt driver rörelse avseende något slag av försäkring, annan än livförsäkring.

Ett utländskt försäkringsföretag får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland.

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § försäkrings-

Utländska försäkringsföretag här i riket får inte med direkt livförsäkringsrörelse förena försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring gäller också i fråga om personförsäkringar av annat slag. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats antingen för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 § fjärde stycket, 7 § tredje stycket, 9 § första stycket, 10-15 samt 17, 24 och 28 §§ i tillämpliga delar.

rörelselagen (1982:713). Med livförsäkring avses sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas endast med rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 16 a §,

- får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragförsäkringar,
- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 § sjunde stycket, 7 § tredje stycket, 9 § första stycket, 10-13 samt 14, 15, 17 och 28 §§ i tillämpliga delar.

2 a §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Generalagenten skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig eller i konkurs eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Generalagentur må även innehavas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller ock av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän äga behörighet enligt vad i första stycket sägs. För fullgörande av de skyldigheter, som åligga generalagent, svare i förra fallet envar styrelseledamot och i det senare envar bolagsman, som ej är enbart kommanditdelägare.

Generalagenten skall ha behörighet att på företagets vägnar här i landet driva försäkringsrörelsen samt att motta stämning och tala och svara i alla rättsförhållanden som har samband med försäkringsrörelsen. Han skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Generalagentur får även innehas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän har behörighet enligt vad som sägs i första stycket. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall företaget utse ett ombud som uppfyller kraven i första stycket.

6 §

Ansökan om koncession görs hos regeringen. I ansökningen skall anges den försäkringsgren, som rörelsen skall avse. Ansökningen skall inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av:

1. handlingar som styrker generalagentens behörighet enligt 4 §;

2. det för företaget gällande reglementet;

3. bevis att företaget i sitt hemland driver försäkringsrörelse enligt 2 § första stycket jämte behörigen styrkt uppgift om den tid detta ägt rum samt om anmärkningar, som av myndigheterna i företagets hemland under de sista tre åren kan ha framställts mot företagets verksamhet, och dessutom företagets årsredovis-

Ansökan om koncession görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

ningar och revisionsberättelser för den tid företaget varit i verksamhet, dock längst för de tio sista åren;

4. behörig fullmakt för generalagenten att på företagets vägnar här i riket driva försäkringsrörelsen samt att ta emot stämning och själv eller genom annan tala och svara i alla rättsförhållanden som har samband med försäkringsrörelsen;

5. bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som försäkringsinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen lämnades in;

6. en plan för den tilltänkta verksamheten.

Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten, dels bevis att företaget på det sätt och under de villkor som Finansinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen lämnades in.

Deponering enligt första stycket 5 skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för annan försäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som försäkringsinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Deponering enligt andra stycket skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som Finansinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge företag

undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 23 a §.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Om rörelsen skall avse livförsäkring, skall enligt 11 § upprättas särskilda grunder för verksamheten. Grunderna, som skall bifogas ansökningsen om koncession, skall underställas regeringen för stadfästelse.

7 §

Regeringen beviljar koncession om ansökningsen står i överensstämmelse med denna lag och den planerade verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Innan koncession meddelas för rörelse, som avser livförsäkring, prövar regeringen om de upprättade grunderna för verksamheten överensstämmer med denna lag och andra författningar. Regeringen prövar då också om särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den tilltänkta rörelsen. I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster regeringen grunderna för verksamheten.

Regeringen beviljar koncession om ansökan har skett enligt 6 § och den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten. Koncession får inte vägras på den grunden att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster regeringen enligt 11 § upprättade grunder för verksamheten. Stadfästelse skall ske om grunderna överensstämmer med denna lag och andra författningar.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Avser ansökan endast utvidgning av beviljad koncession till ny försäkringsgren eller utbyte av koncession för viss försäkringsgren mot koncession för annan gren, får försäkringsinspektionen besluta i

Avser ansökan endast ändring av beviljad koncession får Finansinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

ärendet i regeringens ställe, om ärendet *icke* är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

9 a §

Ansökan om medgivande för utländskt försäkringsföretag att driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse skall inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av fullmakt, som angives i 6 § första stycket 4, gällande den med ansökningen avsedda rörelsen.

Ansökan om medgivande för utländskt försäkringsföretag att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse skall inlämnas till Finansinspektionen och vara åtföljd av fullmakt för generalagenten att beträffande den med ansökan avsedda verksamheten företräda företaget enligt vad som anges i 4 § första stycket.

10 §

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av försäkringsinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom riket.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § första stycket 5 motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § första stycket 5, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § tredje stycket.

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av Finansinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom landet.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § andra stycket motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det vid samma tidpunkt beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning och

5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

13 §

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen(1982:713), eller i den mån *försäkringsinspektionen* medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna, som icke motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller bestämmelserna i 7 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen(1982:713), eller i den mån *Finansinspektionen* medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket *och inte räknas in i garantibeloppet enligt 16 a §.*

De tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna skall finnas i Sverige, dock med undantag för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av livförsäkringar som övertagits i form av återförsäkring. I övrigt gäller vid tillämpningen av denna paragraf bestämmelserna i 7 kap. 9 a § andra-sjätte styckena försäkringsrörelselagen.

13 a §

För skadeförsäkringar av annat slag än sådan sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragförsäkring, beträffande vilken bestämmelserna

om livförsäkring tillämpas med stöd av 2 § fjärde stycket, skall 13 § femte stycket första meningen gälla. Dessutom skall bestämmelserna i 7 kap. 10 § andra stycket andra meningen och tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla.

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

15 a §

För försäkring av annat slag än sådan *personförsäkring*, beträffande vilken *rörelsen drivs med tillämpning av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring*, skall depositionen enligt 6 § *första stycket* 5 inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

För försäkring av annat slag än sådan *sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragsförsäkring*, beträffande vilken *bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 2 § fjärde stycket*, skall depositionen enligt 6 § *andra stycket* inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

Om bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret överstiger depositionen enligt första stycket, skall depositionen uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret.

För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § *första stycket* 5, som första och andra styckena kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § *tredje stycket*.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad ett försäkringsföretag har deponerat väsentligt den premieinkomst som anges i andra stycket, får *försäkringsinspektionen* medge företaget att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt första stycket.

För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § *andra stycket*, som första och andra styckena kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § *fjärde stycket*.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad ett försäkringsföretag har deponerat väsentligt den premieinkomst som anges i andra stycket, får *Finansinspektionen* medge företaget att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt första stycket.

16 §

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte avsatts till täckande av försäkringstekniska skulder enligt 13 § får användas endast till

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte *inräknas i garanti-beloppet enligt 16 a §* eller avsatts till täckande av försäkringstekniska

betalning dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i riket, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller av företaget utsett ombud som avses i 27 §, dels ock, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos företaget.

skulder enligt 13 § får användas endast till betalning dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller av företaget utsett ombud som avses i 27 §, dels, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i landet, av administrationsboets fordran hos företaget.

16 a §

För ett försäkringsföretag som driver verksamhet enligt denna lag gäller bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp i 1 kap. 8 a § första och andra styckena och 7 kap. 22-28 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) samt, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Garantibeloppet för verksamheten i Sverige skall dock för livförsäkring uppgå till ett belopp som motsvarar 400 000 ecu och för skadeförsäkring till halva det minimibelopp som anges i 7 kap. 27 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen. Tillgångar som ett försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut skall inräknas i garantibeloppet, dock högst intill ett belopp motsvarande hälften av minsta beloppet för garantibeloppet.

En tredjedel av solvensmarginalen för livförsäkring, eller garantibeloppet om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1-3 försäkringsrörelselagen eller, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, av balanserad vinst.

Poster ingående i kapitalbasen

skall till minst ett belopp motsvarande solvensmarginalen finnas i land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varav de till minst ett belopp motsvarande en tredjedel av solvensmarginalen skall finnas i Sverige.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 23 a §.

20 a §

På begäran av den som biträtt ett försäkringsföretag i dess anskaffningsverksamhet skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg erfordras för att få driva liknande verksamhet i annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land). Företaget och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

21 §

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktigt att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta företaget drives såsom aktiebolag eller ömsesidigt bolag eller i annan form. Ej må sådant företag eller dess ombud eller personal i meddelanden, som äsyfta anskaffning av försäkring eller äro avsedda för allmänheten, lämna uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin associationsform och sitt hemland. I meddelandena får inte lämnas uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla *ej mindre uppgift om de för företaget gällande allmänna försäkringsvillkoren än även de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.*

Där i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av företagets fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garantier, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

Försäkringsbrev skall innehålla *uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.*

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna.

22 a §

Försäkringsinspektionen skall verka för en sund utveckling av den verksamhet som bedrivs av utländska försäkringsföretag här i riket.

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av den verksamhet som bedrivs av utländska försäkringsföretag här i landet. Inspektionen skall ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

23 a §

Om ett utländskt försäkringsföretag har ansökt om tillstånd i ett eller flera andra EES-länder att driva verksamhet genom agentur eller filial även där, får Finansinspektionen efter ansökan medge företaget följande förmåner, vilka endast kan medges samtidigt:

1. Den del av deponeringen enligt 6 § andra stycket som skall räknas in i garantibeloppet enligt 16 a § behöver företaget inte göra i mer än ett av dessa länder.

2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till företagets verksamhet genom agenturer eller filialer även i de andra länderna.

3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa länder.

I ansökan skall företaget ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den

samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

Ett medgivande får lämnas endast om samliga behöriga myndigheter hos vilka företaget ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om företaget har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att inspektionen av den av företaget angivna utländska myndigheten underrättats om att myndigheten kommer att kontrollera företagets soliditet även beträffande företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen skall till den behöriga myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

24 §

Generalagenten vare pliktig:

att, där ändring vidtages i det för företaget gällande reglementet, inom tre månader därefter till försäkringsinspektionen insända beslutet därom;

att, därest av myndigheterna i företagets hemland framställs anmärkning mot företagets verksamhet, så fort ske kan skriftligen underrätta försäkringsinspektionen därom;

att, inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår till försäkringsinspektionen insända den i 10 § avsedda redogörelsen angående företagets verksamhet inom riket;

att, beträffande livförsäkringsrörelse, till försäkringsinspektionen insända följande enligt inspektionens anvisningar upprättade och av aktuarien undertecknade handlingar nämligen

Generalagenten skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsföretaget och dess verksamhet här i landet som inspektionen begär.

dels inom åtta månader efter varje räkenskapsårs utgång redogörelse för beräkning av premiereserv och av återbäring, dels ock, i den mån så påfordras av inspektionen, statistisk-ekonomisk utredning angående verksamheten;

att, inom tre månader efter det att årsredovisningen och revisionsberättelsen blivit å sammanträde med företagets delägare framlagda till försäkringsinspektionen insända ett exemplar av dessa handlingar;

att, även i andra fall än ovan sagts lämna försäkringsinspektionen de upplysningar, som av inspektionen begäras i fråga om företaget och dess verksamhet inom riket, samt att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som är behörig att företräda inspektionen, eller annan som av inspektionen förordnats att företräda denna, hålla kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Generalagenten skall hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsföretag skall lämna till inspektionen.

Innefattar ändring i reglementet ändring av företagets firma, skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i Post- och Inrikes Tidningar.

Innefattar ändring i reglementet ändring av företagets firma, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i Post- och Inrikes Tidningar.

25 §

Försäkringsinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i riket som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Försäkringsinspektionen skall förelägga företaget att inom viss tid vidta erforderliga åtgärder, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. i bankinstitut enligt 6, 10 eller 15 a § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte är tillräckliga eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Om ett utländskt försäkringsföretags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713), skall Finansinspektionen förelägga företaget att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 16 a §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har en sådan sammansättning som anges i 16 a § tredje stycket, skall inspektionen förelägga företaget att upprätta och för godkännande överlämna en plan som avser kortfristig finansiering.

Vad som sägs i tredje stycket skall inte gälla i de fall företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar företagets soliditet förbjuder det att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande företagets tillgångar i Sverige.

Om ett föreläggande enligt andra stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta

Om ett föreläggande enligt andra eller tredje stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det

förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall försäkringsinspektionen göra anmälan om detta till regeringen. Om regeringen finner så svåra missförhållanden föreligga, att försäkringsverksamheten bör upphöra, kan regeringen förklara koncessionen förverkad.

anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer företaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller företaget inte gällande krav på garanti-belopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda företaget att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar. Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten skall regeringen, innan åtgärd vidtas, underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet. Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och sjätte styckena.

Regeringen kan förklara koncessionen förverkad om så svåra missförhållanden föreligger att försäkringsverksamheten bör upphöra.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och dess auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar företagets soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att företagets soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara företagets koncession i Sverige förverkad.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av försäkringsinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av Finansinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Utländska försäkringsföretag må med försäkringsinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i riket hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som erhållit koncession för det slag av försäkringsrörelse varom fråga är.

Ett utländskt försäkringsföretag får med Finansinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i landet hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som har koncession för det slag av försäkringsrörelse det är frågan om. Har den övertagande försäkringsgivaren säte i ett EES-land får Finansinspektionen medge tillstånd bara om behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen skall vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) stadgas äga motsvarande tillämpning.

Bifalles ansökningen, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skola åvila övertagaren. Angående under rättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § ovannämnda lag äga motsvarande tillämpning.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Det avtal, som träffats angående överlåtelsen, skall fogas till ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

När ansökan bifallits, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkrings tagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Ett försäkringsföretag som har koncession vid lagens ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 7 § fjärde stycket då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall prövas av Finansinspektionen, om inte bifall till ansökningen innebär en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. Finansinspektionen skall, i samband med prövningen av en koncessionsansökan, även pröva ansökan om stadfästelse av ändring av grunder.

4. Bestämmelserna om förbud mot att förena livförsäkringsrörelse med skadeförsäkringsrörelse enligt 2 § tredje stycket samt om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp enligt 16 a § skall tillämpas även för försäkringsföretag som avses i 2.

Prop. 1992/93:257

Bilaga 4

¹Lagen omtryckt 1989:1082. Senaste lydelse av författningens rubrik 1982:1083.

²Senaste lydelse 1990:813.

³Senaste lydelse 1992:164.

Lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

dels att i 11 § ordet "Försäkringsinspektionen" skall bytas ut mot "Finansinspektionen",

dels att 7 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 12 och 13 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Försäkringsinspektionen* medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen.

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Finansinspektionen* medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen. *Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

12 §

Kapitalbasen för ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får, utöver vad som anges i 7 kap. 22 § försäkringsrörelselagen (1982:713), omfatta balanserad vinst.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 7 kap. 26 § tredje stycket försäkringsrörelselagen får även den balanserade vinsten ingå.

13 §

För ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag utgör solvensmarginalen summan av

1. fyra procent av den del av premiereserven beräknad enligt 7 kap. 23 § andra stycket 1 försäkringsrörelselagen (1982:713) som

innehåller en finansiell risk för försäkringsgivaren,

Prop. 1992/93:257

Bilaga 4

2. en procent av premiereserven i övrigt beräknad på det sätt som anges i 1, under förutsättning att försäkringstiden överstiger fem år och att det belopp som skall täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år, samt

3. tre tiondels procent av de positiva risksummorna enligt 7 kap. 23 § andra stycket 2 försäkringsrörelselagen i den utsträckning som försäkringarna gäller för dödsfall.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att 5, 16 och 24 §§ trafikskadelagen (1975:1410)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §²

Trafikförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring.

I tillstånd som avses i första stycket kan skyldigheten att meddela trafikförsäkring begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

Utöver vad som följer av första stycket får trafikförsäkring meddelas av en utländsk EES-försäkringsgivare som för sådan försäkring har gjort anmälan enligt 3 kap. 5 § lagen (1993:000) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, om försäkringsgivaren har utsett en representant här i landet. En försäkringsgivare som har gjort sådan anmälan angående trafikförsäkring är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. Finansinspektionen kan på ansökan begränsa denna skyldighet till att avse personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

En representant som avses i tredje stycket skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att företräda denne gentemot skadelidande och själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av att giltig trafikförsäkring föreligger. Ytterligare föreskrifter om villkor för representanten får meddelas av regeringen eller, efter

16 §³

Beträffande motordrivet fordon som med stöd av 4 § 2 har undantagits från trafikförsäkringsplikt och som saknar trafikförsäkring svarar samtliga försäkringsanstalter, som vid skadetillfället hade tillstånd att meddela trafikförsäkring, solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått om försäkring hade funnits.

Beträffande motordrivet fordon som med stöd av 4 § 2 har undantagits från trafikförsäkringsplikt och som saknar trafikförsäkring svarar samtliga försäkringsanstalter, som vid skadetillfället hade tillstånd att meddela trafikförsäkring *eller som hade gjort sådan anmälan som avses i 5 § tredje stycket*, solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått, om försäkring hade funnits.

I fråga om fordon som är försäkringspliktigt men som saknar trafikförsäkring har de försäkringsanstalter som avses i första stycket samma ersättningsansvar som anges där. För sakskada som tillfogas den försäkringspliktige gäller dock detta ansvar endast i fall då fordonet brukades olovligen av annan och antingen ej var registrerat i bilregistret eller var avställt.

De försäkringsanstalter som avses i första stycket svarar även solidariskt för den trafikskadeersättning som skulle ha utgått från trafikförsäkringen för motordrivet fordon vars identitet ej kan fastställas.

24 §⁴

I fall som avses i 16 § fördelas försäkringsanstalternas inbördes ersättningsansvar efter förhållandet mellan beloppen av de premier för direkt tecknade trafikförsäkringar som för var och en av dem belöper på näst föregående kalenderår.

I fall som avses i 16 § fördelas försäkringsanstalternas inbördes ersättningsansvar efter förhållandet mellan beloppen av de premier för direkt tecknade trafikförsäkringar *här i landet* som för var och en av dem belöper på näst föregående kalenderår.

Trafikskadeersättning som har utgetts enligt 16 § andra stycket får intill en tiondedel av det basbelopp som anges i 21 § krävas åter från den som var skyldig att ha trafikförsäkring. Ersättningen får dock ej krävas åter, om fordonet vid skadetillfället brukades olovligen av annan och antingen ej var registrerat i bilregistret eller var avställt.

Har trafikskadeersättning utgetts enligt 16 § tredje stycket och blir fordonet sedermera känt, får ersättningen krävas åter från den försäkringsanstalt som har meddelat trafikförsäkring för fordonet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹Lagen omtryckt 1977:949.

²Senaste lydelse 1983:309.

³Senaste lydelse 1983:309 (jfr prop. 1992/93:8, bet. 1992/93:LU7, rskr. 1992/93:45).

⁴Senaste lydelse 1983:309.

Lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:508) om försäkringsmäklare

dels att i 3, 7, 8, 9, 15, 16 och 17 §§ ordet "försäkringsinspektionen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "Finansinspektionen" i motsvarande form

dels att 12 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall föras in en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**7 a §*

På begäran av en fysisk person som är registrerad som försäkringsmäklare eller som har biträtt en försäkringsmäklare i dennes verksamhet skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg erfordras för att få driva liknande verksamhet i annat EES-land. Den som begär intyg och, i förekommande fall, den för vars räkning denne har förmedlat försäkringar, skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

12 §

Försäkringsmäklaren skall se till att uppdragsgivaren får den information som en försäkringsgivare enligt 5 § och 6 § första stycket konsumentförsäkringslagen (1980:38) är skyldig att lämna i samband med att en försäkring tecknas.

En försäkringsmäklare som får i uppdrag att inhämta upplysningar om livförsäkringsavtal som erbjuds av utländska försäkringsgivare som inte har koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige eller att förmedla ett sådant avtal skall till uppdragsgivaren överlämna en handling innehållande en uppmaning att utföra uppdraget. Uppdragsgivaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som

*fastställs av regeringen eller, efter
regeringens bemyndigande, Finans-
inspektionen.*

Prop. 1992/93:257
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ändras så att 2 § 6 mom. samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till ändringslagen får följande lydelse.

*Lydelse enligt
prop. 1992/93:187*

Föreslagen lydelse

2 §

6 mom. Med *livförsäkringsföretag* förstås i denna lag företag vars försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring samt arbetslöshetsförsäkring).

Med *skadeförsäkringsföretag* förstås annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag. Utländskt försäkringsföretag, som drivit försäkringsrörelse här i riket, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som företaget drivit här.

Livförsäkringsföretag frikallas från skattskyldighet enligt denna lag för dels den del av nettointäkten som avser personförsäkring och som är hänförlig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning, dels influtna premier hänförliga till personförsäkring. Avdrag får inte göras för utgivet belopp hänförligt till sådan försäkring.

Att särskilda bestämmelser gäller vid beskattning av livförsäkringsföretag följer av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av inländskt skadeförsäkringsföretag, anses överskottet av försäkringsrörelsen.

Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som drivits av inländskt skadeförsäkringsföretag, får från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 23 § kommunalskattelagen, för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanlutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka faller inom ramen för den av företaget bedrivna rörelsen, för ökning av försäkringstekniska skulder för egen räkning, för ökning av säkerhetsreserv samt för utbetald återbäring och verkställd premieåterbetalning.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås sådana skulder enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, ersättningsreserv, skadebehandlingsreserv och tilldelad återbäring) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås sådana skulder enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, ersättningsreserv, skadebehandlingsreserv, tilldelad återbäring och utjämningsreserv för kreditförsäkring) minskade med värdet

Med säkerhetsreserv förstås den reserv skadeförsäkringsföretag får redovisa enligt en av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Finansinspektionen fastställd normalplan.

Minskning av försäkringstekniska skulder för egen räkning, av säkerhetsreserv, av regleringsfond för trafikförsäkring och minskning av utjämningsfond skall anses som intäkt.

Utöver vad ovan stadgas får avdrag inte ske för avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning till försäkringstagare.

Bestämmelserna i detta moment om inländskt livförsäkringsföretag har motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländskt livförsäkringsföretag drivit här i riket.

Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländskt skadeförsäkringsföretag, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande två procent av företagets premieinkomst av här bedriven försäkringsrörelse. Med premieinkomst förstås bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Blir det på grund av bestämmelserna i detta moment nödvändigt att dela upp intäkt eller avdrag mellan olika delar av ett försäkringsföretags verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget göras på skäligt sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid 1995 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

1. De nya bestämmelserna i 2 § 6 mom. sjunde stycket träder i kraft den dag regeringen bestämmer och tillämpas första gången vid taxering för det beskattningsår som påbörjas närmast efter den tidpunkt då bestämmelsen träder i kraft.

2. Den nya lagen i övrigt träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid 1995 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

Lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 a §²

Förmånsrätt följer med försäkringsstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 15 § tredje stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Förmånsrätt följer med försäkringsstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713), 15 § tredje stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i 5 kap. 9 § tredje stycket lagen (1993:000) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹Lagen omtryckt 1975:1248.

²Senaste lydelse 1989:1083.

Lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ändras så att 3 § och ikraftträdandebestämmelsen till ändringslagen 1992:560 får följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
2. för värdepappersföretag 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8-10 §§ lagen (1992:000) om kreditmarknadsbolag,
4. för utländska försäkringsföretag lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
4. för utländska försäkringsföretag lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:000) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för utländska fondföretag 7 a - c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 3 § 1, 3, 4 och 6 den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 januari 1993.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1993-05-18

Närvarande: justitierådet Per Jermsten, regeringsrådet Stig von Bahr, justitierådet Inger Nyström.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 25 mars 1993 har regeringen på hemställan av statsrådet Lundgren beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring,
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
5. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
6. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
7. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
8. lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
10. lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av departementsrådet Håkan Nyholm och hovrättsassessorn Lena Friman Blomgren.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslag till lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring

I 4 § ges vissa bestämmelser om hur en tvist om rättsskyddsförsäkring mellan en försäkringstagare och försäkringsgivaren skall behandlas. Av första stycket framgår att försäkringstagaren kan få saken prövad av tre skiljemän. Det framgår vidare att båda parter sedan har möjlighet att vid allmän domstol föra talan mot en av skiljemännen meddelad skiljedom.

Av den allmänna motiveringen framgår att det förutsätts att försäkringstagaren, men inte försäkringsgivaren, alltid skall kunna få tvisten prövad direkt av allmän domstol.

Den sålunda föreslagna ordningen - som bl.a. avser att tillgodose artikel 6.1 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna - är enligt lagrådets mening behäftad med vissa nackdelar. För den händelse försäkringstagaren väljer att hänskjuta en tvist till skiljenämnd och dess avgörande går i hans favör riskerar han att saken därefter tas upp igen i en tingsrätt och sedan i värsta fall förs vidare i ytterligare två instanser. Det säger sig självt att ett sådant alternativ kan bli både mycket kostsamt och tidsödande och därigenom knappast infriar direktivets intentioner angående hur intressekonflikter av ifrågavarande slag skall lösas.

Enligt lagrådets mening bör därför under det fortsatta lagstiftningsarbetet prövas om det inte finns någon annan tänkbar ordning som bättre skulle tillgodose båda parter intressen i sammanhanget. Vad som därvid bl.a. kan övervägas är om inte även försäkringsgivaren borde få möjlighet att välja mellan alternativen skiljenämnd och allmän domstol. Om parterna är ense om att utnyttja skiljenämnd för att slita sin tvist torde det inte vara erforderligt att medge någon rätt till materiell omprövning av skiljedomen. Därmed skulle tvisten i allmänhet lösas inom ramen för skiljeförfarandet. Samma resultat skulle för övrigt uppnås om parterna fick frihet att i förväg avtala om hur uppkommande tvistefrågor mellan dem skall lösas. En försäkringstagare skulle i sådant fall därtill kunna få frågan om en skiljeklausuls giltighet prövad enligt 36 § avtalslagen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Proposition	3
Propositionens huvudsakliga innehåll	3
Propositionens lagförslag	5
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 juni 1993	92
1 Ärendets beredning	92
2 Införlivande av EES-regler om försäkringsverksamhet	95
2.1 Allmänt om EES-regler om försäkringsverksamhet	95
2.2 Föresättningar för koncession	101
2.3 Placeringsregler m.m.	110
2.4 Soliditetsregler	114
2.5 Gränsöverskridande verksamhet	118
2.6 Trafikförsäkring	126
2.7 Koassurans	130
2.8 Försäkringssammanslutningar	133
2.9 Ny lag om utländska försäkringsgivare med säte i annat EES-land	137
2.10 Rättsskyddsförsäkring	138
2.11 Försäkringsmäklare m.m.	142
2.12 Assistansverksamhet	144
2.13 Dotterföretag till tredje lands försäkringsföretag	147
2.14 Tillsyn	149
2.15 Rätt till domstolsprövning av vissa förvaltningsbeslut	155
2.16 Övriga EES-regler på försäkringsområdet	157
3 Övriga frågor	159
4 Ekonomiska effekter av mitt förslag	160
5 Ikraftträdande	161
6 Upprättade lagförslag	161
7 Specialmotivering	162
7.1 Förslaget till lag om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	162
7.2 Förslaget till lag om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring	178
7.3 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	179
7.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	204
7.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder	210
7.6 Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	211
7.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare	212
7.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:000) om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt	212

7.9 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	213
7.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1324) om ändring i lagen (1992:560) om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	213
7.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:302) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	213
8 Hemställan	214
9 Beslut	214
 <i>Bilaga 1</i> Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Försäkringsrörelse i förändring 1 (SOU 1991:89)	215
<i>Bilaga 2</i> Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över Finansdepartementets promemoria med utkast till lagrådsremiss om EES-anpassad lagstiftning om försäkringsverksamhet	216
<i>Bilaga 3</i> Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över Finansdepartementets tilläggspromemoria om EES-regler på försäkringsområdet	217
<i>Bilaga 4</i> Remitterade lagförslag	218
<i>Bilaga 5</i> Lagrådets yttrande	304

